

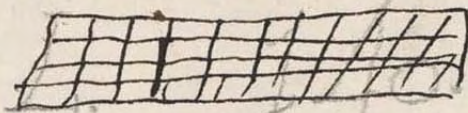
ANGVLO
D. FIGVRA
MVNDI

Ms
9267

Mss.
9267

~~Aa. 82.~~

Aa. 82.

I
I
LVDOVICI DE AN=

GVLO HISPANI LIBER

TRIPARTIT?

*De Mundi situ et eius partibus tam as-
tralogice quam cosmographicis.*

*Ex Libris
Stat ubiq. salus.*

*Martini,
Lugani*

Poisnetphi

Anno Domini M. cccc lvi xvm decembris.

Gene. 143. fol.

LUDOVICI DE AN

GVLO HISPANI LITER

TRIPARTIT.

Ludovici
DE ANGVLO
Natione Hispani
De figura
seu imagine Mundi
*Tam astronomice quā
historiographice*
LIBER
Ad Sereniss. Princip.
Renatum
Siciliæ Regem

Proemium:

I.

Um secundum philosophum primo de
 anima omnium rerum noticiam seu suam
 habere certitudinaliter debemus estimare
 esse quoddam bonum et honorabile maxie
 tm noticiam illarum rerum que inducunt
 homines ad cognoscendum et intelligendum inuanda
 opera creatoris. Nam ut ait phi^lo^so^ph^us primo methaph^{is}
 propter admirari ceperunt phi^lo^so^ph^us philosophari. Et quia
 inter cetera inuanda a creatore facta est figura seu
 ymago mundi in vniuerso videlicet considerare de crea
 tione celi et terre de situ stellarum et specierum crea
 turarum seu planetarum et de magnitudine et longitudine
 earum a terra et de quantitate globi terre et de diuersis
 habitantibus in eo. Et de quibus omnibus considerando
 creatura rationalis in admirationem deducta eleuatur eius
 intellectus ad perscrutandum ut inde possit venire ad
 habendum noticiam sui creatoris. Et quia de predictis
 noticiam tantam habere non possumus per aliquam
 aliam suam q^u per suam astrologie cum ipa sola sit que
 librum celestium aperit disponit et paginam diuine
 providencie totum omnino continere monstrat. Nam ipa
 est que specis superioris stellarum et terre globi situm
 et mensuram motum et ordinem figurat. hinc agn
 bilium demonstrationum magnifice demonstrat. De quibus
 omnibus phi^lo^so^ph^us et sapientes antiqui tractatus diuersos
 fecerunt et specialiter de figura et ymagine mundi
 circa quam de p^{ri}ncipiis fieri intendimus. De qua aliqui sapi
 entium sub breui stilo sumum tm astroⁿo^mie tractauerunt. alij
 vero ystirographic potius q^u astroⁿo^mie diffusius posuerunt.
 Unde cum natura humana semper gaudeat nouitatibus
 Idcirco ego ludouicus de angulo natione hispanus licet
 minus dignus in ista astroⁿo^mie per longa t^{em}p^{or}a studiose
 laborans considerando fragilitatem humanam que circa
 varia huius mundi negocia versatur. proposui hunc

librum de figura seu ymagine mundi mediocri stillo latius
tate tam astronomice quam hystricographe componere ad dei laudem
et eius mirabilium operum et ad solacium Serenissimi
principis et domini mei excellentissimi Henrici dei gra
regis Sualie cui specialiter pntem librum dirigo ut qui
sepe vario huius mundi negotio et laboribus atedatus
dntum librum legendo seu audiendo serenissima magesta
sua refrigerium aliqd habeat et solamen. **¶** Nam huius mudi
phi hy. ethicorum homo naturalis semper indiget aliq
delectatione vidz quidam recreatio propter multos labores
que sibi occurrunt. **¶** Item ut similiter alii legentes
sive audientes considerando mirabilia opera dei in supio
ribus qm in inferioribus vidz in celo et in terra poterunt
ipsius virtutem et sapiam honorabilius admirari. **¶** Et
videntes in dmsione terre habitabiles tanto gentes pta
tanti cecitatis tenebrositate tanto qz sordibus humoluto
ardentius altissimo gratias referant qui fideles suos
veritate luce illustrans de tam pculosi tenebris vocare
dignatus est in admirabile lumen suum. **¶** Cui pntis libri
dividetur in tres partes quarum prima est de mundi
creatione. Secunda de dmsione terre et de partibus eius
Tercia vero de supior spera celi et stellis fixis et errantibus.
Prima namqz est pntis thologalis et pntis nalis. Secunda
pntis nalis et in maiori parte hystricogaphalis. Tercia vo
et ultima est tota mathematica astronomicis. Quia id pntis
quolibet continet partes suas et capitula ut patet
per suscedentia deo auxiliante.

Capitulum primum de creatione mundi submypo

Dixit plato tua esse principia rerum materiam
formam et opificem. Fides autem catholica
credit vnum principium esse omnium rerum
vidz deum cum sit bonitas fuit causa om
nium. Ita etiam vix sentire plus primo methusis
vbi dicit. Deus est omnium causa et principium. **¶** Item
in libro de causis prima causa vidz deus est causa
principium omni rerum creaturaz. **¶** Cum igitur deus sit
summe bonus et pfecte beatus eternalis. Voluit alios

cap. 1.

participes esse sue beatitudinis. **S**ed quia non potest p[er] se
 pati eius beatitudo nisi per intellectum quia q[ui]nto magis
 intelligitur tanto magis habetur. fecit rationalem creaturam
 ut intelligeret intelligendo amaret amando possideret
 possidendo frueretur. **S**ed cum h[uius] modo distinxit ut p[er] se in
 sui puritate permaneret sicut angeli et p[er] se corporali
 geretur ut anime. **Q**uomodo igitur potest quoniam quia ratione
 ita factum sit cum satis r[ati]onabiliter videatur anima esse
 maioris dignitatis si ip[s]a in sui puritate permanisset in
Sed quod potest responderi quod anima dignior esset sine
 corpore tamen deus uoluit eam corpori sociari ut in humana
 conditione ostenderet nouum exemplum eterne uirtutis
 que est inter spiritum et deum. **Q**uam videbatur creaturam q[uod]
 non posset creatori suo uniri. **S**ed cum sp[iritus] qui est excelle
 ntior creatura tamen in fine creature sicut est corpus in fine
 dilectione unitur ut non possit creaturam ad hoc ut velit
 eam relinquere patet sp[iritus] creaturam eodem modo tam
 summo bono uniri posse. **I**deo etiam anime sunt associate
 corporibus ut in eis deo famulentur et deum et summa
 bonum percipiant. **S**ed cum ita sit ut in homines
 et in angelos distincta sit rationalis creatura. primo de
 angelis dicendum videtur. **V**idetur quod quando creati fuerunt
 ubi facti fuerunt. **Q**uod circa primum quendam autem
 videntur velle q[uod] ante omnem creaturam facti sunt angeli
 ut illud primo omnium creati est sapientia. **U**t q[uod] de angelis
 dictum est. **S**ed hinc auctoritati videtur contrarium q[uod] dicitur
 in genesi. **I**n principio creauit deus celum et terram
Quam si hoc in principio facta sunt nichil videtur ante ce
 lum et terram factum esse. **A**tem psalmista h[uius]modi tu
 domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt
 celi. **I**n d[omi]no dicitur videtur q[uod] simul creati sunt saluati
 angelica natura et corporalis. **Q**uod salomon qui vult
 in eternum creauit omnia simul omnia videtur sp[irituales] et
 corporalem naturam. **S**ed sic patet q[uod] non p[oss]it remanere

r[ati]o cum a[n]i[m]a corpo
 humano sociata sit.

creati sunt angeli q̄ illa corporalis materia quatuor eleme-
torum tamen primo omnium creata est sapia quia sine
typo procedit dignitate ut **Item** ad sedm̄ vidz ubi
facti fuerunt angeli ut videntur anteq̄ velle coe facti
fuisse in celo **Unde** in euangelio videbam sathuram
sicut fulgur de celo cadentem ut hic non appellatur
celum pro firmamento q̄ secunda die factum est **set**
appellatur celum pro celo empirico lucido et splendido
quod celum statim angelis repletum est illam scilicet
superiorem partem usq̄ ad q̄ machina illa elementorū
ad huc indistincta porrigebatur **Illam** simul ut dictū
est creati sunt angeli et illa corporalis materia **Unde** auḡ
exponit isto modo anteq̄ illam. In principio creavit
deus celum et terram ut celum idest angelos. terram
idest totam illam corpoream machinam in qua superio-
re parte facti sunt angeli **set** videretur aliquis dicere si
ita sit q̄ in celo creavit angelos deus quo modo dicit
lucifer ut legitur in ysaya. ascendam in celum ponam
sedem meam ut **Tercio** q̄ ibi vocat celum sublimi-
tatem. **ideo** ascendam in celum idest ad equalitatem
digni. **set** sic ex predictis satis apparet q̄ deus fecit
mūdum voluntate et bonitate sua ut talia in ipso
faceret que essent participancia beatitudinis sue non
propter q̄ melius sibi esset nec opus sibi nil nō
fuisse **set** hoc fecit ex caritate et maxima sui bonitate
ut omnis creatura quolibet sedm̄ sui naturam aliquid
sentiret de sui omnipotentia et id q̄ sibi pertinet **set** sic
mūdum stabilivit ut inde tē qd̄ exiret q̄ posset
intelligere et videre nobilitatem et magnitudinem sue
omnipotentie beatitudinis atq̄ sapientie q̄ fecit pro
homine terrestri ut si ei posset deservire beatitudi-
nem sue volunt participem esse ut **Quartū** secundū de cre-

Cap. 2.

avit deus hominem ad **acione hominis.**
similitudinem suam ut memoraretur de
bonis sibi ab ipso datis si ei deservet **Unde**
tū sibi fecit honorem q̄ super omnia alia

creaturam fecit eum ad sui similitudinem et figuram et
 dedit sibi naturam nobiliorem et sublimiorem intellectum
 ut eum amaret intelligeret et secum permaneret. **Unde** in
 genesi faciamus hominem ad imaginem et similitudinem
 nostram. **Nam** ad imaginem dei factus est homo similis
 animae. **Nam** sicut imago cernitur in speculo ita anima
 in sua ratione potest deum cognoscere. **Quod** illud psal. te
 signatum est super nos vultus tuus domine. **Sicut** enim in
 facie cognoscitur homo ita et in ipsa ratione tamquam in
 imagine cognoscitur deus et sic homo imago dei est
 per rationem. **Unde** apertus. Vir est imago glorie dei.
 et ad imaginem quia non est ei vultus qui similis. **In** filio
 dicitur imago patris et non ad imaginem quia ipse
 habet patrem totum habet filius per naturam. **Quia** homo
 itaque est factus ad imaginem quia non per naturam sed
 per participationem vel imitationem habet ea que deitas
 sunt. **Deus** namque est ipsa iustitia sapientia bonitas. **Ipse**
 vero non est ipsa sapientia iustitia bonitas. sed potest esse
 sapiens iustus bonus et similia. **Unde** augustinus in libro de
 trinitate homo est imago dei et ad imaginem quia
 non est equalis patri sed quadam similitudine accedit. **Filius**
 vero est imago et non ad imaginem quia equalis est
 patri. **Unde** est notandum quod non solum ad imaginem patris
 sed totius trinitatis factus est homo cum scriptum sit
 faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. **Id est** totius trinitatis. **Item** est notandum quod imago ap-
 pellatur ipsa imago impressa in re aliqua et res in qua
 imprimatur. **Unde** et ipsa ratio imago dicitur quia anime
 est tamquam sigillo impressa et homo imago dicitur.
Unde augustinus in libro de trinitate. Aliud est trinitas res ipsa
 aliud imago trinitatis in re aliqua. **Item** quod imago
 trinitatis et aliud simile in quo impressa est imago
 dei sicut imago dicitur sunt et tabula et quod in ea
 pictum est sed propter picturam que in ipsa est et

6
ad similitudinem dei factus est homo quia innocens
et sine vicio factus est. **S**ed de angelis solet queri utrum
ad ymaginem dei facti sunt cum in scriptis legitur sunt
facti etc. **R**espondendum est quod licet non sit scriptum non est
tamen inde dubitandum. **Q**uamquam de homine dicitur h
etiam de angelis intelligi voluit. **Q**uem et aliam
potest dici homo ad ymaginem dei quia sicut ex deo
omnia ita ex adam omnes homines. **S**ed hunc esse ad r
tatem dei non competit nisi primo homini. **I**n hoc etiam
potest dici anima ad similitudinem dei facta quod immortal
indissolubilis. **U**nde augustinus in libro de quantitate anime anima
est facta simul deo quia immortalis indissolubilis fecit
eam deus nec de substantia sua ut aliqui heretici voluerunt
fecit eam deus sed ex nichilo. **S**ed ideo augustinus quod de deo e
nata est ut eiusdem sit nature cuius ipse est. **S**ed per hoc etiam
immortalis sit anima. **R**espondeo anima non mutabilis est non ergo de ipso est
si autem de nulla alia re facta est paulo dubio de
nichilo facta est etc. **S**ed ab ipso deo. **C**orpus vero formatur
de limo terre cui anima inspiratur. **U**nde in genesi
insufflavit in faciem eius spiritum vite id est animam
inspiravit. **S**ed verum in corpore ut extra corpus de hoc
dubitatur et nulla auctoritas habetur. **S**anguis tamen super genesi
de anima primi hominis videtur dicere quod extra corpus
facta fuerit et propria voluntate illud suscepit. **S**ed
sicut ipsemet dicit magis querendo quam asserendo locum
fuit sed quod de anima primi hominis dicitur de alio loco
similis est ut in corpore accenditur etc. **E**t notandum quod
adam ut augustinus dicit in statu virili factus est continuo
sine ullo progressu membrorum ut virga de manu moysi
continuo versa est in draconem etc. **Q**uem legitur in genesi
quod deus misit soporem in adam et tulit unam de costis
eius et exinde mulierem formavit. **C**irca quod per quod
deus non accendit simul homines sicut et angelos. **R**espondeo
quia voluit ut unus esset princeps humani generis

ad reuocandam superbiam diaboli ut enim eius ellatō q̄m
 deretur suam h̄ homo accepit q̄ diabolus per superbiam
 apperit s̄ p̄ncipium ēē ut sicut deus om̄ibz rebus exi-
 tit p̄ncipiu; creatōis ita homo ēēt om̄ibz hominibz p̄nci-
 piū creatōis. Et etiam alia ēē causa quare ex vno voluit
 deus ēē om̄is vidz ut dum cognoscit se ab vno ēē se q̄
 vnu diligēt in quo facto mysticum xpi et eccl̄ie figuratu
 est sicut em̄ mulier de latere vni dormientis formata
 est sicut etia sacramentū q̄ de latere xpi dormientis in
 caue p̄fluentibz s̄ sanguine et aqua sanguine em̄ redit
 fideles aqua abluunt p̄ccata in baptismo ut. **S**ed posset
 queri ar̄a p̄dicta quare deus non creauit adam et
 etiam talē ne peccare possent. **A**ug⁹ ar̄a h̄ dicit q̄
 manus meritorū. Nam si temptati non consensissent
 moy ita famati essent ut nec ipi nec posteri eoz unq̄
 peccare possent. Voluit ergo deus ut si bonū eligēt
 libere istud acciperent in remuneratōe. **E**t si in paradiso p̄ma
 sissent qualiter ēēt gūacio. **D**icit aug⁹ q̄ ēēt in paradiso
 thorus inuictatus conceptus sine femine at libidine
 partus sine dolore. Nam quēadmodū manū manū ita
 sine coniugio itē iungentur et sicut oculus seclat ad
 videndum ita sine delectatōe illud sensibile membrum
 pageret suū officium. **E**t quales se non peccassent nasce-
 rentur eozum filij. **V**t moy et ambulare et loqui ut
 facere possent non videtur de ante aliquid certum ēē
Aug⁹ h̄ videtur velle q̄ q̄ ato nati ēēt hoc p̄dicta
 possent. **E**t diceret aliquis quare deus p̄misit hoībz
 temptari cum sciret eum supari. **R**espondetur ut ait
 ysidorus quia p̄stuit quanta bona causa eius peccati
 ēēt facturū et mora eozum in paradiso non fuit s̄dm
 ysidori et ambrosii nisi solum p̄ septem horas. quia
 moy ut mulier fuit creata confestim et est p̄uiciata.
Nam tertia hora vni creatus imposuit nomē adālibus.

8.
 hora sexta mulier formata continuo de vitto pomo pre-
 sumpsit vnoq; suo mortem porrexit qm ob eius amorez
 comedit. Et mox hora nona domine de paradiso eor eiecit
 et reuersi sunt in ebron ubi adam creatus fuerat et et
 ibi filios pceant unde humana procedit ppago et
Capitulum tertium de principio mundi et fine eius.
Sacra scriptura seu fides catholica h' tenet q
 mundus hnt principium et per asseques h'bit
 finem ut ex multis antibus sacre scripture pt p'ari
 Et scdm plm posset in quum argui vidz q mundus
 non hnt incunum sue duracione h' est ponere ipsum
 fuisse ab eterno sicut h'etur in xi. plm p'me. **¶** Nam volu-
 tas prima est actio ipia set ipe ab eterno hnt volu-
 tas facere mund' alioquin intuerisset immutatio in voluntate
 ipia et sic variatio q est erroneum dicere ergo ab
 eterno fecit ipm. **¶** Ergo talit' tñ et nō duracione pcedit
 ipm quare mundus ut videtur est ab eterno. **¶** Item ex
 3. phis. h'etur q in ppetuo non differt ee et posse
 cum igitur agens p'mū sit maxime ppetuum in p'po
 non differt posse agere et ee actu agens. **¶** Et ita si ab
 eterno potuit facere mund' sequitur ut videtur nō
 q ab eterno fecit ipm. **¶** Item circa hanc multūm dicit
 et pt d'm qdazū tñ est verum. **¶** Itz q mundus hnt
 incunum q pt p'ari multis rōmbus. **¶** Et p'mo rāone
 et aucte p'mi secundo celi et mundi ubi dicit. **¶** Ip' dexta
 et sinistram sunt in celo ex opere factoris sui ergo nō
 negatur mund' h'ere factorem. **¶** Item h' expresse firmant
 et concessit set factor pcedit factum suum talitate
 et duracione ergo mund' hnt incunum talit'. **¶** Et dicitur
 quare mundus non fuit ab eterno. **¶** Item ex t'cio phi-
 h'etur q non conuenit infinito p'transire. **¶** Si ergo mund'
 fuisset ab eterno infinito mutaciones ali p'cessissent qdā
 hōdurnam. **¶** Ergo impossibile fuisset ad hanc puenisse
 set puentum est ad ipam. **¶** Ergo aliqua pcepit q fuit
 prima quare idem q p'me. **¶** Preterea si mundus fuisset

celum inter alia creatura nature mobilia sit mobilis
 motus eius est propter aliquem finem determinatum quo
 adeptus attinget ipsum quietem. **¶** Finis enim movet ea que sunt
 ad finem et ipsum est status et quietudo quod aliquando
 quiescit motus celi et per quem motus videtur. **¶** Ad
 istam questionem potest dici quod cum cessante causa cesset effectus
 corpus autem celeste sit causa corporum inferiorum
 ex fine et cessatione motus ipsius est considerare
 finem et cessare. **¶** Motus ipsorum. **¶** Sciendum est
 igitur quod motus celi potest apparere ad ipsum corpus celeste
 motus cuius est actus et ad motorem a quo sicut ab age
 te ut a causa moventur ipsum corpus mobile celeste
 movetur. **¶** Ad ipsum vero corpus celeste apparet dupliciter
 ut refertur scilicet ut ratione figure ipsius corporis celestis
 et sic est figura ipsius circularis ut patet in primo
 celi et mundo ex omni parte ipsius semper in puncto figu
 ratur et sic motus quiete interpretatur motus eius
 est indeterminabilis scilicet ad quietem. **¶** Secundo refertur
 ad ipsum ratione nature nam motus celi scilicet
 ordinatur in mundo ad quoniam inferior quicquid
 quidem est causa finalis motus corporis celestis secundum
 positionem philosophorum. **¶** Et cum quod secundum philosophum continue
 patet et in infinitum sunt tunc sequitur. **¶** Et ad philosophum
 modo motus corporis celestis sit scilicet indeterminabilis
 ad quietem. **¶** Ad motorem vero corporis celestis dico
 motorem proprium et primum refertur motus celi dicitur.
¶ Et primo ratione potentie quicquid potentie sua est sit
 infinita nec per ipsum motum limitata ut impeditur
 potest motum celi terminare ut finire cessare. **¶** Et idcirco
 in ratione ad potentiam suam vel ipsa potest esse finalis
 vel indeterminabilis ad quietem. **¶** Secundo apparet vel
 refertur ad ipsum ratione voluntatis et hoc dicitur. **¶** Quia
 vel refertur ad ipsum ratione sue voluntatis. **¶** Considerata
 voluntate ipsius quod ad liberalem indifferenter per quam
 sicut incipit mundum cum voluit. **¶** Ita potest

¶ Quoniam quidam. q. tpe mundi hnt pncipiu

Tunc fuerunt opinionones de tempore quo
mundus habuit principiu h' est in qua quarta
v'tum in quarta v'nali vel auptimali ut epili
vel vernali ut *¶* Pro cuius declaratione est videndu
q' scdm hebreos creatio mundi fuit in septembri quia
in creatione mundi legitur arbores factus habuisse
iuxta illud gen protulit terra herbam virentem et
fragentem factum iue genus suum *¶* Alij aut ponu
mundum incepisse in octobri et h' p' h'ce inititur
lucio. in epta ad p'm clementem ubi loquitur de
pncipio mundi iudicans textum scripture sic exodi
xviii. et xxiii. *¶* Unde gcludit q' non est dubiu fm
ordinem temporum n'alem quoniam pncipiu mundi
fuit in lunacione octobris *¶* Et h' ut dicit orietles
astronomi ut egypti greci et persi et quasi omes
alii illarum partium tenent et considerant qm a
p'cedens et p'his h'uerunt p'iam astronomie *¶* Et
liat moyses constituerat annu pncipiu in ap'ili
q'tum ad p'ma solis p'm'it' *¶* ut dicit iosephus tu
malus obliuiscit pncipiu mundi et annu in octobri
¶ Alij autem dicunt pncipiu mundi fuisse i. ap'li
vidz in equinoxio vernali *¶* Et hec est v'ior opinio
¶ Alij ut arabes in solsticio estivali quoz opinio est
solem factum fuisse in leone *¶* Et v'ia q' v'it
omnes astronomi docent reuolu' annos ab origine
mundi ab iuxtu solis in arietem *¶* Et m' h' concordant
omnes astronomi ut albius et sequens fuit ena
hali libro iij. c. v. ubi dicit q' ex iuxtu e'roman
mundi h'etur q' signu mundi est aries et p'ter eius
sol et in ascendente via fuit canar et iuxtu deo
¶ Et m' h' concordat maior pars theologoz et ap'ostoloz
q' mundus fuit creatus in vernali equinoxio *¶* Et
v'is etiam tenet pncipiu seculi tunc fuisse *¶* Et m'
hoc concordant p'dorus ethiops et kalani magister
histori' luicovich vincturini in speculo histori'
et plures alij et sic patet q' apud etiam catholoz

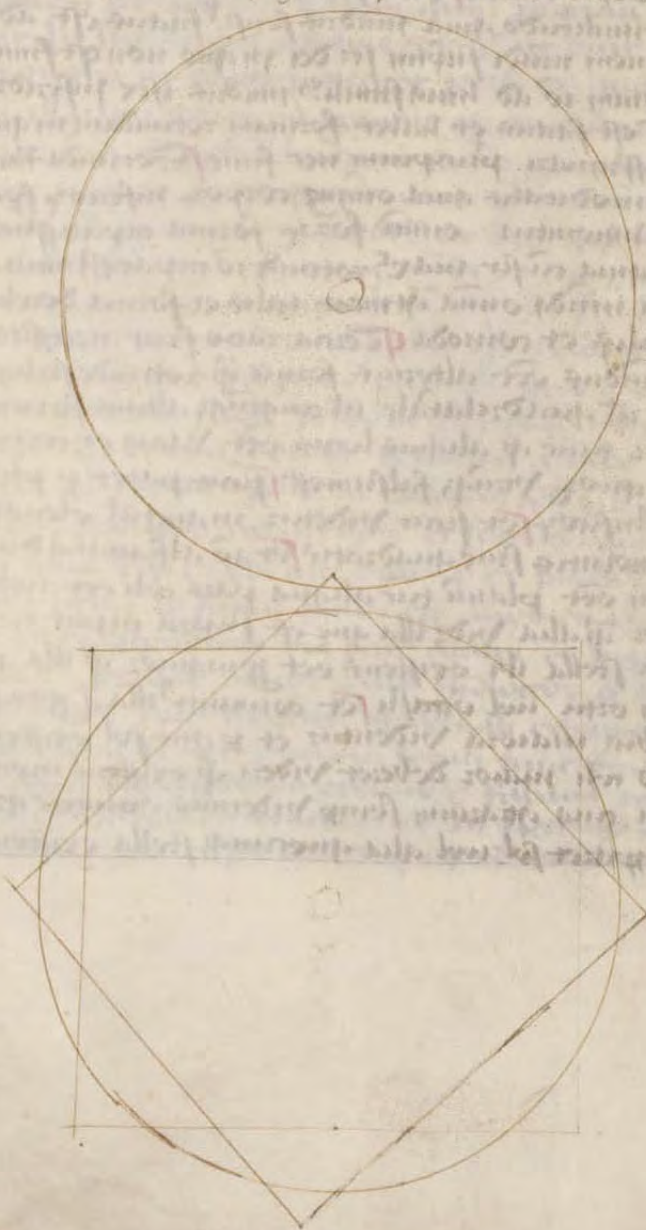
Nec optimo communior est et probabilior debet estimari
 De figura autem eius et arund' reli in sequentibus
 patet in **cap. sextum De figura mundi. per**
Quoniam figure sit mundus vtrum circularis ut tra-
 circularis vel alterius figure seu forme. Respondetur
 est q' figura mundi est orbicularis. sine forme rotunde ad
 modum panni seu spe' quequid figura est nobilior
 omnibus aliis ut testatur ptholomeus scda p'poe sui cen-
 tilogum. Nam ut ibi declarat comentator nulla forma
 posset adaptari melior mundo q' circularis. Et sic dicitur
 formavit mundum spiritus atq' celum rotundum arcure
 terram ex omni parte. **¶** Sing' forme et rotundi. potest
 assignari triplex ratio. vidz similitudo comoditas et
 utilitas. **¶** Similitudo quia mundus sensu factus est ad
 similitudinem mundi sup'ni sc' dei in quo non est finis
 nec principium id ad hunc similem mundus iste inferior
 et sensu factus est et habet formam rotundam in qua
 non potest assignari principium nec finis. **¶** Secunda ratio
 fuit ea comoditas quia omnia corpora inferiora sp'ia
 maxima inveniuntur omnia for' forma capacissima
 rotunda quia cu' sit max' rotunda id capacissimum.
 Unde cum mundi omnia stant talis ei forma decebat
 valde utilis et comoda. **¶** Tercia ratio fuit necessitas
 quia si mundus esset alterius forme q' rotunde saluet
 tolerabile ut quadrilaterale ut angul'z alius forme
 sequeretur tunc q' aliquis locus esset vicius et corpora
 sine loco quoz vicius falsum est. **¶** Sicut patet p' p'lm
 quatuor physicor' **¶** Sicut videtur in angul'z elevat'z
 et circumscriptis sine quadratis. **¶** Et id alibi dicitur
 q' si celum esset planum tunc aliqua pars celi esset nobis
 propinquior q' alia vidz illa que est supra caput nostrum
 et p' que stella ibi existens esset propinquior q' illa que
 esset in ortu vel occasu. **¶** Et commun' illa q' propinqua
 sunt nobis maiora videntur et p' que sol existens
 in medio celi maior deberet videri q' existens in ortu
 vel occasu. ang' opazum semp' videmus contingere q'z
 maior apparet sol vel alia quocumq' stella existens

triplici ratione
 mundus orbicula-
 ris colligitur...

14.

In oriente uel occidente q̄ in medio cali. **V**entus tñ est
q̄ non est maior in vno loco q̄ in alio r̄e p̄m̄q̄ loci.
Et causa huius apparence maioritatis est quia in
tempore hyemali uel pluuiali quidā vapores asce-
dunt inter aspectum n̄m et solem uel aliam stellā
et cum tales vapores sint corpus dyaphanū disgre-
gant radios n̄os visuales ita q̄ non p̄nt apprehē-
tem in sua vera q̄titate sicut satis patet de denario
proiecto in fundo aque liquide q̄ p̄ter situm disgre-
gationem radiorum apparet maioris q̄titar̄ q̄ sit
ut **E**t ut ista magis clare patuerit n̄ci formam
mundi scribitur figure quadratē et rotundē

Et sic potius per supradictas figuras videtur et intelligitur
 quod nulla res sub celo autemque forme sit potest ex omni parte
 tunc includere in se sicut forma rotunda quia omnibus
 est amplius nam nulla res simplex autemque figurata
 sit potest fieri de quacunque materia voluit vel metallica
 vel lignea sicut aliquid vel vis quod sit in amplius
 nec tenet se recipit in se vel in quocunque parte sit
 tunc equaliter sicut sicut vel vis forme rotunde nec
 ita non videtur possit movi sicut forma rotunda sed
 deus fiat mundus rotundus ut melius possit per se et ex
 omni parte adimpleri nec voluit aliquid remanere
 vacuum quod fuit ut supradictum est si fuit alterius
 forme quod rotunde ut patet in figura quadrata et ita
 infra figuram rotundam supradictam et voluit ut
 die nocteque moueretur quia motus celi per id omnia mo-
 uentur erat natura sua motus patet ab illo cuius motu
 omnia mouentur et absque celo non posset moueri
 ut satis patet per philosophum viii. et viii. physicorum et primo
 methaphysicorum **Capitulum vii. de mundo et situatione quatuor elementorum**

Cum numerum et situationem elementorum consideramus
 quod elementa sunt quatuor videlicet ignis aer
 aqua et terra sunt potest poni unum tamen elementum
 quoniam omnis actio fit per contrarietatem alii autem non est
 nisi unum non est contrarietas oportet ergo ponere
 duo **Q**ui ergo ponantur duo elementa extrema ut
 ignis et terra interio oportet ponere duo in media
 quoniam si nullum in medium ponatur aut vacuum esset
 inter ignem et terram quod est impossibile in natura ut habetur
 per philosophum in primis physicis. Tunc ignis tanget terram et tunc
 inter gemmam ignis cum terra in se sit ignis absterget
 terram et ad ultimum invadent ipsam ad sui naturam
 oportet ergo ponere aliquid elementum medium quod
 si ponatur aqua inter gemmam aquam cum terra in
 frigiditate et inter caliditatem ignis in fine conditum
 vel in terram vel in ignem oportet ergo ponere

Cap. 7.

aliquod medium inter aquam et ignem quod pertinet
 aliqua proprietatem virtutis et ita initio est ponere quatuor
 elementa. **Q**uoniam ad situm elementorum est sciendum
 quod omne elementum ut aer quod est calidum et humidum aut
 est summe grave aut summe leve aut respectu
 grave aut respectu leve. **S**i enim sit summe grave
 sic est in centro mundi ut terra quia non est
 pondus aliq. in remotum alio in levia sicut
 aer. **S**i sit summe leve sic est sub celo ultimo
 ut ignis quod ille locus est aliorum sub celo. **S**i vero
 sit respectu grave sic est super terram ut aqua
Si sit respectu leve sic est sub igne et super aquam
 ut aer. **E**t non quod omnia elementa orbiculariter
 dantur terram ex omni parte nisi aqua cuius in triplici
 potest esse ratio. Una est voluntas divina propter vitam
 animalium salvandam. Alia scilicet terre inhibens
 partes aque ut habetur de generatione et corruptione. **Q**uia
 nisi terra esset prompta cum aqua decideret in potum.
Tercia ratio est influxus stellarum ut quidam aliquando
 dicunt super aliquam partem terre efficitur transmutatio
 cuius signum est quod plura loca que solebant esse
 plena aqua modo sunt exsiccata. **E**t scias quod ignis
 et aer orbiculariter moventur circa terram. **E**t hoc
 probatur quia stella cometa existens in aere movetur
 motu firmamenti quare aer deferretur ipsam mo-
 uetur consimili ratione de igne autem certum est. **E**t
 est notandum quod quidam elementa habent duas qualitates
 unam essentiali aliam accidentali. **N**am caliditas
 in igne est essentialis scilicet de accidenti. **F**rigiditas autem in
 terra est essentialis et frigiditas accidenti. **H**umiditas in
 aere est essentialis caliditas vero accidenti. **F**rigiditas in aqua
 est essentialis et humiditas accidenti. **I**tem istae qualitates
 duae sunt actus ut caliditas et frigus et duae passiones ut

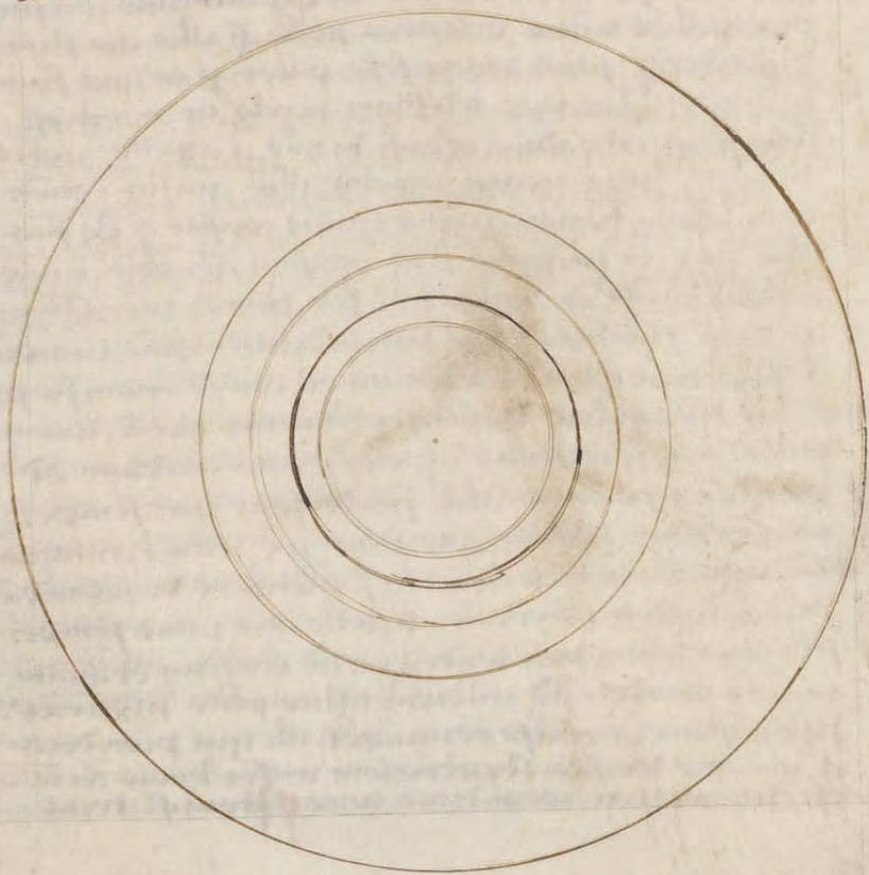

splendorem illius claritatis que est prope illud celum
 empirium a quo omnis sibi corpora est nunc elongati
 et ita infime positi q. nullo modo posset sustineri cui
 cumq. p.ue ponderositate existat. **T**unc aliqua anima q.ue
 cumq. agilis sit in volatu p. ibi sustineri quoniam oppor
 tet eam descendere quasi vna lapis usq. ad aerem.
 inferiorum nos circumdantem ubi posset utrap. in
 latum suu. quia nulla res nisi spiritualis existat p.
 ibi manere nec vitum. Duare sicut nec pistis in
 terra ex. elementum aque. **Q**uia p.ter est nunc q. in
 corporum supercelestium est multa lucida q. nulli structa
 est transmutandi q. possit variari sibi res et stella
 que est in orbe non differt ab orbe nisi in maiore
 aggregatione lucis et in minori et in maiori dep
 sitate et minori. **U**nde stella est aggregatio lucis in
 orbe aut maiori depositate orbis. **Q**uer posset fieri
 quidam questio utrum sit specul. ignis et videt.
 prima fuit q. non. Nam si eet ignis in sua sua
 aut eet carbo aut flama aut lux. Nam non est
 carbo quia carbo est in materia terrestri nec p. ee
 flama quia flama est in materia aeris nec est
 lux quia si eet lux luceret nunc autem no lucet
 quare videtur q. nulla sibi ignis ibi est. **A**ffertur
 aut corpus celeste non sit calid. nec frigid. id
 videtur q. corpus calidissimu. ut est ignis non
 possit contineri cum illo corpore q. nullo modo
 est calid. quare sate patet q. ignis non est in sibi
 luce ut videtur. **A**ffertur aut aer sit principior. q.
 terra et cum in terra sit maior calor q. in aere vi
 deretur ergo q. ignis cum magis appropinquat celo
 q. aer q. frigidior sit q. aer et sibi h. non erit
 ignis ut. **A**d quod est dicendum q. ignis in sua sibi
 est lux. sicut in non lucet actualiter in materia sibi

nisi sit sibi data materia aliunde nec etiam comburitur nec
 sequitur quod etiam si sit lux quod luceat. **Q**uam dicit habitum
 et non actum sicut non sequitur est risibilis ergo videtur. **E**t
 ad illud quod dicitur de corpore celesti est dicendum quod corpus
 celeste non est calidum in se nec recipit ab aliquo quod sibi
 calorem sit solum est effectus calidus. **Q**uoniam motu suo in
 flamat corpora quiescentia sibi eo nec tamen ab illis corporibus
 inflammat. Inflamatur ut patet per philosophum metho. 1. p.
Ad tertium est dicendum quodammodo ignis sit purior
 calidus quam aer non sicut patet h. quod sit frigidior quam densum
 modo causatur calor in igne et in terra. **I**n igne
 causatur calor ex motu calidum. In terra vero ex rebus calidis
 calidiorum ut /

Terra est infima omnium elementorum ideo quia e
 ponderosior aliis elementis et alia leuora
 orbiculariter circumdant ipsam. Nam quod magis pon
 derosum est magis trahit ad centrum et omne appo
 derosum est attrahit ad se ideo nos oportet hunc
 cum terra et quod optimum est ex ea. Quod autem terra sit
 rotunda patet pluribus rationibus sine demonstrationibus
 Una ratio quia signa et stelle non equaliter oriuntur
 et occidunt omnibus in terra exantibus. Nam prius
 oriuntur et occidunt illis qui sunt magis in oriente
 quam illis qui sunt prope occidentem. Et nulla alia ratio est
 quam tumor seu rotunditas terre. Quod autem illis qui sunt
 orientales citius oriuntur stelle quam illis qui sunt
 in occidentem satis manifeste patet per ea que fiunt
 de accidentibus corporum celestium in celo ut in eclipsi
 Nam una et eadem eclipsi in uno quod apparet nobis
 in prima hora noctis apparet illis qui sunt in oriente
 circa horam tertiam noctis. Quare videtur quod per hoc
 illis. Nox et sol prius fiunt occasum quam nobis. cuius
 occasus causa est rotunditas seu tumor terre. Item
 quod terra similiter habeat rotunditatem sine tumore
 a septentrione in meridiem et e converso etiam sic patet
 Nam habitantibus versus septentrionem quidam sunt
 stelle que semper illis apparent sicut que accidunt ad
 polum arcticum et alie similes sunt que semper
 occultantur sicut ille que sunt prope polum antarcticum
 Si ergo aliquis tenderet a septentrione versus meridiem
 in finem posset providere quod stelle que prius semper
 sibi apparebant iam tenderent ad occasum et quanto
 magis accideret ad meridiem tanto plus moveretur.
 In occasum et e converso continget illi qui provideret
 a meridie versus septentrionem ut et huius ratio
 est tumor seu rotunditas terre. Item si terra

plana esset ab oriente in occidentem ita cito orientem
 stelle occidentales q̄ orientales q̄ est falsum et scilicet
 si esset plana a septentrione in meridiem et exurgit
 stelle que aliquando magis apparent semper eis apparet
 quocumq̄ sunt q̄ sunt est falsum. **Sed** tñ videtur
 visu hominu plana ppter minimam eius q̄titate. **Quod**
 autem terra sit in medio firmamenti satis
 manifeste patet nam existens in superficie terre
 stelle apparent eiusdem q̄titate siue sint in medio celi
 siue in orientem siue in occidentem et hoc est
 quia terra equaliter distat ab eis. **Item** si magis
 accedet terra ad firmamentum in una parte q̄ in alia
 illo qm̄ staret in una parte superficie terre q̄ magis
 appropinquaret firmamento non videret celi medietatem.
Sed hoc est q̄ta ptholomeum et omnes alios sapi
 entes qui dicunt et expresse asserunt q̄libet
 existat homo semper sex signa sibi apparent et sex
 occultantur hoc est q̄ medietas celi sibi apparet
 et medietas occultatur. **Et** ista est ratio quare
 terra est tamq̄ centrum et punctus respectu fir
 mamenti quia si terra eet alioq̄ q̄tate respectu firmam̄
 homo non posset videre medietatem celi. **Et** nō q̄ rō
 rotunditate terre et quia est in medio firmam̄ si non
 essent impedimenti transitus rōne magis oculum
 homo posset ire et circumire totam terram ita infra
 emispari sicut superius asserunt de musca qm̄ p̄t ire in
 circuitu vniq̄ pennis rotundi. **Et** id fuit questio inter
 philonem et sapientem de emispario inferiori. Vtrum
 sit in eo humano possibile ut ne. **Et** est expresse sua
 ptholomei et almagestie sibi et suor sequentiu
 q̄ sic. **Item** ptholomei in libro de differe sp̄e d̄ est
 introducto. **Almagesti** dicit expresse ista verba
 natura q̄d erigit duo gēia ethiopum. **Primum** vnu
 est sub tropico estivo et sunt ethiopes qui ferunt
 nos. **Et** alterum est gēne ethiopum qui sunt sub

tropico pimali qui est tropicus estuarius quoniam pedes
 sunt in dextro pedum nostrorum et forte isti sunt illi
 pibus iudic in quadam magna regione ubi viget
 magnus calor et homines et mulieres nudant oculos
 nudi et ista regio est magna valde et appellatur
 ab aliquibus ystirographis lamoni. Et in illa regione
 non videtur polus arcticus qui est stella maris seu
 nauigantium. Et videtur bene alia stella que est
 in eum oppositum ad meridiem q. dicitur polus
 antarcticus. Et sicut nos in pibus istis gubernamus
 in nauigando p. stellam poliarcticam. Ita nauigant
 in illa regione gubernant p. stellam poliantarcticam
 que est occulta nobis quasi sub pedibus nostris. Et
 ratione apparet sane liquide terram esse rotundam.
 Nam probatum est p. instrumenta astrol. in pibus
 barbarum altitudo poli esse .lxx. gradum et rundo in
 versus septentrionem est .lxx. gradus et plus. Et igitur
 arctum sit ut lxx est ostensum q. in oppositum ista
 stelle est alia scilicet polus antarcticus et in istis duobus
 rotatur totum firmamentum sicut rota in axe. Si q.
 homo vadit versus partem meridionalem sicut versus
 altam libiam videbit polum antarcticum tendendo versus
 ethiopiam in altitudine .xviii. graduum cum aliquibus
 minutis et tendendo semper magis versus meridiem
 inuenietur polus antarcticus in altitudine .xxviii. graduum
 et plus. Et fuit quidam ystirographus nobilis qui
 assit vidisse antarcticum in altitudine .xxviii. graduum
 cum .xvi. minutis et arctum in altitudine .lxx. graduum
 cum .x. minutis et dicit et assit accunisse totam terram
 ut credit si inueniret nauigium et peractum pro
 eundo ultra declinando semper ad meridiem sub
 polo antarctico et viderat totum rotundum firmamentum.
 Nam ipse vidit quasi totam rotundam firmam. namq.
 quanta parte adhuc non integra. Ideo patet q. possit le

23
 est licet Difficile circumire totam terram et videre ab
 polo in q̄ satis exemplariter potest ostendi. **R**egula
 ponamus q̄ duo homines recederent ab uno loco / et
 unus tenderet versus orientem et alius **X**ps̄ occideret
 ita q̄ ambo uno motu hinc deberet q̄se ad hunc
 obuiassent Inopositum loca Unde recesserunt et deinde
 ubi primo fuerunt / et tunc quibz eorū arammet set
 totam terram. **E**t ut isti melius pateant sciz̄ figū

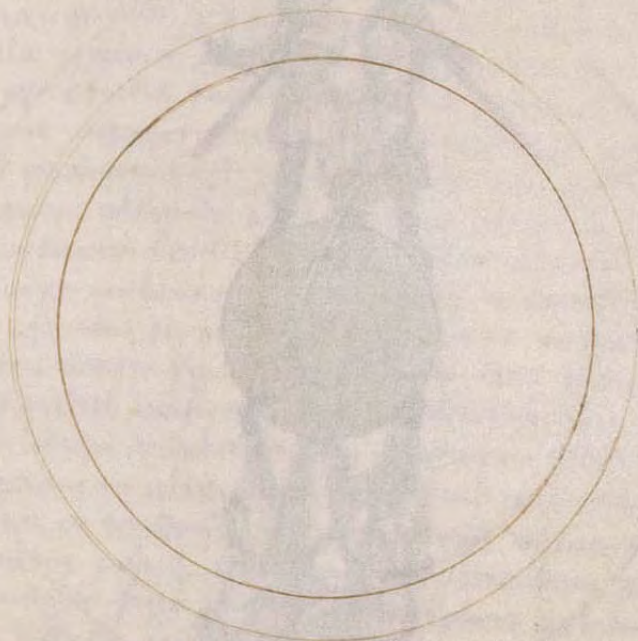

Item ad hoc ut etiam melius intelligatur tota
 datae terre p̄t pon alius exemplum. **R**egula
 ponatur q̄ terra esset p̄ medium p̄forata ita q̄ recte
 homo posset videre ex utraq̄ parte p̄ medium dicti
 foraminis firmiter inferens emispem et q̄ plure
 retur lapis vel poma plumbum p̄ dictu foramen

24.

Item quando datus lapis uel plombata seu alia res
ponderosa ueniet ad medium centri terre ibi rema-
neret, nec ultra transire posset sciat nec sursum
ascendere nisi intm q forte ratione forte casus lapid
ponderosius eius faceret tendere magis inferius set
subito reueneret superius ita q ueniet ad modum nec
recederet a medio ultra potius diceretur ascensu
descensu ut

Cap. 10.

Q. Capitulum 10. De impabili et impetuosos motu fixi
maneti
Deus ita ordinant motum firmamenti cum
tanto impetu et leuitate q a nulla creatura
humana pt excogitari licet non sit nobis uideat
et hoc propter magnitudinem eius scire nec uisui
imlari posset discernere homo uisualiter uisum alien
equi a longe super aliquem locum altum Nam uix

Videretur sibi qd nec nisi pssu **Et** qto plus distaret
ab eo eedistancia tanto minus videretur sibi rre qto mag
de firmamento cuius tanta est altitudo et a nobis dis
tancia tanta qd si vire lapis esset sursum in firma to
pouderosior qd esset in mundo modo fuisset de metallo ut
de plumbo et inaper cadere a dicto firmam^{to} in terram
h^o est artum qd casus eius non pferretur vix i contra
anne **Et** tanta est distancia et ita magna qd tota terra
respectu firmamenti non est nisi tamq punctus in
circulo **Et** si aliquis existeret sup firmam^{to} **Et** respi
ciet terram infra et terra esset ardens ut arbo
flamens minor sibi terra videretur qd minima stel
larum que potest a nobis videri a terra sursum **Et**
ideo dicit alfragang qd minima stellaz fixaz visu
notabilium maior est tota terra **Et** ipa stella res
pectu firmam^{to} est quasi punctus et certum multo
ergo forcus terra cum sit minor qd ipa stella **Et** q
olum moueatur in circuitu terre semel in die
naturalis satis patet in motu solis quem videmus
cotidie quia oritur de mane in oriente et facit occasu
suum in occidente et deinde in castrum videmus ipi
in oriente et tunc iam pferat vnu circulu i circuitu
terre et iste circulus cotidianus appellatur dies
naturalis vidz xxiiii. horarum equaliu ab vno ortu
solis in oriente usq ad alium ortum in castrum **Et**
sic facit sol motum suu in circuitu terre die nocte
Et dum est in emisso nro dicitur apud nos dies
quia sole oritur in nro horizonte appellatur dies
usq ad occasum eius in occidente **Et** post q vadit
ab emisso nro appellatur nox usq in castrum qui
oritur in oriente sedm nru horizontum **Et** sic non
cessabit facere circuitum suum usq ad temp^{us} qd deus
veluerit ut testatur ptholom^{us} in almagesto. c. pmo

stadia faciunt medietatem ducentorum quinquaginta
 duorum milium stadiorum. **S**ed ut sunt in conspectu
 nostro et totidem similiter eadem ratione in alio quia
 etiam sex signa ibi sunt quod ergo possunt ambrosio
 terram esse centum octuaginta milium stadiorum
 acipiendo large scilicet sicut dictum est loquitur
 secundum philosophum de emissione in mundo tot namque et aliud
 etiam emissum et id totius terre ambum large sta-
 dium acipiendo secundum ambrosium erit centum
 sexaginta milium stadiorum quorum plures sunt. **S**
 stadia pro dicta que multiplicata insinuat in
 quibus stadia que secundum Pythagoram totum ambitum terre
 mensuramus. **S**ecundum vero Ptholomaeum et alios
 totius ambum terre vel rotunditas totius circuli
 terre est viginti milium et quadringentis miliariorum
 et gradus unus ex gradibus terre equalibus continet
 quinquaginta sex miliaria et duas tertias unius
 miliarii secundum Pythagoram miliarium quod determinat a
 mensuratore id est geometra qui est quatuor milium
 cubitorum. **E**um ergo positum fuit unus gradus sicut
 Ptholomaeus dicit et multiplicatus in totum circulum terre
 quoniam est centum sexaginta graduum colligitur ex hoc
 perfecta rotunditas terre que est viginti milia et
 quadringenta miliaria. **U**nde ut predicta materia
 patet clare de mensuratione terre et quod aliquis
 vellet mensurare terram ponamus unum exemplum
Ubi gratia ponatur quod aliquis sit in civitate lugdunum
 super galliarum et accipiat in claritate noctis alti-
 tudinem poli per ambo foramina alidade astrolabii
 vel altius instrumentum sicut quadrantem et inveniat
 altitudinem poli. **A**lii gradus fore. **S**ed ille idem hoc
 procedat versus septentrionem secundum viam rectam ad
 aliquam locum donec inveniat altitudinem poli mi-
 norem quam prius per unum gradum. **P**ostea mensuret
 spatium inter lugdunum et illum locum et inveniet

Septingenta stadia. Cum igitur circulus poli et circulus
terre sint supra eodem centrum quot sunt partes in illo
Tot sunt partes in minori licet non equaliter. Ergo cum
Unus gradus in celo correspondat septingentis stadiis
In terra tunc sunt tot stadia in terra set tacentur
sexaginta gradus sunt in celo. Ergo. nlx . septingenta
stadia sunt in terra set tacentur sexagesset
septingenta stadia sunt ducenta et quinquaginta
duo milia stadiorum. Quia in toto circulo terre sunt
ducenta quinquaginta duo milia stadiorum. Etiam
per geometria quilibet circulus habet diametrum id est
continet diametrum ter et unus septimulus per se
per hanc regulam hinc mensura diametri geome
trici hinc mensura circuli. Unde diametrum terre
utitur in se. x^{li} . centulxxvi. et dimidium et tertia
partem unius stadii. Et hoc sufficiens de ista
terre et eius mensuratione. Et hic sic finis
unius partis huius tractatus. // **¶** Sequitur pars

Secunda pars
huius Libri

Cap. 2.

secūda que est de diuisione terre et par-
tibus eius et c. // capitulum primum
Dum dei auxilio satie In preteritibus
tractatum est de creatione mundi et situ
eius et qualiter terra est sita i medio
firmamentum tamq[ue] centrum et punctu
in circulo et de q[ua]ntitate et multitudine eius
auxilio dei dicimus in ista parte secunda de
diuisione eius et p[ar]tibus habitabilibus eius
nota[n]dum dicendū est h[ab]endum est nōdū q[uo]d
de tota q[ua]ntitate terre sup[er]ius dicta nō ē habitabil
nisi quarta pars eius scdm phos[or]um et ista quarta
pars terre diuiditur in quatuor partem in d[ecem]
infrā ex[emplum] vna pars q[uod] ē diuisa p[er] mediu
in quatuor p[ar]tes in longo et transuerso caput
quarta pars eius et p[ar]tes s[un]t mundetur et

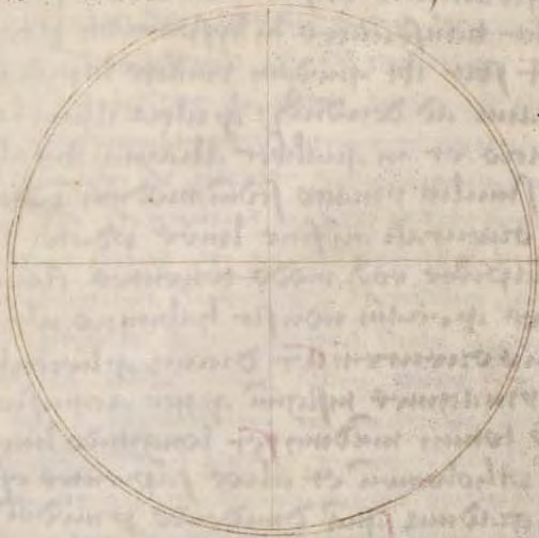
secunda.

29.

pelatura extendatur in superficie qd plana ut in medio
 manne illud est a simili de tota terra habitibiles **q**uaq medi
 etas appellatur oritur **S**eda occidens et linea iterfecit
 dicitur mediana linea et in fine istius linee est qd
 cunctis **azym** nomine que dicitur sita in medio mundi
Quam ptholomeus in scdo. quadrupli. diuidit terra habitibiles
 in quatuor partes vidz qd ymaginatur una linea trāsire
 ab oriente in occidentem p mediu habitibiles. Ite q illa
 linea diuidit partem meridionalem a septentrionali et
 distat illa linea ab equinoxiali p xxxvi. gradus et sedz
 hanc diuisionem distat ab ultima habitibiles in septe
 trione p xxx. gradus ut circa **s**ita q latitudo tota est
 lxxvi. gradum et tanta est distantia equinoxialis usq ad
 arcum arctum cum aliquibus fractionibus vidz xlvii. q.
 xxx secund ut a **s**ur ponit heli **s**et in fine illius linee
 versus occidentem est passagium herculis et h est
 in transiitio sit in hispaniam et est ibi mare fretu
Ite q existens in uno litore pot videre aliu exutrum
 in alio litore **s**et vocatur vulgare straitum sibilis
 ut straitum gibraltaris et sunt ibi tres insule quaz
 unam videtur transire in hispaniam p terram
 occidentis **s**et sunt ibi quidam ymago lapidea tenens
 clauis in manu ad dendum q ultra illum locum
 non sit habitio et in qualibet aliarum insularum
 stat etiam similis ymago sedm modum pdictum
 et in parte orientali in fine linee pdicte stant
 ymagines lapidee eod modo tenentes clauis et
 demonstrantes q etiam non sit habitio ultra illum
 locum versus orientem **s**et dicitur q hercules po
 suit illas ymagines insigne q ipse acquisiuit
 tempore suo totum mundum **s**et longitudo linee pdicte
 oritur scdm ptholomeu et alios sapientis est centu
 octuaginta gradus **q**ua diuidendo p mediu rema
 nebunt nonaginta gradus **s**ed orientem et alij lxxv.

Versus occidentem / et linea intersectans sine transire
 p medium divisionis dicitur linea dicta linea medio
 ita q transit p medium terre habebit sedm latitud
 pma autem dicitur transire p mediu terre hinc
 sedm longitudo. **E**t de illa linea meridiana qua trāsit
 p polos mundi vidz ab artico in antartici et p semich
 nostri capitis. **E**t ubique sit homo / et quocumq tpe
 annu qm sol capta firmamentu pvenit ad suu meridiu
 est ibi meridies. **E**t id dicitur linea sine circuli meridi
 dicitur. **Q**uod dicitur qm due civitates sunt quaz una magis
 accedit ad orientem q alia ipse hnt dūsoe meridianae
 et qm hnt eundem meridiu tunc equalit distat
 ab oriente et occidente. **P**atet itaq q due linee
 supradite dividunt totam terram habitabilem in quor
 ptes et quingentū in locis intersectōis linearū qd
 locus intersectōis est punctus in medio terre hinc
Et sic ex predictis patet satis clare illa quatuor p
 terre esse habitabit tūq dicitur ut melius pateat
 faciemus dictam quartam ptem in circulum totū
 ponendo dictas duas lineas ut patet in hac figura

Secunda

36

Item si quilibet pars terre habitabilis adiuuat
ad nomen suum quilibet pars erat quarta pars
ut patet in sequenti figura

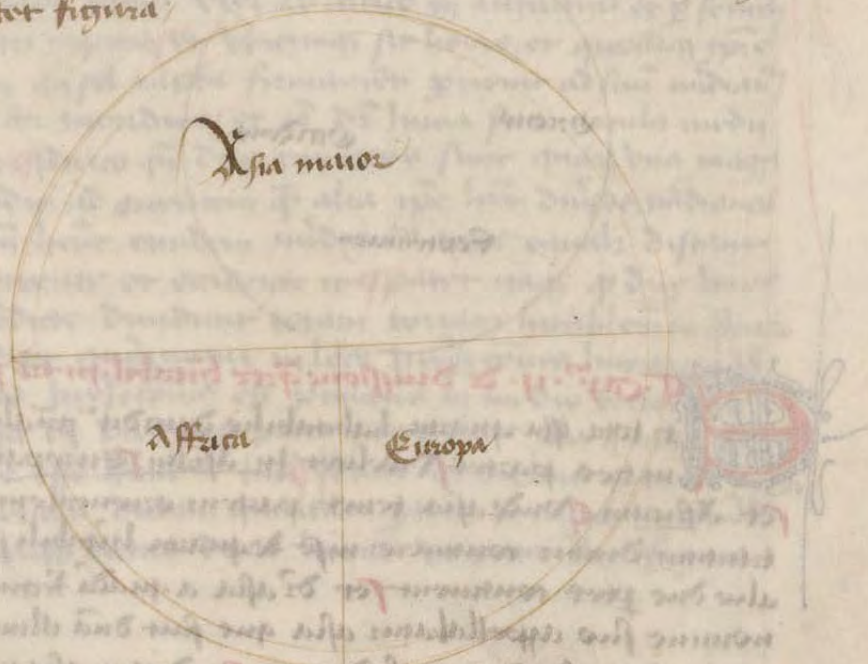

Cap. 11. De diuisione terre habitabilis in tres partes
Et tota ista quarta habitabilis diuiditur in tres partes. Prædicta in Asiam Europam
et Africam. Unde asia tenet partem orientalem et
tantum dicitur continere in se de quarta habitabili sicut
alio die partes continentur. Et de asia a quidam regina q
nomine suo appellabatur asia que fuit dñā illius
regionis ut hystoriographi dicunt. Et dicitur asia maior
propter magnam altitudinem sue regionis que durat a
septentrione per orientem usque ad meridiem. Quæ pars
dicitur europa a quodam rege qui appellabatur europ
et durans sua est ab occidentem in septentrionem et
circummaritatur a mari. Tertia vero pars dicitur Africa cuius
duratio est a meridie usque ad occidentem. De quibus
partibus et regionibus atque eorum promontis et hinc
omnibus partibus superius deo dante. Primum et
principaliter diuidemus sue dicemus de quatuor partibus
supradictis. Prædicta de quarta orientali et cuius habitatione
Similiter de quarta occidentali septentrionali et meridionali.

Cap. 2.

Deinde dicimus particulariter de dictis tribus partibus
et diversitate gentium in eis habitantium et rebus aliis
que naturaliter inveniuntur in eis. Postea vero de his
partibus quartis habitabilibus que dicuntur dimari. Et
de divisione predicta trium partium ut melius intelligi
patet figura.

Cap. 3.

¶ Cap. 3. de prima parte. Videtur orientali

Item. Veniendo ad primum quatuor videtur orientale
est sciendum quod in ea sunt multe partes et multi
opida maris quoniam et flumina atque montes et insule
diverseque habitacionis gentium. Nam primo sunt in ea
promorie magne et famosae novem videlicet persia sine
persida que est quidam regio in asia. Et india que
est etiam in asia. Persia ad orientem. phemice que est
regio ubi est thyrus. Mesopotamia Syria et est
regio seu provincia in oriente apud opus quod scire
vocatur palestina que est sine provincia in mesopotamia.

Secunda

33.

civitas est que dicitur asfalena antiqui philistin
item alia promissa que dicitur mediaspina *et m*

De civitatibus et diversitate gentium que orientales

Cap. 4.

Civitates principales dicitur quate sunt quinque
magis famose videlicet *byzantium*. hoc est *constantinopolis*
et est in sexto climate *babylonia* civitas assie est et
prima in caldea et est in tertio ut quarto climate *item*
egyptus que hodie appellatur nomine vulgari. *elapre* et
est in tertio climate *et* *ishitum* etiam in tertio climate.
Antiochia in quarto climate *et* iste potest civitates
sunt magis principales et magis famose in dicta quatuor
orientali *et* etiam sunt alie. *ibi*. satis famose et plura
ut iste que scribitur *Oprie* sive vulgari *thesalonia*
civitas in thesalie prima. *Cyrrades*. *sigeton* a flumine
sic vocato. *pulchros*. *alexandropolis*. *adlienne* *colybe*.
et colche. *palache*. *tasse*. que est in india *tushy*.
repletos. *camene*. *ostugie*. *obgroe*. *fisagide*. *andole*.
marthi. *sinochor*. *Cum*. *danse*. *salsamen*. *caldea*.
andemam. *aranethos* *daber*. *mathy*. *psipolis* et
est civitas notabilis in *psia* et antiqui vocabant
clam. ut *elemarda* *anaylece* *suffia*. *persie* *salmer*.
adralz *cirta*. *Sabi*. *arneri*. *alexandria*. *Comenqua*
palmira. *damastus*. *Ethiopos*. *Appama*. *dassen*. *laudo*
ima. *biblos*. *Canthos*. *mops*. *Nanpamon*. *minthea*.
Satalis. *manthos*. *schastet*. *amphimoli*. *phano*.
Eleusim. *Coptis*. *milene*. *lausica*. *linguido*. *corinthi*
hec autem civitates antiquitus sic vocabantur quoniam
fuerunt grece primo et postea romane subivite *postea*
vero quoniam a saracenis occupate sunt plerumque earum
deseruite sunt et alie edificate aliorum nominum et
quibusdam etiam eorum nomina sunt mutata *et* *et* autem
quarta. *li*. diversitates gentium dicitur antiquitus
huisse sic vocatus ut sequitur *Persie*. *grece*. *Sachos*.
Antrophagor. *psauror*. *vestig*. *Saraceni*. *pndi*.
hysquicium *Synagoram*. *Domice* *passie*. *ptiosim*.

Anarace. Chelon. Corophum. massige. pinopisemanus.
 Dary. Cam. tunede. Spracutos. Veney. arrogin
 etiam. erotesi. amundross. arabi. Sicheichen.
 Amodyt. ydiopigy. perchi. ydumer. yorintes.
 gachigam. Cetissi. Asupi. Nacoy. Nardore. Pri
 siones. Campfatre. Allobyoges. alander. saipel
 at saiptin. Centom. aquibiquid. teuthoniz.
 Vomisse putant. Cibri. Antequim. Cenoman.
 Dytensee. Velbay. **¶** Harum autem gentium nomina
 multa mutata sunt aut ex bellis aut ex ipsa
 mbus terrarum aut forte propter novas sectas
 et religiones nomina mutauerunt. **¶** Et hec breuiter
 sufficiant circa descriptionem diuersitatis gentium
 quartæ orientalis. **¶** Descriptum est steridum q omnia
 orbis nre hinc hinc habet mediterranea marea. xx.
 et montes. xl. et flumina famosa. lviij. **¶** Tunc
 autem et gentes suo loco dicuntur. **¶** Et maria
 quartæ orientalis sunt octo quorum nomina sunt
 ista que sequuntur. **¶** Caspium. persicum. tyberu
 adis. aspaltenas. Rubrum. arabicum. cypharenu
 mortuū q est in pentapoli regione. **¶** Item in
 ista quarta orientali sunt montes famosi. lviij.
 quorum nomina sequuntur. vidz. Canisus.
 Amocyrus. Caramestes. Syna. bodran. libani
 qui est in phœnice regione. **¶** Cassius. **¶** Etiam est
 notandum q in dicta quarta orientali sunt quasi
 xxij. flumina licet non omnia orientem in ipsa.
 Cerodes. nascitur ex tribus fontibus in campis
 septentrionalibus et cadit in mare caspium. Eroy al exoe
 Sigoton. ganges. Canestes. Sigatus. hysdaspes.
 Eufrates. asynodius. Carmanu. Carume. Syso
 roas. Tigris. Alibaria. Adropagite. dux. pabola.
 tyses. elices. adome. Iordanus. **¶** Et steridū q
 flumen cerodes fluit p miliaria lvi. xli. et cadit

In mare eussim. Et flumen ex eo nascitur de monte
 caneset. et dividitur in quatuor alveos et oēs trahuntur
 per montem amasim. qui locus sylectes vocatur.
 Et postea omnes isti alvei se fundunt in flumen
 magnū qui gangates vocatur. q̄ postea fluit
 miliaria vi. xli. et tūc irrigatur in oceanū orientē.
 In loco ubi est insula que vocatur insula solis.
 Et flumine sigoton nascitur de monte caneset
 et facit coronam circa montem. Et ex huius pte riuus
 montis occurrat ei alius flumen qui vocatur selhetes
 et per quatuor flumina terrarum et omnes collecti in
 gangem fluminem se fundunt q̄ postea inquit in oceanū
 occidentale iuxta insulam sylophantinas. Et flumen
 hydaspes nascitur in campis yndorum ex tribus
 fluminibus parvis et simul collecti inundant totā
 yndorum regionem et datus flumen currit miliaria
 vii. xii. et ibidem immergit se oceano orientali.
 Et flumen eufates nascitur similiter in campis
 yndorum et dyacrenē per eandem provinciam trahit
 etiam extra versus syriam miliaria vi. vii. et inquit
 in oceano orientali sub insula que cheron vocatur.
 Et flumen armodius in ethiopia nascitur iuxta
 adams et mesopotamiam syrie currit aut miliaria
 vii. xiiii. et recipitur in mare quod vocat. synzps.
 Et flumen armata nascitur in capis camogene.
 currit autem miliaria vi. lxxii. et recipit in sinu
 p̄sici et armodius. Et flumen cortane qui ē finis
 q̄ vocatur media nascitur in campis arabias currit
 autem miliaria. vi. xli. et recipitur in sinu p̄sici.
 Et flumen fusa in provincia media nascitur super
 qm̄ est susse amas et currit miliaria vii. xii. et
 descendit in sinu p̄sici. Et flumen arfor. nascitur
 in campis assirie et de monte caneset nascitur
 alius. Isti autem duo flumines includunt opid.

quod arduens vocatur et postea in unum reducti faciunt
 rationem maximam ut ut opida plura includit scilicet
 ethiopiam et selemiam et currunt miliaria vñ. lxxv.
 et merguntur in sinu pñ. lxxv. opida q. lxxv. auge
Et flumina alibata nascuntur ex monte liso et currunt
 miliaria vñ. lxxv. et merguntur in oceanum orientale
Item etiam flumina que omnia dicuntur hystriophageta ex
 campis pñ. nascuntur et currunt miliaria duo et
 festinantur in pñ. a mari orientali **Et** flumina
 aurens nascuntur de monte armarat transire pñ. motz
 amcasum ad mesopotamiam pñ. et in illa pñ. circa
 alius flumina adunguntur paululus qm. d. ex pñ.
 amcaso monte nasci et effluunt vñ. flumina pñ. pñ.
 transmittit eorum cursu malis congregat aquas
 ibi etiam pñ. flumina evasit nomen accepit et
 exinde se diffundens currunt miliaria vñ. et merguntur
 in sinu pñ. **Et** flumina terse nascuntur in capis pñ.
 et pñ. omnes eius rivulus currunt miliaria vñ.
 nonaginta et revolvit se in ego mari sub insula q. pñ.
Et flumina adonis nascuntur prope tyberiadem et currunt
 miliaria vñ. lxxv. et late diffusus in mare aduatis
 exapitur iuxta insulam cetam **Et** flumina iordania
 sub monte libano nascuntur et currunt ad locum tyberiadis
 quo exiens suo cursu currunt ad syracolum q. secum
 iordania et ab ea exiens effunditur in mare mortuum
Et iste supradictus est fluxus fluminum orientalium
Cap. vñ. de qñta orientali et aliis regionibus
et aliis q. continentur in ea pñ.
Quarta quidem orientalem est sterundus q. pñ.
 habundant sunt pñ. insule et maria. xl.
 montes vero. xli. et promontoria. xxv. opida autem.
 xxv. flumina. xxv. et gentes. xli. **Item** nomina at
 marium sunt ista que secuntur vñ. Mare terreum.
 Adriaticum. Egeum. Gaditanum. leonum. Egeum. pñ.
 mactallum. Maroterram. mare ad olympum. hñ.
 mare qd. dicitur ferreum **Insule** vñ. dñte qñte

Cap. 5.

Secunda

37

sunt iste que secuntur vidz. hyber. britania minor
 est insula in europa. helius. baleare. minor corsica.
 Cyades. orcan. & pinn. insula iuxta mare britan.
 hyfer. Ficoe. geomista. dyson. & in hispania
 in confinio europa et africa constituta. Eione. Mar
 rane. Vile. Syngaula. **M**ontes aut famosi
 dicte quare sunt isti qui secuntur. Tem alpes
 q multe sunt inter lombardiam et thutemariam.
 apenne. volcarie. Ennimmore. Rodopem. althang.
 pteus qui italia ab hispania diuidit. Marsos.
 Cartharus. Cynung. Soracte. Olympi. Eteanus.
 Carinus. Sydris. **I**nter hos autem sunt alij
 pini qui apud gentes habitant et nominantur
 ab illis qui sunt eis vici. **D**e proficiis aut
 dicte quare orcan. sunt xxi. famose quorum
 nomina sunt ista que secuntur vidz. Italia q est
 in europa et includit in se calabriam. apuliam.
 romaniam. emiliam siue tusciam. et lombardiam.
Hispania est inter afriam et europa et includit
 in se pincias sequentes. Beticam. galliciam. lusita
 miam. galliciam. Egitana et rugitaniam ista pde
 sunt pincie hispa. **A**fricana. germania. gallia bel
 gica. gallia cogita. gallia assalpina ubi nunc huz
 gundi sunt et hana et austales habitant. gallia
 transalpina paucina que vulgaris e europa
 pincia et pars meste. Eria. Vmbria. paxia.
 luberna. dalmatia pincie e pincia hyllisica.
 Norici. Venetias ubi nunc est curia. Venetia
 cum adiacente pincia. Longallias cu limonibus.
Cypida ho dicte quare sunt ista q secuntur
 famosa vidz. Panona. aquilegia. mediola.
 azelatum. Eria. galpos. galpis. hispat. atas
 hispania. talpis. Corduba in hispa. betum.

Colletum in hispania. bracara. lucasium. augusta
 ciuitas hispanie vocata colibratres et augusta. tar
 racona. garretum. ambraus. Cingonocana sue
 quam est ciuitas que leodunus vocatur. adripina
 que nunc adoma vocatur. Treuerum. Gironum.
 Serreone. Augustedunum. Augustoburgen. angla
 taurinorum. lugdunum. magnorat. breuna. marsilia
 alci. verone. taur. Vincena. iurena. Enem
 loco cuius modo videatur filii. Zellona patum
 que nunc padua vocatur ciuitas. Cremona. Bra
 cia. Concordia. Mantua. Bononia. Verale. laude.
 Mutua. lator. Solona. Bicanum. ytipfar.
 Vinnacum. peneslugdunum. Marsia. Disia quing
 asia vocatur. Armet. bregrione. Arguorat.
 Carinca. Sabana. Bonauit. **Alimma** aut
 istius quare occidentis famose sunt ista a sece.
Alere flumen qui nascitur in campis hispanie
 et currit quasi m. m. miliaria et recipitur in
 oceano occidentali. **Tanis** flumen est qui nascit
 in campis hispanie et currit m. m. miliaria et
 recipitur in oceanum occidentale. **Alimus** flumen
 qui nascitur in pinnitum et includit boranum
 opid maritimum et currit miliaria. m. v. et ingi
 in oceanum occidentale. **Thyberis** flumen est qui
 sub radiabus nascitur monte priuere et currit
 miliaria m. m. m. Infundit se oceano occidentali.
Alzar est flumen et nascitur a piramoe. **Alenus**
 est flumen qui vadit p. germaniam et migit
 in mare anglicum vsus aquilonem. **Alodan**
 est flumen et nascitur in medio campo galliarum
Alcon est flumen et nascitur in campis galliarum
 et influit oceano occidentale et videtur ista
 flumen de secana. **Alrona** est flumen et nascit
 in campis aquitanie et currit m. m. m. miliaria.

Delos sibi

Unde marea sunt ista que feruntur vidz. hyrcullum.
 Pontum. mare meorum. hysperos. maresios. epnor.
 marea etia. pponendis. vssphorari. **Q**uisile vero
 dicitur quarte sunt iste que ferunt. Cyclades cum
 aliis dualibus adiacentibus et sunt ingenia. eghoa.
 Delos est insula que in medio cyclad. hyppopodes.
 Rodos est insula cycladu et de aliis insulis est equo.
 In nominibus. Cyprios. cyprios. pachyros. **Q**loria
 vero montium sunt ista que feruntur. hyphoreum.
 tapherum. vixam. caucasum. homocum. gmanum
 mndrem montuosum. Enodij. Echua. cornaster.
 Gratus. **Q**ue promunt autem sunt iste quaz mra
 feruntur. Macedonia et sunt patria alexandri magi
 Achaya que in europa est et est fedeto. insula
 ang apur est cornithus. asia minor. Calacia.
 pafliquo. bithunia. lidia. panfilia que etysima
 diatiz et est in minori asia vrbe metropolis solcia
 diatiz. Capadocia est in asia maiori. Tracia est
 pumna in gertia. diuema minor. her em pumre
 omne directe sunt ad acqulonem non ad occide
 uel orientem. Dacia est in europa. Gona deuropa
 sine hyspans promunt. Sclania est pe messie
 et habet multas regiones. luoma **Q**ste sunt ad
 acqulonem vsus occidentem **Q**t reges sclauorum
 sunt isti vidz. polom. meram. bohenn. vudandah.
 Ruthen. dalinam. **Q**stem iste pumre q feruntur sunt
 ad acqulonem vsus occidentem vidz. hyberura et
 ceam est. insula in europa britannic insule. Scania.
 ylandia. fancia **Q**ppida de famosa ista quarte
 sunt ista quoz nomina ferunt. vidz. Erachi. Sedra.
 pela. thesalonita est oppid in thesa. promunt.
 phiroe. Caladoma. nichomedia. anro. Canam.
 Tarsie. poperapole. Guplios. Ebana. aragata.
 Eam. Nucia. Sunde. Alexandand. Tiredene.
 Et nape. Nulldae. Ephesos. Cerata. Cellasse.

Cereos. Quindites. plium. Tzora in greca. helyde. Troice.
 Ancreum. nichie. Carcasi. fons. Ezar. dolfo. heroro.
 deracodima. Duratin. Athenes que sunt cumas pho.
 herchode. Versustion. arthetue. maleron. Candrata.
 philopole. helyepole. Chelre. / Et hinc alie multe que
 postea sunt condite. **De fluminis yfne quarte est fons**
 qd sunt. xli. quorum nomina sunt ista que sequuntur.
Chamare est flumina qm nascitur de monte yphora d
 stimphe in monte fudo et currit milia. vi. lxx.
Corestoure est flumina qm nascitur de monte yphora
 et fluit in pontum sicut et prior. **Glare** est flumina
 qm nascitur de monte cano et influit in mare pone
 sicut et mediorhen. **Testimon** est flumina q nascitur
 de monte canaso et vadit in mare pome. **Corestou**
 est flumina qm nascitur de monte cano et influit in
 mare cyreni ubi est insula zode. **Antos** est flumen
 qd nascitur de monte cano et influit in mare et dicitur
 contra insulam cyreni. **Perme** flumen est qd
 nascitur de monte yda macedonie puer et influit
 in mare egeum. **Ortilas** est flumina qm nascitur in
 campis cyreni et influit in mare comu. **Alphere**
 est flumina qm nascitur in campis athie et influit
 in mare cyreni. **Euchetis** est flumina qm nascitur
 in campis figie et influit in mare helypentis.
 Idem creditur fuisse reditus. **Therminis** est flumina
 qm nascitur in campis asie minore et influit
 in mare archadum. **Menaudis** flumina est qm nascitur
 in eisdem campis et dicitur currit milia. duo et
 collecta in vna influit in mare archadi. **Alus** est
 flumina qm nascitur in campis pamphilie p anteta
 tortuosos et currit ad mare insule zode. **Hadie**
 brada est flumina qm nascitur de monte ledia et
 influit in mare asie pudent p montes canaso.
De gentibus hinc quarte sequuntur. nomina quibus annuntia
 sunt. waite. ind. Gerte. Nalome. farstus. Mados.

Cap 7

Sargomates. Calgimicos. lentos. Stromacos. falsificos.
 Seurs. Ceromides. anarticos. Coramios. maffugios.
 bachananos. barthopamissos. Camocendis. Sagerianos.
 Et harum gentium plume sunt delecte hoc tempore
 et alie in loca illorum intrant. **Cap. vii. De q̄ta**
meridiana et a9 regionibus.
Est sciendum q̄ quarta meridiana non est nobis
 in toto satis nota. Verumpt̄ de hoc q̄ apud nos
 est notum habemus q̄ sunt in ea smarea duo f̄sile
 xlm. smontre. h. pumar. en. Cunctis lym flu
 mina duo f̄gentis autem plurimū. **Q**uoniam nu
 rum sunt isti. **M**are arfian. mare cyren. **M**oria
 iusuliz sunt ista que feruntur. Syria. ponia.
 Carpagos. panacarpa. Cardinra et est iux̄ sialia
 Corsica et est prope sialiam. Callata. forenante.
 Capriana. Egilotoffora. duara. Syrias maior et
 eius pars est iudia. loxtip. Syrias minor est calu
 dorynd. **E**ste **Q**uoniam autem monent ista q̄te
 sunt que feruntur. Pyrapdes. peroyre. pūre.
 feranus. athalans. corinisa. cornosa. **D**e pūre
 sunt iste quoru nomā ferunt. Egyptus. ethiopia.
 afica minor. genalia. Tenci. Verumtūc que est
 regio in afica cartagin ḡtigna. libia ē regio
 maxima in afica. penulolū est in ḡfimo arabie
 et palestine. Tripolis est in afica. Manzirama
 cesarea. Mantamra s̄da quasi impiorum hominu
 patria. **S**ic f̄sile. **D**e cunctis f̄sile dicta q̄te
 feruntur nomina. Merisolos. Etam. Cheboas.
 Chebere. betoma. Amora. Colocina ē i manita
 ma. asarea ciuitas. Maydams. Cyren. Sybean.
 Manoran. Sabrita al salme v̄be magna i spoli.
 lepis magna v̄be magna in tripoli. Calapas.
 Dyseum. Theme. Capis. lepis minor. hadcumet.
 Neapolis. miridians. Chyperis. Carthagin. Utid.
 hypopon. Carxtum. Trabyrach. hypone. Regon.

Pificade. galli. Saldia. Et alie multe nobis ignote
 De fluminibus sunt ista quorum nomina scribuntur videtur.
 Nilus qui et gyon appellatur prout in terra que sub
 equinoctiali sit in exordia et ethiopia videtur.
 Sagda sine haudea puer est asire regio et est fluvius
 magnus et nobilis et vnicus. Quod habet autem hoc quod
 gentes ptinas et humiliter quod vix colligi potest
 et auctores ipsas non nominant. Et hanc hanc
 sufficiant de divisione dictarum quartarum terre hinc.
 Quid divisione tripartita terre habitabit. C. vii.

Cap. 8.

Dico et vico de divisione dictarum quartarum in
 quibus divisa est quarta terre hinc. Nunc
 vero dicendum est de divisione secunda que est
 tripartita videtur in asiam europam et asiam. Quod
 regiones et pueras sitis. Et earum in terra ostendit
 digne incipiendo ab asia. Quid Asia.
 Asia igitur ut ponit auctores tribus partibus
 dicitur circumscripta per totam tyram plagam
 orientem extensa ex indur. Hinc autem occasus. Hinc
 asiam dicitur sub egipto et syria mare magnum
 magnum qualiter dicimus nunc. Asia a meridie
 fronte habet in oceanum hostia fluminis gangis
 a sinistra puerorum caligardam cui subiacet. Ad
 eam insula typhane. ex quo oceanus indur
 incipit appellari. Ad dextra hinc tyron montis
 angu ulu cancasus. diffiat. Ad puerorum autem
 eius est samaria et iudea que aciculom subiacet
 ad hostia fluvius octogred. ex quo oceanus syrius
 appellatur. In his finibus promissa est que hinc
 ab oriente fluvius indur. et a quibus mare rubrum
 aptatur. In septentrione montem cancasu. Hinc
 autem pars eius indur terminatur oceano. que multas
 habet gentes. hinc in plus alius insula typhane
 in fluvio enim indur que est ab oriente usque ad flumen.

ocasi autem pponende at rponde et alio ppono **sa**
 midie vo mare nostrum ubi est mons olimpius et h
 egyptus superius est **sa** quaquid est milue qui delatore
 reapunt mare rubri videtur mergere in loco qui
 dicitur mons pilopali? dicitur qui ad occasum per
 fluens facit insulam **indm** noie in medio sinu nois
 sine a septentrione tempestuosos clementis plana egi
 pti regat **sa** egyptus autem inferior hie syriam ab
 oriente et palestina **sa** ab occasu hie libiam **sa** et a
 septentrione mare tyrene **sa** midie id mdtz **sa** ethi
 opia **sa** egyptus vo superior in orientem plangit
 extenditur cui est a septentrione finis arabia **sa** et a
 meridie oceanus **sa** ab occasu cui ex inferiori parte
 incipit **sa** ab oriente in maris rubro terminatur **sa**
 her brevis de descriptioe asie cum suis regionibus

Cap. 9. De Europa et eius regionibus

Europa incipit in syria sub plaga septentrionali
 a fluvio thamar cuius europe in hispania finis
 est videntur oceanus apud quos insulam ubi hanc
 sunt olimpie et tyren maris finibus orientis
 terminatur **sa** et europa incipit a montibus ruffis a
 fluvio thamar finis qui palludibus qui sunt ad orientem
 per litus septentrionis oceanus usque in galliam belgiam
 et flumen renus qui est ab oceano. deinde usque ad danubium
 qui et istius vocantur qui e a midie ad orientem dicitur
 et sub ponto suscipitur hinc ab occidente alima.
 tuerma. prirema. luoma e deinde dacia. gonia.
 deinde versus midiem germania. et alemania in q
 hinc ptine gentes sunt in ptinam ptem suam tunc
 Item referendo ea que sunt a danubio usque ad mare
 magnum dicitur qui hie messiam ab oriente. hostia
 flumen danubius ab euro. tiracum a midie mare
 dapia ab afica. dalmacia ab occasu. ystria a septen
 trione Item principium danubii fluvii qui de latavia et
 austria illuc transit a tercio aut hie panonia messia

quoque antiquitus simul que nunc dicitur Iugertia.
Tertia autem habet ab oriente pponenciae suae et
 civitatem constantinam que bizantiis prius dicta est
 que est zanca a septentrione habet dalmatiam et ibi
 habet suum eximium ponti ab occasu africo macedoniam
 a borea turciam. ab euro rubicam et macedoniam suam
 a meridie athayam seu achayam et egrum mare. a fumo
 aethiopes in angustis adiacentibus suus est qui montes
 sunt contra appuliam atque hincisus. habet autem ab
 occasu dalmatiam a septentrione dalmatiam. a tria
 dardaniam. a septentrione ethesiam achayam videlicet
 prope ceta est mari. Nam ab oriente habet montem
 mare. ab occidente mundia a septentrione mare in
 quam quod nunc vocatur et italiam attingit ad oceanum
 autem flumen. malua et a meridie montem asduz
De nominibus insularum que iuxta mare sunt in hac parte
 sunt que sequuntur. videlicet. insula cyprius que habet
 ab oriente mare syren quod constructum suum vocatur
 ab occidente autem habet mare palmyrenum ambone
 alias et a meridie sic sine pellagum cuius spatium tenet
 in longum millia centum triginta quatuor et latum
 milia. Cxxv. **I**nsula vero que dicitur ceta finitur
 ab oriente carpoas mari. ab oceano autem et a septen-
 trione marigute a meridie vero mari ligustico quod et
 adriaticum vocatur habet autem in longitudine C. xlv.
 in latitudine vero milia. lvi. **I**nsule autem cyclades
 sunt omnes in numero lvi. quarum ab oriente prima
 est rodos. a septentrione tenedos. a meridie carpoas
 ab occasu actia. ab occidente finitur litoribus asie
 ab oriente mariacomon a septentrione vero mari egreo
 a meridie mari carpoas. **T**erunt autem omnes lvi. insule
 a septentrione in meridiem milia. v. ab oriente
 vero in oceanum milia. v. lxxxv. **I**nsula adriatica
 tria habet promontoria unum quod dicitur polurum et
 asprum ad aglonem et ibi est messana civitas

Secunda

47.

promissa. **S**ecundum promissionem est pachini sub quo cunctis
 syracusana sita est cuius notumque aspiciunt. **T**ercum
 vero est libeum ubi et cunctis eiusdem nominis sita est et
 drigitur in octasum. heret a polo in pachini.
 miliaria CLIX. et a pachino in libeum miliaria CLXX.
 h ab oriente cingitur mari aduatico **s**a meridie af
 ficitur p est contra subaraneos et sitos miores **s**ab
 oriente do et septentrione h mare cyrenum **s**a borea
 usq in subsolanu sita heret aduaticu p amormano
 sunt et ptulic lucos **i**nsula sardunie habet contra
 meridiem minia canalicos et sardunia in paruo
 fecti spacio miliaria XX. acorsita diuiditur q corsica
 habet a septentrione versus albusse sum spacio in
 longu tenent miliaria ij. et miliaria xxx. sum habet
 ab oriente **s**a borea cyrenu mare q spectat ad portu
 vrbis rome **s**ab octasu habet mare sardunum **s**a ab
 africa insulas baleares longe positas **s**a meridie
 vero in diuidu sum **s**a septentrione aut corsicam
 insulam **i**nsula corsica multis pinctis angustae
 nam heret ab oriente cyrenu mare et portu romanu
sa a meridie sarduniam **s**a ab octasu insulas baleares
sa a rano vero et septentrione ligusticu sum **s**a a rano aut
 in longu miliaria lx. in latum vo miliaria xxii.
insule vo baleares sunt due maior et minor
 quibus sunt bina oppida **i**n maiori qd e tarragona
 et in minori barchinona **v**ersus septentrionem qd h
 contra se maiores insulas bosoe **d**einde ab oriente
 sarduniam **s**ab acapulone vo mare gallicum **s**a meridie
 vero afficit manzetanu au pellagus ab octasu
 hybernicus spectat **d**e Regionibus et promuntis
 istius pte similiter referendum est **d**einde dicam q
 dalmacia heret ab oriente macedoniam **s**ab acapulone
 dardaniam **s**a septentrione effat **s**ab octasu hyssu
 et sum hybernicu et insulas hybernicas **s**a meridie

adriaticum sunt. **P**annonia habet noricos et retya
 et habet ab oriente messias. **I**n midie listue. **S**abasia
 alpes apenninis. **S**ab occasu galliam belgicam. **A**rcio
 fontem danubii et litem. **I**n est. **I**n galliam et
 germaniam ad danubio. **I**n septentrione habet danubio
 et germaniam sic tenditur. **I**n italica. **I**n arcio in curia
 et habet ab africa. **G**renu mare. **I**n borea adriaticum
 sunt maris. **G**allia belgica ab oriente habet litem
 fluminis reni et germaniam ab eis alpes apenninis
 a midie pinnam. **N**arbonensem. **I**n occasu pinnam
 a arcio oceanum. **I**n britaniam. **I**n septentrione britaniam
 insulam. **I**n midie anglia vocatur. **G**allia lugdunensis
 ducta est per longum et angustum. **I**n fluvio. **A**rcio
 cum pinnam. **I**n se tingit. **I**n ab oriente habet galliam
 belgicam. **I**n a midie pinnam. **N**arbonensem. **I**n
 pinnam ubi arelas. **I**n curia. **I**n sita est ubi mari gallico
 flumen. **I**n todan. **I**n fluvio. **G**allia belgica pinnam. **I**n
 galliarum et habet ab oriente alpes curias. **I**n
 occidentem. **I**n hispaniam. **I**n arcio aquitaniam. **I**n septentrione
 lugdunensem. **G**alliam. **I**n ab aquilone gallia
 belgica. **I**n a midie mare gallicum. **I**n q est. **I**n pinnam
 et insulas baleares. **I**n habet etiam in fronte. **I**n todan
 fluvio in mare. **I**n curia. **I**n insulas decadas. **G**allia
 pinnam ab obliquo. **I**n arcio. **I**n ligurum fluvio. **I**n qm ex
 pinnam. **I**n pte. **I**n totum. **I**n curia. **I**n est in orbem agitur.
In habet a arcio oceanum. **I**n q est. **I**n fluvio. **I**n aquitaniam
 vocatur. **I**n ab occasu. **I**n hispaniam. **I**n a septentrione. **I**n erom
 lugdunem. **I**n a septentrione et meridie in narbonensem
 pinnam. **I**n continet. **G**allia belgica. **I**n ab anglia
 oceanum. **I**n insula. **I**n per longum in boream extendit.
In habet q ad midiem gallias. **I**n aug. **I**n pinnam. **I**n litem
 transmeantibus. **I**n curia. **I**n appet. **I**n q ab antiquis
 in capto. **I**n diabat. **I**n fluvio. **I**n insula. **I**n longum. **I**n
 miliaria. **I**n an. et in latum. **I**n q. **I**n hybernia. **I**n insula
 in britaniam et hispaniam. **I**n longior. **I**n ab africa

spatio in boream porrigitur. **Cap. 10. De parte
et regionibus afrie.**

Cap 10.

Est autem principium est a finibus egypti
urbisq; alexandrie ubi parochiam civitas
sine est sup hoc mare magnum. **Q**uia igitur no qd
spatio mensure set circulaone ab oceanus emi i
oceanum porrigunt et in midiem veniunt magis p
vocatur. cuius descriptio p pincias erigitur a hoc e
ut scilicet vidz. hybernia cumayra q post egyptu in
parte afrie primo est set inquit a civitate pthimo
et cathlino in ho mari usq; ad aras philetorum
extendit set usq; ad mare oceanum midiam et has
habet gentes vidz. ethiopum libiam z garaman
ubi est ab oriente egyptus a septentrione libia. ab
ocasu sitis maiores et trogodie q hnt qd insula
calipso. a midie ethiopum oceanus. tripoli pinc
que est subterranea vel regio acuta ubi leptis
magna civitas est q tunc p afria hntem ge
neraliter vocantur. hnt ab oriente aras phile
torum pinc sitis maiores et trogodie. a
septentrione hnt sicula vel potius aduaticu ut
sitis maiores ab ocasu et breacia usq; ad lacu
salinarum. a midie no barbaros et gerculos nantau
ros et garaman usq; ad oceanum ethiopum ptige
tre fengre aut pinc non vng loca agnoscunt s; pinc
pinc sunt et in odierum dnm a paderib; iostmo
graphis accipitur. hnt aut est ubi est em met
polis cuius admetum noie sita est. fengre aut
ubi octago civitas est sita unmdia autz vocatur
ubi hyssos regio et zulfade sunt civitates et
hnt ab oriente sitis maiores et salinarum locum a
septentrione autz mare nrm q spectat ab ocasu
sardina et caliam set ab ocasu her mauritania

Arafenſes et a midu montem figuram. et poſt eos
ethiopum gentes ptingentes uſq; ad oceanum ſira
fenſes aut et caſanenſes mauritanie ſunt que habent
et cultu et magnitudinem celeſtium huiusmodi
breuit' ſufficiunt de deſcriptioe dictarum tunc parauit
terre humilibus. **¶** Quodam aliqui auctores ponunt ſub
aſia libyam et dictum eſt et ſiriam phitum et
terram pmiſſionis et greciam romaniam aſtiniam
lombardiam alexandriam hyſpaniam ad tota gaſconia
¶ Et in iſta parte aſia continentur omnia regna barbarorum
que ſunt verſus midum ut regnum turmet et mazorh
et et alia ptingentia uſq; ad oceanum ethiopiam
¶ Et ſunt plures alie regiones et ciuitates quorum nomina
accipiuntur a nobis beſtiarum que habitant in illis regionibus
¶ Et ethiopia eſt ſita in fine aſie et ultra ethiopiam
non eſt habitatio propter maximam calorem torride zone
¶ Et nihil ibi eſt niſi loca deſerta et animalia bruta
et ſerpentes uſq; ad mare magnum et

Cap. ii.

¶ Sequitur. cap. ii. de diuerſitate generum
et aliarum rerum in predictis libris partibus

Uſo de diuſione et deſcriptione dictarum
regionum primum ſatis rationabiliter uidetur diuidi
de diuerſitate generum et aliarum rerum que ſunt
in illis partibus. Incipiendo ab aſia cuius prima regio
dictatur equinoxium ubi eſt paradysus terreſtris
plenus omni gaudio in quo ſiquis habitaret non
poſſet uiuere naturaliter ſenſire. **¶** Iſta eſt arbor vite
de qua ſiquis manducaret immortalis eſſet. **¶** Et
nullus poteſt ad dictum locum accedere niſi pmiſ
ſione diuina ab angelo dicaretur. **¶** In quo quid
loco creditur enoch et helias eſſe. **¶** Iſta locus eſt
clauſus et circumdatus igne ardenti qui lucet
uſq; ad nubes et eſt in eo fons quid a quo oriuntur

quatuor flumina videlicet. fison. nilus sine geon.
 tigris et eufrates. Et fison vadit per regionem iudae
 a parte orientis et cadit in mare oceanum. Nilus vero
 cadit in mare magnum et regit partem egypti. Tigris
 vero et eufrates vadunt per armeniam et per multas
 alias regiones usque ad mare morum. **¶** Circa paradisum
 sunt loca diversi arborum in quibus nulla potest huius
 a. **¶** Propter feroces animalia brutorum et serpentum et
 deinde sunt aliqui gigantes. **¶** Postea est regio iudae
 que nomen accepit a quadam aqua que vocatur yuda
 et est circumstante mare magnum. Et est in ipsa quidam insula
 que dicitur proleus in qua habitantur domus ciuitates
 et plura oppida. Et hiis insulis in ista insula sunt duo
 castres et duo portus. Ita temperant quod semper viridi
 tas arborum in foliis et floribus. Et est copiosa in
 auro et argento et in aliis rebus nobilibus. Et ibi sunt
 montes auri et lapidum preciosorum. **¶** Et nullus ausus
 est ibi accedere propter dracones qui ibi sunt et
 et feras. **¶** Iste locus dicitur insula est ita delictabilis
 quod quasi videtur totus esse spiritualis in quo si aliquis
 homo ibi esset videretur sibi in paradiso esse. **¶**
¶ Item in iudaea est quidam magnus mons qui est quod
 regio magna qui appellatur mons aspinus ubi sunt
 gentes goth et magoth quos incluserat alexander
 et sunt gentes brutales in quibus nulla consisten
 tia nec pollicia. comedunt carnes humanas
 canes et aliarum bestiarum. **¶** Et ista iudaea habet
 in se xxiii. regiones. Et in quacunque eorum multo
 populi et in ea sunt pulchri montes et magni qui
 quasi ascedunt ultra nubes et ibi habitant quidam
 gentes puule que non habent de magnitudine uli.
 Duos cubitos et sunt simul per magnas aggregationes
 sicut greges in campis et sepe fortiter debellant.

contra illos qui eos assalunt. Et infra septem annos
sunt facti senes et finit vitam. **¶** Et gentes appel-
lantur pygmaei quia sunt omnes quasi nani. Et in
regione istarum nascitur piper album. Et ibi est tanta
multitudo vermium quod oportet ponere ignem ad
figandum et destruendum dictum Vermium. Et quoniam
vibusta iuvenuntur magna. **¶** Item sunt ibi alie gentes
que appellantur Cronii et bramani qui ut aiuntur
ab infirmitate ponunt se in ignem ad moriendum. Et
sunt alie gentes quod patres et matres quando sunt senes
et circa mortem sacrificant prode iuxta ut iunget
et postea comedunt carnes eorum et opprimunt alios
quod similes non sic faciunt esse avaros et inhos et nullum
honoris nec valorem. Nam ipsi tenent hoc per maximo
honore et valore. **¶** Item versus orientem est alia
gentis gentium quod tantum solem adorant et tenent ipsum
pro deo id quia in mundo non vident aliquid ita potius
sicut solem nec aqua veniant seu procedant tanta
bona sicut ab ipso. Idcirco credunt ipsum deum. **¶** Item
est ibi aliud modus gentium quod pisces comedunt eundem
et bibunt aquam maris. Et versus illam partem
sunt gentes bihomines et bestie sicut sagittarii et
gentes que habent digitos septem in pede et multum
orabilia animalia et bruti ibi iuvenuntur quod habent
corpora hominum et caput canis et eorum virgulis
bestias devorant et pellibus eorum se hedunt sine
vopunt et voces earum sunt sicut canes latant.
¶ Item sunt ibi quidam gentes que appellantur adopi-
ani qui sunt veloces in cursu sicut venti et non
habent nisi tantum pedem unum. **¶** Item plura est tanta
longitudine et latitudine quod obumbrantur ex ea
propter magnam calorem solis sicut quod obumbrantur
sub aliqua alia umbra aliqua magno rei facit
umbra. **¶** Item sunt alie gentes tantum unum oculum
habentes in medio frontis clarum et rubrum. Et alie quod

Secunda

253.

oculos et os habent in medio pectoris et unum oculum
in qualibet spatula et nares eorum descendunt usque ad os
et in summitate narum habent sicut de dorso porci. **Item**
est ibi alius modus generum visus flumen qui dicitur
gaurige qui sunt sicut extantes et mirabiles et habent
rectam figuram hominum qui sicut reseruntur solo odore
vini ponit et si forte pergrinantur extra regionem
taliter indigent vino quod si aliquis malum odorem seu
cuius statum moritur si vinum non habent et

Capitulum XII de diversitate specierum animalium bestiarum yndie

Cap 12.

In yndia invenitur serpentis tantae fortitudinis
ut ipsi occidunt arcos et ibi est aliud animal
quod dicitur uncorus quicquid uncorus habet unum
cornu super visum et caput tauri et pedes eorum
sicut leonis et aures magnas sicut asini et os
et nares sicut tauri et habet oculos unum sicut alius.
Valde pinguis et habet vocem quasi hominis. **Item**
ibi alia bestia que habet corpus equi et caput porci
silvestris et candidam vestimentis et habet duo cornua ma-
gnitudinis duorum cubitorum et unum de cornibus recedit
in defensionem supra dorsum et cum alio debellat et
est nigra coloris dicta bestia et multum orabilis et in
aqua et terra multum perit et laborat. **Item** sunt ibi
tauri qui sunt totius albi cum magno capite et
amplo ore ita quod latitudo eius est ab una aure ad aliam
et habent cornua cum quibus moventur circum se ita
quod nullam rem dubitare possunt. **Item** in yndia est
alia fera que dicitur mantibora et habet visum sicut
homo et tres ordines dentium in ore suo et habet
oculos capre et corpus leonis et os serpentis
habetque vocem sicut serpentis qui recedit a calore.
Item bestia trahit et devorat gentes et est tanta ve-
locitas in cursu sicut est avis aliqua in volatu. **Item**
sunt ibi boues qui habent pedes rotundos et cornua
trita in medio frontis. **Item** est ibi una bestia pulchra

corporis que appellatur monoceros et habet corpus
 equi et pedes elephantis caput arii et vocem ma-
 gnam et claram et habet caudam altam sicut grana-
 et unum cornu in medio frontis quod est longitudinis
 quatuor pedum et est rectum et acutum sicut ens
 et quando attingit coram se rumpit stundit et portat
 sub se et si forte capitur per aliquam ingeniam ipsa mori-
 potest nam si vis potest capi nisi per aliquam puellam
 virginem bene paratam et dicta bestia videndo illam
 venit ad ipsam incontinentem et accubatur ad pedes
 eius super eius vestimenta et obdormit et dormit
 tunc capitur et. Item est alia fera bestia in india
 que est de colore rubro et clara bene dimissa per dorsum
 et est magni corporis et fortitudinis et iste bestia
 appellatur tigris et currit velociter ita quod quando
 venatores illi veniunt pro aliis bestias capiendis
 nunquam inde evaderent nisi specula plura per viam
 ponant in quibus dicta bestia imagine sua
 vident et credunt esse et vident filios suos et tunc
 laborant cum pedibus eius circumvenit specula
 dicta quod frangunt ea et putant venatores evadunt
 et aliquoties attingit quod tunc suspiciunt eorum formas
 in dictis speculis quod quasi stupescunt capiuntur
 unde a dictis venatoribus. Item est ibi aliud animal quod
 castor appellatur sed quod venatores insperant cum
 sperant ut evadat cum dentibus suis sibi stundit gen-
 talia quia instinctu nature cognoscit a venatoribus
 insperant venari propter eius genitalia et non ipsius
 partes dicuntur esse ille arboris sicut si locutus
 fuisse alexandro dicitur et etiam est ibi una
 alia bestia que dicitur salamandra que vivit
 et nutritur ab igne et in igne et ab ipsa nascitur
 quod lana de qua sunt cooptare seu pedumata

Secunda

55.

et palmilani qui durat in igne nec comburitur
 ab eo. **Q**uoniam hincemur in illa regione quod mures
 qui sunt in magni sunt mures qui sunt et sunt
 fortes et currentes. **Q**uoniam versus orientem sunt
 leones qui in pedibus et in cauda atque in pectore
 seu parte anteriori habent maiorem fortitudinem
 quam aliud quodlibet animal. **E**t isti pastus catillos suos
 tera die tamquam suscitatos a morte et hinc oculos
 aptos quando dormiunt et leona in primo anno fiat
 quinquaginta catillos. Deinde quolibet anno unum et sic vadit
 in determinatione quatuordecim usque ad finem. **E**t in hac
 regione hincemur una puma bestia que dicitur fere
 et est minus fera et crudelis in quam nulla bestia est scilicet
 coram ipsa talis est eius natura nam leo fugit ab ipsa
 quia sepe occidit ab ea et desinitur. **Q**uoniam ista puma
 illas commisit quod alia bestia que habet multos et
 dimissa colore pumera vocatur. **E**t est bestia suavis
 et pulchra. **E**t reddit hunc odorem de se quam alia animalia
 secum tam ratione sui odoris et fragrantie. **E**t quoniam
 semel reficitur per tres dies dormit hincemur et quoniam
 excitatur a sompno tantam fragrantiam reddit de
 ore suo quam alia animalia currunt ad ipsum hincemur per illo bono
 odore sentiendo excepto quodam serpente qui tantum
 dubium duntaxat odorem dicit animalia quod sepe odore eius
 moritur. **Q**uestia seu animal supradictum non facit
 prolem nisi semel. **E**t quoniam puma tantum angustiam
 dolorem habet quod vngulis suis rumpit nates suas in
 hunc quam fetus est extra. **E**t deinde amplius non gaudet
 propter timorem dicit pressum. **Q**uoniam est in dicitur in
 una species hincemur que caput de vento fit hincemur
 non durat eis nisi per spatium trium annorum. **E**t hincemur
 dicitur esse versus quodam partem regionis capadocie
Et in istis partibus sunt elephantes qui sunt magnae bestie
 et fere atque magne fortitudinis et trahunt plurimum

et si ostenditur eis sanguis coram oculis eorum efficiuntur
magis furibundi et superbi. **S**ed antiquitus ipsi de iudra
et de partibus per se sepe solebant super ipsos facere bella
et adversarios debellare. **I**nam super ipsos ostendebat
unam magnam turrim vel castrum de lignis plenam
armigeris et ab illa turri vel castro guerrizabant
contra adversarios. **N**am isti elefantibus habent unum
nassum magnum ad modum tube et aliqui dicunt
eum quod intestinum quod habent a parte posteriori cum quo
devorant et destitunt quod invenitur coram se prout
vel magnum. **N**am tante magnitudinis et ferocitatis
est dictum intestinum quod cum ipso prout unum hominem
in prout spacio devorare et deglutire. **A**nde tempore
alexandri qui venit contra darium regem persarum
dictus rex duxit multitudinem elefantum cum
castris plenis gentium armorum. **S**ed dictus alexander
secundo de proptere et fortitudine quod erat in dictis
elefantibus qualiter omni missello illo devorabant
homines fecit fieri homines creos sive ymagines
ad formam hominum plenos igne qui dicebantur per
homines artificiales. In primo bello contra elefantibus
adprehendunt ad armigeris qui portabantur per dictos
elefantibus. In dictis castris. **S**ed ad dicti elefantibus
more consuetudo voluissent devorare et deglutire
illas formas creas putando esse homines. **A**mbulabant
in dicto missello intus quod attraherant ad se dum
missellum seu intestinum. **S**ed timebant mirabiliter
per ultimum nec erant ausi accedere amplius ad alios
homines belligras credendo quod omnes essent tales.
Sed sic evasit alexander et gens sua periculum eorum.
Sed fecit elefantibus modo predicto in timidos quod non
erant ausi hominibus accedere nec eis nocere ut

Quarta istorum elefantum est ne suavit simul et minus
 concordant et quia se adinuicem obuiant capita sicut se
 adinuicem salutariter inclinant et sunt minus frigide
 nature quorum dentes qui ebori dicuntur si super lignum
 uel palmam ponuntur igne non possunt comburi uno
 carbone huiusmodi extinguatur propter maximam frigiditatem
 eboris prolem non faciunt nisi simul quam portant
 in ventre suo ante duobus **et** vniuntur spacio. **et** ante
 foramen sine murem minus dubitant et colubres
 omnes vermes. **N**am si coluber contra elefantem
 praesentatur ad terram ruit ipsum et sufficit **et** quando
 elefanti habet prolem recundit ipsam in loco ubi co
 lubres non inueniuntur **et** infra aquam perit quia
 si erit prope terram uel in terra iniquam releuari
 posset ideo quia ossa eius sunt directa et pungua
 et circa a ventre usque ad pedes et si vult dormire
 ipse apodatur latenter alicui arbori existens
 semper rectus et venatoribus qui volunt ipsum venare
 et capere cingunt arbores non totius sed in radiis
 taliter quod non possunt arbores cadunt **et** quia elefantes
 contingit ibi ad illos arbores accedere decepti de lun
 sione eorum se latenter apodando simul ad arbore
 in terram cadunt et postea releuari sine fingere non
 possunt et tunc ad maximum ululatum et gemitum
 vociferant et plorant sicut quod aliquando venit su
 cusus alius elefantem pro adinuicem erunt et si non
 potest eum releuari sine a terra dirigere gemitum
 et faciunt magnum dolorem et parum elefantibus eorum
 proles videtur mandata eorum et se subponunt vetibus
 eorum eos releuando nam quod aliquot elefantem
 releuant et sic mortem euadunt **et** si releuari
 eum non possunt eum dimittunt et sic recedunt

cum magno gemitu **et** tunc venatores qui sunt absconditi
 accedunt et cum instrumentis suis elefantem capiunt et
Item in quodam flumine videtur quod dicitur gurgites iuvare
 anguilla que vadit per magnas gurgites hentes in
 humidum tunc pedum in longitudine et sunt bone
 ad comedendum. **M**ulta alia animalia monstruosa sunt
 in partibus yndie et orribilia sunt dracones serpentes
 et alie bestie que hent in caputibus eorum cornua **et** illi
 sunt basilisci in tunc venenosi in eorum aspectu quod ex as-
 pectu eorum occidunt aures seu volatilia et gentes
 et hent capita galli et corpora serpentis et est albus
 radiatus ex omni parte et terra per quam transit nunquam
 potest amplius herbarum nec fructum portare et occidunt
 desiccantur et moriuntur bestie et omnia alia et nec
 est aliud animal quod sit ausum sibi appropinquare. **S**unt
 etiam in illa regione serpentes hentes in caputibus
 eorum cornua ad similitudinem arctis. **E**t est etiam
 serpens albus qui dicitur aspidem qui nunquam potest capi
 nisi per dulcem melodiam quam ipse libenter
 audit. **E**t qui primo cantum sine melodiam audit
 tandem sua imitatur in aures suas in cantu audit
 ut ratione animi non deceptum et captum. **E**st
 etiam alius serpens qui dicitur thyrus qui in aliis
 capitur ab hominibus de quo serpente triaca conficitur
 quicquid triaca est contra aliud venenum. **Item** est
 ibi aliud animal cum duobus brachiis ita longum et
 diuersum quod deorsum et prostratus ad terram elefantem
 et ipsum perficit si ei appropinquat. **E**t scias quod serpens
 est longe vitus quia de senectute reducit se ad
 iuuentutem. **N**am qui senit se debilem et senit se
 confundit se per abstinentiam ubi non comedendo et
 prout se famelicus taliter quod parum remanet sibi de
 corpore tunc ponit se in aliquo sancto foramine.

Inter duos lapides multum stante et transendo p[er] d[omi]n[u]m
locum sanctum spoliat pellem antiqua et dimittit ibi
totum int[er]pam et tunc venit sibi alia pellis noua.
Et sic reformatur et renouatur etatem suam et ideo dicitur
serpens alius prudens. Et est etiam alia spes speciei
quoniam plures preciosos lapides portant in caputibus
et oculis eorum quicquid lapides immittit. X[ristus]
habet. **Capitulum xiiij. de lapidibus Indis.**

Cap. 13

In India crescit lapis ille qui dicitur magnus
qui virtute sua attrahit ferrum et calidem et
etiam ibi inueniuntur lapides qui dicuntur dramates
qui sunt fortissimi omnes lapides nec est aliqua res
in mundo cuius quo possit frangi dicitur lapis nisi in
sanguine p[er] se sunt etiam alij multi lapides p[ro]p[ri]os
sunt zinzibubus qui p[ro]ferunt visum et aurum p[ro]p[ri]os
et carbunculos qui est lumen super omnes lapides
nam lumen sunt carbones ardentes et est alius lapis qui d[icitur]
zethus qui remouet calorem et inflammationes oculorum
et lapis topazius qui est de colore auri et lapis
rubinus qui excedit omnes lapides in rubidine. Et
plures alij lapides p[ro]p[ri]os et magnae virtutis ibi inue
niuntur de quibus et eorum p[ro]p[ri]etatibus scribitur a phisicis
et sapientibus in lapidibus suis ubi longum potest
videre si naturas eorum volueris scire. **Capitulum**

Cap. 14

**xv. de asia et suis regionibus et de
his que ibi inueniuntur et c.**

In Asia etiam sunt multe magnae regiones
in quibus multe gentes populi atque animalia
diuersa inueniuntur. Nam ipse tenet xvij. regiones
ut ab ystrosyria stibit. Quare una dicitur p[er]se
in qua secundum opinionem aliquorum p[ri]mo fuit iuncta
illa exatice stentia que dicitur in syriam. Item
est ibi mesopotamia ubi antea nunc fuit fundata
terram dicitur magnitudine. Item regio babilonia
ubi fuit turris p[er] magnam artificum facta que turris

babilon seu babel fuit appellata cuiusmodi fuit minime
 altitudinis fortis et pulchra et hinc in altitudinem solis
 circumi a fundamentis usque ad summum quatuor mille
 passus. **Q**uoniam in regione caldea fuit primus astronomus
 iumentum et dicitur primus inventor quid filigine
 ponit ad aptam aquam nemroth .x. cubitorum gigas
 eundem est et accepit ab eo consilium in quibus
 regnare posset. **Q**uoniam est ibi terra salis et inde trahit
 et arabia et de istis tribus regionibus fuit dominus
 reges qui veniunt adorare dominum in stella dicitur
 ibi nascitur mirra et incensum sunt thuris et sibi
 sunt ibi multi populi. **S**ed regio finis que recipit
 nomen ab illa aut finis cuius spiritus non est sed
 nisi unus solus unus quia quando moritur resurrect
 renascitur alius et est alius imaginem corporis et
 pulchri coloris et habet quendam crustam sursum
 sicut panis et quoniam est parum in magna firmitate
 ipse ascendit in quendam montem exaltum valde
 ubi ipse renouat pellem suam et super istud montem
 nascitur quidam fons pulcher clarus et magne lati-
 tudinis. **E**t ibi est una magna arbor que videtur
 a longinquo et super istam arborem dicitur fons
 fuit sepultura suam et mundum quem replet bonis
 et optimis speciebus et odoriferis et deinde exiit
 in dicto mundo et incipit mouere alas suas versus
 solem intus per rationem motus alarum exit tantus
 calor et mundus igne inflamatur et ibi fons
 totus comburitur et de cineribus eius alius renascitur
Quoniam deinde est ibi damascus que est ciuitas
 magne delectationis quam ciuitatem fundavit
 elyseus damascus qui fuit famulus dissipator
 abrahæ et in loco ubi fundata fuit damascus
 caym occidit fratrem suum abel. **E**t in ista ciuitate

sunt pulchra iherosolima et delectabilia sunt apud deum super
 omnia mundi et civitas est valde bene populata et
 fortibus muris vallata. **S**ed ibi invenitur valde bonum
 medicum. **S**ed ibi legitur beatus paulum transisse scilicet
 medionem. **S**ed fuit beatus lucas euangelista discipulus
 suus et circa civitatem damasci fuit beatus paulus quondam
 et post questionem suam remansit tibi dicitur. **I**n
 civitate damasci quod non vidit nec comedit quod bibit
 et in istis tribus diebus fuit captus in calum et
 vidit multa secreta dei. **A**ffertur est ibi antiochia
 ubi sunt plurima castra super altis rupes ista civitas
 antiochie est multum pulchra et mure vallata
 fortibus muris et turribus et est quondam magni
 ordinis quia solebat habere in longitudine duas
 leucas et in latitudine unam leucam cum dimidia
 et in circumferentia dicitur civitatis solebant esse ecclesie
 trecentae. **I**sta est nobilior civitas totius regni
 assirie. **D**emum est palestina et samaria sebastia
 et pentapolis. **S**ibi est Sodoma et gomora due
 civitates que funditus rursus fuerunt propter peccatum
 et ibi est mare mortuum quia in se nihil vivum por-
 tat. **A**ffertur sunt ibi ysmacelus ubi est hospitium duplici-
 ter hominum. **D**emum est egiptus magna ubi in
 me pluviam venit quicquid regio habet vivit
 populos. **A**ffertur est ibi terra job que terra dicitur
 singula fertilis et habundans omnium bonorum. **S**ed
 in ista regione est sita civitas que dicitur theman.
Job fuit paganus et fuit filius matthe de iossia
 et tenuit totam terram istam sicut princeps illius
 patris. **S**ed fuit in dices quod ipse mysticabat antecessores
 patrem bonorum suorum. **S**ed ipse ipse fuisse pa-
 gamus tunc secundum legem suam erat timor dei et
 serviebat ei. **S**ed in iob credit in paupertate ipse

erat etatis c. lxxviii. annos. Et deinde qñ dñs vidit
 patientiam et sapientiam eius remisit eum in pñtium statim
 et ad pñstinas diuitias. Et post ei fuit ipse rex ydion
 post regem esau et in isto regno dñxit vitum spacio
 .lxx. annos. Et sic qñ ipse venit ad mortem inerat
 .cc. et .xlviij. annos. In ista terra vbi nullus est defectus
 victualium ibi inueniuntur montes vberissimi sine ul
 que montium ubi inueniuntur magna pñstias mane
 magis qñ in aliqua alia parte. Et manna est sine
 dicitur panis angelorum. Et est eis in istis dulcis
 et delectabilis in gustu et venit de rore vbi qñ
 super arbores illius regionis et trāsuntur in albedine
 et dulcedine et ponitur aliquos in iudicio pro
 potentibus et diuitibus ad refrigerandū et purgandū
 malum sanguinem et expellere humorem nesciam.
 Et ista terra supradicta sibi circumuincitur regionis caldee.

Cap 15

Cap. 15. De Regno caldee et gentibus

Bequi autem caldee est valde magnus et eius
 ydionia est magis qñ nulla aliud ult. mare
 et homo transit qñ vult ire in caldeam p terram
 babilonie ubi lingue sue ydionata fiunt diuisa
 ut dictum est supra. Et dicta turris babel est ante
 ingressum regionis caldee p quatuor dicitur. Et
 in regno caldee sunt homines valde pulchri et multum
 notabiles vestibus ornati sicut auro et lapidibus
 pñstis similibus id sunt valde diffinies et
 male iudice et succedunt iudicio pedibus et iudicantia
 eorum nō transeunt germa et hēnt manibus iudicant
 torum longas et latas in modū habui seu flori
 monachalis pendentes usqz ad pedes et hēnt
 capillos nigros pendentes sup spatulas et sunt
 femine valde nigre et horribiles ad videndum
 Et est tanta horribilitas et impenitens in eis qz

Secunda

63

non est destruendum set in data terra est una civitas
que appellatur huz ubi habitabat pater abrahæ patriarche
et ibi natus fuit abrahæ set fuit tempore quo nung
fuit rex babilonie et arabie atq; egypti set rex
nung fecit civitatem nung set nung civitatem noe
pater incepit fundare set in illa civitate e septem
thobias sub ista civitate huz transiit abrahæ pater
cepto dei post mortem patris sui cum vxore sua
sarra et tota familia sua et nepote suo loth.
ideo quia tunc nullum habebat adhuc filium et huius
uit in terra chanaan in quo d loco qui dicitur
sary et fuit ille quem fecit saryes qm civitates
fuerunt subuersæ ubi est mare mortuum set illa
terra decalder est pprim pditiona ut dicitur est
et hinc pprim alphabetum Cap. 16. de Regno
amassoye et de habitantibus in eo.

Cap 16.

Post eadem est regnum sine regno amassome
q dicitur terra feminea hoc est regnum in
quo non habitant nisi femine non q non bene
habitarent homines set non punctum nisi a dicitur
mulieribus q aliquis homo habeat diuinum super
eas etiam in illa regione i pnapio regnabat q
rex et erat plenus et habitum hominibus sicut alia
regna faciunt q ille rex hinc guerram contra
illos de sachem et ille rex vocabatur calopres.
quidam rex fuit occisus in bello cu omib; maiori-
bus regni et de suo gñe set quando regina huius
et alie nobiles mulieres q erant vidue set
posuerunt se in armis et quasi despate occiderunt
omnes homines dicti regni quia ipse volebant
q omnes essent vidue sicut et ipse set deinde ab
illo tempore vidue volunt q amplius aliquis homo
habitaret inter ipas ult. luy. dicitur inter aliquas

puer masculus nutritus puer puer **est** qm ipse voluit
 hinc animaliter cum hominibus ipse vadit extra
 regionem ad conuictas terras et hinc suos ducit
 et ibi talium omni ipse moratur p. x. ut vi. dicit
 et deinde rediunt in regionem suam **et** si p. d.
 hinc mascula nutunt ipm puerum ad puerum
 suum qm sit ambulare et conuictare vel at ipse
 cum occidit **et** si est femina tollit sibi mam-
 mam sinistram ut melius possit portare fructum et
 si est nobilis fructum et mamillam dextram ad h.
 ut melius possit de archa ludere **et** ista regio
 est regina vna per vltimamem videri illa que est
 magis fortis et audax in armis quia omnes ipse
 sunt fortes et audaces habiles quos et sapientes
 in facto armorum et in bellis et guerris et vlt.
 armis argueris quia citent fero **et** ista in nobili
 iudic puerum alie femine que hinc barbas
 ita longas usq. ad mamillas et iudicant **et** ista
 pellunt bestias et vnu de bestia siluaticis qm
 puerum caput mammas suas p. mouet **et** ista
 sunt ibi homines et femine iudicantes nudi pil-
 losi sicut bestie et hinc in aqua et in terra et
 qm vident aliquem hominem fugiunt in aquam
 ita q non appent ex. **et** ista sunt ibi alie gentes
 sicut gigantes pillosi sicut porci et nudi iudicantes
et ista iudicantur ibi alie femine bene parate et
 ornate que sunt valde pulcre ad mira albedine
 et pulchritudine exopto q hinc dentes sunt canes
 et hinc bene in aqua et **et** ista est alia regio
 que habet xliij. populos in illis p. ibi iudicant
 papagay que sunt aure pulcre et magni polarij
 et qd sunt magis habiles et gentiles et aptiores
 ad loquend. q alij **et** ista gentiles ut dicit habent

Secunda

65

quinq; digitos in quolibet pede. Nullum vero non
habent nisi tres. Sunt etiam ibi pellicani qui pro
singulis in sua specie quia ex suo proprio sanguine
quum videret pellicanum a pretore cum pro suo susti-
nit filios suos si invenit eos in modo mortuos tunc
maxime pietatis quia habet in se erga filios suos
Et est ibi regio alluvie ubi sunt gentes q; dunt huius
albos capillos **Et** in Armenia est quid mons ve-
liscus ubi archa noe quiescit a diluvio ata

Cap. 17. De Asia impiorum et regionibus eius

Cap 17.

Postea vero invenitur Asia minor que est regio
magna clausa et circumdata mari in qua sunt
multe regiones. Nam in ipsa est fasis et dauidanie
ubi parus torans rapuit helenam cuius causa troia
fuit destructa que in finibus gentis erat constructa **Et**
in illis partibus est sita quid regio q; dunt. tione per
qua regionem transit quid flumen magnus vocatur
eufrates cuius curia luer sicut dunt **Et** de illis partibus
versus finem venit nobis palhola dunt **Et** ex alia
parte versus orientem sunt quida gentes q; defende-
runt a iudeis et sunt gentes viles et imunde q; magis
vexantur nec curant de facinorosis iniquis q; curant
de mulieribus nisi in his q; possint facere gloriam.

Et etiam sunt ibi alie gentes q; dicuntur iacobite id
quia iacob dunt fuisse magum suum **Et** sunt xpiani.
Viles et corrupti propter marmora q; faciunt in sacris
quibus amantur **Et** modo dunt aliter q; isti appellantur
iacobite id quia beatus iacobus convertit eos ad fidem
et huius iohannis evangelisti baptizavit eos **Et** deus huius
xpiani **Et** huius dunt diversas crimine et asuetudine et licet
credunt patrem et filium et spiritum sanctum tamen semper errant in
aliquo articulo fidei Nam isti iacobite dunt q; homo

Debet confiteri deo tñ et non homini quia illi debet
 homo reddi culpabilis quia quem errant et dicunt qd
 deus nūq̃ p̃cepit nec ordinavit nec creavit p̃ph̃a
 qd homo cōfiteretur alteri qd deo sicut moyses dicit
 in biblia **C**onfitebor tibi dñe in toto corde meo
Delictus meū cognovi tibi feci et deus meus et
 tu et confitebor tibi quia auctoritas hominis cōfite
 ritur tibi **A**līam ipi faciunt bene totum biblia et
 psalterium et idē allegant lictū non in latino
 sed in vulgari eorum **E**t dicunt qd dāvid et alij p̃
 ph̃e dicunt **C**oncepti non legimus in sacra scriptura
 qd aliqui sanctorū doctōrū videntur quasi cō
 videre eorum opinione sicut beatus augustinus
 et beatus gregorius atq̃ beatus plāg **A**līam bñ
 augustinus dicit qm̃ scilicet sua cognovit et cōfessū
 fidei veniam sibi credit et **A**līam gregorius dicit
 poenitentia mētes qd vba respicit **E**t hylāus lūgō
 tempora dūma in ietu oculi p̃mitat si cordis
 fuit vera p̃nitentia et **E**t idē dicunt qd deo debet
 homo annū genitū dñe sui defectus petendo
 sibi veniam et misericordiā p̃mitendo amplius
 non remittit **E**t idē qm̃ voluit confiteri accipi
 ut ignem et ponit p̃ces se et p̃h̃at in eū
 mansum et alias sp̃s aromaticas et i fumo
 illo ipi cōfiterentur et petunt veniam de p̃petrat
 a deo et **E**t ipi cōfessio est naturalis **Q**uā m̃
 sancti p̃ces qm̃ post veniūt ut pape et alij or
 dinant cōfessione faciendam hominibz **E**t ratio est
 bona nam ipi cōsiderant qd nulla infirmitas
 p̃t curari nec bonū remedium p̃t adhiberi nisi
 homo sine mendaciis fiat natura infirmatus
Simile homo non p̃t dare penitentia cōfiteari
 nisi fiat qualiteram p̃ti quia vniūser p̃am

Secunda

67

potest esse gravis in uno homine q̄ malis et ideo in
 penitencia sunt consideranda tria. **Andz** q̄ntio non
 fessio **satissimio** **Compunctio** est in contritione cordis q̄
 nascitur ex recordatione peccatorum malorum et ex timore
 et futuri iudicii. **Confessio** aut̄ est proprii actus cui
 sui accusatione exercitio. **Ande** illud iustius i p̄ncipio
 summo accusator est sui **satissimio** p̄ confessionem
 fit p̄ humilia oratione et cetera bona opa. **Compunctio**
 precipit̄ in p̄p̄a ubi aut̄ studere corda v̄ra et nō
 vestimenta vestra. **Confessio** in ept̄a iacobi precipit̄
 cum dicit̄. **Confitemini** alteri p̄p̄a v̄ra. **Satissimio** ū
 aut̄ p̄p̄a facite dignos fructus penitent̄. **In** h̄is
 q̄ h̄ent temp̄a h̄is tria nōia sunt nec sufficiat vna
 sine aliis. **Et** sic non sufficiat corde confiteri nisi
 ore confiteatur. **Et** possit opponi de petro. **Sila**
 invenimus ip̄m fleuisse sic non invenimus quid
 dixisse. **P̄t** responderi q̄ nōndū ista institutio in
 novo testamento facta erat q̄ s̄ p̄tius penitent̄
 de p̄to illo egit. **Nōn** em̄ sine confessione oris po
 tuit veniam consequi. **Nā** pudor confessionis in
 homine est sibi alligatio in penitencia de peccatis
 suis et nāq̄ tauer a p̄to iō q̄ sit q̄ oportet sibi
 alteri dicere et q̄ s̄at p̄tū suū. **Et** iō dicit p̄t̄us
 q̄ p̄ baptisum relevamur q̄ ad deum de oibz
 p̄t̄is p̄ confessionem dictis. **Et** iō ille genit̄ supra
 dicto s̄uit decept̄ et male retinuit doctrinam ma
 gistri sui. **Affirm** in p̄p̄is p̄t̄is s̄unt alij xp̄iani q̄
 aptant̄ xp̄iani s̄unt et tenent penitent̄z me
 dicinam s̄unt nos et grecos et possunt b̄t̄as p̄
 p̄t̄is eis venire et facit sacrificiū de pane fr̄m̄
 et locum p̄d̄oma sacrificiorū. **Et** p̄d̄m m̄stria
 v̄t̄ia v̄t̄ur h̄is grecos et facit confessionem
 sicut iacobus sup̄ius dicit. **Affirm** s̄unt ibi etiam alij

qui dicuntur georgiani id quia beatus georgius
conuertit eos ad fidem **et** ibi etiam adorant plus
eum quam alium sicut in paradiso **et** vocant eum semper
in eorum angelum in bellis eorum **et** circa portum
zonas rufas longas et latic quadratas **et** tenent
legem christianam sicut greci. **Item** sunt alii qui dicuntur
christiani de curia **et** alii qui dicuntur in storian
alii armeniam alii nubiam **et** iudiam qui sunt
christiani **et** dicitur presbiteri solus **et** omnes isti habent
aliquos articulos fidei **et** alii qui sunt multi
alii de quibus narrare est nimis plerumque.

Cap 18

Capitulum de partibus indiarum.

Indiando etiam de partibus indiarum est sciendum
quod est regio nimis fructifera **et** habitata
omnibus bonis sub celo **et** est ista india maior
in qua habitant multi christiani **et** saraceni **et** est
nobilis regio **et** bona **et** ibi inveniuntur plures quam duo
mille ciuitates magne absque aliis oppidis **et** ibi
est pectus magnus valde **et** in tota illa regione
inueniuntur aliqui pauperes suam omnes sunt diuites
et sunt gentes valde pulchre **et** sunt homines valde
de pallidi in colore **et** sunt suberbes cum barbis
longis **et** raris sicut canes vel autem seu murelogi
et sunt ibi pulchre feruntur plures quam in alia regione
illius parte **et** pona acutus que est ad vnan
lucaniam maris appellatur bocher **et** est satis ma
ior quam cunctis partibus **et** per istam ciuitatem transit
quoddam magnus flumen per quem navigantur sunt
cunctis sub celo in bene munita naves sunt
alii quibusdamque naves quam illa **et** omnes ciuitates
sunt maiores quam in aliis partibus istarum regionum
occurrent **et** sunt ibi asseres siluestres maiores
quam in parte ista **et** habent in capite vnum bossium
et sunt valde magni **et** ibi etiam est magna habitatio.

serpentum et comedunt a patet in magis sole pul-
quia nullum festum reputatur absque ipso etiam si
quicquam alia notabilia ab eis inveniantur et dicitur
et in illa regione mulieres vxorato portat super
capite sua per modum signi quasi duo cornua ma-
gna ut agnoscantur inter alias no vxorato et
in illa regione invenitur quoddam animal quod appellatur
bestiola et quoniam ipsi volunt inde de piscibus ponit
ipsum in aqua et incontinens illa bestiola portat de
magis piscibus ut

**Capitulum xix. Ingressu regi
omni indige**

Cap 19.

Procedendo etiam ultra in illa regione in-
venitur quidam civitas maior quam sit sub orbe
sue appellatur cassare hoc est dicta civitas edificata
ipse civitas habet de circuitu hinc quinquaginta
leucas et est hinc plene in qua sunt xij. porte
principales et est distans una porta ad aliam
tamquam quatuor leucas et est ibi etiam una
civitas in quodam loco maris sita sicut est Vinnia
in qua sunt plures quam mille pontes et super
quodam pontem sunt frons sime et semper est
ibi custodia gentium que custodit illam civitatem
contra illum imperatorem qui dicitur magnus hanc
quia civitas ipse ostendit regionem de imperatoribus
et ibi habitant plures christiani et alij eorum magnus
fortis et honoris dicitur pace et dicitur in ipse ante
moratur rex illius regionis qui dicitur rex Mungy
Item ab ipse predicta civitate procedendo ultra
per sex dies invenitur una civitas quod vulgariter
appellatur thulose cuius civitas munita sunt xx.
leucarum in circuitu in quodam civitate sunt
lx. pontes lapidei pulcherrimos totius mundi et
transacta illa riparia que dicitur daquay et
est valde magna venit homo et transit per

Regionem illarum parvarum gentium q̄ dicunt
 primam de quibus dictum est supra **et** deinde tunc
 homo p̄ multas et diuersas ciuitates et insulas usq̄
 ad quand̄ insulam que dicit̄ carthay que est valde
 pulchra et habundans omn̄ bonorū **filii** vadunt eī anno
 mercatores ad querendū sp̄s et alias mercaturas
 tam de venetia q̄ de grece et de lombardia
 et romana tam p̄ terram q̄ per aquam **et** sunt
 bene in viagio aut̄q̄ accedunt ad insulam de
 carthay bene videtur mensibz vel plus **que** est
 principalis regio que sit in omnibz illis partibus et
 est sub dñō illius imperatoris qm̄ dicit̄ magnus
 haday. **Em̄** dominus et imperator est valde ma-
 gnus. **Et** tam dicunt ystirographi **forma** alia dñi
 mundi reputant̄ quasi nichil respectu sui domini
et dicunt q̄ ideo appellatur magnus haday quia
 predecessores sui veniunt de gēratione eam qm̄ fuit
 p̄m̄ filius noe qm̄ cū aliis duobus suis fr̄ibz
 possiderent totam terram **et** dicunt q̄ ystir cum
 sua minima audelente cepit totam terram ori-
 entalem vel maiorem partem et meliorem q̄
 est asia **et** sem̄ habuit asiam **et** iasser
 europam **et** id fuit terra diuisa in tres p̄tes
et ab isto cum descendit maior gēnatio q̄ ab alijs
 et de filio ystir cum natus fuit nembror qm̄
 fuit gigas **et** qm̄ fuit p̄m̄ rex et qui cepit
 p̄m̄ ordinem et modum regnandi sup̄ alios
et ille cepit fundare terram babilonie que dñi
 fuit babel ut iam dñs est sup̄ **et** cum isto et
 vxore sua ut dicunt aliqui querebant sepe spi-
 ritus iheribi et gēbant diuersa monstra in
 gentibus et diuersas figuras. **Quam** alij erant
 cum magnis arboribz et aliqui sine capite **et** alij

cum uno oculo et aliam cum pedibus similibus equis
 alii aut alio dissimilibus membris et de ista generatione
 cum defenderunt pagani et alie diverse gentes et
 sunt in insulis maris per totum asiam. *f. cap. 20.*

de Regno mesopotamie.

Cap 20

Item est ibi regnum mesopotamie quod incipit
 a flumine sancti georgii et extendit usque ad flu-
 men eufrates et est bonum regnum et sunt ibi due mo-
 nache ubi inveniuntur amuleti in multis multitudi-
 et super quibus montem sunt due ecclesie magnorum
 monachorum qui non comedunt nisi de illis amuletis
 inter quos monachi dicunt quod unus rex francie decessit
 et debellavit regnum regis et occidit et idem rex
 illis regionibus honoravit valde gallos et dicitur quod
 ipsi sunt nobiliores omnium christianorum et istud regnum
 est pro ethiopia et arabia et pro mare rubrum
 et in illa patria sunt arbores que portant fructum
 de quo exit una avis que volat et venat ab hominibus
 et comedunt et ibi est etiam inter duos fructus
 mirabilis et sunt ibi mares mustate et alie noctes
 speciosas et magis videri ad magnos capis seu
 zarcinis quod unus vir possit portare unus homo
 et de ista regione vadit homo versus mare de babilonia
 ubi est pessima generatio hominum et sunt minus audaces
 et in illa terra sunt arbores que portant lanam
 ovem ad faciendum pannos lanos ad induendum et
 illa patria sunt quedam bestie que appellantur ypa-
 tisture quequid bestie aliqui quiescunt in terra
 aliqui in aqua et sunt medij homines et medij equi
 sicut sagittarii et comedunt genus quod possit eos
 capere et in illa regione invenitur maior inter
 grifond. et in aliqua alia regione et sunt magna

Secunda

73

rupio q̄ facit magnū tumultū et strepitum et suū
 timent q̄ suadunt in illo mare arenoso p̄dunt n̄
 amplius videntur s̄t in istis talibus diebus quibz d̄m
 flum̄ currit nulla est ausus ingredi s̄t in aliis
 diebus homo ingredit̄ bene s̄t plura alia miranda
 ibi inueniuntur q̄d esset longum narrare. De potentia
 dicti Imperatoris philippi narrare est vñ. Inaudim̄
 p̄t aliqui hystor̄phi ponit. Nam inter alia de sua
 potentia dicunt q̄ q̄ ip̄e vadit in aliquod eorū
 contra aliquem principem ip̄e nō portat coram se
 aliqua vexilla s̄t fiat portari coram se xij. ma
 gnas aureo de puro auro et lapidibus pretiosis s̄t
 quibz p̄t est s̄t s̄t quāda quadragim ornata
 mirabiliter s̄t in eius custodia sunt decem mille milia
 et centum mille pedes p̄ modū quem in p̄tibus istis
 faciunt eundē in exatē in custodia vexillorū et totū
 istū numerū gerunt est solum p̄t custodia amictū
 aureo sine alio nūc p̄ncipali bellatorū et sine
 solis ordinat̄ p̄t bello s̄t q̄ d̄m p̄t solus
 sine bello equitat̄ p̄t regiones suas nō sunt portati
 nisi tñ vnam simplicem aurem de ligno sine
 aliqua pictura et sine aliquo auro et sine lapi
 dibus pretiosis in memoria q̄ d̄m noster passū
 fuit in ante deliquit et. *Cap. xxii. de valle*
tenebrosa et periculosa. ii.

Ad sinistram partem cuiusdam insule que
 dicitur hystorach versus quendam flum̄
 qui dicitur fison inuenitur vñ valde mirabile
 hoc est vna vallis inter montes que dicitur bene
 per quatuor leucas s̄t aliqui appellant p̄am
 vallonem dyaboli s̄t aliqui vallonem fossarū seu
 tenebrarū et vallonem periculosam. Et in illa valle
 audiuntur mirabiles tempestates et magni tumultū

Cap. 22.

omnium die et nocte et audit homo magnos sonos
 tympanorum et tubarum et aliorum simul. Et ista
 enim vallis fuit semper et est plena spiritibus malignorum
 et est habitatio dyaboli. Et dicitur apud aliquos quod
 unus de ingressibus inferni. Et in ista valle est multa
 turba aurum et argentum quia decem multi infideles et
 etiam christiani ingrediuntur ibi ratione cupiditatis. Et
 pauci reviduntur. Immo incontinenter strangulantur
 a dyabolo. Et in medio loco istius vallis super una
 rupem est unum caput et facies dyaboli valde orri-
 bile ad videndum et non apparet nisi usque ad
 spatulas. Sed non est in mundo ita audax homo qui
 habeat maximam timorem si illud caput aspiciat et
 quod non videatur sibi quod incontinenter debeat finire
 et aspiciat ita ferociter quoniam propter et habet
 oculos ita mobiles et ita superciliosos et ambulat
 et inuitat ibi sepe suam manerem et sua gemitum
 nam quod non est in mundo aliquis qui sit ausus cum
 profecto respiciat. Illam semel videmus quod sit prope
 alia vice longe et de ipso exit tantus ignis et
 tanta fumositas et tantus fetor quod nullus est qui
 possit sustinere. Tamen boni christiani qui sunt in
 bono statu et in bona fide et credulitate firmi
 ingrediuntur bene ibi absque periculo quia si consistant
 et signent se signaculo crucis dyaboli non habent
 potestatem super ipsos. Et quoniam persistunt sine periculo
 non tamen evadunt qui habent maximam timorem cum
 videant visibiles se circumdatos dyabolo et faciunt
 eis diversos assultus minantur eis magnos tormentos
 et tempestates et semper homo dubitat quoniam deus
 accipiat vindictam de hominibus propter magnos defectus
 quos facit contra ipsum in hoc mundo. Et refert quidam
 hystrionographus quod prope cum aliquibus sociis quorum duo

erant fideles minores prohi homines et boni vite
 ingressi fuerunt in hanc vallem tenebrarum et posue-
 runt se in bono statu et audierunt missam cum mag-
 na deuotione et confessi sunt de peccatis suis et receperunt
 corpus domini et sic aggressi fuerunt viam illius Vallis et
 viderunt multa bona et profunda videlicet arumque arg.
 et lapides preciosos per viderunt illis mysterium
 si ita sit in rei veritate quia nullus de societate
 ausus fuit tangere propter timorem Diabolorum quia
 sunt cauti et mali et ita subtiles ingenij quod sepe de-
 capiunt homines in talibus rebus quia faciunt sum-
 mationes diuersas taliter quod videntur hominibus esse quod
 non est et id volebant recedere a bona deuotione
 in qua erant illos tunc propter timorem malorum spi-
 rituum quos viderant in diuersis figuris per propter
 multa adaura mortua que viderant per totam
 vallem. Quia dicit hystricographus quod si fuisset bellus
 inter duos reges potentes non appareret tanta
 multitudo corporum mortuorum taliter erat quod horri-
 bile erat oculis eorum videre. Nam mirabantur quod
 ibi fuisset tanta multitudo mortuorum et quomodo
 corpora erant sic integra et credidit quod forte diaboli
 faciebant eis illam illusionem. **S**ed illa vallis est ut
 dicit valde pulchra ingressus et pulchra via in pro-
 pter et est via semper inter rupes vado tortuose huc et
 illuc et via est satis clara per spatium modicum leuiter
 et deinde incipit obscurari sicut in crepusculo noctis
 et dicit quod quasi per viam leuiter infra
 vallem tanta fuit obscuritas et tenebrositas quod
 non videbatur alium nam obscuritas erat sicut quid
 nocte sit tempus obscurum et cooptum et hinc quod
 stille lumen. **S**ed adhuc postea ingressi fuerunt ma-
 iores tenebras per spatium vniuersum leuiter et fuerunt
 in tanto periculo quod certissime credebant totaliter

esse perditos et in tali punto dicit qd etiam religiosi et
alii soti qd si quilibet eorum fuerat dñus totiqz mundi
reuerendat omnibus mundanis dum tamen fuerat ex
illud periculum quia vere ut dicit non credebant
vniqz Reportare noua in hoc mundo **q**stam ut asserit
Ipsi fuerunt prostrati ad terram in illis tenebris
plusqz mille viribus et tanta orandi et terribilia
viderunt et audierunt et tanta miranda & inaudita
quod non est fas aliam dicere **s**ed etiam dicit dñs
hystorographe qd ille dicti fcs minores exhibuerunt
toti societati qd nulla loqueretur vniqz de dictis
visionibus nisi solum de his qd viderant corporaliter
propter secreta dei celanda in **q**uay? xxij de insula

Cap 23

Puli sunt gentes grandis magnitudinis
Tropice istam vallem est una magna insula in
sunt gentes grandis magnitudinis videlicet
xxv. vel xxx. pedum et nullam vestem habent nisi
velles bestiarum quas capiunt et comedunt. Et non
comedunt nisi carnes cindas. Et habent lac quia
propter hunc habundantiam bestiarum. Et non habent
aliquas mansiones. Et libenter comedunt carnes
hominum. Quod aliqd aliud et nulla ingrediuntur in ista
insula. Quam si propter videmus aliquam naturam propter saltum
post ripam in mare et comedunt gentes naturae. Et
breuiter multa et miranda sunt in ista insula. Et
sub dominio dicti principis de quibus esset longum
particulatim narrare. Quam terra sua dicitur. et
dicitur. Itinere quatuor mensium in latitudine et propter
plus in longitudine. et habet per terram duas regiones
sive insulas que sunt sub pedibus nostris. Quam est
aliqua pars Indiae que est sub India. et regio anglicae
et illa est anglica in opposito Indiae sicut est regio
orientis oppositum regio occid. et illa est pars indiana

opposita parti septentrionali utat p aliquos exptis est
 instrumentis vidz p astrola^m vel alia instrumentis
 astrola^m **Q**uam artum repitit q habitant sub polo
 artu hnt pedes contra pedes habitantibus versus
 midiem sub polo austrino et ita est angula et via
 paze hnt **Cap^m xxv^m De diuersis insulis**

Cap 24.

parcium orientalium.

Item Inueniend de insulis loquimur de asibi
 que nominari possunt que sunt multe per
 mare **Q**uam contra ethiopiam est qued insula que
 dicitur audas magna valde et p^{er} ea insula alchis
 ubi velut aurum fuit captum p lasone aduocato
 medee que erat filia regis illius insule in historia
 lasone reatur **Q**uam est ibi alia q dicitur aron de q
 insula fuit natus btus diomsius **C**ontra asiam
 quinquaginta quatuor insule de quibz aliquando
Quam est ibi una que dicitur delos q post delu^m appu
Quam est alia q dicitur melos in melodie cuius que
 ibi a pluribus audiri^t **E**t est etiam insula peron i
 qua nascitur marbor albi **Q**uam alia q dicitur patmos
 de qua fuit sibila q intra pphetizauit de ihu dno
 nro **E**t in illa insula dicitur inuenta fuisse modus
 facendi potos et ollas de terra **E**t de illa insula
 fuit portuoraz p^{er}is qm fuit inuentor artus et
 p^{er}uitorum musice art^{is} **Q**uam in affrica est quedam
 insula que dicitur sardox ubi crescit quedam ar
 bore de quoru fructu si quis comedit p^{er}uentionem
 moritur **E**t alia q dicitur bousis in qua nullus
 serpens nec reptile seu vermis inuenitur **A**lia est
 que appellatur olidbina que est rotunda plena fer
 pentibus et vmbis **E**t alia que dicitur mararet
 in qua inuenta fuit fundus ad lactand lapides **Q**uam
 est ibi insula que dicitur inloet in qua hora meridiana
 sol non facit vmbiam **S**uam in ea est vna puteus

cuius profunditas est centum pedum et latitudo unum
 pedem in quo sol hora meridiana haret usque ad finem
 dicti portus. Est etiam alia que dicitur chilla in qua
 at fuerunt gentes que dicuntur: aclopuum de quibus
 dictum est super. Item usus illam partem fuit atque
 insula ut refert plato que melior erat tota euro-
 pa et affinis per voluntate divina fuit fidenter eusa
 in abyssum et est ibi mare luti. Item est ibi alia
 insula que aliquando videtur aliquando non et
 dicuntur insula huiusmodi seu aliam at insula per
 ditam per dicitur quod ista insula fuit invenita ab
 Iohanne euagista qui vidit in dicta insula multas
 villas et portus sicut habetur in legenda sua. Et de
 ista insula dicitur fuisse pressura multarum insularum
 que fundavit plura castella et villas in regno francie.
 Item a parte nostra sunt sane pulchre insule sicut est
 insula Cypri et Ciolie et plures alie per mare
 de quibus est longum narrare et iam sane dictum est
 super. Item lector seu auditor de predicto debet
 mirari si aliquando sunt sibi dubia et incredibilia quod
 omnipotens omnipotens deus tot et tanta miranda
 fiat in terra quod intellectus humanus non potest capere
 nec lingua nostra potest nisi balbuerendo narrare. Item
 sicut nos miramur de his que sunt a nobis
 remote in partibus orientis ita ipse qui ibi in partibus
 illis sunt miramur audiendo de his que inveniuntur
 apud nos de rebus naturalibus in istis partibus orientis
 talibus. Item quia sunt alia que sunt in illis
 partibus miris christiano debet esse delectabile scire et
 legere vel audire vulgum terre sancte videlicet
 perignarum Iherusalem et loca et terra que dominus noster
 collavit suis precibus pedibus pariter ante ad alia
 procedam de dicta regione aliquid destitui secundum
 quod potui comprehendere ab aliquibus fidedignis
 historiis et propriis pedibus illam regionem

ambulauerunt et propriis oculis viderunt in **Cap. 25.**

Igitur in nomine dñi si aliquis pegrinus a pte occidet
 vult tendere in Iherlm si est hispanus pot venie
 per terram per regnum fannie set deinde transire in
 partes lombardie usqz Venetias et ibi intrare i mare
 vel pt ire ad quendam portum qm appellat gebrare
 qm est etiam in illis ptibus set deinde puz p mare
 usqz ad insulam que dicitur grez que est samensis
 et postea applicat in greciam vel ad portum de timor
 vel de vallonne aut ad portum de duas et deinde
 potest homo ire p terram ut vadat magis directe e
 post satis cito ingredit mare in cypro alqz q ingredit
 insulam rodos et dimittit xpm ad latius pvalit et
 puenit ad portum de finagusta qm est pncipal
 portus cypro vel ad portum de limasson set itru
 homo ingredit mare et vadit transiendo portum
 qui dicitur pluz et sine defensa ad terram homo pt
 ire semper ad latius omnium portuum ex illo latere
 usqz ad civitatem que dicitur jassa et ibi est pncipal
 portus ad Iherlm quia non est distantia nisi vnius
 diei et semis a Iherlm set itru p terram usqz ad civit
 que dicitur rimas que est satis ppe civitate de jassa
 que est valde pulchra civitas et delectabilis et ibi e
 civitatem de rimas versus mduum est vna ecclesia
 beate marie ubi dñs nū apparuit ei et ter vmbre
 que significavit civitatem et satis ppe est alia citas
 que dicitur drapoli que antiquitus appellabatur libia
 et satis bene pstat et ibi est quidam ecclesia sancti
 georgii ubi fuit decapitatus. Deinde vō puz ad montem
 de gemans et postea ad montem lore ubi sumus
 ppheta sepultus est set ab isto loco vident pegrini sanctam
 civitatem Iherlm. Si vero homo vradat de anglia vel
 scotia vel de illis partibus circūvicinis ipse pt pvalit

Ite per alamaniam et per regnum Vngarie q̄ abinuat
 terre pollonie et terre panonie et cecilie et est rex
 Vngarie valde magnus dñs et potens et habet un
 gariam et sclauiam et maiorem partem comitū
 set tenet maiorem partem regni rossie q̄ dñat usq̄
 ad terram que dicitur Inflim set transit homo per
 prussiam et p̄ quandam civitatem que dicitur gypion
 et per malecville castrum q̄ est situm in finibz un
 garie set ibi transit homo ripariam seu flū dñibz
 q̄ flumen est magnū valde et nascitur i alamania
 sub montibz versus lombardiam et colligit in se alia
 quadraginta flumina et currit p̄ modū Vngarie
 p̄ modū tarchie et cedit in mare versus orientem
 et ibi foras et inde ingreditur mare q̄ aqua mani
 tenet dulcedinem suam infra mare venit per .xx.
 leucas et postea vadit ad locum qm̄ dicitur bella
 grius et invenitur tunc terram que dicitur De
 bouget set transitur ibi per unū p̄mū pontem
 lapideum qm̄ est sup̄ ripariam de minor et ad civit
 de cures et ad sinopem et ad civitates daticeple
 et postea pervenitur ad constantinopolim in qua
 est pulchrior vestigia et nobilior torus mundi que
 est sancta sophie set coram vestigia ista est ymago
 iustitiam decipio equis for coronata olim ipatore
 que solent tenere in manu unū pomū rotundū
 set a magno tempore ara aruit et dicitur q̄ hoc
 est in signū q̄ impator p̄didit iam multā partē
 sui domini et terrarum quia ip̄ solent v̄ impa
 tor romani et greci et tunc asir minor et
 torus terre suū in qua est civitas sancta iheru
 torus iudee et terre egypti arabie et persie set
 ip̄ p̄didit omnia excepta grecia et regnum armen
 vicinū set hodie protholor dicitur civitas et tota
 grecia vel quasi est sub dñio infidelium et in eorum
 manibus set in civitate constantinopole est cūx

secunda.

81.

domini nostri in qua fuit passus et unde de suis vestit.
 fuit aliqua futura et spongia cum aridum cum qua
 dabatur sibi potus felle et aceti existens in auro et
 aliqui credunt qd aue dñi nri sit in cypro in qda alba
 monachorum. et non est nisi aue boni latine dymas et
 sciendum qd aue dñi est de quatuor lignis ut hñtur p
 hos usus sñ aue sunt palma. cedrus. cyprus et
 oliva. **Item** sanctam crucem occultant et sepe
 levatur. Iudei in terram sub ipsa monte calvarie et
 ibi fuit p ducentos annos et plus usq fuit summa
 p stam helenam matrem constantini impatoris romani
 et ista helena fuit filia regis anglie que tñr appla
 batur magna britania et impator cepit ipsam in
 veorum propter magnam pulchritudinem suam quidē
 ipse iunxit britanniam et aue dñi helena in longitu
 octo cubitos et rectisq fere cubitos cum dimidio
Item in constantinopoli dicitur qd corpus bñ anne
 matris virginis marie qd corpus sta helena fuit
 portatu de iherlm et ibi etiam erat corpus bñ iohñs
crisostomi qui fuit archiepiscopus constantinopol et ibi
 etiam erat corpus bñ luce euagliste quia ossamenta
 sua fuerunt portata de britania ubi ipse fuit seplius
 et multe alie reliquie storum ibi sunt et etiam ibi
 sunt pda marmorea et frux sunt plena latini greci
 suphulmidu degunt in terram absq qd aliquid po
 natu in eis de aqua **Item** infra urbem st sophia
 alio quidam impator voluit sepelire corpus cuius
 parentis sui et faciendo sepultura iunctum fuit qd
 aliud corpus et super corpus quida lita aurea i
 qua erat scriptum literis hebreis grece et latine
 ihñs xps natus de virgine maria et data dñe
 stpturē querebat qd illud corpus fuerat ibi sepliu
 ante adventum dñi nri p spem duorū mille
 annorum et adhuc ut refertur est dicta lamina i
 thesamo dicti eccle et dicitur qd ille fuit magnus

philosophus hermes. Item de constantinopoli itur
 quibul per tunciam que dicitur tude et transitur
 per portum athens et est ad leucam cum dimidia
 de mase. Item vadit qui vult p aquam per brachiu scti
 georgii vel p mare ubi iacet corpus beati nicholai.
Item etiam homo pt ire post ad insulam sile ubi est
 mastix et postea ad insulam paltinosa in qua bti
 iohannes euaglysta scripsit apocalipsim. Item de paltin
 nora itur ad ephesum que est vna pulchra ciuitas
 que est sita prope mare et ibi mortuus fuit beatus
 iohannes et fuit postea in terra retro altare et est
 valde pulchra ecclesia et xpiani solebant eam tenere
Item loco illo seu sepultura non est aliud nisi mamma
 quia corpus eius ut creditur fuit translatus in paradysu
Item de paltin terra tenent illam ecclesiam et ciuitatem.
Item est asia minor que modo appellatur turcia. Item
 sturidus q bti iohes fuit fira foruam in bti sua
 et postea in bitunet. Item in fine dicunt suoz se
 posuit iutus et ibi cecidit. Item ppter hoc dicitur q no
 mortuus fuit iuxta dictum dñi nisi in euagelio. hic est
 discipulus is. hic vid volo manere dñi. Item bernardus
 ad te. Item id dñi q ibi requiescit usq ad die
 iudicii suoz usq ad finem mundi et certissime dicit
 q ibi est vna miranda quia sepe ibi in illo loco videt
 terremotus et puluis talis sunt si aliquis erit iuxta
 vel sub terra que moueret terram. Item est sine ad
Item postea per ephesum itur p multis insulas in mari
 usq ad ciuitatem de partheron ubi bti nicholai
 fuit orudus. Item deinde ad ciuitatem marchon ubi fuit
 electus in epm grata dei. Item post id vadit homo ad
 insulam colos et ad insulam que dñ longa. de qba
 insula fuit ypocras dñi et ppter hoc dñ q ad
 huc in illa insula longa est filia ypocras in forma
 vna drachone qm hñ centum theysos sine centis
 mensuras brachiales in longitudine. Item de.

Insula appellatur ipsam dnam ipsius patre et laici
prope vnu aliquod castrum et quando se hic ut tunc
in anno et non fuerit aliam dampnum nisi primo fuit
alibi dicitur qd arte fuit transmutata de vna pulchra
domuscula in vnu drachonem orribilem ab vna dca
sine drossa que appellabatur drama et plures
dicitur visa fuisse insula pulchra specie humana ab
aliquibus fidedignis de ordine sancti iohannis.

Cap. 26. de progressu ad insulam Rodde

Cap. 26.

Item ab ista insula itur ad insulam rodde quod
insulam tenent hospitalares sancti iohannis
in gubernacione et istam insulam tulerunt ipi olim
cuidam imperator et solebat appellari colos et ad
huc sic appellatur a multis saracenis et istam pauli
stabat ista de ista insula ad colorem. Ista insula est
prope constantinopolim per C. xx. leucas transuado
versus mare. Et de ista insula itur in egyptum ibi me
morum fortissima vna que primo fuit rubra et post
annum vnu effunditur alba vel clara et odorifera et
transit in vno versus insulam rypm illud mirum
fathalic que insula et patria fuit p dnm et cuius
summus filiopti propter patrem qd consistit in amara
sua quam cognouit carnaliter p dnm p'moris
suum ipa vixit in sepulchro. Post paulula venit illi
fathis filiopti vna vox que dixit sibi vade ad
sepulchrum illius fathis quoniam cognouisti et aspice
quid fecisti et genuisti in ipa et tunc quia si tu no
videris male tibi eveniet. Et ipse fuit et aperuit
sepulchrum et tunc venit ex sepulchro. Vnu caput
valde orribile videre qd caput respexit circumspice
totum mundum et totum patrem et subito totum
mundum et patria funditus fuerunt submersa in abyssu.
Et ibi sunt multa periculosa passagia. Et de insula
rodde in egyptum sunt de leucas et potest homo
hinc ire in egyptum absqz transitu per insulam rodde
que vult dimittere rodde ad latus.

Cap. xxviii. De Insula Cypri et suis ciuitatibus
 Cyprius est quedam pulchra Insula ualde et
 magna et sunt in ea tres principales ciuitates
 et sunt in dicta Insula tres episcopi et unus archi-
 epus qui est in ciuitate nicosie et in famagusta ista
 est unus de principalibus portibus maris qui sit in
 mundo set in alia que dicitur limachon etiam et
 in cipro est mons scilicet canas ubi sunt monachi in
 quibus ibi est cux boni latines qui dicebatur drum
 ut dicitur est supra. De cipro sunt in shelin p mare
 et ad alia loca que possidentur a saracenis set per
 ibi homo est infra unum diem nalem si huerit boni
 ventum. Et deinde sunt ad portum de thir qui ad
 prius appellatur sur et est in ingressu suris et ibi
 solebat esse una pulchra ciuitas xpianorum set sara-
cen destruxerunt eam pro maiori parte. Et dicti sar-
acen custodiunt nimis ciuitatem dictum portum propter
xpianos et pro tributo habendo. Et ibi ad ripam maris
 inueniuntur plures robur et plura granata. Et ibi
 est fons de qua loquitur scriptura. Fons ortus puteus
 aquarum uiuorum. In illa ciuitate dicit mulier do-
 mino nro ihu xpo. beatus ventris qui te portauit
 in. Et ibi duo in dimisit pater mulierem et uenit
 coram thir solebat esse lapis super quem sedebat dom-
inus et predicabat. Et super lapidem illum fuit fixata
 uetia sancti saluatoris. Et a septem leuas de thir
 contra orientem ysus mare est sarepta sydoniorum
 ubi solebat habitare helias propheta et ibi transfugerunt
 filium vidue set a septem leuas dicit ciuitas
sarepta est ciuitas sidonia de qua fuit dido ara-
enre troua post destructionem trou et fuit filia gene-
qui fundauit ciuitatem arimagine et a. xvi. leuas
 a sydone est harath set aharath ad sardamur
 non sunt nisi tres dicitur. Et de sardamur ad.

sua aliquantulum distans a mare set de illa civitate.
sancti portant portas quando ipse fuit captus per
gentes illius civitatis palestine et deinde ostendit ipse
in palatio regem et alios qui erant ad eum et bonos
medicos qui exoneraverant eum et funderant eius
capillos et posuerant eum in carceribus et deinde
transibantur de eo et id fecit in et potuit sua
domum ex iungia eadem super omnes qui in eam erant
et de isto loco itur ad domum que dicitur osanna
et deinde ad castrum peregimorum et ad sciloma
et postea ad luffe. et deinde in shibin in grap

Ex xxix de progressu huc in babyloniam
et si aliquis vult ire per terram in babyloniam sine ad civitatem que dicitur capz ubi
soldanus civitatis moratur seu residet in sede
magistratus sine sicut imperator pro habendo saluam
ductum ab ipso vel pro eundo ultra per montes sinay
autem qui vadit in shibin homo capit iter suum in
grap et deinde vadit ad castrum quod dicitur ante
et postea venit homo de sinay et ingreditur desertum ubi
statera sunt omnia arenosa et duram hanc per
septem dicitur set quoniam homo exiit ab isto deserto
ingreditur terram egypti set sciendum quod dicta civitas
capz at egypti est magna civitas et potentissima
et ibi est una ecclesia beati marie ubi ipse mansit
per vi menses postquam ipse recessit a terra judae pro
timorem herodis regis set ibi parit corpus sancte
barbare virginis set ibi traxit moram joseph pater
fuit a filiis suis venditus set ibi fuit nabugodonosor
pro mutare in formam suam pueros scilicet anania
azaria et misael ut habetur in psalmo set nabu
odonosor imposuit eis alia nomina scilicet sidrach
misach et abdenago quod est tam dicere sicut deus
gloriosus deus virtuosus deus super omnia regna et
hoc fuit propter miraculum quod vidit quod videbat

filium dei ambulandum in medio ignis cum talis ille
puer. **¶** Et iste soldanus de quo dictum est sup^{er} est
dominus quinquag^{inta} regnorum que acquisiuit
violenter et apparet sibi vid^{et} regnum jerusalem
quod fuit david et filii sui salomonis qui fuerunt
reges dicti regni. Item tenet regnum cinopar qd^{est}
in egipto et regnum sur cuius caput fuit olim an-
tis demasius. Item regnum halap in terra emach
et regnum maline qd^{est} magna qd^{est} fuit un^{um} de reb^{us}
illis regibus qui venerunt adorare dnm nrm^{isrl} **¶**
est videndum q^{uod} iste ayr ciuitas que babilonia
apud aliquos dicitur uel egyptus ubi dicta soldan
residet non est illa babilonia magna ubi propheta
diuersis linguis mirando dei quidam magna
turris fuit macta. cuius mura erant ducento^{rum}
cubito^{rum} altitudinis et quinquaginta cubito^{rum} latitu-
dis. **¶** Et flum^{en} eufrates curriebat p^{er} mediu^m ciuitatis **¶**
et tunc rex persarum abstulit eum dictum flum^{en} et
destructis totius ciuitatis et villarum eam **¶** Nam p^{er}
diussit dictum flum^{en} in m^{is}. et lx. p^{er} flum^{en}
id quia p^{er} p^{er}uidit q^{uod} p^{er} p^{er} p^{er} dictu^m flum^{en}
in tali statu q^{uod} una femina transiret absq^{ue} eo q^{uod}
spoliaret quia et in illo flum^{en} p^{er}uideat p^{er} ma-
gnam miliciam et multitudinem hominu^m p^{er}uolunt
transire dictum flum^{en} equit^{es} **¶** Et ista magna
babilonia non est in domino n^{ost}re in terra soldan
¶ Et est sub dno^m imperatoris perse **¶** In ipso tenet
de magno haan **¶** Nam a ciuitate ayr ubi resid^{et}
soldanus usq^{ue} ad magnam et antiquam babilon^{em}
sunt bene p^{er}ta dicit^{ur} et magna pars deserti **¶**
sciendum q^{uod} ille magnus haan est potentissimus
d^{ominus} et maior q^{uam} alius pars orientalis **¶** Nam
p^{er} est d^{ominus} insular^{um} arhan et multar^{um} aliar^{um}
insular^{um} et magne partis ind^{ie} et arabiar^{um}

terra et diuini summi omni terra et diuino p[ro]phetie
¶ Nam ille magnus hadu tenet tantam terram sub
suo diuino q[uod] ipsemet n[on] sit finem eius et est pote
rior et maior diuino suo comparatione q[uam] soldana
¶ Item sciendum q[uod] marchometu[m] p[ro]p[ter] ha[s]c sarraceno[r]u[m] jac
tu[m] quadam ciuitate que appellatur mecha et est in
magnis desertis arabie et dicitur a minore babilona
ubi residet soldana per xxm. dicitur et sciendum q[uod]
babilona minor et castrum ubi soldana residet q[uod]
appellatur carr sunt valde magnae ciuitates et e
vna p[ro]p[ter] altum **¶** Nam babilona est sita super ripa
riam que appellatur nilus p[er] q[uam] sol ingredi[ti]r signu[m]
cancer illa riparia incipit crescere p[er] crescit tantum
q[uam] sol est in cancro et in signo leonis p[er] taliter
crescit q[uod] aliquoties h[ab]et de p[ro]funditate h[ab]it[us] vnguit
cubitos et plus quader[et] ligia fiat magnu[m] dampnu[m]
in terre nascuntur quia tunc terre non p[oss]unt labo
rari quia sunt immo h[ab]et de sidra sepe dicitur in
illis p[ro]p[ter] magnas aristas virtuali et penuria
bonorum tam p[ro]p[ter] humiditatem aquarum s[ed] p[er]
magnam siccitatem que ante et post venit p[er]
q[uam] sol ingredi[ti]r signu[m] virginis tunc incipit
flum[en] decrescere sunt diuina paulatim **¶** Nam q[uod]
q[uam] sol p[er]trat signu[m] librae tunc est dictus flum[en]
indroeu[m] **¶** Iste flum[en] nilus exiit de paradiso
terre et tr[an]sit p[er] mediu[m] desertorum yndie et
currit magnam partem sub terra et postea
apparet cetera et exiit sub vno nomine q[uam] appel
latur berh q[uam] est p[er] yndiam et ethiopiam et
mauritaniam et venit p[er] longum t[er]re egypti usq[ue]
ad ciuitatem alexandrie in fine regionis egypti e
ibi cadit in mare **¶** Item ciuitas carr est maior
q[uam] babilona et est sita de sup[er] viciis deserti ali
q[uod] t[er]ram de sup[er] deserte a dicta riparia

5
Capitulum xxxviii de progressu habilo ad montem synay
 et si homo vult ire de habiloma usque ad montem
 synay ubi est corpus beati athanasii oportet transire
 per medium deserti regionis arabie per quem moyses
 conducebat populum israelitarum et transiit homo per illum
 fontem quem fecit moyses manu sua quoniam populus mir-
 muratur quia non habuit quid bibere et etiam homo
 transiit per illum fontem qui dicitur mirach ubi primo
 aqua erat amara per infantes israel posuerunt
 infra aquam vinum lignum et immutatum fuit dulcis
 et bona ad bibendum et etiam vadit homo per
 desertum usque ad vallum qui dicitur holim et de
 ista valle homo vadit in vna bona dicta ad
 montem synay per quam vult ire paludis inter habi-
 lomam magnam fit per mare rubrum quod est bethus
 vnde maris ortum per ibi transiit moyses ad
 populum israel per medium latitudo eius est quasi viginti
 leuatur per in illo mari fuit submersus pharaon
 et totus exercitus eius nec est magis rubrum
 paludis mare per quia in aliquibus locis sunt
 arena rubra et currit dictum mare usque ad fines
arabie et palestine et per illud mare nauigat
 plus quam per quatuor dies et deinde iter per
 desertum usque ad vallum holim et deinde ad mon-
 tem synay hoc desertum synay appellatur desertum
 secundum quod tunc dicitur secundum rubrum ardens ideo
 quia moyses vidit ibi deum sepe in specie ignis
 et super dictum montem est etiam rubrum ardens
 et ibi locus fuit dominus ad moysen per ibi est vna
 abbatia monachorum bene clausa et firmata
 de portis ferreis propter bestias feras et alia
 ferocia que sunt in deserto et illi monachi sunt
 arabes et greci et est ibi magnus conuentus eorum

et sunt sicut heremici et non bibunt vinum nisi in
festis sollempnibus et sunt multum deuoti et
vniuersi pauperes et multum stricti et faciunt
multas abstinentias et penitencias sibi est ecclesia
sancte catherine ubi est multitudo lampadarum quod
habetur satis de oleo oliuarum. **Q**uam miraculose
coram et alie aures que sunt ardentia in illis
phabus congregantur semel in anno et vniuersi
ibi quasi in pugnacione et quelibet aures ponit
in puer suo vnde rami oliuarum cum suis oliuis
loco offertorum dimittuntur ibi vnde monachi faciunt
satis de oleo et tunc altare dicte ecclesie est locus
ubi moyses vidit dominum suum in rubo ardente et
qui religiosi illi volunt putare locum illum sepe
putant pedibus escalare sed quia deus dixit
moysi escalare te quia locus sanctus est et reli-
giosi appellant locum illum rosel hoc est dicere
vmbra dei et ad latius magis altare sunt tres
gradus ascensus et ibi est locus ubi est fractura
alabastris et ubi ossa corporis beate catherine ja-
cent et prelati illorum religiosorum ostendunt
pignora reliquias et cum quod iusto argento
facit ossa et inde exiit una liquor sicut olium
ad modum sudoris quod nunc simulatur oleo nec
balsamo ymo est magis mirum et de hoc dicit
ipse pignus nam non est in minima quantitate et
postea ostendit caput beate catherine et linteum
in quo involutus fuit corpus eius quod est ad huc
totum sanguinolentum et in isto linteamine
corpus eius fuit portatum per angelos super
montem synay et ibi sepelitur eum. Item
quod ostendunt rubum qui ardebat et non consumebatur

In quo deus loquebatur moysi et plures alios
 reliquias per eorum porta cathedra est fons ubi
 moyses percussit lapid et exiit aqua per de ista
 abbatia est ascensus ad montem ubi erat moyses
 per multos gradus per ibi est una cathedra beati marci
 adhuc alius super dictum montem est capella beati
iohannis et appellatur locus orationis de quo scriptura sacra
 dicit sic et amittant in fortibus ubi illa usque ad
 montem dei oratio est et ibi ad latere est una quae
 plantatur beatus iohannes euangelista et appellatur
 zacari scilicet et parum alia est capella moysi
 et rupes ubi est impressa ymago moysi quando
 vidit deum facie ad faciem per ibi prope est ubi duo
 nati dicit moysi deum baptista legit et ibi est ortus
 caudina ubi moyses stetit qui primarius est dicitur
per ipse mortuus fuit in terra promissionis et ultra
 sit locum in quo sepultus fuit per stans quod alio
 ubi deus dedit moysi et baptista usque ad locum
 ubi iacet corpus beati iohannis est magna distantia
 quia per hoc duo loca est una magna vallis
 sit ambo nunc appellatur mons synag per ibi vallis
 que est inter istos duos montes synag est etiam
 una et martini per est illa vallis interius frigida
 et mons synag in quo iacet corpus beati iohannis
 est aliorum quod mons synag moysi per capitulum xxxi

De progressu ad ciuitatem iherosalem

Postquam homo transiit desertum veniendo usque
 ad ciuitatem iherosalem homo venit ad
iherosalem que solebat esse ciuitas pulchra valde et
 delectabilis per adhuc ibi est una cathedra
 in qua abraham patriarcha morabatur et habitauit
 per longum tempus illam ciuitatem fundauit
iherosalem uxor dicitur in qua rex dauid genuit

Salomonem qui regnavit .xl. annis super p[ar]tem israel
Et de herisabe itur ad civitatem ebzon que distat per
spacium trium leucarum leucis a herisabe et appellat[ur]
hodie Valle de mardo et aliqui appellant Vallem
larmarum eo q[uod] adam ibi ploravit circa annis mor-
tem filii sui abel quem caym occidit. Et ebzon soletur
esse principalis civitas philistinorum et ibi habitabant
gigantes et ip[s]a fuit civitas sacerdotum de filiis juda
et est civitas femina seu libera eo q[uod] recipit in se
diverse malfactorum. Et in ebzon iosue caloch et
sonetia sua venit p[ri]mo pro suscipiendo q[ui]s
poterat acquirere eam p[er]missio[n]e. Et ebzon reg-
navit dauid p[er] septem annos ad dimidum et p[er]
israhel p[er] .xxviii. annos et p[er] omnes filii sunt omnes
sepulture patriarcharum sicut adam abraham isaac
et iacob et illorum vxor[um] sicut sup[er] vestrem montem
est quedam pulchra ecclesia ad modum castri que
est in custodia infidelium. Item ip[s]e custodiunt
multum curiose illum locum et ibi mori solebat
et domus abraham et ibi fuit q[ui] vidit tres
p[ro]phetas et adoravit unum t[em]p[or]e sicut p[er] scriptura
testatur. Item vidit et unum adoravit sibi repperit
abraham angelos in speculo suo. Et ibi ip[s]e est
vna candelabrum in capite in qua adam et eva mori
fecerunt postq[uam] eva fuit de paradiso traxit
et ibi genuit filios suos. Et ibi fuit creatus
adam et formatus sicut dicit aliquos. Item
antiquum appellabatur ille locus campus damas
et ab illo loco fuit translatus in paradisum
delicias. Et post p[er]itum fuit evectus de paradiso
et reductus in illum locum ad locum in quo fuit
plasmatus. Et ibi p[er]itum Valle ebzon q[uod] dicitur
usq[ue] p[er] israhel et ibi angelus p[re]cepit ade-
re h[ab]eret omnia vxore sua p[er] g[ra]tiam hereda

De civitate ebion homo venit in bethlehem que est
quasi ad dimidiam dietam nam non sunt nisi quatuor
leuæ distans inter ambas civitates Bethlehem e
valde pulchra civitas et est valde longa et stricta e
est valde hinc vallata longe fossatis et antiquis
apertalibus effrata ut dicit scriptura Ece audiu
eum in effrata et versus finem civitatis Esai oratio
est recta via valde pulchra et sunt in ea 2ta
polaria marmorea 1^a ad latius vna anguli d^o
rectus est locus ubi dñs n^r natus fuit 1ª est
descendendo vbi gradus quinquaginta longi est de
marmore et de alio et alio 1^a ad latius ista
longa pro tres passus est pro sepe bonus et asinus
1ª deinde ibi pro est pulchra ubi videtur stella q
conduxit tres reges magos postq^o conduxerit eos
usq^{ue} ad locum ubi erat dñs noster 1ª quinquaginta reges
dicuntur 1ª caspar melchior et balthasar sunt
inde appellatur ipse alio nomine ebion vid^{et}
apollin amery et damasus et quoniam appellatur
ipse galgalath malgalath et larasi 1^a in
claustris dicte recte descendendo p. 1^a q^{ue} d^o
ad latius dicitur est locus vbi sunt ossamenta
humorum et in illa recta via loco ubi dñs
n^r natus fuit est sepultura b^eti 1^a q^{ue} fuit
civitas malice De civitate bethlehem usq^{ue} ad 1^a
est distans duar^{um} leuæ 1^a in itinere videtur
h^{ic} 1^a ad medium locum a bethlehem est vna
recta ubi murelue descendunt pastoribus utilitatib^{us}
dñi n^r 1^a p^{ro} 1^a in hac via est sepulchra 1^a
que fuit mater 1^a 1^a p^{ro} 1ª que mortua fuit
p^{ro} 1ª postq^{ue} peperit filium suum 1^a
et 1ª cuius maritus sepeliuit eam et posuit
super eam 1ª lapides magnos in signum

q̄ ip̄a hūerat xij. filios masculos. Item in una
alia via ad mediam leucam de iherlm apparuit
angelus eubus regibus magis ubi erat sedendo.
et in dicta via sunt multe ecclesie x̄anoze per q̄
fuit a berthelem in iherlm. *¶ Cap. xxvij. De*
ciuitate sancta iherlm et de situ eius.

Item iherlm est ciuitas sancta bene locata
inter montes et non est in ea nec flume
nec aliquis fons. sed aqua ibi vadit p̄ aliquos
conductus q̄ venit de ethiopia. Et nōndū q̄ iherlm
antiquitus usq̄ ad tempus melchisedech aptabat̄
iherlm et p̄ea aptata fuit salom usq̄ ad t̄p̄
dauid regis qm̄ posuit ista duo nomē simul et
sic aptabatur iherusalem post ea uō venit salomō
et aptauit ip̄am iherosolime et ab illo t̄p̄e semp̄
aptata fuit iherlm. *¶* Circonū iherlm est regnū
surre et deinde est terra palestina et eschaloma
et terra mauritanora et aptatur iudea. *¶* q̄
iudeas machabeus fuit rex illis patre et ason
tatur ex parte orientis cum regno arabie et
ex parte meridie cum terra egypti et ex parte
occidentis cum mare magno. *¶* In iherlm solent
ē vniuersi p̄darcha et p̄z totius regimē.
plures ep̄i et archiep̄i. *¶* Et circū iherlm
sunt ciuitates que sunt. vidz ethiopia ad xij.
leucas. bergalie ad. ix. leucas. berthelem. ad
duas leucas. gaza ad vij. leucas. asdon ad
xij. leucas. ramatha. ad tres leucas. *¶* Ista regio
iherlm fuit in manibus duarum nationū p̄
iudei et amichade et assiram p̄xi maridm̄
terra romani xp̄iam parthorum hmgardi turchi
et tartari. *¶* Ista in manibus om̄iū istorum fuit dñi p̄ia.

Capitulum de pignaculo et stamulo phitini
Postquam homo est in phitini facit pignaculo
 ad ecclesiam sancti sepulchri que est ex ciuitate
 versus partem septentrionis siue borealem set est
 vallata siue murata atq; firmata simul cum ciuitate
 et est valde pulchra et est tota rotunda apud
 subitus et coopta in circum de plombo set habet
 pulchram turrim altam et fortem vsq; p[ro]p[ri]am orationem
 pro defensione rerum ecclesie set in medio illius
 ecclesie est tabernaculum vnde sicut vna p[ro]ua m[en]sa
 cum quibus p[ro]ua sanna set istud tabernaculum est
 ad modum vni[us] circuli set est intus notit[er] de
 auro et argento et lapidibus preciosis ornata
 In hoc tabernaculo ad partem dextram est septem
 domini nostri set istud tabernaculum g[er]it de alti
 tudine pedes x. et de longitudine vii. de lati
 tudine idem g[er]it v. et non est domus q[uod] s[an]c[t]i septem
 erat totaliter discorsum et quilibet poterat
 intrare tingere et osculari cuius set quia quibz
 qui ingrediebatur affectu laborabat capere de
 lapide sepulchri vnde fustid[us] fustid[us] fustid[us]
 cum murari talu[m] q[uod] de p[ro]p[ri]a nullo p[ro]p[ri]o tan
 gere set in p[ro]p[ri]a sinistra muri d[omi]ni tabernaculi
 est in altitudine vni[us] hominis quidam lapis in
 magnitudine vni[us] capiti q[uod] fuit de sepulchro
 et illum lapidem osculatur p[ro]p[ri]um set in isto
 tabernaculo nulla est fenestra set lampades
 ardent[ur] set semper est vna ardens coram
 sepulchro set de v[er]bis sta ip[s]a ardet et
 ip[s]a p[er] se extinguit set non ardet usq[ue] ad diem
 pasche set p[er]ea die d[omi]ni resurrectionis ip[s]a

illuminat? per se in hora illa qua dñs noster resur-
rexit a mortuis. **Item** iuxta ecclesiam ad partem dex-
tram ipe choram ecclesie est mons caluarie ubi dñs
noster fuit crucifixus. Et est rupis una albi coloris
mixta rubeo colore in pluribus locis. Et ista rupis
est scissa per medium et illa scissa fuit dimisso apostoli
galgathae et ibi cecidit pñdus. Et iuxta illam sci-
ssuram iuuentum fuit caput ade post dilaniat in
signum qd pñm suum adhuc redimetur. Et in hunc
locum et super illam rupem fuit abraham dñs noster
sacrificauit. Et ibi est hunc altare coram quo iacet se-
pultus gausfidus de bullon et alij reges xpiani q
fuerunt reges in illis et ibi ubi dñs noster fuit crucifixus
est stephanus lictoris ebraei. Etheus basileon ymon
psionas eragaze sothas emozothus qñs qñ est
dicere verbo latine. hic dñs noster ante secula
operatus est salutem in medio terre. Et super istam
rupem ubi corpus fuit posita est septim paris rupe
croce mis re basile ton pistore tor tre moy qñ
est dicere latine. quod videtur est fundamentum
totius fidei huius mundi. **Item** ad partem dextram
montis caluarie est vñm altare. Vbi iacet colidpua
in qua dñs noster fuit ligatus et flagellatus et ibi
ipse sunt quatuor pilana lapidea que semper degutur
aquam. Et dicunt aliqui qd plorant mortem dñi noster
Et ipe illud altare in quodam loco sub terra pñm.
quidam pñm dñm fuit iuente ante vera et pñm
a genibus sñd helene et ibi iacet repositum ipm
Et ibi fuit vera crux probata quia ibi iuente fuit
tres cures vidz illa dñm noster et alie due latine
Alam ibi fuit sñd helena ponere curam sup qñ
corpus mortuum et iuuentum fuit ressuscitatum
Et ibi ipe in muro fuit iuente tres clauis cum
quibus dñs noster in manibus et pedibus fuit clauellum

Et de uno illorum constantius fecit fabricari unum
 femur p[er] quo suo ad portandum in bello **et p[er] virtutez**
 illius femur ipse deinceps omnes inimicos suos et acquiri
 sunt totum terram asie minoris vid[et]ur hircaniam et
meruam puam et magnam suzam herosolimam
persiam arabiam mesopotamiam et regnum de
halape et superiorem egyptum et inferiorem et alias
 regiones usq[ue] ad minorem indiam et maiorem q[uam]

illo t[em]p[or]e erant omnes ep[iscop]i et gentes bone vite
 atq[ue] bone fidei et de p[ar]te sunt quasi omnes sarraceni
 et pagani **Item** in medio chori ecclesie est una arca
 in quo ioseph alazimathia posuit corpus d[omi]ni nostri
 postq[uam] tollit eum de cruce **et** ibi meretur p[ro]p[ri]etate
 eius exultare **et** dicitur q[uod] in illo aramo est
 medius mudi **et** i. ecclesia sancti sepulchri est locus
 ubi d[omi]nus noster fuit captus et posuit in carcere **et**
 ibi est p[ar]te una ecclesie cum qua fuit ligatus et ibi
 p[ri]mo post resurrectionem apparuit matri magdalenae
 et ip[s]a credidit tunc et aliam **Item** ex t[em]p[or]e p[ri]mo d[omi]ni
 ecclesie ascendit p[er] gradus. xliij. est locus ubi dep[re]c
 d[omi]nus noster matri sue virginis matri. Mulier ecce
 filius tuus et ostendit sibi b[eat]u[m] ioh[ann]em euangelistaz
et deinde dixit b[eat]o ioh[ann]i. ecce mater tua **et** illam
 verba dixit ip[s]e in aure **et** p[er] illos gradus ascedit
 d[omi]nus noster q[uam] portavit crucem sup[er] hum[er]os suos.

Et sub istis gradibus est capella una in qua sancti
 doctores iudei amant et celebrant s[an]c[t]u[m] i[er]osol[imitan]u[m] corp[us]
et quoniam s[an]c[t]i volunt fac[ere] sacramentum altaris
 ip[s]e dicitur p[ar]te n[ost]ra et aliquid aliam o[mn]i[u]m et
 verba sacramentalia ex quib[us] fit sacra[m]entum quia ip[s]i
 nesciunt ordinare ecclesie lumen **et** ip[s]i celebrant
 multo deuote et sat p[ro]p[ri]etate est locus ubi d[omi]nus noster
 quiescit sicut sedet q[uam] fuit fessus portare crucem et

Secundum q^d ex parte sancti sepulchri est ciuitas
 iherusalem munit fortis q^d in aliis locis ratione nungue
 planior que est. Inter hec duo loca set stendū q^d ex
 parte orientis ex ciuitatem est Vallis iosephat q^d
 tangit muros sicut si fuisse fossatus vna ciuit^{as} et
 supra Vallem iosephat est vallis sancti stephani ibi vbi
 fuit lapidatus et est etiam ex ciuitatem et ibi erat est
 porta que dicitur porta auri q^d non p^ot ap^{er}iri et per
 illam portam ingressus fuit dñs n^{ost}r in die x^pi pul
 marum sedens super asinam set porte ap^{er}te fuit p^{er}
 se p^{er}as in aduentu vno q^d ip^se voluit imitare tem
 plum set ad huc ibi apparent vestigia pedum asine
 in talibus locis gradum deforisus q^d sunt fortissimi
 lapides et duri. Coram valla sancti sepulchri vsus
 indurū est hospitale mag^{is} vno de ordine seu
 milia beatⁱ ioh^{is} de quo hospitalium fuerunt
 fundamentum sum^{us} et hinc est palatium infirmo^{rum}
 q^d in illo hospitali sunt centū nonaginta quatuor pila
 ria lapidea et in muro hospitali sunt m^ulti p^{re}dicto
 sunt . lxx. pilaria que sustinent illam domū. Hinc
 dendo ab illo hospitali eundo versus orientem est
 vna pulchra ecclesia virginis marie que appellatur
 dñā mā set p^{er}ea satis p^{ro}p^{er}e est alia ecc^{lesia} q^d appellatur
 dñā mā latina sibi in illo loco erant maria cleof^a et
 maria magdalen^e que dolabant et plangebant
 extrahendo et pilando capillos de caputibus e^{ius} q^d
 dñs n^{ost}r fuit postus in cruce. Item de ecc^{lesia} sancti
 sepulchri versus orientem ad . c. lx. passus est
 templum dñi q^d est totum rotundum et h^{ab}et p^{er}ter
 platam circūcū set templum est plumbo cooptus
 et platra est tota pavimētra albis marmoreibus
 set non dimittit parietem expians n^{ost}r iudeos i
 illud templum imitare quia dicit^{ur} q^d non sunt digni

Intrare in tam sanctum locum et Et dicitur q̄ herodius
 magnus erat in hoc templo qm̄ angelus portavit sibi.
 Ip̄ius aramensio dñi n̄ et in p̄r dicit est t̄
 ralia de chartres Et est nōd q̄ templū istud non
 est illud q̄ fecit salomon. Quia illud non duravit
 nisi usq̄ ad t̄m filii Vespasiani qm̄ destruxit illud.
 Et a p̄ma hēdificatiōe templi sub salomone usq̄
 ad novissimam eius iuriam sub Vespasiano dñi
 fluxerunt aī Centū et duo et iste t̄m̄ missa ab eis
 passano iudea capta et iherosolima subacta p̄fuerunt
 sexcentum milia iudeorū. Josephus ad dñm q̄ fuit
 et gladio p̄ruunt mille milia et crura milia et
 alia crura milia captivorum fuit. Venidati dando
 xxx. p̄mo denario. Postea ad post multum tempus
 julianus apostata imperator romanus dedit licentiam
 iudeis hēdificandi templum. Quia ip̄e hēbat
 in odium xp̄ianos. Quis ip̄e esset xp̄ianus et reliqui
 que monachos. Et qm̄ iudei rehēdificandi quasi
 totum templum acceperunt ibi vides totum motu et totum
 q̄ fecerunt acciderunt in iuriam. Post ad v̄m̄ in
 p̄tor adrianus qm̄ erat de natione t̄on et fecit
 fieri ciuitatem iherusalem et templum eam ad modum
 et formam sicut salomon fecerat et volebat q̄
 aliquis iudeus ibi inueniret nisi t̄m xp̄ianus quia ip̄us
 ip̄e non fuisset nec iudeus nec xp̄ianus t̄m ip̄e
 diligebat magis iudeos q̄ iudeos nec eam q̄d ip̄e
 alios p̄ter illos de lege sua. Et alii imperator
 adrianus fecit claudi et mirari eam sicut sepulcrum
 cum ciuitate. Sepulcrum autem erat ex auro
 sano longe et voluit imponere sibi aliud nomen
 vidē belias sicut illud nomen non multum sibi duravit.
 Dictum templum est valde volute et totum
 Et hoc in latitudine. lxxij. cubitos et totum in longum.

Et altitudo viginti sex in altitudinem. Et est totum
cooptum de plumbo et habet iunior in circuitu pi-
laria munitura. **Item** in medio dicti templi est una
stans aliorum ex utraque parte alius partibus templi
hinc de xx. gradibus. Et aptatur a iudeis historia
et ibi non ingrediebatur aliquis nisi solus ille plumbus
ut sacerdos qui debebat facere sacrificium. Et ad tem-
plum istud sunt quatuor ingressus et omnes porte
sunt versus orientem. **Unde dicitur** duo in hoc
istum et Jesus per septentrionem infra portam est
fons unus per medium currit de quo fons septentrionem
currit. Vnde aquam egredientem de templo et ex
alio parte templi est una iuxta que antiquitus
aptabatur moneta per propterea fuit sibi impositum
nomen bethel et archam federis ubi relique iudeorum
erant posite fuit tunc portam romanam postquam destruxit
christianum et iudeos. **Item** in illa archa erant tabule legum
dante deum preceptorum legum et virga aaron et
virga moysi cum qua ipse dimisit mare rubrum quoniam
plumbus psalmistam transiit per medium eius pede
suo. Et cum illa virga percussit petram unde exiit
aqua. Et cum illa virga fuit ipse magna miracula
Item erat in dicta archa unum vas plumbum munitum et
vestimentum fuit ornamentum et tabernaculum aaron. **Item**
ibi erat una tabula quadrata cum cum xij. lapidibus
preciosis. Et una pixis lapidis cum septem figuris
nominum dei. Et etiam alia de auro sunt cum etibus
leonibus auri super quos erant quatuor cherubim
etiam de auro longitudinis xij. palmorum. Et stelle
signorum celi cum uno tabernaculo auri. Et una
tabula argenti. Et una pennis ordearum. Et omnia
alia reliqua que erant ante nativitatem domini. **Item**
Et super domum bethel dormiebat iacob quando vidit

angelos ascendentes et descendentes per saram unde
 ipse dicit Verum bonus iste sanctus est et ego nestichus
 Et ibi detinuit iacob unum angelum qui cum angelis
 mutavit nomen iacob et appellavit israel Et in hoc
 met loco vidit dauid unum angelum qui praenotavit et
 destruxit populum cum ioseph uno post remissit dominus
 eum totum sanguinolentum in bagina sua Et super
 illam rupem fuit domus in pignus sancto symeon in
 templo Et super illam rupem predicavit sepe dominus in
 populo Et de isto templo fuit et templum istud erant
 domus in vendentes et ementes et super rupem illam
 ascendit dominus in qua iudei voluerunt ipsum lapidare Et
 dicta rupis stipes fuit per medium Et in illa fossura
 fuit crucifixus Et ibi descendebat quidam stella que
 fovebat sibi de luce et claritate Et super rupem
 illam sedebat virgo maria Et ibi addidit psalter
 ium Et ibi dominus in dimisit petram et dedit veritatem
 pectorum mulierum que fuit apta in adulteros Et ibi
 angelus deprecavit zachariam quod propter filium suum
 iohannem baptiste Et ibi primo obtulit panem et
 vinum malchysedech in sacris in significatione sancti
sacramenti altaris Et ibi super rupem illam postulat
 oravit ad terram dauid orando et deprecando deum
 et angelum qui viderat orantem populum ut vellent
 misereri sibi et populo suo et mitigarentur ira sua et
 deus exaudivit preces eius et id voluit herodis
 templum sed deus non permisit propter petram que consistat
 in oratione veram et mandavit sibi per angelum
 non herodis templum quia vir sanguis
et sed dimisit omnia nostra filio suo salomoni qui
 post mortem suam herodis templum et
 deprecatus est salomon deum ut quidam venirent
 in domum templum et requirerent bono corde deum
 in dicto loco berthel quod deus vellent exaudire preces

eorum et iurare et consilium dare in tabernaculis
et angustie eorum quodammodo gressu p[er] d[omi]n[u]m **Et** idcirco
appellatur salomon dictum templum videlicet templum
consilij et dei adiutorij **Sibi** est unum altare quodammodo
ibi solebant super eum offerre columbas et turtureas
Et de p[er]na sacrificij ferebant super ipsum aliquas voglas
ad modum carum ad cognoscendum homines **Et** in isto
templo zacharias visus fuit **Offertur** super carum suum
cuspitem istius templi quod est minus altum fuit d[omi]n[u]s
in ductus ut temptaretur ad diabolo **Et** a carum
templi fuit erectus latius iacobus p[er] h[er]edes in p[ar]te
qui fuit p[ri]mo ep[iscop]us iherosolimitanus **Est** ad p[ar]tem
istius templi versus occidentem est portus qui dicitur
spencosa p[er] quam b[eat]us ioh[ann]es et b[eat]us petrus tunc
sibant qui b[eat]us petrus dixit palestina qui erat ad
ianuam herusalem petro aurum et argentum
non est michi q[uod] ait hoc tibi do in no[m]i[n]e d[omi]ni
n[ost]ri ih[esu] xpi surge et ambula **Et** sic fuit liberatus ab
infirmitate et exiit de templo et h[ab]uit in domum suam
Et satis p[ro]pter d[omi]n[u]m templum usus modum a de p[ar]te
est una v[er]ba plumbis coopta que appellatur sol
salomomo **Et** ab isto templo istius modum satis
p[ro]pter est templum salomomo quod est magis pulchrum
Et est in una magna platea **Est** istud templum solebat
habere milites illi qui dicebantur templarij **Et** erat
sic fundati quod milites residebant in templo salo
momo et in templo d[omi]ni residebant morabantur etia
Ab isto templo versus orientem in longitudine
est passuum in angulo orientis est balneum d[omi]ni in
istud balneum solebat purare aqua que veniebat
de paradiso **Et** et adhuc distillant ibi aliquae
Et ibi p[ro]pter est sepultura symeonis et extra claustrum
versus orientem est quidam valde pulchra v[er]ba lib
am in ista g[ra]tia V[er]ba marie et ibi virgo maria

Alam ille qui occidit pueros de quo dictum est supra
fuit herodes atholomus sed ille qui occidit johannem
baptistam fuit herodes antipater sed qui occidit jacobum
fuit herodes agrippa sed etiam iste misit beatus petrus
in carcerem. Item magis ultra in curia est ecclesia
sancti saluatoris et ibi est brachium sinistrum johannis
crucifixi et minor pars capite beati stephani
et ex alia parte in via eundo versus mercedem
super quam vadit versus montem synagoga ibi erat quidam
pulchra ecclesia beati marci et ibi ipse morabatur
postea ibi fuerunt domus sue sed in illa ecclesia solent
esse canonici regulares sed ab illo loco fuit virgo
maria portum per apostolos in valle iosaphat
sed ibi est lapis ille quem angelus portavit de
monte synagoga et est simile coloris sed
est rubeus beatus catharinus qui ingressus nocte synagoga
est quidam capella in qua est ille lapis multus
et lapis de quo sanctum sepulchrum fuit cooptum
quoniam iosaphat ab aramathia posuit corpus ihesu infra
lapidem quemquid lapidem tres marie invenit
revolutum qui venerunt ad monumentum in die
resurrectionis sed invenit angelum qui dixit eis
resurrexerunt domine sed ibi est vallis lapis infra vallis
sancti iohannis quia est colupna in qua dominus noster
fuit ligatus et crudelis flagellatus sed ibi beatus
petrus negavit sed dominum suum ante per gallus
cavitasset sed ibi in illa capella descendendo per xxxij.
gradus est locus ubi dominus non lavit pedes discipulorum
suorum sed adhuc est ibi vallis in qua erat aqua
et ibi ipse sepultus fuit beatus stephanus ibi est altare
ubi dominus noster celebravit missam sibi apparuit
primo suis discipulis post resurrectionem sanctus
clausus et dixit eis pax vobis sed ultra plus
montem synagoga apparuit dominus noster beatus thomas

apostolo et fregit eum tunc. Vultura sua ostendit dñs
 post resurrectionem et tunc ceciderit et dixit sibi dñs
 meus et dñe meus. **Item** illam et capella sedelam
 apostoli in die penthecoste qñ pñs sñs descendit
 super eos in formam ignis. **Item** ibi celebravit dñs
 noster pascha cū discipulis suis. **Item** ibi hñs solus
 eragista dormivit sup petru dñi et vidit sicca
 olei. **Item** montes non est infra civitatem iherlm. **Item** est
 annis nulla pte alior qñ in alia. **Item** et etiam est cū
 magis foras in parte illa qñ mala. **Item** ad pedes
 montis syon est vna cisterna pñam et forte qñ
 pñam fuit fieri. **Item** monte syon sunt sepulchra
 rex dauid et rex salomon et plures alij reges iherlm.
 Item ab ipa capella pñam vna lapidis fuit
 dñs nñ iudicatus ad mortem quia ibi erat tunc
 cyphas. **Item** p longitudinem. C. xl. passus ad hñ
 capella iherlm orientem est vna curia pñda
 subius rupem que aptam. galebra dñi nñ ibi
 hñs petrus abscondit se qñ inquit dñm nñ.
Item iud montem syon et templum salomonis
 est locus in quo dñs nñ resurrexit pñam.
 domo patris sui. **Item** in monte syon. versus
 vallum de iosephat est fons qui dñ naturona
sibos ibi fuit dñs nñ laudatus post baptm et ibi
 illuminatus a nativitate et ibi fuit sepultus.
 ysayas pñda. **Item** directio illa fons est vna
 vna lapidea antiqua fuit et opam quam
 abalon fuit fieri et id aptam domo abalonis.
Item ibi fons pñ est auctor sambuci in qua se suspēdit
iudicatus. **Item** ibi pñ est synagoga ubi xpi
 iudeos et phariseos congregavit et turbam
 consilium et ibi pronat iude. xx. dñm
coram eis dñm pñam tūdem sanguis iustis

transitum idcirco resumendo dictam partem eo quod est
 maior pars quare hinc inde aliquid sub biuclio
 in parte ista ponitur de dno dno impatore
 de aliquibus conditionibus et moribus habitantium in
 illa parte que magis quasi est colla. Illa pars
 aquilonaria orientis est primo principium ab arme
 na minore que est subiecta magno huius.
 Principium est sciendum quod sunt armenie due viz
 maior et minor. *Prima* cum minoris armenie
 tabernaculum est tataris et continet in se multas
 ciuitates et opida. *Secunda* est fertilis patria et locunda
 et cum bene suis. *Terminus* armenie finis strum
 bellatorum sunt. Vero sunt potiores et tundi.
 Ibi est supra mare Cuius que dicitur *glacia hinc*
 portum maris ad quem multi nautarum veniunt
 de venetia et aliis mundi partibus et regionibus pti
 unt et qui voluit ingredi terras illas partium
 orientis adueniunt ad illam ciuitatem. *Ca.*

xxviii. de provincia turche et de habitantibus eius et
Postea est provincia *turche* que est pars
 Asiae generum viz ex parte armenie et
 turche nam ex his omnibus est *provincia turche*
 hinc linguam persam et legem abhominabilem ma
 chometi sunt homines indocti et rudis. *Armenie*
 ad et circa que ibi sunt in ciuitatibus et oppidis
 opantur nobilitate in seruis. *Armenie* habent
 multos pueri quas *provincie* sunt *Seyno Cassino*
 et *Solysta* ubi bte blasii martirizatus fuit. //

Ca. xxviii. de armenia maior et
Armunia maior tabernaculum est tataris.
 Armenia prima est tataris hinc armenie
 et opida. *Armenie* maior *provincia* dicitur *Armenia*

In montibus huius armenie est archa noe terra
est frigida. Item hec promissa versus orientem
affinis quidam promissae que dicitur mosul ad asyros
vero est affinis punicis totanorum in Q. r. p. p. l. m.
De promissa totanise & de gentibus & regionibus

Promissa totanise habet regem et est flumina
regis totanorum. Item apud ystirograsos q
regis totanorum antiquis nosterbantur cu regis
aquile super humerum. Item cu totan pulchri
homines et in armis strenui et sagittis optimi.
xpianum em sunt und grecorum suavitatis capillos
breues defferunt ut clerici videntur. Terra fertilis
est homines patitur mercatorum. Item oparii sunt ibi
est monastrium monachorum sed leonardi orientis
iude q est locus magnus in quo a pma die pdragesie
usq ad sabbatum sanctu opuntur pdris habent
dama. Reliquo ad totan pdris omni reperi no
possunt. Dicitur autem locus ille mare archelam
hinc in giro millaria. CC. lxx. et distat ab omni
mari p ductu vii. milium locum pdris d flumina
enfatis vnde de quatuor flumibus paradisi ut

Q. r. p. p. l. m. De regno mosul & de hitanibus in eo
Mosul est regnum ad orientalem plagam in
confinio maioris armenie ibi habitant
arabes qui legem et ritum mahometi tenent et
sunt ibi multi xpiani nestoriani et iacobini quibus
preest patriarcha magnus quem iacobus vocant
ibi sunt pauci pulcherrimi de arboribus et fructibus
in illis pdris est civitas balduchy que in pdris
sunt dicitur fuisse ibi hinc pdris maior ser
tandorum quem caliphum vocant et mobilior
civitas regionis illa est balduchy sita in cu
in nomine orientalibus q anno dñi milles. CC. lxx.
quingentesimo magnus rex totanorum vix magnus

Calu dictus nomine suo alay obsedit dictam civitatem
 et p[er] violentiam aperit eam quoniam infra civitatem essent
 ultra. Et nulla exivit de ea exercitus militum regis
 erat p[ri]ncipalis et calixtus qui duabatur ibi habere
 turrim unam plenam auro et argenteo lapidibus
 preciosis aliisq[ue] innumeris divinis sumens valde
 p[er] quod auarus erat nec stuit sibi p[ro]videre. De
 nulla sufficiens nec munera largitus est militibus
 quos habet id passus est afflictionem. Nam calixtus
alay rex civitatem predictam optinuit et calixtus
 cepit quoniam in dictam turrim ubi tenebatur et sine
 illum inermem inludat p[er]cepit merito illi
 quoniam cibo et potu. Tunc rex alay ait Si habet
 thesaurum non aures audire q[uod] suasset tripumet
 civitatem liberare potuisset. Nunc autem ad hunc
 te thesaurum tuum quem tam diu delectasti. Iste
 die id fuisse p[er]cepit. Calixtus civitatem haldach flumini
 maxime transiit p[er] quem usq[ue] ad mare p[er]uenit.
 q[uod] dicitur ahaldach p[er] xlvij. dicitur navigari p[er]
 id est est ibi eadem in dicto regno seu p[ri]ncipia alia
 civitas que dicitur thaurisum nobilissima civitas
 ubi sunt innumabiles margarite et habundantia
 maxima gemarum et omnia lapidum preciosorum
 p[er] annu d[omi]ni et p[er] valorem p[ri]ncipis et omnes
 habitatores sunt de lege machometi. Calixtus de mo
 te qui olim miraculose transiit est de loco suo ad alu
 et etiam in illis p[ar]tibus inter thaurisum et
haldachum mones quidam qui olim de loco suo
 ad locum alu translati sunt. Vultu divina illi
 volebant p[er]venerunt illa regionis evangelium xpi
 vultu ostendere p[ro] eo q[uod] dicitur ut si huerint
 p[er] hunc fidem sicut granum sinapis et dixerint huius
 monti transibit transibit et nichil impossibile
 erit vobis. Dixerunt igitur x[ristu]s in sub voce

22
Dūo in illis p[ar]tibus habitabam aut in xpo nōre
montem hunc tranffere aut omēs ad aduadomētū
conditum aut omēs p[ar]tibus gladio. Tūc quid
derictus v[er]o confortatus epianōs orōne fusa
fideliter ad dñm ihu xpm montem illum videntē
multitudine p[ro]p[ri]um transtulit ad designatū
locum p[ro]p[ri]um q[uod] multi ex p[ar]tibus ad p[ro]p[ri]um
conuersi sunt. *¶ Cap[itu]l[um] xlv de regione persar[um]
que cōtinet in se. viij. regna.*

Postea seq[ue]nt[ur] regio persar[um] que maxima
provincia est que olim nobilissima fuit ut
nō ut ab hystoriographis recitatur multum est
a tartaris destructa et dissipata. In quada[m] vero
p[ar]te persar[um] regione sicut p[ro] deo colitur. Pro
vincia p[ar]s die octo regna cōtinet quoru[m] p[ri]mu[m]
dicitur Cassan secundum Candishan tertiu[m]
lor quartum cestan quintum ystirach sextum
trada septimū horcha octavū q[uod] est in finibus
persar[um] dicitur thymatham. Hec omnia reg[na]
sunt ad miridem p[ar]te regni thymatham in
ubi sunt vici magni et pulchri et multum p[ro]p[ri]um
¶ In h[uius] autem regionibus ut ferunt sunt homines
pessimi uxores p[ro]dones et homines. T[er]cū
miridem regionem est civitas grande q[uod] dicitur
vasdr magnus miridem et p[ro]p[ri]um p[ar]te
civitas carzman ubi t[er]ribilis inhabitanda
reputatur in montib[us] curat. Post hoc p[ar]te
ad planitiem maximam ubi est civitas candis
que olim fuit civitas magna sicut nūc a tartaris
destructa est. Regio autem illa dicitur horcha
p[ar]te miridem in ubi civitas ita grande ut asini
qui habent civitatem p[ar]tem longam et latam

et ponderis pluvium librarum pingues et pulchri val-
de sunt et ad esum optimi. *Thymothores* istius regionis
sunt pessimi scilicet predones et homicidae sunt
in hac pluvie multe civitates et oppida. *¶ Capitulum
xliij. de Regno thymothay et de habitantibus in eo.*

Terrenum in finibus ultimis perdis pervenit ad regnum
thymothay ubi multe sunt civitates et castella
et est versus aquilonem sibi dicitur et pluvies
magna in qua est arbor solis que vulgariter apud
latinos dicitur arbor solis. *¶* Arbor est grossa et
magna valde habet folia ex uno latere alba ex
altero idcirco fructus non producit sed sicut ymnos
ut cistinea lingua arboris solis est et forte et
glancis coloris ut buxus sibi fertur fuisse bellum
inter alexandrum et dardum. *¶* Oritur terra humilis
istius regionis fertile est et habundans et copiosa
arboribus pulchris habet et feminas pulchras.
omnes tamen sunt sub lege machometi. *¶* Deinde pervenit
ad civitatem *balastie* que olim fuit nobis amicus
noster idcirco a turcis est destructa. *¶* Hinc exparte
aquilonum terminatur provincia perdis *¶* *¶ Capitulum
xliij. de provincia balastie et de habitantibus in ea.*

Deinde pervenit ad provinciam *balastie* sibi
provincia est magna que producit herba lingua
et reges ex hac provincia succedunt sibi pater huius
dicitur et fertur omne orbem duxisse ex progenie
alexandri ibi colitur machometus. *¶* Sagittarii sunt
ibi habitantes et optimi venatores corvo vestitus
glauco vestis lancea vel lani ibi haberi non possunt
et postea pervenit ad provinciam que dicitur *bastia*
distans per octiduum a provincia balastie. *¶* Frigidius
de calida est homines habet magis astutos et

Cap. xlv. de provincia que dicitur tyarchia.

Post hec pervenitur ad provinciam que dicitur tyarchia que etiam est sub dno magni haan et deinde invenitur alia provincia que dicitur annul que est in terra magna que dicitur provincia tinguth que est sub dno magni haan et ista annul est inter duo deserti scilicet inter desertum magnum quod vix interfectus posset inveniri sine cuius cuius in uno anno et alium quod plura hec in longitudine tres duntaxat. homines istius regionis sunt viciatissimi et pueri linguam hebream et sunt ydolatre et est inter eos una detestabilis consuetudo quod aliquis viator inde transiens declinat ad domum aliquam cuius nomen ille cum letatur suscipit et precipit vpon totum simile ut quidam ille viator apud eos esse voluerit in omnibus sibi obediret. pro dicto respondit a domo domus domus non respondit ad domum suam quidam hospes in domo eius natus voluerit. Rex autem unus misit obedire in omni hospite in uno suo mulieres in regione illius sunt domo valde. Ann autem eam omnis a dno suis hac sunt avia demedia ut sibi phonore ac utilitate repuerit vponis suas a viatoribus et pphatibus.

Cap. xlvj. de provincia chyrchitalas.

Item post provinciam annul invenitur alia provincia que dicitur chyrchitalas que est affinis deserto ad aquilonarem plagam quorundam provincia habet in longitudine duntaxat sexdecim et est sub dno magni haan deinde invenitur in regione tinguth quidam civitas principatus et nobilis que dicitur Campvion ubi sunt christiani quidam et alii tunc legem mahometi reliquit vero cuncti sunt ydolatre et post xv. duntaxat a Campvion invenitur civitas quidam que dicitur ecima est

affine deſto acrioſo Verſus aquilonem ſit ſit ore
 ydolatre ibi habitantes q̄ deſtum dicitur p̄ xl. ductis
 ſet ſimili via p̄nomat deſti p̄uirt. ad quanda
 ciuitatem q̄r dicitur arzorad que eſt ad aqlonate
 plagam ubi dicitur tatarorum h̄nt originem Nam
 p̄m̄tus habitant ibi in ompeſtibus magnis illis
 regionis ubi non erant ciuitates ut oppida ſet
 paſtua ſolum et flua multo m̄c habitant dicitur de
 gente iporum ſet taburay erant magni reges q̄r
 dicitur Vuchay quoniam l̄am ioh̄m p̄m̄ vocatur
 de quo totus h̄p̄m̄ oritur Q̄d deſti autem erant
 p̄m̄tus tatarorum et angm̄tum ſit timuit nimis
 ille rex n̄r ab illa multitudine p̄li offendi poſſet
 ſi forte vellet et rebelles Cogitauit igitur eos
 ad h̄m̄cem in p̄tia diuidere et ad diuerſas regiones
 traſſere ut ex hoc eorum potestas minor eſſet
 ſet autem volentes ad h̄m̄cem ſeparari om̄es
 ſimul traſſerunt deſtum ad aquilonatem plagam
 ſet p̄uirt ad locum ubi p̄nomatam regionem
 non poſſunt in poſtea taburay reddere voluerunt
Trap̄ p̄m̄ de primo rege tataroy q̄ t̄p̄e ſit creatus

Poſt ſuſceſſum aliamq̄ temporis de cōſenſu
 virum quendam de ſuis probum et ſapientem
Elychay regem ſuper ſe conſtituerunt q̄ l̄p̄o ſit
 anno dñi millo. C. lxxv̄. Poſt coronatōis aut
 eius cuncti filii qui in regionibus aliis diſperſi
 erant venientes ad eum r̄q̄ ſe dñs libere annis
 ſubdiderunt Ip̄e autem ſubditum ſibi p̄m̄ p̄uide
 tiſſime gubernauit ſic vero t̄p̄o p̄uidas octo
 annos Cum autem p̄ violenciam ciuitatem capie
 bat aut caſtrum murum poſt victoriam v̄ndi
 at ſpoliari ſuebat ſi impio r̄q̄ ſe ſubm̄t̄e ſp̄o
 volebat ſuamq̄ progredi ad alias ciuitates capie
 das p̄terq̄ m̄ro in ab om̄ibz ciuitatibz ſic aut
 ſe ad tantam gl̄iam ſublimatum m̄ro ad regem

predicta in vita eius alia fore obsequio manciparet
 Similiter etiam equos omnes obuios necnon et
 defuncti uxore elector ordinant ut ipse in vita alia
 viros recipiat. Quando autem corpus magnificum
 delatum fuit ad montem mulieris qui deducebant
 corpus occasione predicta ultra xxi. milia hominum
 conuerunt. *¶ c. xlix. de deo quibus colunt tartari etc.*

Tartari pro deo colunt unum quem vocant
Altai, quem dum terre putant. *¶* In
 vitam quam ipsorum finitima terre et filio. *¶* ac
 quibus eorum sunt falsum dum maxime videntur.
 Similiter tartari magna domo illorum ydolum
 habet de filio vel de patre alio spem ac ydolum
 in loco honorabili collocant. *¶* Credit autem ipse
 ipse uxorem et filium quibus ydola similes de filiis
 faciunt ydolum uxoris illius dei *Altai* a similes
 ponit ydolum idem filii coram ipso. *¶* Hec ydola multum
 venerantur. *¶* In ad primum vel etiam videtur pater
 cum pinguetudine citius corde pinguet ora deorum
 partem autem videri in quo corde sunt citius ad
 ipsorum honorem etc. *¶* domum effundunt ut disponit
 recipiant partem suam. *¶* Ino facto ad mensam acci
 dunt. *¶* Item si aliam tartari moratur filii qui
 uxorem non habet et aliam filia puerula que
 virum non habet similiter moratur pater pueri defu
 ctu puellam defunctam in uxorem accipit pro defuncto
 filio pater puellam consensum prebere. *¶* Et hanc
 custodi facit instrumentum et pinguet mortem
 puerum et puellam vestire denarios et vasa filia
 mulier et super lectorem vestire. *¶* Deinde iustitiam
 putant igne comburunt. *¶* Creditur et diaboli et
 tunc seducti quod defuncti illi in vita alia ad hunc
 conuenerunt. *¶* In finem combustis tartarum asperunt
 mare. *¶* Pro hac re imperator solempniter facit
 de quibus parte hinc illuc diffundunt ut sponsi
 et sponsa porroem suam illarum comedant imperat.

let ex tunc pariter et sanguine defunctorum sic
se reputant affluere effectos ac si mathathie ille impae
celebrate in veritate fuisset. Capitulum quinquagesimum de pro
gressu ad plagam orientalem et pugnaz qd dicitur tendit

Bisum tendendo ad plagam orientalem pue
nitur ad quendam pinnam que dicitur tendit
ubi sunt civitates multe et castra ubi manet qur
uerat ille rex magnus in orbe notatissimus qm d
a latine plz ptre modo autem pinnam illa ma
gno hadu est tributaria. Item invenit ibi alia
civitas que dicitur gnagamo ubi est palatium
maxima in quo magnus hadu hnt qm ad illam
civitatem accedit. Item post recessum a gnagamo
civitatis ad terram ductus ad aquilonem reperit
civitas granda quam edificavit magnus hadu
cublay in qua est marmorum palatium maxi
et pulcherrimum ang aule et camere sunt orna
te auro et multa virtute depicte ut resset
marces paulz in hoc hystriographus qm pms
orbe affuit se vidisse et in palatium est
verum regale marmoreis undiqz civitas mura
hntibz ingris murena. Item in quo murena dicit
et fontis et flumina et prata multa. Ibi sunt aru
damule capoli ut sunt grifulas et falconibus
regis in abun qm ibi in sua mutarod suavit?
Sunt em ibi in illa mutarod grifule. CC. et
cimplius Item rex singulis septimanis eos pro
naliter visitat. In medio aut murena hnt rex
magnus domus quam pulcherrima et aridissima
oppositum hnt et foris totaliter deauratam et
putius variis adornatam. Item picture sic sunt
diligenter suplimt. Verum ut nullatenus possit
delezi a pluma. Item autem domus tota operta

tanta arte industria ut leuari deponi componi
 valeat et dissolui sine aliquo detrimeto. **E**t at
 erigitur et componitur ad modum CC. templo
 rorum et amplius funiculo seras sustentatur
Primidivis vero ex quibus huiusmodi domus fit
 in longitudine habent passus quindam et grossi
 rem ultra palmas tres. **Q**uodque dicitur haan tribus
 annis mensibus locum illum hinc sit summo pulvis
 et angusto quia ibi est tenuioris aeris magna
 est et ardet ardore. **H**uc ergo mensibus domus
 recta manet ortus vero deposita et comolunt
 fructus. **Q**ui hac autem pueria comedunt etant
 hominum qui sunt a iusticia publica perfecti corp
 autem qui ex infirmitate decidunt carnis comede
 nolunt. **H**abet magnus haan magos qui diabolicam
 arte faciunt tembras in aere apparere. **S**unt pala
 cum autem regis lux est faciunt etiam dum rex
 sedet ad mensam ut aphi eius. **A**uri arte demon
 de mensa que in medio aule est elevatum et
 nullo copante homine ante ipm in eius mensa
 ponantur dicitur autem hoc posse fieri virtute
 sagittarum eorum. **Q**uod. **L**i. **D**e monachis ydolorum
 et de ritu eorum qd sunt sub dno magni haan
Et dicit marcus pauli q in regione illa st
 multi monachi ydolorum cultu deputati
Est ibi autem monastium magnum valde q pro
 sui magnitudine videtur esse quidam ciuitas
 parua in quo sunt circa duo milia monachorum
 fruentium ydolis qui preter assuetudine laycorum
 capita herbis qd radunt et reliquiosis vestibz
 induuntur. In suorum festiuitatibz ydolorum faciunt
 cantus maximos et accendunt in templo suo
 phane lucerna multa. **E**unt et alibi in regione
 illa alii monachi preter illos multi et varij.
 ydolatre quorundam multas habent vxores. **Q**uod. **A**r

Qua? ly. de potentia & dominacione magis haan

Cap^l luy de mora magm haan in ruyf regali

Ex magna lady per tres menses cum sit
 et omnia pueri et febriles in regali
 curia. Cumque immortali inquit est huiusmodi

Regale palacium. Primo totius palatii ambitus
 continet millia quadraginta ut quadratura. Ali
 quibus unum milliare. Est autem murus palatii
 valde huiusmodi altitudinis passus decem ang. tot
 fuit ex his undique colore albo et rubro est depictus.
 In uno quoque muri angulo palatium unum magnu
 et pulcherrimu habet et simile in medio angu
 lorum murorum principatu est unum palatium. Et
 sunt in huiusmodi in arcibus palatia octo. In
 his habitant armis et vasa bellica saluere. Aras
 sacre pharisee altaria stelle fons lancee clau
 fuituli aram et cetera opportuna pro bellis. In
 unoque aut palatio solidum modo unum manerit arma
 habitant. Fuit in eo palatium quod miridum respicit
 habet portas quinque. Quamvis media est maior
 ostendit ut undique aperit nisi per ardua patitur ut
 etiam pro exitu aperit. Nulli enim per eam nisi pla
 cet patet ingressus habet autem duas minores
 collatiles portas per quas qui cum rege suum fuit
 quilibet aut reliquus fuit. Tuum unum portu
 habet in medio per quam aule hanc patet ingressu.
 Fuit palatia vero predicta quod in facibus muri
 prioris sunt indistincta congrua. Est alia murus
 ad modum alterius que simile modo octo palatia
 continet. In quibus habitant vasa alia et venci
 lia preciosa et regalia magni regis. In spacio autem
 medio fuit est regale palacium in quo morantur
 rex hoc palacium solatio ceteris paucissimum id est
 ex hoc fuit perimet palatium. Et fuit in eo alia
 est valde et optime pictum. parietibus aulicis et
 ornata. Omnis autem ut argenteo superstiti sunt. Illi
 sunt picture pulchre et historie bellorum depicte.
 Propter huiusmodi aut ornamenta aut picture pala
 tium est valde splendidu. In aula maiori sedent
 ad mensas simul et semel circa sex milia hominum

Inter mures profectus et inter predicta palatia sunt
virescentia pulchra in quibus prout sunt et ligna pomis
feri et optima. Inter mures sunt etiam siluestria
multi salicet arborum albi facilia illa in quibus murentur
inter mures. Capre damule varii et alia animalia multa
valde seppere autem aquilonariis. Inter palatia her
lacum in qua piscis murentur multi et optimi qui
aliunde deferuntur illuc. De quibus piscibus copiam
habet rex pro libro voluminarum. Inter lacum illa sunt
dum flumini in angustia et exim postea sunt
ferrata rethia in quibus piscis capiendi valent. Similia
alia delectabilia sunt ibi ex. palatium de quibus et
mures longum emendat. **¶ Cap. lvi. de cui**

Citare magna cambalu ubi est sedes magni huius
murus cambalu super flumen magnus sit
in provincia catharum que olim nobilis fuit
et regalis. Cambalu enim in una lingua sonat
civitas dicitur. Huius magnus lacus ad partem aliam
fluvio transfuit quia astrologus dixerat quod
supra ipso ferra rebellis erat. Civitas huius
quadrata est et per sex milliana pertrahitur
ut muretur quadratius fere sex milliana longi
tudinis habet. Perinde de terra habet de altitudine
exterior altitudinis passuum sex. Stabilitas quorum
habet inferius passuum sex. Inter palatia magnus ad
superiora ascendunt subtiliores sunt ad eos ut
summas solum modo passuum tres latitudinis habet
et habet portus principales sex. Unde in quibus
quadratura tres. Inter aliam ad multa et plura
palatia sunt et alie domus multe et pulchre
valde. Inter mures autem civitatis palatium magnus
est ubi est camera prestantior cum qua tria
summa omni sero sunt quibus pulsantur mille leg
domus capiendi nisi propter inferius ut patet mulierat
nativitatem oportet aut omni de nocte per mures
civitatis lumen differre. Singulis vero civitatis
portus noctibus singulis a mille hominibus custodi

Capitulum de potestate et statu magni haam et curie sue
 Magnus autem haam habet in sua curia stipendi
 arum equitum. xij³ milia qui dicuntur quassa
 tunc id est fideles milites domini. Isti milites sunt

duos sunt perfecti quorum quilibet tribus milibus
 preest. Officium horum militum est pponere magni
 haam custodire die ac nocte et a curia regis expen
 sas recipere. **C**apitulum de solemnitatibus et festi
 vitatibus magni haam et de ordine eius in quibus

ita solemnitatibus que servantur in curia
 regis est talis ordo. Quando rex per festum
 aut aliam aliam vult tenere convivium ut facit
 in curia sua talis ordo servatur in pcedendo ad mensam

Primo namque regis mensa ceteris eminentior sit
 locatur ut rex in septentrionali parte aule sedens
 faciat ad meridiam tenet. Ad sinistram autem eius

habet unum sedet regina maior videtur prima virgo
 deorsum ad dextram vero ipsius sedent filii et nepotes
 et qui de imperiali rursus prosapia sunt. Post eorum

capita ad regis magni pedes adtingunt. Reliqui
 vero barones et milites similes in mensa ab
 inferioribus collocantur eorum etiam ordinem a sinistris

sedent. Regum reliqui et uxores nobilium baronum
 quilibet princeps ut baro sui quidam ordinem
 tenet. Similiter et uxores eorum. Similiter etiam

nobiles qui in curia comediunt in solemnitatibus
 regis uxores ad communia ducunt. Omnes autem
 mensa taliter dispositi sunt ut magni haam de
 loco suo omnes convalescentes simul videant. Sexta
 vero aulam regiam sunt aule alie collatiles
 in quibus in solemnitatibus regis comediunt qui
 xli³ milia hominum praeter eos qui de curia regis
 sunt. Est etiam tanta humilitas et iustitiam

copa visorum aureorum et argenteorum que in aula
regis sunt ut omni videntes suspicant et qui non vi-
derant uident hystoriarumque vix possint narra-
re credere. **De** autem qui regi ministrant duntaxat
venerunt magni barones sunt. quorum quilibet re-
gnum optimum habet cum delicatissimo panis ser-
uio suo suavitatis flatus alium ut potius hinc possit
qui cum rex optimum tenet aut habet omni qui
tenent hystoriarum missis assistentibus regi omnia
tingunt. Omnesque barones ministri qui in aula sunt
genus flatus ut **Capitulum** de magnificencia festi-
uitatis que celebratur magni huius annuatim in die natus sue
Magnus huius ut habet ab hystoriarumque al-
tissimo celebratur festum natus sue in quo festo
induitur veste aurea que preciosa est super modum
habet autem in sua omnia barones et milites nro
regis. nulla qui dicuntur per omnes fideles duntaxat
omnes simul vestes sunt quocumque festo celebri
que sunt in anno. **Item** quibusdam donat singulis
festis predictis coronam auream magni valoris et
ornamentis de amato asati filo argenteo valde
subtiliter. **Item** quibusdam eorum in hoc regno appatu-
rex magnus et videtur. Quamvis autem vestes
regis preciosiores sit vestes tamen aliorum multum
sit sunt preciosiores quod ex eis multe excedunt va-
lorem. **Item** multum basanum aureorum. **Item** nro
dat annuatim suis herombus et militibus in mundo
preciosas vestes ornatas auro et margaritis et
aliis lapidibus preciosis cum coronis et calceamentis
preciosis nro. **Item** nulla. **Item** autem vestes
multum predictorum eiusdem coloris cum est
vestes magni huius multa alia miranda sunt de
potencia et magnificencia magni huius que essent
propheta narrare sine stulticia et ideo supersedo

Cap. lviij. de alijs regionibz p̄cessus a cuius cambalu

Hic igitur repeditio de potentia et magnifi-
centia magni balu et de civitate cambalu
et de provincia arthur Glau videndum est de alijs
regionibus flam post recessum a civitate cambalu
in orientem maris hystrographie iuxta per
multa deorum quidam magnus fluvius qui dicitur
palsandus qui ad mare orientem terminatur. p̄
hunc fluvium naves multe cum mercatoribus maris
deducuntur. Ibi est portus maritimus magnus
valde habens in longitudine .ccc. passus et in
latitudine octo. Ultra id portum terminatur .xxx.
militibus iuxta civitate ny magna et p̄tota
ubi multa sunt monasteria ydolorum ubi etiam
sunt panis optimi aurei et serici et sindones
optimi. Sunt etiam ibi pro viatoribus hospitia cum
multis. Per civitate sunt etiam artifices et mercatores.
Post ea id iuxta a deorum dicitur quoddam regnum
magnus qd dicitur ausu ubi multa vna colligit.
Per quia in tota provincia arthur vinum non crevit
et id de ista regione deservit illud per multas regiones
sunt indicationes magnas et multe artifices ibi sunt
sunt qz ibi arma multa p̄parantur magni balu.
Et p̄de ultra by dicitur iuxta civitate panse
grandis valde et magnorum opum ubi est serici
copia maxima. **Cap. liij. de provincia tekerh et de
regionibus eius et de habitantibus in eis.**

Iuxta enim in illis p̄tibus quidam
pudra que dicitur tekerh quam multas
times perluendo et expugnando devastavit. Ita
q̄sunt ibi multe civitates et castra deserta et
devasta. Per p̄tend in longum data pudra per
duos viginti et quia sic est in solitudinem
inducta oportet ut per .xx. dies omnis via
torum ibi transierit. Virtualia foras foras
Post Annu autem .xx. dicitur iuxta tekerh.

Inueniuntur castra multa et velle ubi est absurda et
valde detestabilis quidam abusus puerorum ex acata
te idolatrie videtur quod in regione illa nullus vir deo
vult accipere virginem sed requirit quilibet ut illa
qua vult accipere in gremio sit prius ab his pili
vagina. Sciant enim mulierem aliter non receptam
conugio. Porro quicunque habet filias maritimo
opulendas ducunt primo illas ad viatores seu
mercatores quos xx. xl. xxi. aut xl. iuxta paucos
vel multitudines viduarum rogant ut quilibet
eorum unam de illis accipiat et in suo oporio
trahat quod ibi debeat morari viduorum seu
viatorum illi colligunt quas volunt et seram attente
retineant quousque ibi mansuri sunt. Cum ad disce
dunt nullam earum seram discedere permittunt
oportet ut parentibus suis eas restituant quibus
aut illorum viatorum tenetur locale aliquid donare
puelle quod tenent. Sic habet puella per huiusmodi
localia evidens signum quod vias plures gressu exi
terit ut sic possit facilius et nobiliter maritari.
Cum autem puelle predictae in ornatu habitu
apparere volunt omnia huiusmodi localia sibi a viatori
bus data ad collum defferunt atque ostendunt
quo modo viatoribus fuerunt tradita. Et quod
plura huiusmodi signa ad collum habent iudicantur meli
ores et facilius maritantur. Sic cum imple sit
vires suis effunditur valde grate nec permittunt.
Vltimus viros alios forasibus suis domesticos
adhuc. Multumque aliter viri regionis illius
ut in hac et altitum se ostendant. Quibus
regionis huius sunt idolatrie nec reputant
peritum perire et latronum. Vnde per
inua theobeth latissima est et in octo regna
diuiditur multas habet ciuitates et oppida.

montuosa est valde et latus habet ac flumina
 in quibus invenitur aurum quod dicitur de paliola
 Ibi enim corallum p moneta habet qd cito pretio
 eruntur pro q omnes ferunt regnom illius coral
 lum ad colla defruntur et omnibus ydolis suis co
 rallum appendunt ad colla hoc enim ad magnam
 gloriam reputant. In hac regione thebuth sunt
 canes magni velut asini qui silvestres capiunt
 bestias. In hac provincia crescit in magna qstione
 cinamomum et aloa et aromata habent ibi
 speciosos opios que inde deferuntur ad nos
 videntur ibi in multis partibus. Vise sunt
 Ibi sunt cameloti multi alijq panum de amoz
 ferunt tota aut provincia est subiecta magnoluday
 Geop h' de provincia capendi a regionib' eius

Provincia thebuth invenitur provincia
 quedam que dicitur capendu ad partem
 occidentalem que regem habet et est subiecta
 magnu luday ibi sunt civitates multe et opes
 Ibi est lacus in quo margarite in copia sunt
 sunt qd si magnu luday libere eas capi et
 exportari permittunt valde villosit. Quid
 cumqst magnu luday no permittit ut libe
 capiunt. Nam si quis sine regis licentia
 margaritam portari presumat occidetur. In
 hac provincia sunt in magna multitudine acilla
 ex quibus muscatum habetur sibi etiam sunt leones
 multi et vrsi et alia acilla silvestria sibi vni
 non crescit aut vni ibi sunt fit de tenebris
 usq et diversis p'ebis vni optimu facit sibi
 est habundantia magna omni speciei vni

Dicitur Cazaray sibi iumentum mittitur de auro
 quod dicitur de pardo q in fludibus hetur. Phir
 regionem hominibus sunt ydolatre. Phir iumentum
 in hac regione serpentes magni valde simili cu
 ex eis sunt passim domi longitudine et gressu
 tudine xiii palmaz. In ariam qmunt in fima
Phir qst sunt maiores. Phir aut quilibet illorum
 magnorum serpentum iuxta caput duo circa capu
 cu pedibus per loca pedis habet ungulam una
 ad modum leonis similem ungulis felconis et
 habet caput magni valde oculi eius sunt pgrati
 des. Vultu duo pmo eos tantu magnitudinis
 q unu hominis de facile deglutit. Phir dentes
 habet maximos. Phir quia ut orribilis est spem
 ille nullus homo est qui non paretur illi appro
 pinquare vno et omnia alia animalia silvestria
 timent illum. Phir ut latius ponit hystori
 orasit p iugum caput a venatoribus et ipis
 vendunt. Phir pmo fil eius extrahunt q pieno
 magno vendunt eo q medicinale est valde.
Phir quic em modum patitur alio zabidi de
 ipso modum libens ad pondus scilicet unum
 denarij pmo pmo est liberatus. Phir et
 in pectus dolentibus constituta modum sument
 et eo expellunt a pectore. Phir etiam apostoma
 patitur alip si infirmitate locum pinguem
 pectus duabus pfecto curatur. Phir autem
 similes serpentes vendunt quia in obid optio
 fuerit et libens ab hominibus comedunt. Phir q
Phir magni Phir hunc pmo obtinuerit
 vni hunc pmo rem detestabilem faciebant
Phir q qm aliquis vni transibat p vna aliorum
 patitur deventu apparence et honore mori qm

prudens in verbis et in actibus videretur si apud eos
hospitabatur ipse nocte occideretur. Dixerunt quod
prudens moris et gratie et animi eius per hunc
nulla domo remaneret. Quod causam multum de
ortu sunt. Et magnum hanc postea regnum per hunc
suo domino subiungant hanc imperatorem et scilicet
de illa patria penitus extirpantur. *Capitulum de p
rupina arandam et de situ et rebz eius*

Recordando a primis dicta scilicet extirpatione invenimus
ad armis dictis quodam promissa que dicitur
arandam que subiecta est magno hanc aug nobilitate
autem dicitur *Vindam* quod hanc primis dicitur pro
moneta aurum quia in illis regionibus non invenitur
argentum. *Item* invenimus illas imperatores qui
cum eis aurum per argentum commutant multumque
lucrum percolunt et despendunt quod de rudia
deffradantur. *Item* et mulieres regionis hanc debet
coptos deffradantur fimbriis lammis aureis assit
dispositis sunt ut dentibus optime captentur.
Item omnes milites sunt armis hanc milites de
auris et dentibus vestiti et volucrum mulieres
aurum perant et fimbrias in omni operant hanc
suos emptiones qui aurum obsequio mancipantur.
Item hanc primis consuetudo talis est ut qui popu
mulier hanc qui ore per ducit et surgit qui
bernacionem domus invenit. *Item* cum eis illa
diebus deffradantur in lecto et aurum perant nati
sibi filii. *Item* autem pueri de illo nullam solent
dinem habere nisi quia hic illi prebet. *Item* ad
amici et consanguinei virum visuntur deinde
sed in hoc facit quia mulier filium portat et
pariens longo tempore et graviter laborat.
per quod adveniens pudicitur in duobus et a filii
cura quiescat ipsa viri in alium deffert ad lectum

Istas promissa non sunt alia ydola nisi q. quilibet
 familia suum progenitorem adorat cum scilicet a q.
 alij de familia non sunt. In loco valde siluestribus
 habitant ubi montes sunt magni et memora mag.
 valde. Ad montes illos non accedunt alij de
 regionibus aliis quia ibi vivere non possunt ex
 propter ariditatem nimiam aeris. Litoris autem
 sit contractus suus in silis suis finitur quia ex modis
 etiam sunt vici. Alia alia. In p. modum. In
 p. in minutis signis. quoniam. **Cap. lxxij. de**
deserto magno ubi nulla est habitatio.

Illumenitur post recessum a promissa citra
 quid desertum magnum. Per quem descendit
 vicius per ducas duas et dimidiam ubi nulla est
 habitatio. In ibi est via lata et spaciose planities
 in qua taliter ducunt in elomada multa quoniam
 ad nudum et merita. Descendit enim multi de
 montibus magnis regionis illius et deferunt aut
 q. pro argento. Cumque. Vicius ducunt
 aut pro quibus. Argenti. Est hoc p. in p. in
 in p. que est affinis iudeis ad medium per qua
 itur ducunt p. in ducunt p. loco siluestria et nemo
 ulla ubi nulla sunt elephantes et vicius
 alia. fere agrestes. In p. nulla ibi est habitatio
 Et cumque illis. p. in ducunt ducunt p. in
 que ducunt in p. grandis et nobilis que caput
 est regni et est subdita magno. **hanc** hanc
 cuius lingua habent p. in et ydolatre sunt.

Cap. lxxv. de promissa vanigala. **Cap. lxxvi.**
Postea vero invenitur p. in quod que ducunt
 vanigala que est ad medium in confinio
 iudeis ibi est rex p. in p. in lingua habent
 Omnes de ista p. in sunt ydolatre. Cumque
 deservit. Fere et lacte et habundant in p. in

aromatibus ibi dicitur qd sunt boues magni valde
qm in altitudine sit non in latitudine elephanti
conquuntur *q cap? lyb? de pugia cantigie situ ay*

Deinde reperitur alia provincia que dicitur
Cantigie ad orientalem plagam q regem
habet et linguam per plura eius est ydola
tra *sy* hac provincia invenitur aurum in copia
maxima et aromata multa sibi sunt elephantes
multi et venaciones maxime bestiarum *sy* et
mulieres huius province cum acibus pinguium
fascis fudas collum medus et ventrem ac circa
fascis qd ymagines leonum draconum et aurum
subtiliter valde qd formatur in pelle et medus
discedant *sy* que aurum multum plurimum de huius
ymaginibus habet pulchrior reputatur *sy*

q cap? lyb? de pugia q dicitur amu e ritu ay

Et ad orientalem plagam invenitur pro alia
provincia que dicitur *Amu* que magnus
habitus subiecta est *sy* homines ydolatre sunt. In
gradus gradus huius *sy* annuuntur greges huius
magnos et victualium copiam *sy* quos huius
multos et optimos quos negotiatores iudicia
defferunt *sy* subit ibi multi sunt boues et valde
in copia magna et delicia *sy* et mulieres
defferunt ad brachia monilia seu brachialia
aurum et argenteum magni valoris *q cap? lyb?*
de pugia que dicitur tholonia e ritu eius

Post provinciam amu ad plagam orientalem
ad dicitur octo invenitur alia pro
vincia que dicitur *tholonia* que est subiecta
duo magni *sy* ibi sunt viri pulchri et plures
mulieres coloris tñ virum *sy* curantes ibi inter
sunt et casta multi *sy* in azome sterunt sunt

consuetudo ut cum puer nascitur statim parentibus
eius stibi faciat dnm et horam nutritur eius
sub quo placuit matri est. **Item** in aucto stndm
vulgus et factos seu mros vultz astrologos p
ter iudm vultz stne volu. **Item** nutritur dnm
horam **et cap. lxxij de puctibz redditibz qd rnt p mag. Ihaan a mag.**
Item nutritur dnm

Et est stndm qd magnus lraan recipit
pcurtus et redditus mirabiles de pale q
fit in ciuitate pducta qurisar et de tota pua
magis. **Item** singulis annis recipit de pale q
fit in ciuitate qurisar ut reffer hystorogfio.
et pua eius redditus annuo. lxx. quilibet ut
romani astrudr ad octo milia sagiorum ann.
astrudm em in sedma lxx. romani ann ad pre
milia nullu et xl. sagiorum ann. **Item** qd aut
sagiu ann plus hnt de pondre qd florentie
de rebz ann alio et mduibz sine pale flum
magna et pcurtus lraan recipit. **Item** pua
plus hnt de zucaro qd in reliquis hnt mudi
pua. **Item** sedma aut dnt hystorogfio matri
q audm computari existens in dicta ciuitate
qurisar sedma redditus quos magnus lraan
recipit de regno qurisar qd est bona pars
pua magis et pcurtus fuit pasterndm
annuam pcurtus hnt pcur sal ad xl. milia
nullu et vi. milia sagiorum ann **et cap. lxxij**

Elxxij de rnt seu regno sugup de rebz ann
et vnam in illa pua magis alia ann
tus seu regnu qd dnt sugup in quo d
omni virtualium copia. **Item** ibi sunt venacora
maxima bestiaru et volucrum stndm sum
vnam illa pulchritum sibi aestat mizibz in
copa maxima quam pro hntu qstare argen
qstam vnu vnu grossus vult dnt. lxx.

libre zinziberis. In hac regione comeditur homi-
anide valde carum humane duntaxat modo homi-
morte pro non dardat. et has carum optimas
reputant. Quando ad bellum procedunt homines
quilibet sibi in fronte cum ferro cecidit signum
imponit. Nullus eorum equus vadit pectus nisi
dux regis, laurus utitur. et sparsa crudelis
sunt homines sunt supermodum. Cum occidunt in
bello homines sanguinem eorum bibunt et carum
mutilantur. Cap. lxxviii. de ciuitate magna
que dicitur capten et de habitantibus in ea

Post hoc invenitur quidam ciuitas magna
que dicitur alpen que grandis est valde
et habet nobilissimam portum ad quam naves
de yndia cum mercatoribus veniunt in multitudine
maxima suam pro via nam que cum piperis
vadit in alexandriam ut inde deferatur per modum
ad terras christiannorum ad portum istum veniunt
C. Est enim portus ille unus ex maioribus
et melioribus qui in mundo invenitur propter
multitudinem et multitudinem mercatorum qui
deferuntur ad ipsum habet autem magnam hanc
a portu illo per fretum per hystriocapum pectus
maximos bellicosos qui habet equos magnos pectus
a regno isto capten aut maiores sunt de regno
quibusdam. Quod alius autem regnum et pectus illud
paritum omni milia duntaxat tractat in pectus
libro propter multa pectus in alpen pectus a alpen
pectus sufficit quoniam ad pectus hystriocapum
istum tractatus in alpen pectus pectus

Et in ultimis. scilicet p[ar]te de diuisione habitabit in diu[er]s[is] p[ar]t[ib]us
Dicitur videmus in superius patuit de diuisione
terre habitabilis in quatuor p[ar]tes et deinde
in tres p[ar]tes tam g[e]n[er]ales q[uam] p[ar]ticulares. *Aliter* id
est videndum de alia diuisione dicto quart[us] habitabilis
que est septimo p[ar]te vid[et]ur diu[er]sa in septem p[ar]tes.
que dicuntur septem climata. *Et licet* ista mat[er]ia
sit speculativa astrologice et non sit communis o[mn]ib[us]
t[ame]n ratione aliquor[um] h[ab]itanciu[m] aliqua[m] p[ar]tem ducunt
in dicta speculativa vel volenciu[m] h[ab]ere aliqua
claritas quo p[os]s[et] hic ponam. *Et p[ri]mo* dicam quid
est clima. *Id est* ubi incipit. *Secundo* dist[ri]buam.
Vnus climatis ad aliud. *Quarto* et ultimo dicam diu[er]s[as]
situationes habitanciu[m] in dictis climatib[us] et *Conclutur*
ad p[ri]m[us] dico q[uod] clima nichil aliud est q[uam] spatium
terre in quo oportet mutare orologiu[m] secund[um]
q[ui]ntum diu[er]s[as] h[ab]ere ita q[uod] diu[er]sitas tota a p[ri]m[us]
climatum usq[ue] ad finem eoru[m] est t[em]p[or]is horarum
et diu[er]sitas *Et* tota diu[er]sitas elevatio[n]is poli sup[er]
orizontem a p[ri]ncipio p[ri]m[us] climatis usq[ue] ad finem
septim[us] est xxxviij. gradus ut satis clare p[os]sit
videre p[er] figuram diuisionis climatum infra depicta.
Secundo ad sciend[um] ubi incipit dicta climata et
p[er]tinetur ut est sciend[um] q[uod] si aliquis voluit scire
ubi incipit clima p[ri]m[us] p[os]sit facere hoc modo. *po*
namus q[uod] aliquis sit sub circulo equinoctiali et
habeat quadrantem ut astrolabium et insinuat
polum. Videbit e[um] q[uod] polus erit in fine visus
eius et si ille id ascendat versus p[ar]tem septentrionis
secund[um] lineam rectam h[ab]it[us] spatium q[uod] poli artus
elevatur super horizontem per xii. gradus et
diu[er]s[as] et quart[us] unus. *Finis* poterit dicere q[uod] est

In principio primi climatis **Et** istud videri potest per
 quadrantem vel astrolabium **Et** si ille idem paretur ultra
 donec videatur altitudinem poli p. xvi. gradus et dimid
 fiet q. v. in principio secundi climatis **Et** si iterum
 paretur ultra usq. videatur altitudinem p. xvi. gradus
 et dimid fiet v. q. q. est in fine secundi climatis
Et sic continue procedendo versus septentr. poterit
 sciri in quo loco climatis incipit **Et** terminatur seu
 finit ultimum clima **Et** finis ultimi climatis s. alfa
 gamma et alios mathematicos est ubi latitudo poli p. me
 ritur. Ita gradus et dimid **Et** hoc est parum ultra
 mare anglie **Et** quoniam angulus est extra clima **Et**
 huius causa est non propter multam humiditatem reg
Et hoc fuit quia non fuit huius tempore duos climatis
 climatum **Et** **Q**uoniam ad maiorem notitiam habund
 harum septem partium que dicuntur septem climatis
 distantes eorum sic possunt imaginari videlicet
 q. intelligatur quid circulus magnus tingens corp
 terre sub utroq. polo scilicet artico et antartico
Et eam alius circulus magnus tingens corp **Et**
 sub equinoctiali circulo **Et** est q. scdm sum huius
 duorum circulorum tinguntur duo maria totum
 terram et illud mare qd. tingit terram sub polo
 dicitur seu vocatur amphitruon **Et** reliquid vero q.
 tingit terram sub equinoctiali circulo dicitur seu
 vocatur oceanus **Q**uoniam duo maria p. dicta dunt
 totam terram in quatuor p. tes de quibus non hinc.
 nisi t. q. b. scilicet parte seu regio septentrionalis
 q. est que dividitur in septem climata **Et** angulus
 septem dictionum duorum marum ex parte orientis
 dicitur quarte habitabilis dicitur simpliciter orientis et
 angulus oppositus dicitur occidentis **Et** si igitur
 fiat mensuratio seu divisio a duto oceano x. p. b.
 septem p. p. spanum supradictum et p. finem illius
 divisionis dicitur linea in supradicta terra equa

distans oceanus utriusque terram in multis amplissime
spacium terre continentem sub lunam sic descriptum
oceanus est vnde clima et sic breuiter patet patet clare
per supradicta quid est clima et ubi et quomodo incipit
clima. **¶** De terris vero quod dicitur soluitur de distans vnde
clima ad aliud ad hoc faciendum est notandum quod terra
orbis et circulus terre sunt supradicti continentis. **¶** Et quot
sunt partes in maiori tot sunt in minori licet non
equales ut magis late per videri in ultimo capitulo
primo parte. **¶** Et sic est quod vna pars seu gradus orbis
continet de gradibus seu partibus terre lxx. miliaria
et duas tercias vnius miliaris secundum estimationem miliaris
quod determinatur a geometris quod est quatuor miliaris
arbitrariis. Vnde ergo altitudine poli duorum locorum
distanciam a septentrione poterit quod videri differe-
rentiam altitudinis poli vnius loci seu regionis ad
aliam et quot fuerint gradus differentie per quos
gradus accipitur. lxx. miliaria et ut dictum est et
tanta erit distantia terre inter illa duo loca seu
climata. **¶** Vnde ergo ponatur quod aliquis existens
in ciuitate lincolum ubi polus eleuatur xlvi. gradus
fere tendat versus partes septentrionales et accedat
ad locum ubi polus sit in altitudine. l. graduum
videri ergo differentiam inter ista duo loca que
est quatuor graduum et pro quolibet gradu acci-
piat. lxx. miliaria et duas tercias vnius miliaris
ut dictum est supra et summet secundum quod spatium
terre inter producta duo loca erit. CC. xxv. mili-
ariorum et tertium vnius miliaris. **¶** Et sic isto modo
poterit volens scire distantiam vnius climatis ab
alio. **¶** Et nota quantum et ultimate videri de
diversitate huiusmodi in dictis climatibus. **¶** Et
duo quod licet superius tam generaliter quam particulariter

satis ostensum sit de diversitate gentium in quatuor
 habitabilibus diuisa per quatuor partes et per tres fides
 ex super habundantiam periculis dicam et ponam diuisio-
 nem gentium in dictis climatibus. Et hoc dupliciter primo
 per se in quolibet climate. **Secundo** quidem per sexagesimum
 sexagesimum quatuor quilibet sex attribuitur aliquibus stellis
 septem que dicuntur errant ut inferius patet deo
 dicam. **Primo** veniendo ad primam diuisionem climatis
 dico hanc inueniri in tholomae et aliorum auctorum quod
Prima clima dicitur nathor uel azichea regio terra
 orientalis in qua de septem errant dicitur. **Secunda**
Saturia unde dicitur quod homines illius regionis
 sunt ceteris prudentiores et ad alia capiunda
 faciles et ceteris simpliciores. **Tercia** clima dicitur
 esse egyptus filii dicunt quod est terra indorum minorum
 in quo climate dicitur hupir unde illa terra dicitur
 esse doctam cum fertilitate sine tempestate et impetu
 sine tempestate et sine pluuia. **Quarta** clima
 dicitur regio sinorum alii dicunt quod est terra indorum
 maiorum terra promissionis in qua dicitur maris
 ubi quid erant pericula ut legimus in prophetis in ven-
 testamento. **Quinta** clima dicitur esse mare in die
 raram in quo sunt insule maris et maxima pars
 graeciae et apuliae et alii dicunt quod est terra solis
 per hoc et in hoc climate dicitur sol sine tunc
 calore qui opponitur sunt tunc humores. **Sexta**
 clima dicitur esse regio romaniarum delicias affluens
 extendens se per totam italiam versus medium tunc
 sine versus per hyspaniam et tenet quasi totam
 terram regionum hyspaniae in quo quid climatis venis
 dicitur. **Sextum** clima dicitur esse regio lingedoc
 et fluminum ut tenet maiorem partem galliarum et
 in eo dicitur maris qua de eo sunt conditibiles
 unde homines illius regionis sunt facundi et diuites
 filii avaricie patitur fingentes et ad qualis artem

sanis comendibiles. **S**eptimum clima est normannorum
flandrenorum anglorum atq; alamanorum in quo
ducentur **lima** unde homines illius regionis sunt
vagi et instabiles fortitudinis et ludibris expositi
non ad sedem nec ymū delati. **E**t hoc breuiter
de dispositione terre habundat sub climatibus. **A**strum
suo potest dici de diuersione humerum in dictis cli-
matibus comenditur diuidendo dicta septem climata
in tres partes videlicet in superiorem mediam et inferiorem.
Quam partem superiorem videlicet septentrionem que est septimum
clima et quicquid habetur de terra recta climata
dictam ab antiquis versus polum arcticum attri-
buitur saturno cuius principatus est lima. **S**ed satis
clare patet per ista. **S**unt propter tarditatem saturni et
omnis tenebrositatem et illarum partium aeris grossi
aeris et fumosissimi sunt humores illius regionis
grossi massae. **E**t ideo paucis steruntur paucissimi fructus
et sunt obliuosi nichilominus tamen cupidi nec in
eis regnat pietas. **A**strum si contrahit aliter aliter ex
dictis regionibus adhuc steruntur ut multum exardet
alio. **E**t quia lima principat am saturnus in significacione
super dictas regiones patet satis clare per eundem humorem
sternunt et furorē quod accidit eis propter lucosum
humorem atq; propter instabilitatem subitumque mutarum
et alterationem et per eorum colores nigras et
albos atq; rubros multum. **E**t per oppositum domus
hinc et saturnus. **E**t hoc de prima diuisione seu
parte superiori breuiter sufficiat. **D**e secunda autem
parte scilicet media que est sextum quintum et quartum
clima. dico quod pars ista attribuitur. **S**on cuius principatus
est marcus et domus istarum duarum stellarum erant.
Opponitur. **E**t sol etiam principat am eo in quinto
et quarto climate et in meridionali parte septi-
Et hoc apparet per ista quia hiante in illis regio-
nibus ut pluuies sunt superuenientes et magis

morigerata alia et maxime habitantibus in regione
 italica si non essent multum inter se lucas pecuniaris
Fuit quidam autem illorum climatum boni et cordati
 intellectus atque profundi et acuti ingenij et viget
 in eis puritas et in pluribus eorum veritas et religio
 plurimum alijque aliis **S**ed etiam modus prophetarum
 et hoc accidit magis in septentrionali parte quatinus
 climata et in toto puncto et in meridionali parte septi-
 climata **S**ed quia mirum sit principibus cum sint in
 hac significatione pariter sint propter amantem eos
 ingenij quod est aptum ad omnia mysteria addiscere
 et experiri **S**ed ad omnia sapientiam atque scientiam
 tum mathematicam et naturalem et theologicam addis-
 cendam atque apprehendendam et etiam ad omnia
 fabulosa atque apprehendenda **S**icut quod ex his
 in alio climate sunt apti ad quendam fabulosa
 mysteria **S**ed pariter etiam propter diversitatem quippe
 colorum ipsorum ex albo rubro nigro et
 similibus et propter temperantiam caliditatis atque
 humiditatis subtilitatem aeris illorum climatum
Et quod propter prophetam cum eis in superius climatibus
 pariter ex eo quod sunt puritatis alio modo
 regis dandi et dandi etiam salutis hominibus
 rationem et rationem atque pollentiam Et hoc
 brevis de ista parte dictionis **T**ercia vero
 pars videtur inferior que est meridionalis ab alio
 que est brevis et proinde clima dicitur quod ista
 parte attulimus maxime **S**icut propter est vena
 quod domus sunt oppositae et hoc apparet clare
 per ista videlicet quod habitantes in illis climatibus
 sunt pedum et abstinentes vitiis et furore
 utuntur cum tempore multum veneris abutuntur

enim Viri et huius et sunt potiores et liores
Ineptum modum suantes potius et ludendi et
ut plura sunt bestiales in omnibus suis actibus et sur
tupes et insulti et prociare et mordere virtus
reprehensibilis. Et quod venie pueri cum matre
pater propter eorum cupiditatem venient cultus
et potiores et ludi per matrem omnia haec reducit
ad turpitudinem et ineptitudinem. Colores quoque
iporum ut plura sunt ambigunt et horribiles et
ut multum sunt nigri et adusti propter profundam cal
iditatem et siccitatem in corpore eorum. haec hoc
accidit in sua regione plusquam in alia quia accidit
propter minorem caliditatem radiorum solis et caliditatem
eorum et verminatorem. Dispositio illorum locorum et
propter intensam aeris caliditatem et eorum minorem
et eximiam fermitatem. Et hoc breviter
sufficiat de diversitate hominum in dictis clivis
in quolibet parte et quidem in *Sequitur de*
anteclimatibus et post climatibus

Per supradicta patet satis clare quod climata
sunt sumpta secundum p. duas lineas
primam una propter primam climata et est circa equ
noctialem per 30 gradus cum dimidio et alia
dimidat unum climata. Et huiusmodi que sunt ultra
primam lineam vocantur aliqui anteclimata et si
sunt ultra secundam vocantur post climata. Et sic
est quod expectari et ante multiplica plura est
quod non plura sunt climata hominum per quanta
terra et plus longe hominum attingit nationes
Quia ultra primam lineam ponunt auctores plures huius
modi. Nam sicut plures h. sedo et v. et vi. Et sicut
ambrosius in exameron lib. vii. sunt aliqui homines
qui per duos dies cum in parvis indigent sunt
sunt umbra et quod plures homines super ventrem suum

Unde per arcum illum illuminatur et dicitur astra et
 amplius id est sunt vmbra et arcubutrum et huius
 sunt sub equinoctiali. Et hoc genus simplicium
 yndia astra dicitur et mader et syma apud
 quos est mons malus non per adhuc ultra
 equinoctialem ponit haly duas ciuitates quarum
 una dicitur dehuc cuius longitudo est centum viginti
 duorum graduum et latitudo tunc et alia dicitur
bazara cuius longitudo est centum viginti quinque
 graduum et latitudo tunc. Primo adhuc quod plus est
 puerum si plus huiusmodi et sub tropico cap
 corum et ultra istam regionem parthia insula dicitur
 huius portum celeberrimum ubi vmbra solium in
 midie cadunt ergo huiusmodi eius huius semper
 plem ad aequinoctialem et id refert lib. vi. de insula
 taprobane de qua homines cum venissent romam
 tempore claudii mirati sunt quod vmbra eorum ad
 batur in aequinoctialem et sol a midie oriebatur. Et
 est ista insula ad oppositum iudice versus orientem
 si albarum insup ptholomeum ponit in libro
 de dispo. pro quod natura exigit ut sint duo quia
 ethiopum sub duobus tropicis. Nec obstat sed
 aliquos naturales alii dispo. quod plus quam
 videtur dare locum inhibitionem pro calorem illud
 propter alias dispo. locorum accidentales ut pro
 altitudinem montium phibentium calorem aut pro
 alias causas propter ibi et loca habitabilia maxime
 in locis subterraneis quod sol est circa oppositum
 austrum et per plus saluari de habitantibus
 tropico capricornii de quibus potuit transire per
 eos qui veniunt romam de insula taprobane et
 per eos qui de roma ad eam missi sunt. Item
 aut locis ultra tropicum capricornii si aliquos

sit optime hincione quia secundum aristotilem et auctorem
 libro celi et mundi ibi est superior et nobilior pars
 in mundo propter quod est aliquot opprimo quibus sit para
 diste terrestres tunc non invenimus apud aliquem auctorem
 terram illam descriptam. **Quoniam** vero hincione versus
 aquilonem plinius ostendit lib. vii. per experientiam
 et auctores varios. **Item** usque ad illum locum hincione
 ubi extremi cardines mundi sunt et ubi est dies
 per sex menses et nox per sex. **Unde** voluit dicere
 quod ibi sit genus beatissima que non moritur nisi
 faceret. **Vnde** ad quod cum venit propius se alio spacio
 in mare et vocatur **propter** de europae arum
 in asia. **Quoniam** vero ad hincione que climata climata
 versus septentriones ultra eam multa est hincione sicut
 anglia **scilicet** **dauid** **noveborac** et plures alie regi
 ones quatuor. **Ultima** secundum aliquos est insula **tyle**
Et secundum aristotilem et auctorem in fine secundum librum
 de celi et mundi finis terre hincione. **Vnde** orientis
 et finis terre versus occidentem sunt pars pro et
 iudicandum est prout mare quoniam ad latitudinem hincione
 per terram sit maius spaciū quod sit medietas cir
 cums terre. **Et** id si climata se protulerint ad
 finem occidentis sicut dicunt auctores et non teneant
 in longum nisi medietatem circuitus terre. **Item** quod
 secundum auctores quod climata se non extendunt usque in
 finem orientis et quod magne sunt hydrationes ultra
 scilicet extra climata versus orientem. **Item** notum est
 quod climata vel eorum aliqua sunt longiora quam pondus
 aristoteli. **Et** hoc breviter sufficiant de his que sunt
 extra climata. **De locis inhabitabilibus.**

Quia supradictum est de locis inhabitabilibus tamen
 in climatibus quod extra climata quoniam aliquid
 dicitur expedire de locis inhabitabilibus. **Item** quod est
 notandum quod quoniam ad hincione de una causa et gradibus

Respectu soli solior moderatio seu temperantia dy-
 tamen. Unde solis quia minima eius distantia ad minima
 propinquitas est causa nimii frigoris vel caloris et p
 consequens inhabitatio. Per alia etiam possunt re-
 spalius respectu terre. Inter quas possumus tres prin-
 cipaliter assignare que faciunt aliquid partem terre inh-
 habitam etiam in quocumque solis distantia et infra
 climata. Una est quia illa pars est coopta mari vel
 impedita aquis. Alia est quia illa terra est sterilis
 et infestata vel serpentinibus aut malis bestis
 occupata sicut est de aliquibus desertis et montibus.
 Tercia est aspectus seu figura aliquorum locorum sicut
 montium aut vallium qui sunt inhabiles propter
 excessum caloris aut frigiditatem vel quia aer est
 nimis subtilis aut nimis grossus aut propter aliquid
 aliam dispositionem aeris que non est humane nature
 conveniens. Et etiam per altitudinem possibile est
 quod in diversis distantia aliquos locos qui
 ad hoc esse inhabiles propter causam tunc eam
 predictis tribus oppositam id ad hunc valde
 conveniens. Et sic dicunt hystorie quod montes yphoresi
 sunt valde boni temperati et habitabiles sunt ibi
 valde longum adeo quod quia propter tunc vire
 oportet aliquos habitare. Per tamen illi montes
 sunt longe ex climati versus septentrionem. Per
 causam huius declarat incommensurabile dicens quod hoc
 est propter figuram et dispositionem horum montium
 quia habent superficiem versus solem politam et
 concavam id recipiunt et retinent quicquid
 lumen solis et inde calorem sufficientem tunc
 habitare a ventis tunc. Per propter has duas causas
 non est ibi tantum frigus. Unde patet quod si aer
 sufficeret et spalis bone habitatio non querebat

et concurrerent omni qualitate videlicet quod terra con-
tinetur ferax et bene situata ad solem et cum bono
aspectu soli tunc talis regio esset optime temperata
Quod verissimile est quod paradisus terrestris talis sit
Quod forte talis etiam est locus quod actores vocantur
insulas fortunatas. **Q**uod si verum est etiam satis manifeste
patet quod ex parte terre qualis supradicta quatuor
extremitates terre etiam sunt hinc et inde
climate constituitur non sunt bene habitabiles. **Q**uod
scilicet due extremitates quarum una est versus
meridie et alia versus septentrionem. **Q**uod in duabus
pertholomaeus et habet et alii antiqui actores quod in
his duabus extremitatibus sunt homines silvestres
comedentes humanas carnes et qui habent facies
corruptas et horribiles. **E**t causa est scilicet habet dis-
crepantia illarum regionum in caliditate et frigore
propter quod corpora sunt inordinate compositiora
et male et turpis compositionis. **S**ed sunt malorum
morum et silvestris compositionis. **U**nde sunt ibi
gentes sine bestia et monstra tam horrenda sicut
ut vir possit deformis sicut homines vel bestie
sunt vocantur beatus augustinus et habet alligari
hermetem dicentem quod in duabus predictis extre-
mitatibus habent male spiritus et dyaboli ac bestie
maligne vocantes hominibus. **F**aciendum est tamen quod
aliter due extremitates sunt illa que est versus
orientem et alia que est versus occidentem non sunt
ita male habitabiles quia non sunt ita discre-
pare nisi in partem participant cum aliis duabus
in quatuor angulis terre habitabiles. **N**am iste
in aliis suis partibus sunt satis temperate et
inordinata distantia polo etc.

De differentia locorum habitabilium

Est etiam considerandum quod loci terre habitabiles
alia a quatuor extremitatibus superius habent
differentiam complexionis et conditionis secundum
longitudinem et latitudinem climatum. Et tunc
maior est differentia secundum latitudinem. **M**aius ut ait
aristoteles libro politice illi qui plus sunt versus meridiem
maiores sunt intellectus et prudentia. Et minus
fortis et minus animosi et audaces. Et alii sub
iuncti fuerunt antiquitus. **E**contra vero illi qui plus
hinc versus septentriones sunt magis audaces et
minus prudentes et fortiores suis custodiunt
libertatem. **E**t dicitur quod quia sunt mundi et hinc
sufficientem fortitudinem et prudentiam. **U**nde
concluditur quod secundum naturam habitabiles sunt ad habendum
super alios dominum qui sunt versus meridiem dicitur
septentriones sunt tamen experientia docuit non ha-
berunt dominum tamen dominum nam translatum fuit ad
romanos. **U**nde videndum est quod ultimum causam potius
sunt alie cause in celo fortiores ad manum
dominum regale et bonam pollentiam sicut forte
motus augis plus et octave spera quare videtur
est in orientem autem gradum vero vel aliis aliis
motus celestis qui potest esse causa disponentis ad
bonum regiminis pollentiam vel ad tyrannidem disponentem
ad dissolutionem et translationem domus. **U**nde in uno mundo
in alio sunt sunt magne conditiones plenarie
superiorum et alia accidentia corporum celestium.
Dicit etiam ptholomaeus quod habitabiles plus versus
meridiem magis habitabiles sunt et amplius pulchri
ad artem navigationis et scientiam stellarum. **E**t dicitur
habeat quod superiores fuerunt de terra de quo
et de quinto climatibus et quod aristoteles fuit de quinto

ptolomeus ad et plures faciunt de his hoc tñ
non est tenendum q̄ regula gñaliter sit ut i p̄tibz
cōtra. **E**t ad alium dīfferentiam hōrum hñ
bilium s̄t s̄m longitudinem climatum sicut hñ dñ
est ip̄a non est tanta nec tñm notabilis sicut
s̄m latitudinem. **E**t de hoc dicit ptolomeus q̄ illi
qui sunt versus orientem sunt ferociores cordis
et magis animi suum magnificiunt. **E**t dicit
haly q̄ vestimentis facta sua colat. **E**t hñm maiore
potentiam faciendi res mirabiles et stupidi ast.
loquimur quia ip̄i sunt in oriente que est dextra
pars mundi et sunt magis de natura solis. **E**t
contra pars versus occidentem est de natura lune
et hñm in hñ p̄tibz sunt contrariis more
mulierum. **E**t quando habent victoriam de aduersa
rio suis ip̄i non occidunt et hoc faciunt magis
ex timore animi quia minus timeant ne se vñdi
cant si euadant. **E**t addit haly q̄ hoc est p̄tē.
ut in pluribus quia in aliquibus hominibz possunt
attingere contrarium s̄t hoc non est cōtra. **E**t
ita est dicendum de aliis q̄ dicitur sup̄ dictis.
Ex p̄missis satis patet q̄ hñ qui sunt de p̄tibz
septentrionalibz aut occidentibz sicut in francia et
anglia non sunt cōtra habitores nālari ad p̄tē
astrologiam sp̄aliter illam partem que est de iudiciis
astorum. **E**t s̄m ptolom̄ in analogo p̄tē vij.
in sterna astrologie illi possunt modum p̄fieri
qui ad eam non sunt habitores ex iudiciis nālari
quare sequitur q̄ s̄dm astrologiam tales iudiciis
astorum cōtra non possunt. quia p̄tē nō nālari

est vis dandi fides maxime q̄tū ad iudicia q̄ respi-
ciunt effectus futuri. Et hoc baron sufficit de diffi-
cultate locorum et latitudine condicione habundantia et
generaliter in **Epilogo** dūssione tūz pūz

mūdi. videlz. asie europe et afrie.

Licet superius satis ostensum sit de tripla di-
uisione tūz scilicet de asia europa et afria
et de habundantia in eis. Itē ex superhabundantia p̄
modum epilogi epilogando gūaliter ponitur in
pūm capitulo partes omnes que subiacent aulibz
pūm predictarum. Unde duo q̄ asie p̄tes gūali
diuisione sunt. **x. videlicet iudicia parthia mēso-
potamia sūa pentapolis maior egiptus tēris
bithonia sathia superior hyrcania albama. dz
merua utraqz hyberia capadonia postremo asia
minor. Et subdiuisiones parciuz p̄dictaz.**

Barum spūales subdiuisiones sunt iudice
parci orientales est ethiopia parthia quāz
scilicet iugua iarchusia iassina media parsia
quēspothūmē taw babilonia caldea arabia
Cum partes sunt duo nabathra et sathra
Cyria tēris scilicet omniagera phemina pale-
stina. Et phemina p̄dicta sunt duo partes
Tyria et tydoma. Similiter palestine sunt p̄tes
quatuor scilicet iudicia samaria galilea philistina
Et hoc est q̄ nūmūz de parciū hūmilibz
asie maioris. Asie uō minoris sunt partes
nouem videlz. archina uel medonia galathia
frigia karina lidia uel meronia pamphilia psu-
ria caria licia. Et sunt regiones et pūm
habundantia q̄ nūmūz in asia maiori et
minori tam s̄. et ast logos q̄ hystorographe et

Et de diuisione et subdiuisione p^{te} europe
europe partes sunt decem vidz scythia iserur
germania mesia tacia grecia panonia
hyspania yttalia gallia hispania. **C**harum subdiuisiones
scythie sunt tres scz alama dacia gothia. **G**ermanie
sunt due scz alemannia et theutonia. **G**recie due
Macedonia et thessalia. **G**recie octo vidz dalmatia epirus
illyria vel dardania scythia cuius due sunt p^{tes}
boeotia peloponnesus. **D**ende thessalia cuius due sunt
partes p^{te}ria et archadia. **D**ende macedonia
achaya laconemona. **C**ristae tres scz maritima
et montana. **I**n medio vero est Carthago. **I**talie
vero sunt quatuor partes vidz Etruria ethuria
apulia et campania. **G**allie vero tres scilicet
belgica bethia acquitania. **H**ispanie autem
partes sunt septem vidz castella aragonia
navarra gallia portugetia almeria galania.

Tota autem europa quatuor habet regna p^{ri}
cipalia scilicet francorum ytalorum sarraceni
et hispanorum. **Q** de diuisione et subdiuisione
afrie et regionum eius que sunt septem

Africe regiones sunt septem scilicet libia
minor / p^{ri}mitia vel p^{ri}mitia / Carthago
Numidia / Getulia / Mauritania / Ethiopia om
denialia. **Q**libie minoris tres sunt partes scilicet
Cyrenensis pentapolis minor et tripolis.
Mauritanie due sunt partes scilicet Sythensis
et Tyngitensis. **A**frice uo regiones ab oriente
in occidentem porriguntur scz Ethiopia nadabonit
auadaber loco nominatur / deinde garumrites
qui a garuma oppido dicuntur / deinde libia
Cyrenensis a Cyrene ciuitate dicta / postea
tripolitana scz dicta a tribus ciuitatibus suis dicitur

furtheris a fluth flauis uel a futh filio thami filij
 uer. **Q**uoniam zungis habet nungimem. **P**ost qua
 sequitur Gethulia. **Q**uoniam Numidus ab iuroho
 paffus vagantibus sic vocari. **P**ostea Thungina
 a thungi mupoli dicitur. **Q**uoniam mauritania dicitur
 a mauron. **Q**uoniam est mupum. **Q**uoniam autem a mari
 in ditione exiit usque ad oceanum atlanticum
 in obliquum ductum porrecto diuiditur zungum.
 Numidum et mauritaniam a distis affric que
 ultra sunt. **Q**uoniam de speciali relatione partis europe
 et de diuisione regionum eius et situ earum.

Hic superius satis ostensum sit tunc qualiter
 per pharum de situatione affric et suarum
 regionum cum aliis duabus videlicet europe et
 affric sit quia maior pars christianis habitata
 est in europa idcirco de ea specialius quod de aliis
 et de regionibus eius in hoc capitulo tangamur.
Quoniam de situatione et circumscriptione eius
 satis supra ostensum est. **Q**uoniam illas diuisiones
 dicimus quod prima europe regio est Gethulia
 inferior quod apud istos meotides inapueri
 danubium et oceanum septentrionalem usque
 germaniam porrigitur. **Q**uoniam terra qualiter pro
 barbaras gentes quibus inhabitantur barbari
 dicuntur. **Q**uoniam pars prima alania dicitur que ad
 meotides paludes pertinet. **P**ost hanc dachia
 ubi et gothia deinde germania ubi plurimam
 partem suam incolunt quorum omnes sunt gentes
 illi. **Q**uoniam est secundum quod proter secundam regionem
 in ditionem proter germaniam dicitur est habet
 castellum et germanas aliquas. **S**ed duo sunt
 germanie videlicet superior iuxta proter dachiam et
 oceanum. Inferior cum iuxta oceanum.

De prouincis q̄e diuidit danubius //
 Primum quare diuidit danubius ab artibus
 sunt primo vbi sunt vbanduli cuius quia
 lingu vniuersi q̄ post ea ytaliam possederunt et
 longobardi dicti sunt. **S**ecundo stonangi bulgares
 huius fuerunt saxones. Alij multa qui ab oriente
 habent panoniam ab occidente fuerunt a meridie
 ytaliam ab aquilone danubius. **M**essia nō p̄ma
 est inter p̄uicias quas danubius ab artibus ad meridiem
 terrarum mare secludit q̄ ad messiam p̄uenit sic
 vocata est unde et eam veteres terrarū orientem
 vocant. **T**ercio ab oriente hostis danubij p̄uenit
 ab euro vero trane a meridie macedonie ab occi-
 su hystrie copulatur. **P**annonia post messiam p̄p̄
 hūc ysidorū hūc notum agri frigidus et parum
 fructuosus post hūc rectius frigidus ferax qui
 exipit galliam belgicam. **P**annonia nō ab alpibz
 appenninis est nūcupata quibus ab ystria ferunt.
Regio forme et sololena duobus s̄ns a tribz flu-
 uis drano sanay et vallam. **C**onungit aut̄ cum
 nouo et xena hūc ab oriente messiam ab euro
 hystriam ab asiro idē alpe a p̄uicias hūc ab
 orasu galliam belgicam. **C**hystria nō h̄ a septen-
 tione panoniam cui hystriam nomen dedit
 qui riuus terrarū iustit. **Q**uare est danubius. **C**um in
 zethia q̄ alemania que ab alemano lacu ut q̄
 dicitur vocatur oritur h̄c. **S**ic post ea xl. p̄p̄
 flumis augetur et in septem hostia ut n̄lus
 diuiditur. **E**t fludum mare ponticum iugredi
Tercia s̄dm orosium post messiam locatur h̄c
 habet ab oriente pontidum suū et cunctarū
 confinium polū qui p̄ma hystriarū d̄d est.

Ad septentrione dalmatiae et ab ea parte yster obtendi
 ab occasu et affluo macedoniam. In meridie uero egrit
 mari adhaeret. Cuius regionem olim diuisas gentes
 populi messagiae sarmatae istae aliae plures nationes
 incoluerunt. Simpliciter est cuius ibique in multis fuerunt
 gentes. Ebrum autem flumen trana finit gentem
 gentes barbaras plurimas tangit. Thaurum uero a
 summa iugularum quid tranae applanum dixerunt
 uel trane iaseth filius dei uenerunt et nominem dedisse
 phibem quid alij dixerunt in

De grecia et eius prouincijs etc.

Greciae macedoniam bonis pino tranae. Ger
 psidone quoniam q agere uerit uerum est q
 amittit. cum reges regno incoluit. Cuius sunt
 pinnice octo quae prima ab occidente dalmatia
 deinde epyrus. Inde elladus inde thessalia.
 Inde macedonia. Inde archaia. Et dicitur in mari
 cetera et cetera. **D**almatia a quadam maxima
 angustia pinnice cunctis traxisse nomen extima.
 adhaeret autem ab oriente macedonia a septentrione
 messae ab occasu hystria dicitur a meridie
 uero adriaticum claudunt. **E**pyrus a pyro archi
 filio cognominatus est cuius pater mona q antea mo
 lasia dicebatur a molase filio pinnice quem de
 andromata huius. **E**t postea ortus est pinnice
 andromatium elemus suscepit a quo molasia
 dicta est pinnice epyri quem elonga pinnice a feo
 raone quum in venatu p ignoranciam dicit
 occidisse. Caoniam nomen quasi ad plana fuit
 extimati. **E**lladus dicta est a rege ellada diti
 talione et pinnice filio a quo pinnice quoniam
 ellenes nomen fuit. **I**psa est et actus terra
 a quadam summa sic uocatur. **T**her pinnice macedonia
 et archaia media iacet archadus a septentrione
 parte quidam est. **I**psa enim est et gyna vera ibi

fuit athenas cuius mater liberalia dicitur et
phorum inter quia nihil habuit quia datus
ea est moratibus omnipotens quod puly eue
tissimus quia autem due sunt iulius florentia et
poloponensis florentia a cithmo agnovit filio
abone quam in foro puly dedit sic vocata est
ubi et thebas urbem construxit in qua olim mu
lia bella detinuerunt et ubi nam sunt appolo
et heracles maior ille thebanus eadem est comia
vocata a fonte quodam appollinis et musis sacro
Poloponensis vero secunda pars elladis a pelone
rege acta vocata est thesalia a thessalo rege
cognominata est quia ad medium plagam macedo
nie quida est. aug atrege prima est simul in
thessalia flumina currentes sunt et oppida puly
paropua thessalomen in est mons puly
quondam appollinis sacratissimus thessalia patria
fuit achilis et origolaphus de quibus fuit quod
hij puly equos fientes domuerunt unde et
centum diti sunt ibi puly polidi auri facti
Macedonia primo ab emathio rege emathio no
men accepit in macedo dentilione maris
nepos post ibi accepit principatum macedo
nam a suo nomine duxit est autem confinis
ab oriente egro maris a macedo achate ab
occasu dalmatiae a septentrione messie thes alpe
dra magis patria fuit thes auriis diti ar
gentis optima thes olimpus in ea est qui
tum altus est ut in carumur nec amarus nec
venn sentiant thesiam est achas rege et vito
et puly appellata est thes puly insula est
nam absque septentrionali parte qua macedonie
iungitur videntur septa est macedo ab oriente macedo
macedo ab euro egro a macedo fuit cum ab asro

et occasu rursusque insulas ad septentrione usque iungit.
 Macedonia vel acta terre quod macedonum est quidam
 dicunt iungitur dicitur athenarum qui similiter
 fere atque istis circumdatur mari. **Thraciam**
 est vltima orientis grecie dicitur. **Thraciam** vero
 est ad hunc fluvium **Thraciam** autem finem archaice
 est ut plinius folium inter hominum et eorum.
 mare exposita quam archaice iouis et olyste fluv
 suo non incipiant. **Thraciam** est si non a si non regis
 a quo regnum si non est dictum habet autem flu
 vium magni circumdatur abeston quod lapidum
 simul acutus namque extinguitur candidissime et
 mirabile ibi nascuntur. **Thraciam** aliqui dicit hunc post
 panoniam lacedemoniam que habet ab oriente
 messiam ab euro hystiaz ab asie montes apud
 muros ab occasu galliam belgiam a septentrione
 fluvium quod galliam et germaniam dividit. **Thraciam**
 germaniam ab oriente panoniam vngarie et hermie
 iungitur. **Thraciam** vero usque italiam usque. **Thraciam** breviter
 de grecia et primis eius **de italia et eius**
provinciis et de situ eius.

Itaque ista olim italia occupata magna
 grecia occupata est. **Thraciam** a regis nomine
 saturnia mox et latinum dicta eo quod idem saturnus
 a iove pedibus suis pulsus ibi latuit. **Thraciam**
 ab italico vocata est italia. **Thraciam** sicut longitudine
 amplius quam latitudine a euro in eum extendit
 a mediterraneo mari ab aquilone adactio clau
 ditur ab occidente alpiam usque finem. **Thraciam**
 pulcherrima seu fertilissima gratissima. **Thraciam**
 latius venatum antiquum atque latinum fluvium
 eridanius tyberis et repetis finibus huius
 Gurgis et maris sethoris orallium et ligurum har
 quod septem hinc finem et dromedus dicitur

Italia uero et hispania idcirco esse dicte sunt
quia greci hospo stella nunciantur et in ytaliam
hispaniam que due sic distrahuntur quia si
esperiam solum dico significat ytaliam si addis
ultimam sicut hispaniam que in oriente est fine
habet aut plurimas gentes. **Tuscia** enim pro
est ytalie umbra idcirco pars tuscia. **Tuscia** autem
a frequentia sacrorum et thymis vocata est. **Umbria**
uero ut hystorie traduntur ab eo quod tempore claudis auge
id est augustinus dicitur in tribus suis fuit amata et
est enim pinguis apertius montis sita in parte
ytalie iuxta meridiem. **Et** una pars ytalie
sic dicta quia eius fines tendebantur usque ad
ripam fluminis tyberis. **Eme** enim fines antea
viam tyberis ripa tendebantur. **Alia** etiam
aut dicta ab etrusco principe putatur. **Eady**
est turonia a tureno huius facie. **Hec** etiam
tuscia quia dicitur apulia ubi brandusius quia
erholi dyomedem ducem suum conduxerunt.
Campania prima ytalie habet terram huius
et estate uernantes quam a ciuitate capua
dictam ferunt. **Est** et longobardia a longis
habeis dicta ubi est podus flumen. **Veneria**
inde sequitur ab ueneto rege dicta. **Sunt** et
alia patre et ciuitate principis quas hic
describere non est multum interest et

De gallia et finibus eius.
Gallia a candore ipsi nuncupata est.
gala enim quia lac dicitur habet ab
orientis alpinis iuga tuerunt ab occasu occi
dente includit a meridie propria pyrenaei
a septentrione rem flumen alij germania

Terrae lucum belgica. fume acquitania est.
 Regio gleba ubi de pabulosa et ad usum annuum
 apta flumibus quos et fontibus magna pfusa
 duobus magnis fluminibus Reno et Danubio **G**allia
 autem belgica a civitate que belgas vocatur est
Cisalpinia gallia quia citra alpes **T**ransalpinia
 id est ultra alpes contra medium **A**quania no qua
 sit in Reno **A**quania ab aliquibus aqua ligera
 fluminis appellatur est q ex plima parte flumis
 eius est citius pene in orbem tingeret **T**her de gal
 lia brevis loquitur ysidorus **S**it orosius q distat
 apud et destruxit in modum qui sit **G**allia
 belgica habet ab oriente limum flumis Reno
 primam ab euro alpes appennas a medio
 primam narbonensem ab occasu primam lugdu
 nensem a Reno occidens hiberniam a septentrione
 britanniam insulam **G**allia lugdunensis ducta p
 longum et per angustam inflexa acquitania
 primam semangit **T**her ab oriente habet
 belgicam a medio ptem primam narbonensem
 que aetas omnis sita est ubi et maris galliarum
 Rodani fluminis exapit **G**allia seu primam
 narbonensem habet ab oriente pte alpes stellas
 ab occidente hispaniam a Reno acquitaniam
 a septentrione lugdunensem ab aquilone gallicam
 belgicam a meridie mare gallicum qd est in
 sardiniam et insulas ballearas hinc in fionis
 qua Rodani flumis in mare exiit insulas
 stargadas **A**quania primam obliquo cursu legis
 fluminis q ex plima parte flumis eius in vitem
 capit **T**her a Reno occidens qm acquitaniis
 sunt dicitur ab occasu hispanias habet a
 septentrione et oriente lugdunem ab euro et
 meridie narbonensem primam contingit

Querendum autem q[uod] orosius ysidorus et alij annq[ue]
 cosmographi nichil penitus loquuntur de regno fia-
 re in galliis constituto q[uod] omni regnorum europa-
 rum maximu[m] est nichil eadem de eius propin-
 quitate persusum ubi est velut quida[m] mundi lu-
 mina maximu[m] sunt diuor[um] q[uod] humanor[um] stu-
 dium literarum nichil prore de aliis huius regni
 civitatib[us] q[uod] suarum pulchris aut aliis viciis
 terrarum huius regno adiacentib[us] sicut lothorin-
 gorum leodunensium haunensium canadensium
 haunensium flammigore alioru[m] plurimu[m] in quib[us]
 sunt vici et oppida ipsiq[ue] numerosi et n[on]
 homines ac diuor[um] copiosi **q[uod] credo sine exitio**
 fuisse quia antiqui actores non curabant de
 diuor[um] regnorum q[uod] sepe mutabantur sit
 de diuor[um] regionib[us] que per aliqua
 immutabilia mutabuntur destrubuntur et forte
 eadem quia partes iste non tunc sunt nunc eam
 populare nunc finit **q[uod] de Regionibus**

Hyspanie et situ eius. // **H**yspania prius ab hybero amine hyberia
 indupata est postea ab hispano his-
 pania ipsa est et vera hispania ab hesperio.
 stella occidentali dicta **h**ic situ tagona nam
 fisione oceanus terram q[uod] pelagi penitus insula e-
 st huius angulus prior spectans ad orientem
 dextus acipitima p[ro]vincia **s**u sinistro bulcareto
 mari coartatus narbonensium finib[us] inscribitur
Querund[um] angulus eius circum p[ro]videtur ubi
 brigantia gallice civitas sita ad spoulam bruni
 nunc erigit **Q**uerund[um] eius angulus est quo gades
 insula nunc in africa dachlatem motus p[ro]videtur

sinu oceanum prospiciunt. **Q**uia est igitur hispania
 inter asiam et galliam **i**n septentrione preuenit
 montibus clausa a reliquis partibus. Unde **i**n mari
 conclusa. **S**alubritate celi equalis omni frugum
 generibus fecunda. **G**emmarum metallorumque aurum et
 argentum spalter et argentum vni copio ductissimam
 atque bonorum multum et magnam egerunt. **M**
 armis multitudo copiosa. **T**ransfluit enim flumina
 magna latis minus vberibus et tignis aurum
 habens ut pactula. **H**abet autem primum sex
Terraginemensem **C**arthaginensem **L**usitaniam
Italiam **B**eritum et transflecta in regionem asie
 fringimur. **Q**uia sunt autem hispanie interior
 et ultior sic dicitur quasi sit et ultra sit intra
 quasi intra terras et ultra vel quia ultima ut
 quia non sit post hanc alia terra. **Q**uia hispania
 interiorum ab oriente inapertum pyrenaei
 saltus a parte septentrionis usque ad occidentem
 et astures aduenit atque inde per uadit et
 orientem quos ab occidente habet posita in mari
 inter lictore cartago determinat. **S**ed in a py
 renaeo usque ad cartaginem porrigitur. **H**ispa
 nia ideo ultior habet ab oriente vacuos cel
 tiberos et orientales **i**n septentrione orientem
 ab occidente orientem **i**n meridie gaditanum oceanum
 fertur. **Q**uando mare inquit quod terrenum vocatur
 emittitur. **S**ed ita hic in meridie a celiberis
 usque ad gaditanum fertur extendit et sic alius
 transit gaditanum fertur usque in prunias asiae
 et extenditur ultra gades herculis et attingit
 montem atlantum. **Q**uod dicitur cum quod in hispania
 quae nunc sit vocatur et asiam nunc dicitur
 alius nunc erat aqua detinens sit terra
 continua ab antiquis temporibus. **S**ed per

Tertia pars
huius Libri

nam vocamus hunc in profunda terra quicquid
se mari nostro medietatis quod dicitur per
linas aragone pumae et ytalie ipse Et hoc
breve sufficiat de europa et eius partibus ipse

Incipit tertia pars huius libri tractatus de superioribus

specula celi et stellarum fixarum etc.

Sequitur tertia pars que est de superioribus
specula celi et stellarum fixarum et errantium
in terra quibus pertinet nuncium
quod specula celestis dividitur in novem speculas
que dicuntur novem celi quorum primum hunc
primo a superioribus est celum novum quod dicitur
primum mobile. Secundum vero est firmamentum
tertium est celum saturni. Quartum est iovis
quintum martis. Sextum solis. Septimum venis
Octavum mercurii. Primum vero celum lune
et istud celum seu specula lune est proximior
nobis quam aliqua aliarum specularum. Isti enim celi
sunt magis in speculatores astrologi ut primum
mobile cuius motus est regularis et uniformis
circulus in die nocte totam terram qui captus
sui motus ducit firmum. Omnes alias speculas
volunt ab oriente ad occidente. Et post
istud primum mobile est firmamentum id est
celum stellarum cuius motus est nullus quod primum
mobile cum omnes alias speculas in circuitu ducit
gradu unum ipse et stelle resistentes in hac via.
Specula seu in firmamento dicuntur stelle fixe
propter tarditatem eius motus. Alii vero que sunt
infra dicuntur stelle errantes propter diversum
eius motum quia sunt quod quilibet de illis
septem speculis est magis proximum firmamento
tunc est tardior eius motus. **Celum saturni**

In spera sua eo qd est magis propinquus firmamento
 aliquis de aliis planetis id est magis tardus in
 cursu suo qd iupiter. Et iupiter plus qd mare
 sic de aliis descendendo. Nam saturnus complet
 cursum suum vidz in xij. ymaginibus soli qd sunt
 vii. signa in xxx. annis. Et iupiter in xij.
 quare in duobus sol in annis. Et Venus et
 mercurius sunt velociores sole si quasi eorum motus
 e cu sole. Quia no sunt cursum suum in xlvij. diebus
 et viij. horis. Et unde ad hendum maiorem
 notitiam istius pte est sciendum qd p ista hnt
 in se quatuor partes. Prima est de numero
 stellarum fixarum qd hntur signa xij. et regnes
 xxxvi. Secunda est de magnitudine fixarum
 et corporum celestium et altitudine eorum cum
 suis speciebus a terra qd est contra firmamentum aliis
 declarationibus de re celestium et corporum celestium
 Tercia est de his que accidunt stellis errantibus
 in suis motibus et qualiter de his que accidunt
 duobus lucidibus stellas in obscuracione lucis
 eorum et de significacione angulorum eorum obscuran
 in istis inferioribus. **Cap. p. p. ista tunc**

Partis de discussionis firmamenti. et
Sciendum est qd p hanc partem multa ex
 primuntur videt qd in octava spera vidz
 in firmamento sunt xlvij. ymagines in quibus
 omnes superni concordant. Et in istis xlvij.
 ymaginibus sunt quille et viginti due stelle fixe
 et mouentur omnes motu octave spera scz in
 centum annis gradu vno ut a. Et dicitur p
 entis hanc stellas in sex ordinibus vidz ut illas
 que plus erant lucis vel maiores posuerunt
 in primo ordine. Et iste sunt tm. Et et que
 succedebant in lucis posuerunt in secundo ordine.

Cap. 1.

Et iste sunt. xlv. et que erant in immo humine
suscessit qd y. posuerunt in tertio ordine et sic
de singulis. Unde ptholomius ponit qd in yma
gines que sunt a via solis in septentrionem declina
tes sunt CCC lxx. stelle que constitunt xxi. yma
gines quarum prima dicitur maior visa est **Et**
stelle que sunt in orbe signorum sunt CCC xlv.
que sunt in xii. ymaginibus que xii signa
dicuntur constitunt. zodiacum **Et** stelle que sunt
in ymaginibus meridionalibus sunt CCC xvi. q
constitunt. xv. ymagines a via solis in meridiem
declinantes ut foris hinc. **Et** sic omnes sunt
tam septentrionales qd meridionales et que sunt
in orbe signorum sunt mille. Vngui duo stelle
quarum magnitudo prima ut dixi sunt xv.
It pda. xlv. **It** tertia CCC. et due **It** quarta.
CCCC lxxiiij. **It** quinta CC xlv. **It** sexta ubi
ultima sunt. xlix. quarum quatuor sunt sitas in nullo
Et id dicuntur a sapientibus nebulosae i. obscurae
Et sic est nōdum qd quatuor dicuntur ad xlvij.
ymagines in celo appropinquantes. in hoc nōo xij.
signa que sunt aries taurus gemini canes leo
virgo libra scorpio sagittarius capricornus aqua
piscis **Et** ita apparet qd cum istis xii. et xxi. sep
tentrionalibus et xv. meridionalibus omnes simul
efficiuntur in nōo xlvij. ymagines qd omnia
visu sunt qd habiles. plures tñ alie sunt per
non nobilitate pstant **Et** id non multum sapi
entes astrologi de eis in suis iudiciis curant
quarum qd ymaginū xii. pdate posite sunt
digniores principantes ab arietis ut supra

patet que omnes videlicet qui sunt in zodiaco sub quo
 feruntur plures septem. **¶** Item zodiacus nichil aliud
 sonat nisi est nisi quasi singulus firmamentum distri-
 ctio signorum via planetarum continens xii gradus i
 latitudine et CCCLx. in longitudine. **¶** Item signum est
 xii. pars zodiaci a sapientibus considerata continens
 xx. gradus in longitudine et viii in latitudine in
 collectis duodecim xx. efficitur in nro ccc lx.
 q est quantitas totius zodiaci. **¶** Influentia enim istorum
 signorum est valida et fortis et sapienter annu-
 mulo experitur ducti appbamus iudicia ductor
 signorum et magis valida et fortis q iudicia
 planetarum. **¶** Unde albrunazar in sadam ait est
 enim signorum significatio mansua astorum aut
 sunt planetarum significatio variatur. **¶** Item ptho
 lomeus et plures alij sapientes in scientia astre
 posuerunt diversa iudicia sub astis et signis
 in naturis hominum et aliqui ipse posuerunt
 iudicia aliqua p divisiones signorum ut sunt
 alii magis qui posuerunt iudicia p fines signorum
 dividendo quilibet signum in tres partes q dicuntur
 facies. **¶** Item quilibet pars continet x. gradus apta
 tunc facies de quibus facies fuerunt inueniunt
 ptholomeus in suo orologio pome lxxxv.
 forme p accidit ut id q ascendit ex gradibus silis
 sit ei q appetit natus et similiter id q ascendit
 in omni facie harum figurarum simile est eius
 opera. **¶** Item sic scdm has facies ascendunt p dicit
 xxxvi. ymagines sub quibus ymaginibus ant
 sapientes maxime iudei iudicabant et alios
 iudei preferunt ut ista pars late hinc per
 sapientem astorum in suis volubus de quibus
 hic tractare esset nimis longum, nec est nunc

In hoc opere **S**umptuorum causa omni mathe
istius parte ponam hic supernaliter ymagines
predictas tam septentrionales q meridionales q
sunt xxvi. per ponit ptholomeus similiter
ymagines xii. signorum cum aliquibus iudiciis

Cap. 11. de duobus pollic

Est igitur secundum scdm sapientem q duo
sunt poli quibus spera celi voluit ut
supra in prima parte aliquantulum tactum est
quorum unus est australis alter septentrionalis
Australis em mdq oritur nobis et septentrio
mdq occidit **A** quoque est cetera quatuor
stellarum et vt q dicitur arctus sm quos
tamen. Vnde est manus alba **E**t sunt quatuor
nominant dicta signa sunt dictos polos
actures ita nos latinus nominamus eadem signa
visas seu plaustra **E**t visas vna est
magna et alba parua **E**t sunt ibi oppositi
ut caput vni ad caudam alterius qdunc pps
tentes **Q**uam visa minor est in pte septentrionis
minor id in parte meridiana **E**t scdm fabulas
poetarum plantarum comitum per plicaturas
diachonis longissimus sunt alio et pedibus ad
iustas serpentes **E**t quia ista duo puncta celi
sunt aliora ceteris iduo dicuntur et pnapalia
xii. signorum et per ea nunc per mathe na
uigant consilio narrant qui semper sua xtate
denotant testimonium p pncipium anni fieri
Visa minor habet stellas septem et natus sub
ea scdm opinionem sapientum erit magnus in orbe
poterit diuigi et honore et dignitate et diuitiis
multis bonam vitam trahens dum in orbe **E**t
dicunt q incipit influere xii. mlti q desinit

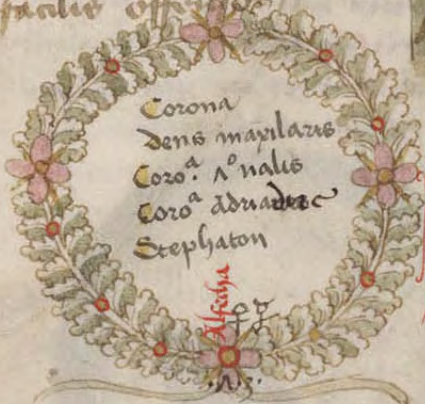

Ecce ymago orbi
 hercules stans genu flexo
 nudus et habet stellas
 xxiij. et ostendit ymago
 ista prima die may / et
 ostendit ultima die augusti
 Cuius forma sequitur infra
 prope qd natus sub her
 cule erat nudus fortis plu
 pauper qd dives et alius
 facili offerens

Hercules
 Gades sup polcem
 incuruat sz genu
 Alamech 4 ly

Corona
 dens maylaris
 Coro. n. nalis
 Coro. aduadec
 Stephaton

Corona est altera
 ymago orbi et
 ostendit secunda die oc
 tobris et ostendit prima
 die Januarij et habet

stellas novem / et her est forma sua / et ostendit
 in celo / Plinius autem sub
 ymagine ista erat pulcher
 nudus et ostendit dives inter
 bonos et inter sumptus in
 honore et diligens ab oibz
 vbiqz et honores multos
 recipit

Alaure
 Alferius
 Serpentarij
 Asaphane
 Esculapius
 pfectus medicus

Est alia ymago orbi
 que dicitur serpentina
 et ostendit in fine octobris
 et ostendit quarta die februarii

et habet stellas xxvij. **Platus** sub ista ymagine vi-
uet plus pauper q̄ dives et cum magno labore
et est subtilis ingenij vel corporis et audit i p̄culu
veneni quo iuxta et scorpio super quum sit
serpentinus habet stellas vigin.

Betris est alia
ymago a li et
ortur xii. die septēbris
et occidit die quarta
apulis **Platus** sub eo
viuet misere et plus
erit pauper q̄ dives
magis exibat de labore
colligit herbas de fossat et succum de bino str
coru de latunio et portat gualuamen de alia
p̄cis existens in pastus custodiens porcos bo-
nos equos et et existens in nauis tulhet naves.

Boetes
Tegmus
misus
dyabolus
gofmasin
dociferant
plorans
latrans

Est etiam alia
ymago a li
que dicitur agitur
que ortur circa finē
apulis et occidit in
p̄cipio septēbris
et habet stellas xij.

Platus sub eo semper
ducat vinum suum
modo rustici manet
in villa q̄ terram colit
bonos condunt et plaustrum ut magis existens
in labore q̄ in requie p̄ pauper existens str
p̄p̄ fundit h̄aia seruatur efficiunt dūto
possidēt m̄tal. **Forma aspi** m̄cto v̄ ut supra

Agitator
hircus
auriga
ketnes abenas
Antaxu
coralium
Eutoniū

Item est alia ymago celi que dicitur Zepheus
 et oritur decima die decembris et occidit
 in fine augusti et habet xvi. stellas. **I**tem sub h
 ymagine erit diues
 et plenus diuitiis et
 multo bonis magis
 viuet in regno q^m in
 labore. **I**tem p^{er}ueniet
 ad dignitatem honore
 unde habere et comere
 dote et orare erit
 sua vite sine cogitate
 sui boni cuius signa elat

Zepheus
 Inflamat⁹
 succensus
 archas
 Cecius
 Custos plaustr⁹
 Senartur⁹

Cassiopeia est quidam ymago celi et oritur
 in fine february et occidit in penultima die
 mensis septembris et
 habet stellas xii. bene
 appetens seu visibiles
Et natus sub hac yma
 gine erit formosus et
 luxuriosus diues quare
 et conspiciatur in vita
 sua per mala morte
 finiet dies suos ut in
 guerra vel alia occa
 sione facta in ipsum
Et forma est q^{ui} p^{er}sp.

Cassiopeia
 Sedes in sede
 hinc palmarum
 delibutam id est
 non ablutam

Et etiam alia ymago celi que dicitur equus
 et oritur et habet stellas viginti duas
 Et dicitur q^{ui} natus sub ista ymagine erit diues
 vagabundus letus multum fortunatus in bonis
 luxuriosus ad honorem p^{er}ueniet dignitate
 vel diuacionis aut p^{er} h^{oc} est forma sui
 aspectus in celo ut p^{er}spiciat

Equis genit alle
Equis petasus

Andromada est ymago celi et oritur quinta
die Januarij et occidit in fine martij et
habet stellas viginti que sunt de natura venis
Et dicitur sapientia
p. natus sub ista yma
que erat dicitur alia
gaudiosus multos ho
norum et luxuriosus
et ceciderit in multo pectus
in vite sua finem et finem
quibus erat infans oia
bona sua p. dicitur et hoc
est forma que p. dicitur sui
aspectus in celo

Andromeda
vidua
Mulier q non
nouit mariti
Amica persei

Perseus autem est alia ymago celi et
oritur xxvij. novembri et occidit pe
multima die februarij et habet stellas visibiles
xvij. et sunt de natura saturni et venis
excepta una que est de natura martis et nati
Et dicitur q natus sub ista ymagine habet multa
bona in vite sua et p. dicitur deuenit q. p. dicitur dicitur
potius et honoratus vndicatus se de p. dicitur suis inter
tunc nulla morte mouet. ut capris tuncatue in

Perseus
tenens cap
Algol vel
gorgonis

Item est alia
ymago que
dicitur triangulus
et oritur xxij mar
ty et occidit pma
die augusti et hor
in se tres stellas
visibiles et appa
rentes et sunt de
natura mercurij.
Et dicitur sapient
ter q natus sub
hac ymagine du
cet vitam multo

Dubitemus aliter et plus pauperem q diutem
Et si venit ad aliquem gradum honoris Sacralis
et in vno statu multum adisat et forma eius
aspectus in celo est ista que sequitur

Gloria vel gallina
est alia ymago
in celo et oritur ante
principium xpm et oc
cidit terna apulis
isti gloria sine gallina
est magna ymago ali
et nominatur plades
que sunt septem stelle
in fronte tauri et su
de natura venere et
mercurij et hanc gallina est in quinto gradu
capitum et sunt vni in xv. aquarum **E**t dicitur
supra natus sub hac ymagine pms pms
adit puenit ad gradum honoris et plus

Versus servitutem q̄ in prima estate sue vite erit
sapiens et vult p̄ona sibi et alteri similiter erit
potius in multo et
gratiosus in populo

Et dicitur q̄ natus
sub hac constellatione
aut q̄ moratur in
talibus religionem in

Et hoc est forma sua
aspectus in celo

Est alia ymago que dicitur huius que oritur
primunda die may et occidit xv. augusti

habet stellas apparet
xi. Et natus sub hac

ymagine erit factor
pulsator instrumentorum

et ciuitator magnus
persona iocosa et iuge

mosa atq; sapiens in
pauper plus q̄ diues

vanum fortunam habet
et sibi sepe fallacem in

Cygnus est quedā ymago in celo et oritur
penultima die

primū et occidit ul
tima die iulij et habet

stellas visibiles xv.

Natus aut sub hac con
stellatione s̄ sapiens et

fallacem fortunā habet
qui si fuit occupator

capitator s̄q̄ erit fortunatus

Huius ymago est in celo que dicitur Vultur
Volans. Et dicitur aquila et habet stellas
quatuor bene apparetur. Et dicitur sapienter.
q̄ natus sub ista
ymagine erit in
gubnatus plus
diues q̄ pauper
nec bene stabit
contingit bonis q̄
obtinebit unde
erit adhuc rubul
dus et tñ veniet
ad multos gradus
laudabilis in suo
fortune ut

Aquila volans
Vultur volans
Altare

Dicitur autem alia ymago alicuius aquila seu
Vultur cadens et habet stellas apparen
tes quatuor et sunt de natura veniens et mor
ans. Et natus sub
isto Vulture cadens
seu aquila erit in
gubnatus nec erit
de rubidiora licet
possit esse in bono.
sicut p̄cia bonis qui
cautum fortune qui
sibi parabit bonos
in omni. Unde p̄
multas regiones
facit vntus sua n̄.
Vntus accumulabit
aurum nec argenteum sibi nec alteri

Sagitta
Albanose
Vult' cadens

Est alia ymago celi que dicitur Cetus id est
baleua et locatur inter arctum et pistor

supra partem
meridiei et habet
stellas visibiles
XXII. et sunt de
natura saporis. Et
natus sub ista yma

Cete leo marini

gine toto tempore
virescit delectabilis in piscatione et maritima et
vivit de fructu aquarum vel ipsius lucrationis que accipit
iuxta aquas vel super aquam et audit sepe in
periculo et nullo finit nisi videri effluat diuersa
ymo magis erit pauper quam diuersa in

Est alia ymago celi que dicitur eridanus
et habet stellas multas inter quas sunt
XVII. bene visibiles et apparentes. Et natus

sub ista ymagine
ut dicitur sapientes
conueniunt vincti
in orbe et effluat
pulsator iustitiam
et erit soluator et
multa bona et tunc
erunt sua bonum
et bene finit vinctum
suum

Eridan' flum' Epon padus

Figura alia seu ymago pulsant amoris
habet stellas XVII. Et dicitur ymago ista Ca
nopis seu ptholomeon quasi tingens timore
natus argo. Et hoc est forma seu aspectus in
celo ut sequitur solium vertendo

pulsantis

¶

Delphinus. Autem est
alia ymago celi
et oritur die xij
junij et occidit i
principio septembris
et non distat mit
tum a capricorno
et sagittario et
habet stellam

novem visibiles et sunt de natura saturni et
maximo. **¶** Quia sub hac constellatione libenter pon
dabitur scilicet iunior
et videtur et audier
nominales. **¶** magnus
viator erit multo
nocturni seductione pl
erit pauper q̄ dicitur
et cum magna fatiga
tione vivit nec erit
multum sapientis

Delphinus

Item de ymagibz celi invenitur alia que
dicitur Orion et oritur circa principium
primis et occidit quarta die aprilis. **¶** Et est orion
magna ymago in celo locuta ante vestigia filij
¶ Et dicitur orion ab vana id est ab iudicatione a
quarum et habet ortum circa principium hyemis
orte ante fuitur mare venio pluvia et tem
pestatibus. **¶** Quod signum vocatur latius iugulum
eo q̄ sit armatus ut gladius stellarum hinc tri
ribiles ante clarissimus. **¶** Item si bene fulget si m
ritatem significat cum in arce p̄manet. **¶** Et si obscu
ratur ymbres vel tempestates iuvant et her
¶ Ista ymago xviij stellis sp̄anda sunt de natura

magis et mirum est et alie
luade de natura iouis et
saturni. **Q**uoniam sub ista yma
gine erit diues sapiens
audax fortis altus novus
deficiat et delectabitur in
portando arma et offende
do alios et cadet in multa
pericula et erit vni plu
rui in dubio qd in seculum.

Mago autem in celo
est duplex scilicet maior
et minor et maior dicitur
alio nomine scilicet et
minor alio nomine antiquus scilicet de maiori loquendo
est sciendum qd cum sol mittat in eum calor dupli
catur et egredientes in corporibus gradum quibus
in fine nulla peruenit et propter hunc calorem sic
dicitur quod qui volunt alacritate et sunt in m
xly. et incipit die vij. iulij et finit xvj. au
gusti. **Q**uoniam sub hac ymagine erit resuscitatus
blandior verbis supplantator clamoribus et long
osus sit fidelis erit
amans sine inquisitor
nouorum aliorum nego
tationis vagabundus
plus pauper qd diues
nec ei dabitur ars mag
ice sanguinis.

Hic autem ymago post aliam dicitur lepe
et dicitur terra die may et cadit xxv.
septembris et habet stellas visibiles septem et
sunt de natura mercurij et saturni. **E**t qui natus
est sub ista ymagine erit pauper quictus vel

pauper vagabundus infertu
natus et multa loca milia
causa facendi suam meliora
domum vel magis pfacendi
in substantia acquirenda
parum sibi valebit ut lepor

Navis vero que est alia ymago coli oritur
sexta die septembris et occidit die quinta
a pado et habet stellas visibiles viginis sex

sunt de natura
sani et boni
Et natus sub
distillatione
delectabuntur
natura marina
rins et dunt
de luto aque et
labore aque top
tando multas
pauca matus
in quibus quip
perabuntur... quip

Aduersabuntur tamen plus erit paup q dunt
runt una alia ymago ultima die may que

Astronotus
dicitur anstronotus
et occidit terna die septem
bris et habet stellas visibiles
xx et hoc est forma sua
perth mato Et nam sub
hac astellato erit bonus
pauca pafm dunt e gra
ciosus i multo magis efficiat
pauper multa bona habet
in vite sua et bene facit
multo et

Est alia ymago
in celo que dicitur
fieri demon meridiana
et dicitur die vbi magis
atque magis influit usque
in finem februarii. Ista
ymago seu demon me-
ridiana appellatur hinc
figura celi que dicitur
galaxia celum cingens

per meridiem. Cum vult levitatur est in signo ge-
minorum et alia in signo sagittarii etiam appellatur
oculus lacteus propter sui candorem et paulatim
voluitur sicut celum hinc dicitur aspectus quod
non semper tenet vultum suum fixum et in
eodem parte dicitur inquit collegio spidarum
superiorum et ibi dicitur quidam sedes eorum
velut consilij de quibus valde timendum est
Unde psalmista dicit a sagitta volante in ignem
pambulant in tenebris ab incursu et demonio
inductus. Cauda alatur tuo mille et decem
nulla adextis tuis ad te autem non appin-
quabit. De ista galaxia multo fuerit opinio
hoc hoc est verior sententia. Candor enim est ibi quod
quidam dicitur esse visus celi hinc quia ymagi-
nem. i. demonum meridiana sunt duo angeli
quasi pariter. Et ista ymago habet multas
stellas hinc quas sunt decem vestibiles. Et hoc
est forma sui aspectus in celo ut videtur supra
Et natus sub hac ymagine vult miser infirmus
et pauper et in depolatione generum vult
vinum dicit in hospitium et hospitium querit
abum suum et

Demon meridiana
Galaxia

Hec est alia ymago que dicitur pisset et
 oritur octava die martii et occidit quarta
 die aprilis et habet
 stellas visibiles vi.
 Vnde maior pisset
 et pisset habet stel-
 las quatuor. Et hec
 est forma sinasph
 in celo. Et natus est
 ista ymagine libens pisset et vendit pisset
 utitur aqua et vinet de fructu aquarum nec vng
 ritur dices set ad hystor pisset pisset

Et est etiam alia ymago celi que dicitur putus
 et oritur in fine februarii et occidit in fine
 septembris et alio nomine dicitur sacculus qd est
 signum nauigantibus per ista. Et dicitur qd est loci
 secretus iherosolymis et plenus spiritibus multis sapie-
 re quorum astutus pisset quidam. Et dicitur a

multis qd ex illo exierunt lampades atq; sagittae et
 lapides conitruales opere spidum iherosolymis. Et
 habet stellas visibiles quatuor. Nisi forma aspectus
 sui in celo est ut ibi videtur. Et cum stelle sunt
 de natura venis et pisset mercurii. Et natus

sub ista ymagine viri graciosus in habitu expen-
mentis et stetit in pinnas et constingere spiritum
et mirabilia facere et mulieres conuincere dicitur fuisse
morsus erat et quicquid sagax fuit plus pauper quam diues

Post ymaginem predictam sequitur ymago
Centauri que oritur nona die octobris et
candit primitiva die februarii et habet xiiii. stel-
las visibiles. **S**phola vero quam centauri tenent
in manu habet stellas decem. **S**telle centauri que

sunt in eo corpore
humano sunt
nature venere
et mercurij et
claretur que sit
in alio corpore
sunt nature
venere et fons

Et natus sub
centauris vir
audax plures
fortis et cur-
tus et dolor
habere esse et
vivere honori-
ficum et feruere

altera et nimium nocere et quicquid est puerum ad
gradum magis honoris ut ad regnum amittit

Sequitur vel ydria est alia ymago celi et oritur
die xiiii. septembris et candit ultima die decembris
De ista ymagine et forma eius et omnium aliarum dictarum
et dicendarum possunt plures poete plures rationes fabulose
ut inueniuntur in libris ymaginum astrologie sed quia hoc
non multum sunt nunc ideo dimisi ponere. **I**sta ymago
habet xlii. stellas visibiles et ille que sunt ydrie vel

serpentis sunt de natura saturni et veneris et
 stelle coru sunt nature maris et mercurij. Et natus
 sub ista ymagine ut sapientes dicunt habet multa
 bona in vine sua nec bene sunt illa regere. Unde
 videtur frequentius stultizare quia propter deum
 ad magnas necessitates rerum. Unde fatuus est
 et infans diuini modi per acta facta et facienda. Et
 sequitur forma aspectus dicte ymaginis in celo

Enturus est alia ymago in celo et dicitur
 canis minor. Et dicitur etiam annuus
 quia est locutus ante militem annu de quo
 dictum est supra quia prius omni annuano q
 canis maior. In quo duo circulares dicitur et
 est etiam signum in laqueo
 circulo diffixum pingu
 equinoctiale circulum.
 tendens ad occasum sub
 græ. Habet enim hac ymago
 quatuor stellas visibiles
 et apparentes que sunt
 nature mercurij et parum veneris. Planus sub h
 ymagine est persona fidelis alius fugax et
 Velox in cruce fidelis inquisitor iniquorum.

multum sicut se vindicare de suis inimicis et erit vagus
humilis plus pauper quam dives in diligetur quasi
ab omni persona

Est alia ymago celi que dicitur ypos. i. secundus
equus et oritur die septima februarii et occidit
die tertia iulii. Caxet enim stellae. Et hoc est forma sui

aspectus in celo

Quoniam sub ista
ymagine semper
erit dives et ho-
nor dignus in
mundo obtinebit
dignitatem per
vagabundiam fieri

benivolam et

non deficiet sibi ducere filios suos erit multarum
divitiarum et magni status vir

Alia est etiam ymago in celo que dicitur Carabelus
et oritur die octava octobris et occidit die
quarta martii et habet stellam

quinq[ue] cuius forma aspectus sui

in celo est ista. **Q**uoniam sub ea.

plus erit stultus quam sapientissimus

divites habundans et qui cedit

in paupertatem et in despectu ge-
nitiu[m] cedit causa stulticie

Tertia ymago celi dicitur
Vexillum et oritur septima Januarii et p[er]dit

xxv. aprilis. Et dicitur sapienter quod vexillum est

signum in celo multum efficax ad volentes studere

in guerra et similibus et in scientia literarum in

stipendia in pictura et in cantatione. **S**ignum est de

natura leonis et sagittarum. Et dicitur quod in eius signo

multe anime spirituum commorantur. motu quoque

valde humanum genus perturbatur latens et publice

Et habet ymagines stellarum
 visibiles quibusque hec est
 forma sui aspectus in celo et
 nature sub ea erat magnus or-
 do et erat optimus astro-
 uel simulum et timebunt in
 populo et multum honorati
 Et plus erat dicitur qd pauper
 fidelis existens et legibus in
 compositis et Et hec est finis
 xxv. ymaginum cum suis stel-
 lis et eorum iudicium qualiter
 de quibus membris facta est
 supra ubi dixi qd xxi. de
 quibus erant septem
 les et xv. indomales et
 sic ad complementum xlvij. ymaginum Remanent
 duodecim que sunt principales que dicuntur
 signa quorum quodlibet ut dixi dividit in tres partes
 que dicuntur secundum ptholomoid. et alios sapientes
 facere per in qualibet facie asserunt alia ymagines
 ut per lacte patet per libros sapientum amant
 maxime aluminas in introductione suo magno
 tractatu quibus differetis septem de quibus ymagines
 in sua materia tractare esset nimis longum ut
 nam cum illa potius sunt speculativa astrol-
Perceptis ne mania presens de spora arte rema-
 neat imperfecta et vana amore legentium qui
 forte habent aliquam inclinationem ad stas vel
 thematicas vel aliquam perducere in eis ponant
 ymagines xii. signorum et stellarum eorum
 cum aliquibus iudicium ponendo literaliter
 formas que asserunt sub qualibet facie aliquas
 per non omne ut legentes habeant motum et
 affectionem alia volumina maiora astrol-
 et iudicare **Q**uoniam in nomine alius dicitur

opus Insequendo dicimus de prima duodecim ma-
gim que est aries 10

Aries enim est prima signum in celo de xii signis
et omnes predictae ymagines xxvii sunt
mixturae inter signa xii et ideo continent in se nati-
et hereditatem signorum per effectum influentis et saluo
q. s. m. determinacionem figurarum in suis membris iudici-
temporibus quo ad signum in quo plantatur et mixtura
sua mixtura hanc autem sunt tot stelle quibus signum
a sapientibus exceptuante quibus xii signa cognos-
cantur in nocte sunt s. m. eorum ortum et occasum et
residuum in aspectu 10 De signis igitur aries hanc
stellas multas que designantur per membra eius
ut potius videtur per librum ymaginis sapientum
q. esset longum hoc ad prius narrare **Triumphus** gual-
lanc s. m. hanc alienigena in stellis aries vinctus sicut
tunc **Et** guallanc Natus sub hoc signo habet multos
capillos in corpore corpus erigitur faciem obliquam
oculos graves aures breves collum longum et
vultu dures plenus animi diuicio temporibus
vel spontaneus aliquid audire forme vagabundus
reosus non multum sapiens cadit in praerogatione
vel in oratione et est similis arietem in omni actu
prospicitur et vinctus melius in prima enim q. m. p. d.
Tabulum arietem autem diuidendo signa per
facies dicit q. natus sub prima facie aries erit
ruffus et similes vinctus erit patens et stultus
oculus extrinsecus habebit q. super pedem sinistru
signum et in cubitu manu sinistre et anima vinctus
vinctus plures et ipse odit malum **Et** in y. p.
facie ascendit de ymaginibus s. m. sapientes alii
homo brum coloris albus vestitus indutus cum
oculis rubris in corpore forte asper et

ferox in forma
sua asportatus est ista

Sub secunda vero
fuit qui natus
fuit in eis et modo
pulchritudinis fuit
quinta corpus eius

truncatum per se in partem non occultum voluit
voluntatem malam eamque alia cordis et summi

eius erant plures
Et de ymaginibus
eoli astrudi forma
hinc voluit ac patris
rubens inducere. et
put suus pretulit
cum brachio ferens
eius forma hu
ante depingitur

Et in forma fuit auctus astrudi vir.
flam coloris seu pallidi cum erant in

his ferox manu torquere
hinc viri vinctus fuit
rubens vestimentis pudum
aptus artificio fuit in **E**t
natus sub ista fuit vir co
lor eius rufus et roratus
et vir solitarius **E**t forma
ymaginis ferre ferri au
tus est ista que sequitur

Tertius est secundum secundum in ordine et
habet stellas multas inter quas sunt
virginis visibiles et apparentes et sunt diu
nature et inflexiones **E**t qualiter natus fuit

hoc signo habet faciem amplam nasum curvum
et grauem et longum amplos nates oculos graues
capillos eleuatos et
ingros collum grossum
Virtuosus est et ho
miste inuidus sumpt
vult in magnitudine
et erit persona inuol
posita et cor tenebit
firmum ad res peragendas

Ineris que sunt sue pro
spicitatis tandem de
uenerit ad magnas diuitias tempore senectutis
melius se habebit q̄ tempore iuuentutis. **T**antum
sit signum fixum fixorum et fixitatem significat
Et de ymaginibus soli asseruntur duo viri vna
filius habens vestem auream et alia male in
dutus vel quasi nudus. Vel femina cuncta q̄
orribilis in facie sit honeste probum habens et
induta panno panno adustus. **E**t natus sub

hac facie erit brevis
stature cum oculis ma
gnis habens labia spissa
et habet signum in collo
et erit corde festinus
cunctis eius erunt plures
et omnia modum deli
ciant delectabilis. **E**t
fuit ymagines istas
fieri fuit ut ibi videt

Et in facie filie
fuit affudit vir
male indutus habens clauem in manu pedens
in vna parte natus. **E**t natus sub ista facie ut
dicit auenizze habebit rotundum faciem vultus

latum pulchros oculos et
anima eius proclumina
resque cito pendet et et
spatulas erit pilosus et
habet signum in lumbis

et forma ymaginis istius
fieri est ista que scrip

In tertia vero fine
ascendit ymago
duorum virorum quum
vnu est erantus tunc

serpentem in manu et alius cum labris eversis
et cum valde albis dentibus longis pedibus
ruffi coloris ante rubro corpore ex elephante

et leone congesto turbam
sensus ut **E**t natus sub
hac fine erit pulchri co
loris pulchre facie et
habet signum in oculo si
nistro eritque vir laboriosus
nec in mulieribus existit
fortunam et forme y
maginis sunt in aliis ante
videtur

Cumque habet mul
tas stellas et digne

nature **E**t natus sub isto signo est medicus
statue persona conueniens et pulchra hylandis
est et litteratus vel aliter subtilis et ingeniosus
laboriosus sagax bonus intellectus per non inthy
diuere honestus conuictibilis defuncti ad bonum
et ad malum variam hunc fortunam et alio fu
ganda manibus suis cor vagum ad diuersa
lucior erit aliter qd aliter sibi nisi aliter fuerit

Natus sub eodem signo
tunc forma sequitur hic
ut patet

Et de ymaginibus
celi ascendit in
prima facie huius sequi
vir manu sua virginem
tenens et iuxta eum
cheuculus viri. **U**el
mulier benivola forma
erecta pollicem plerum et
ornamenta quere. **D**octus sciendi et pulchri artificis

Et dicitur qd natus sub iste facie erit pulchri cor
poris et dextram oculorum et palmarum et habet
signum in capite uel in ore

visus erit acutus et
vire erit facundus
eritq; laborator et cum
mulieribus vire fortiter
existet et

In secunda uero facie
gemini ascendit
de ymaginibus vir aureo
cuius thalamus seu vir

forma ethiops similis colore crasso caput platura
muta ligatus. **A**rimis pudicus ferrea dextera
galea manu aram tenens et sagittas multas
saltus parans cantans et tympanum percutiens
poma ex ore rapiens qd simul oriuntur ad eo
multa odorifera ligna. **E**t natus sub hac secunda
facie erit brevis staturae et nigri coloris et super
eius rubrum erit signum ingrediens eius quoq;
verba erunt dulcia et pulchra

In terra autem facit
geminos ascendit
de ymaginibus vir ar-
matus quatuor archu-
et pharetra gestans
vna manu sagittas
ope fossas teras et
amfugit nise sine
dulcissima soros et
graudia multaphana
relibere cogitans. Et

natus sub hac facie habebit oculos minus suos
eritq; vir suspiciosus et lente loquetur verba
praeconabilia et erit mendax etc.

Quartum signum est cancer et habet stellas
multas quarum xviij. disponitur clauis
huius forme. Et
hic est forma sui
aspectus in celo. Et
natus sub cancro ge-
nitalis a medio vi-
corporis est grossus
et promptissimus atq;
rudis. superbus in
et subtilis habens

dentis tortos fortunam habet
retrogradam modo bonum modo
malum modo parum modo
magnum / et magis in eode statu
permanet / In tribulationibus inter
et gaudis quibus permanet per
proditor in verbis variabilis

Et de ymaginibus astrudunt
in prima facie omni vir
adolestrus clare forme pams seu pulchris vestimentis
vestitus facit ut dignus aliquotulum toris vixit et
equo et elephante composito pedibus albis fuit
tuo genibus arboribus frondibus arboribus aut
mansio in agro quo sandalum nascitur et una de
tribus puellis virginibus forme quarum hoc depin
guntur. Et natus sub hac facie erat deus corpe
et pulchre superbia eius erant stricta nates et
longi et spandis late et habet signum in rubine
dextro aut in eius brachio boni animi erat et
boni voluntatis anima eius erant plures erant
superius et inferius in **q de secunda facie tantum**

In secunda vero facie tantum astrudunt due yma
gines quarum
una est puella pda
de tribus virginibus
sed et ubi simile / et
alia puella placida
visu minima capite
coronata ex crebro
sufima et merito in
bona manu virginis
ligura gestans alio
vobus de amore
suo petendi et amandi
laudibus decoris i topis

clauitans. Et natus sub ista facie erat brevis sta-
ture color eius ruber suberbat et habet signu-
m in oculis. Et forme dicitur ymaginatus sit ut an-
depinguntur. **De raris facie calcei.**

In terra autem facie de ymaginibus ascendit
puella tercia de tribus virginibus scriptu-
m in manu deficiens nunc accedens nunc recedens
et vir habens pedes tortore pedi similes supra
omne corpus anguis seu serpens extensus ipse
aurifex ornatu cogitatus
nauigio postis puellam auri
ingens et argenti bene po-
teat mulierum sumat orna-
menta. **De forma cum**
puella hic pulter. Et natus
sub hac facie erat brevis
stature rarius ad multum
pallor in superciliis.

Leo est signum quintum in ordine. Rodum et
habet stellas multas hinc quas vix. sunt
tunc apparentes et vixibiles. Et natus sub isto
signo quilibet est superius grossus et inferius subtilis
magis aut et ferone cura habet subtilia habet
fortitudine dudum et puenit ad honorem. **De**
monatur et bona eius diu durat quia est superius signu-
leo extendit caudam per totum regnum et id est
puncta calor pole exant in regnum in mese augusti
Cum forma
sui aspectus
in celo est
ut sequitur

A. O. D.

De prima facie leonis

Et oritur in prima facie leonis vir obsecrans
pallens cunctis indutus parenter lugens cu
quo dicitur equi in partem bovis respirantur in

Et natus sub ista
pinnaculo vir pul
cris stature et color
atque faciei cum rubre
dunt vultus nigra
albo oculi eius con
mixti pectus rectus
et cuncta eius parien
tur morbum in pte
superiori et erat cog
natus huius generis

et simplex quicquidque erat conformis regum in

De secunda facie leonis

In secunda autem facie leonis ascendit de
pinnaculis ydolum elevatum manibus
alta voce clamitans in et vir acutus nati in
capite coronatus ex albo mureo manu accumbens
nimis gestans callidus atque ferax leonem
similis leonem colo
re fuditur indutus

Et qui natus est sub
hac facie vir pectus
eius latum et habet
festiculos et cuncta
gracilia cunctis hono
ratus huius familia
suum et erat homo
alti cordis sine ma
gnanimitate in

De terna facie leonis

In terna no facie ascendit de pinnatibus.
 In forme turpis similes ethiopibus turpis
 obscurus vultu pleno grauis anxio. ore rorantem
 gerens pondus una manu altera virorum tenens
 Et natus sub ista terna facie leonis erat ut ait
 aurumque alijstulū breuis stature erat q. color eius
 albus corvo pinnatus
 et erat vox eius vehemens
 amans mulieres et hū
 lit plures amicos et
 iunioros et sustinebat
 plures infirmitates

De signo virginis

Virgo est sextum
 signū in ordine
 et habet stellas intrin
 secus quas xix. sunt
 visibiles et bene apparentes. **Stellas** sub isto signo
 qualiter erit persona pulchra et pulchro habebit
 oculos et faciem decorat
 et mitigabit voluntatem
 habet q. figurā ad modū
 virginis vivet in castita
 te vel honestate puer
 tumen multas tempta
 tiones sed vix poterit
 resistere. In tristitia q.
 semper puernebit de
 diuini gano habebit

De prima facie virginis

Et in prima facie virginis
 de pinnatibus ascendit ut po
 nit albumazar. Virgo

munda et immaculata corpore decora vultu venusta
 habitu modesta cunctis proleptis manu gemmas
 cunctis tenens supra solium aureum residera pu
 erum nutrens ac hinc pastens in loco cui nomen
 habita quicquid purum quid gentis veniat Ihesu
 et ortu cum eadem virgine in eadem solio sedes
 nec attingens pariter
 et stella ordo que est
 fuit serpens secundum
 Et natus sub hac facie
 erit decore statum cor
 pus habens erectum et
 pulchrum eritque sapiens
 animus cui capilli erunt
 non cassi diligens in
 stultia vox eius erit ve
 hemens ferulis exister anima eius bona faciens
 pulchra eritque stultia et bene doctus **De secunda facie**

In secunda vero facie virgine ascendit de ymagi
 nibus virgo in corpore virginis triplici panno in
 duabus corio serice luteo rubeo purpureo manu
 ferens sumptuos et
 quosque oportere in
 tendere **Et natus**
 sub hac facie erit
 pulchre apparens
 oculi parvi nasus
 pulcher disciplinatus
 simplex inuoluntarius
 corde diligens laci
 dat **De tertia facie virgine**

In tertia autem facie ascendit de ymaginibus
 mulieris multa casta candida magnanimis
 luteo tracto nec diu exsiccato vestita orandi in

templa visitare. Et nam
sub hac facie vir pulchre
aspectu portabile disti-
plina verissime ac simpli
et sapientie. **De signo libe**

Libra est signum.
equinoctiale et hor-
stellas multas inter quos
septem sunt visibiles.
Et hoc est forma sui aspectus in celo.

Et natus
sub libra vir gratus
osus fuit et rapax. Et
fugitivus perperam
medietas et tunc
rosus haustus habet
grossus et tenus de
viles et est amator
mulierum naturalis

habet fortunam et infortunum in omnibus et per oia
per similitudinem ut libra vel libra est iudex
vel scilicet quia quia dicitur quia pauper quia in
honore quia in viciis quia in labore quia in rege
Et est comiter mercator in pondere et mensura et
lucratum ad modum libe vagabundus et sustinet
in facto et verbo difficile est scire suam voluntatem
quia aliqui fingit velle ea que non vult. **De pma**
facie libe.

Et de astiscombus ymaginibus in pma facie
libe ascendit vir pacificus in sinistra cui
manus sinistra et in dextra agnus cum quo libra
iustitiae et vir iustus et qui pides tympanum per-
cussit calamus canentis. Et natus sub hac facie
vir amicus vir pulchre facie et in capite vir
valens puer vir laboriosus simplex et distibilis in

De secunda facie libie

Et in secunda facie
libie de magnitudine
astendit sibi sapientia
persuam vir agitur
nomen hermedunus in
quo plauit. manu manu
vna flagellum tenens
vel vir lene pides
vna pmsor in vel
vir forme vultus

coloris alme subindus
vultus volens cupido
vorum ac piden
natus sub hac facie vir
puler vultus impedius
in oculis et corde puchid
tutus in **De tertia facie**

In tertia autem fa
cie libie astendit
de magnitudine vir mdy
natus sufficitur manu
Dextra ostendit Cum corona arbedy sup alpini

duos homines
quos alpini
gru cornu
omni phyo
Et vir vspu
vultus manu
tuo oneratus
manu archu
gestans et
sagitta vna
in archu po
sta iure

Virgulta stans Intentione Venandi solus rerum cunctis
considerans Et natus sub ista facie erit pulcher atq;
vinctus et honoratus Inter gentes suas **De signo**
Scorpionis **Scorpius** **Scorpius**

Scorpio est octauum signum in ordine zodiaci et
habet plures stellas Inter quas XIX. sunt
visibiles Et natus sub eo habet faciem rubicundam
et parvam pupillam multos et oculos quos cum
longa magnos pedes leues erit et instabilis
præstans et miridax fortunam habet et infortunium
in omnibus per similitudinem scorpionis luxuriosus
erit et lubricus adulator
et deceptor blandior Vbi
serpens pungit et miri
dabile vitium et defauda
tombus prodigius erit
male nature diuine sue
hinc et inde dispergitur **De fma facie**

Et de ymaginibus soli astruunt in prima facie
scorpionis vir male pudens lictor in manu
vinctus hastile sine dardanio et q; ambala dicta **Et**
mulier adhaere statim omni ydona abo gesturus
fame fibellas terrarum pambulans **Et** dicit
curruze q; natus sub hac facie erit paru pthet
et habet signum in capite habetq; pthet lapum signum
etiam in pede
sinistro at in
manu sinistra
eritq; homo co
gitans et dyt
tus atq; in loq;la
festinus **Et**
forme yguis
sunt que se
quuntur

De secunda facie scorpioms

In secunda facie scorpioms de mulieribus astro
ditur vir indus et puella nuda exul vultu
placida sine veste cum parua cum inde astucto
pelago fluctuans et
tamq[ue] lictora captans
Et natus sub hac facie
hebit magnu[m] caput
modice pulchritudinis
figura signu[m] hebit in
grun aut in dorso et
erit homo disciplinatus.

in triplici in verba
et tria facie

In tria facie
hebit in manibus gemmas angues et
vadens super grana nec stat bene super eis
sed non vadit bene
rectus et animus finis
sunt siluestres iugos
sequens quia vena
nomi ad humum dif
fugit. Et natus sub hac
facie erit virus p[ro]p[ri]us
brevis stature oculi
virescentes appetens
vinu[m] et erit amicus
mulieru[m].

Signum nomi[ni] est Sagittarius et habet
scillas multas inter quas .xix. sunt virgines
et lene apparentes. Et natus sub eo habet
longas coxas et cetera faciem oblongam caput
subtile pulcor est reno q[uod] ante capillos habet
subtile ventrem magnu[m] et in motu delectatur
natura hebit fortunatu[m] et infortunatu[m] in omnibus.

et per omnia ad simili-
tudinem sagittarum leuiter
erit corde et inconstanter
fatuus et mali capitis
credens que non sunt
credenda et omne homi-
nem destructor et male
voluntarius.

Et in prima facie
sagittarum ascendit
et magnitudine viri
per diffinitum et feridum seu viri ornati nudi capite
diminuit et ceterum et ferore sursum homo
nudus demum tunc in malum eius archus et
spicula iam archus impositi cum valido clamore
tendens ad locum. Et namque sub hac facie viri pul-
crum sperni deorum asportat recte stitisse diligens
homo et eius quistens se in rebus et magnatibus.

In secunda ad faciem sagittarum ascendit nudi
una bene iudicia et mulier nudi
stident pillosa panno insidens iudice per manus
eius ostella redimuntur et tunc. Et namque sub
hac facie viri corporis deorum facies tunc in
adversum supernallia compressa et habebit signum
in pectore.

In forma aut fine
ascendit vir niger
colore pelles tinnit
atq; arboris vitæ
amictus. In manu rig
duo tornea ligni ipso
pinnare lectos iustos
sui accedunt. Et nam

sub hac fine vitæ pinnare vir pulchre ac lon
ga fine oculi eius ut
cui habens portus la
tum et signum in aure
sinistro. **De signo capricorni**

Capricornus est
signum dormit in
ordine et habet stellis
multas inter quas

xxii. sunt bene visibiles et natus sub eo habet
cura subtilia corpus durum et faciem hysspidam
est et hysspidus habet fortunam et infortunam p
similitudinem aspidem dure nature lastimus
in hunc more et sunt tristes fere huius dunt
erit et dunt parum hysspidus se de huius

**De prima facie
capricorni.**

Et in prima facie
fine de ymagi
ascendit vir niger
habens brachia colore
et mulier collecta
et tunc at ascendit
vir niger hysspidus
atq; corpore subpil
lustre dunt ad
habere mensuram

longis ut spina acuta cum
columna bonum et summo
utibus postea penitus
natus sub hac facie vir
pons dicitur habens per
tus latum et signum magnum
in cubum astutus et distibit
simpliciter et voluntarius

**Destruda
facie**

In secunda uo facie as
cendunt due mulieres collecte rursus at
ascendit mulier qua ipi romani paulien dicit
lectura residens cum qua arbor vine Et mulier
ingus pammus et sindone amicta habens de pe

anima igne excocta
Et natus sub hac
facie vir pulcher
et habet natus
longos et pulcos
oculos et erit pra
audius cu nulla
voluntate et sapientia

In terna aut **De terna
facie**

facie ascendit
mulier visu pla
ada oculis ingit

manus tunc habens opre mulieru laboras
officiu sibi colorem omittos
exferro Et nam sub hac facie
vir pulcher corpore tamen
facies eius vir citius et in
eius brachio sinistro vir signu
ut in eis opem festinus in pram
despiciunt vel pugnans p
malo diligens mulierum ho
discipline diligens q potior

De signo aq̃ris
Aquarius est signum videremus habere multas
 stellas inter quas xlvij. sunt visibiles et nat̃
 sub yso signo est gloriatus multa denariis pulcrum
 habebit faciem et coloratum et tibiā habet altera
 longiorē habebit naturalē
 fortunū et infortunū per
 similitudinem ut aquarius
 humidus et piger atq̃ p̃
 volens et nidiū p̃grem.
 diuiciū habundabit et libe
 ter exproderit ip̃sū fidelis
 erit et curialis **De p̃ma**
facie aq̃ris.
Et in p̃ma erit facie de

De p̃ma
facie aq̃ris.
Et in p̃ma erit facie de
 vir formē ethiops aulā
 mīr tūpēto arandactū et am̃ eo vasa lignea
 et cura ad exhūc aurū vīdū et aquam **Et**
 nat̃ sub hac facie
 erit corpore et facie
 formosus signum
 habebit ī portore
 vel pede sinistro
 distibiles pedales
 diligens **De p̃ma**
facie

De p̃ma
facie
Et in p̃ma erit facie de
 ac vultu ethiops equo similis in capite p̃t in
 manu archum et spirula gestans pariter et
 p̃xides margaritū plenas gemmō p̃xides
 lacrimo zmaragdo atq̃ id gemmō **Et** nat̃ sub
 hac facie erit longe stature ad facie subea et

habebit signum in dorso
vel sub vultu cubito et
omnibus diebus vultu su-
um in dolore *et de ma fac*

In fine autem terra
supra ascendit
vultu suum atrox dolore
vultu pilosa capite fano
ex fiondibus ponit gerit
in pondere postmodum
tunc ut loci transmittit

Et natus sub hac fano
vultu brevis stature pul-
ci corpore cum fano
rubra et habet signum
sub aliquo cubito *et de ma fac*

Prophetia est duodecim
signum in celo et
habet stellam multam
pauca quia xxxix. sur-
bunt apparentes et
invisibiles *et de ma fac*

pistibus habet amplum portus parum caput
florent barbam pulchram albus est et magni cum
rotundos q. habet *et de ma fac*

vultu fortunam
habebit debilem
non durabilem vultu
possibile q. sit astra
et piscator et sibi
pauper fidelis in
vultu et bone astu *et de ma fac*

Et in prima fano
vultu ornate vestitus domus tridens ignem
tenet fano componens manu fano piscis ate

se ponenda. Et natus sub
hac facie habebit corpus
album cum facie alba et
pectus latum cum pulchra
barba et fronte proclara
oculi eius erunt nigri ma-
gis q̄ albi et forte aliud
mirabrum sibi deficiet
et diligit dormire cumq̄

gulosus et ebriosus et bibit sicut in cubito ut p̄de

De secunda facie. p̄stic

In secunda autem facie p̄stic ast uidet mulier
vultu venusta corpore albidu marisq̄
navigantem pectore puppi adstricta ac ea cognata

eius et notu ip̄a
portum desiderans
Et natus sub hac
facie erit brevis
statu decorus
aspectu cum bar-
ba nigra pilosq̄
et erit ambulans
in diuina ac filius
hominum. **De**

tertia facie. p̄stic

In tertia uō facie et ultima p̄stic astendit
de quibus vir portatq̄ pedibq̄ in d̄masu

luc p̄gulari in v̄tro
ethiops h̄m̄ in rupo
stuntum vociferum
p̄m̄tū p̄d̄m̄ et ignis
Et natus sub ista facie
erit aspectu proclax
oculi eius pulchri et
timen laboriosus. **De**

Et sic est completum quod promisi supra de
posicione ymaginum que affundunt in quilibet
fuerit duodecim signorum cum aliquibus significationibus
sive iudicis dictorum facerem. **¶** Et hec breuiter
sufficiat de prima parte huius terre partis in
qua ostensum est de mris stellarum firmamentis
q terminant duodecim signa et xxxvi ymagines
¶ Sequitur secunda pars terre partis que loquitur de
magnitudine firmamenti et corporum celestium.

Hunc vero sequitur pars secunda que est de
magnitudine firmamenti et corporum cele-
stium et altitudine eorum cum suis speciebus et
que est certum firmamentum ut supra ostensum
est. **¶** Unde ad maiorem euidenciam huius sibi patet
est notandum qd ptholomaeus multo laboribus et
studio dedit artificiosum et diligentem ac speculatam
inquisitionem iunxitque modum sciendi qd tunc
magnitudinis terre cum mensura qd notauerit
et habuerit noticiam magnitudinis et altitudinis
aliorum corporum celestium. **¶** Et ut iam ostensum
in ultimo capitulo prime partis istius libri qua
tunc terre seu totius ambitus terre ad rotunditatem
totius circuli terre est viginti nulli et quadam
centorum miliarium sive ptholomaeus et alios
sapientes. **¶** Unde miliarium sive usum eorum
continet in se mille passus. **¶** Et passus continet
sex pedes. **¶** Et quilibet pes continet in longum
duodecim pollices. **¶** Et inde iunxit spissitudinem
terre sicut si fuisset perforata per medium qd
longitudo spissitudinis a parte superioris est
sex mille miliariorum et quingentorum nulli. **¶**
¶ Et per istum dimensionem mensurandum.

Recte altitudinem ambire firmamentum quia alibi
 non invenitur minor mensura ad intelligendu
 magnitudinem omnium corporum que sunt infra celum
 inclusa *¶ De quantitate mensura terre ad hunc finem aliorum*
Et postquam invenitur quantitas magnitudinis corporum
 terre inde videtur per quantitatem lineae et
 aliorum corporum celestium et invenitur quod corpus
 terre quod fuit mensura vis omnium aliorum corporum
 est minor quantitate quam corpus lune xxxix viab.
 et aliquid plus et longitudo eius a terra xxiij.
 viab. tria et dimidium sicut continetur terre spissio
 thus habine est videndum de quantitate planetarum
 tria in se quod in respectu ad terram et de distantia
 speculorum celestium a terra sicut quod invenitur per hunc
 in almagesto *¶ Unde magnitudo corporis saturni*
 i. ambire corporis eius est nonaginta mille
 miliariorum et longitudo coniuge spere sup
 ficiari spere saturni a centro terre est septuaginta
 tria milia milium et quadringenta et octuaginta
 et septem milia septingenta et quadraginta
 septem miliariorum *¶ Magnitudo vero iouis in*
 circum est nonaginta milia milium et
 sexaginta miliariorum *¶ Et longitudo coniuge*
 supficiari eius a centro terre est quinquaginta
 duo milia milium quingenta duo milia novem
 milia et octingenta et octuaginta vii milia
 miliariorum *¶ Et magnitudo corporis martis est*
 viginti milia et octingenta miliariorum
¶ Et longitudo supficiari coniuge spere eius a
 centro terre est tria milia milia ducenta et
 triginta quatuor milia et septuaginta quatuor milli
 ariorum *¶ Magnitudo autem solis est Centum et*
 duodeni milia et ducenta at Centum sexa
 gessive sexages maior tota terra *¶ Et longitudo*

superficiæ spere comexce eius a centro terre est
tria mille nullum et octingenta et nonaginta duo
milia et octingenta et sexaginta sex. **M**agnitudo
vero venens est sex alfiagum. Una pars de triginta
septem partibus terre. **E**t distantia superficiæ quæpe
spere eius a centro est nonaginta milia et nona
ginta primis nullarum. **M**agnitudo autem mari
um est quingentorum et viginti primis nullarum.
1. Una pars sex alfiagum de triginta duobus milli
bus partibus terre. **E**t distantia seu longitudo sup
ficiæ eius comexce spere a centro terre est quinquaginta septem milia nongenta et triginta null
arum. **E**t magnitudo corporis huius est una
pars de triginta novem partibus terre id est quinquaginta
milia nongenta et quinquaginta octo nullarum.
Et distantia seu longitudo eius superficiæ spere
comexce a centro terre est ducenta et novem mil
lia et centum et nonaginta octo nullarum. **C**ongi
tudo vero quæpe superficiæ eius a centro terre est
centum et septem milia nongenta et triginta sex.
Et generaliter tibi ostendum hic magnitudinem
corporum celestium et claris longitudine corp
atrum. **M**an dicit alfiagum dicitur partem
ptolomei quod minus corpus omni corporum uni
versis est. Sol et post solem sunt sex stelle ma
xime. **M**an dicit quod una pars earum continet corpus
terre annos septem. **E**t tertius in magnitudine
est iupiter. **E**t quartus est saturnus. **E**t post saturnum
sunt stelle sex secundi ordinis quarum quolibet
continet terram nonagesse. **E**t post ipsas non sunt
stelle terti ordinis quarum una pars continet terram
septuaginta et sex. **E**t post ipsas sunt stelle quarum

ordine spirituum quilibet continet terram quinquaginta
 et quatuor. Post ipsas sunt stelle quinque ordine. **¶**
 quilibet continet terram xxxv. Postea sunt stelle
 sexa ordine et minor illarum que videntur. **¶**
 Probatio est possibilis continet terram xlv. **¶** Post
 ipsas manus corpus est mare. **¶** Post mare terra
¶ Post terram Venus. **¶** Post Venus luna. **¶**
 ultimo mercurius. **¶** Et sic patet per supradicta quod
 manus omnium corporum est Sol et minor illarum
 exceptis quilibet et corruptibilis. **¶** Et licet
 multi ignorantes mirantur de magnitudine ter-
 rarum corporum nec possunt credere quia sit
 tamen veritas est talis. nec est credendum quod ista
 nunquam mystice possissent nisi quia scientia et
 arte reali geometrica placuisse. **¶** Et adhuc quilibet
 volens experiri geometrico placere potest reale
 veritatem invenire. **¶** Quia licet dicta corpora cele-
 stia a nobis videntur corpore parva. hoc est
 ratione maxime distantie a visu nostro. **¶** In actum
 longitudinis maxime seu distantia eorum a terra
 placibili ratione possumus agnoscere et intelligere
 quod nisi essent talis quantitas ut dicitur est a visu nostro
 comprehendi non possent. **¶** Nam tanta est longi-
 tudinis distantia soli a terra quod si possibile esset ali-
 quum per rectam viam usque ad eum per diuine ordi-
 nationis et possibilis in quod quilibet die per xlv.
 milliarum ante transiret tempus septem millium
 annorum et continuo quinquaginta et septem cu-
 diuidio quod ipse posset perficere viam usque ad eum.
¶ Nam si primus homo videlicet adam perisset creatus fuit
 nunquam aliud fecisset nisi in octidie per dictas
 xlv. milliarum usque in hodiernum diem ad hunc
 locum non potuisset esse per spatium temporis
 quingentorum duorum annorum computando.

ab anno dñi millesimo quatercento quinquagesimo
sexto in quo factus fuit liber iste. Et sic patet qd
ineffabilis est distantia celi a terra. Et id non
minus corpora celestia visu nro propinqua parua
Et ad maiorem evidentiam predictorum ponam
hic magis clare qd supia distantias dictorum
corporum a terra incipiendo a luna in qd de distan

Dista minor et maior lune a terra.
Dicitur alpaganus qd prior longitudo lune
a terra est xxv. tñ qd dimidium diamet
terre et. xx. pars eius erit qd hoc erunt milia
et novem milia et xxi. miliaria. Et est longi
tudo longior lune que est prior mercurij sexa
gressus quatuor tñ qd dimidium diamet terre et
sexta pars eius qd est duarum millium xxiij.
millium et quingentorum quadraginta duorum milli
arum. **Qd de longitudine longior maris a terra.**

Et longitudo longior mercurij que est p
quor Venus est. Cuius sexagressus
separat tñ qd dimidium diamet terre. Et est qu
centorum nullum et quadraginta nullum et
septingentorum et quinquaginta miliarum. **Qd de**

Longitudine seu distantia maior venenis a terra
Longitudo Venens longior que est p
rior longitudo solis est millesies et
centies et vicesies tñ qd dimidium diamet
terre. Et est trium nullum nullum et sexcentorum
quadraginta nullum miliarum. **Qd de longi**
tudine seu distantia maior solis a terra.

Solis autem longitudo longior est p
rior longitudo maris est mille dimidiorum
et viginti tñ qd dimidium diamet terre. Et est
trium nullum et septingentorum nullum et

Sexaginta quinque millium nulliariorum *q* de lon
gitudine sci distācia longioris maris a terra.

Prima longitudo longior que est longe. sive
primior est octo millidoto centum et septua
ginta sex tunc secundum terram est sexaginta millium
nullium octingentorum et quadraginta septem.
nullium nulliariorum *q* de longitudine longioris iuste

Secunda autem longitudo longior que est
prior longior. sicutum est decem et quatuor
millia quadringenta et quinque tunc *q* secundum
terram est xlv. millium nullium et octingentorum
et sexdecim nullium et centum et quadraginta
nulliariorum *q* de longitudine longioris sicutum a terra

Tercia longitudo non sicutum longior que est cillus
longitudinis dyametri circuli signorum est
viginti millia centum et decem tunc *q* secundum
terram est sexaginta quinque millium
nullium et sexcenta quinquaginta septem nullium
nulliariorum *q* hoc duplicato prout *q* sit
totius dyametri circuli signorum id est octave
spere est centum et viginti nullium nullium
et septem et quatuordecim nulliariorum *q* Et cum
multiplicatum fuit hoc per terram et vi. vii
prout *q* sit circuli signorum
vel augmenz alia circuli maioris descripti
in octava spere que est quadringentorum nullium
nullium et decem nullium nullium et octingentorum
et decem et octo nullium et quinquaginta septem
nulliariorum vix mensura vni gradus circuli
maioris mille nullium et centum nullium et quod
quingentum nullium et centum et sexaginta nullium
q Et sic est ostensum quanta est distācia dictorum

quam oportet esse de forma et materia quia est corpus
 et quia quantitatem habet cum qua locum occupat. et
 aures quod est signum in eodem tempore non potest esse
 in loco in quo est tunc nec sol potest esse in quo
 est luna. **Q**uod oportet etiam quod alium habeat formam. **Q**uia
 quia sine forma in corporibus inferioribus non possit
 actionem habere. **E**t oportet etiam quod habeat materiam. **Q**uia
 si ipsam materiam non haberet nec per se per se
 passionem haberet cum qua posset esse causa nullius
 passionum que sunt in inferioribus per naturam
 quod est impossibile secundum naturam naturalem quoniam
 influentia quod veniunt de corporibus superioribus ad
 inferiora virtutem et naturam de formis superioribus
 possunt et non de superioribus naturis et passio
 nales inferiores non habent appetitum ad passiones
 superiores et natura est appetitum variam per passiones
 materiam reliqua que non est per se cum variis. **Q**uod
 incommensurata plura. **Q**uia sequitur quod materia
 inferior non haberet cum quo secundum naturam
 participaret cum quibus contraria sunt corpora inferiora.
 haberent cum quo participarent per passionem cum
 una stella autem in alia habere non posset sine passione
 per passionem in ipso et non posset pati materiam ab
 ipso et sic de pluribus aliis incommensuratis sic
 incommensuratis quod sine ipsa materia esse non posset et
 conversionis nec luna posset et causa et effectus
 influentiarum superiorum quod in ipsa recipitur per
 appetitum et instinctum inferiorum. **E**t rigo dicendum
 quod habent corpora celestia quam materiam que est
 de eorum virtute et que sunt de ipsa et per quam patet
 esse corpora. **E**t sic patet quod corpora superiora sunt
 de celestiali forma et de celestiali materia. **Q**uod de
De quo est forma celi et stellarum.

stellatum et eorum materia ad quod est respondendum
quod forma et materia corporum celestium sunt de stellis
bonitate que est pars celi et de illa bonitate stellis vere
viva alia bonitas que est accidentaliter quod est iuxta statum
bonitatis cum qua bonitas stellis in inferioribus et aliis
accidit. **Q**uia supposito quod celum et stelle et eadem de
forma et materia eorum verum de se sunt ipsi et non
de alio vel aliis plura per commemorationem sequerentur
que non possit natura sustinere quia si non sunt
de stellis bonitate ut dictum est celum formaliter
et stellarum non est bonum per bonitatem stellarum
per accidens. **A**ugustinus primario scilicet bonitas stellarum est sibi
mala quia sua stellis non vere bona per suam essentiam
et naturam sed per suam bonitatem accidentalem
et accidens per suam essentiam et naturam celi
est bonum et non est sibi. **Q**uoniam si Jupiter non est
bonum per bonitatem stellarum que sit una pars sue
sed bonitas qua inferiora transmittit causas boni-
tatis accidentales et non veritas stellarum inferi-
oris et sed inferiora non sunt effectus stellarum
bonitatum superiorum sed accidentales. **Q**uod sequitur
quod instinctus et appetitus qui sunt inferiores per homi-
nem maiorem virtutem ad accidentia superiora quam ad
stellas que sunt dicitur magis et mature suorum
accidentium quod est impossibile. **E**st ergo dicendum
quod forma et materia celi sunt de stellis bonitate
que est pars celi ut ut dictum est superius. **E**t notum quod
bonitas celi et sua magnitudo duratio potestatis
et per de aliis sunt pariter formalibus non est
derivata quia facta nec creata ab alia bonitate
Et dicitur ipsum creari et fieri unum generale principium
ut augetur omnis bonitas inferioris scilicet corporalis
et naturalis. **E**t ratio quare bonitas est summa

et idem de aliqua alia parte est quoniam ita oportet dicere
 unam maiorem bonitatem corporalem sive est dicere
 unam maiorem magnitudinem corporalem duratorem
 partem ut quod si sic non esset oportet per infinitum
 dicendo quod bonitas celi est de una maiori bonitate
 et quod a maiori bonitate de qua est bonitas celi est
 de alia bonitate et sic infinitum et sic deus non
 determinatur aliquid principium per quod generale ad speciem
 sub illo principio. ex quo nec per naturam speciem non essent
 super individua et sic incommensurabilia sunt in
 statum secundum naturam naturalem et secundum potentiam
 ordinatum ut est ratio dicendum quod bonitas celi est super
 ipsam et non de alio natura per ad duo tamen per rationem per
 se de magnitudine et alio partibus generalibus de quibus
 sunt forma et materia celi ut

Quid est signum
et quid est planeta etc

Modo est videndum quid est signum et quid plenum
 et quid est dicendum quod signum est quidam per
 celi in quo incipit primo influentia et virtus celi
 que transmutatur ad corpora et mouetur per illam
 influentiam et virtutem ad operationes naturales.
 Planetam autem est stella que influentiam et virtutem
 celi naturalis dat corporibus inferioribus quod per illam
 influentiam appetunt habere et naturam quod moueantur
 autem virtutem naturalem et virtutem ad operationes
 naturales generationis et corruptionis et ad condi-
 cionem principum illorum. **Et** signum autem plenum
 similiter habet hanc ipsam virtutem que de sua
 est causa. **Et** omnia illa virtutes mouentur in se
 ut virtutes elementorum et elementorum quibus
 virtus celi est appropriata ut virtus sit iustitia
 cum ipse se moueant ad agendum et omnia que
 mouentur per corpora superiora. **Et** propter
 hoc virtus que venit de superioribus ad inferiora est

Duplex instrumentum saltem proprium et agnitionem
Nam primum est sicut hic solus et unus motus sunt
Instrumenta sua cum quibus ignem mouet ad illa
mundum et calefaciendum. **Quicquid** ignis cum illis
Instrumentis que de supra veniunt proprium mouet
In seipso et alia elementa et corpora et hinc
parando et multiplicando suas operationes na-
turales per calorem et lucem et per suas
alias proprietates cum quibus fiat hoc quod facit
naturae suae sunt digestionis combustionis
maturacionis fructus et desiccationis struunt
et sic de aliis operationibus naturalibus istis similibus
Item signum et planeta sunt diu et magistra
in inferioribus que mouent et disponunt et
ordinant instrumentum appetitus et motus naturales
Et propter hoc corpora superiora sunt diu et
causa corporum inferiorum ut ait philosophus
primo Totus iste mundus sensibilis coniungitur
est superioribus locumque et in tota eius virtute
gubernatur. **Per** eo ptholomeus quadripartitus
planum quod est celum quod non ambigit plurimum
diuinitatem et immutacionem in hoc mundo cum existat
Et propter hoc dicunt astronomi quod operationes
naturales inferiores quales sentimus et imaginamus
sunt impressiones corporum superiorum que
in operationibus naturalibus inferiorum suas similitudines
proprietates virtutes et naturas sunt per hoc
quod in arena ponit similitudinem suam. **Et** hoc
breuiter sufficiat circa hoc videtur quod est signum
et planeta et quod de quo sunt influentiae que

Transmutantur ad inferiora
Sequitur modo videtur de quo sunt influentiae
que transmutantur de corporibus
superioribus ad inferiora. **Circa** quod est dictum

q̄ sicut sigillum q̄ imprimunt similitudines litterarū
 suarum in cera influunt similitudines in cera que
 non sunt de virtute sigilli. **S**icut sigillum non ponit
 aliquid de virtute sua in cera quia littere que
 sunt de sua sunt virtutes que ab ipso non tran-
 sunt. **E**t multum signa et planete aliquid stabile
 vel accidentale de eorum virtutibus et
 naturis ad corpora inferiora non transmittuntur
 sed imprimunt in eis suas similitudines que sunt
 influunt quas ad inferiora transmittunt. **E**t ille
 influunt una deducte sunt de qualitatibus de po-
 tētia in actum. **P**rimo inferioribus et superioribus sunt
 et sigillum q̄ similitudines sunt huiusmodi de potētia
 in actum deducte in cera. **E**t similitudines sunt influunt
 que de superioribus transmittuntur ad inferiora
 sunt similitudines bonitatis magnitudinis et aliorum
 principiorum reliqua que movent inferiora sunt
 ad educendum in actum formas quas habent in
 potentia sicut sol qui cum suo splendore magno
 in eis est magnum calorem in igne multiplicat.
Et sicut luna simul que cum suo argento et
 decorem aëstis facit et de aëstis fontem
 rivos et flumina et mœstia in multitudine
Et apparet et instructum in substantiis que
 sub sua constellatione nascuntur. **E**t sic sunt
 modo de aliis corporibus celestibus sunt satis
 q̄ in eis in ignis in quo maiorum habet potētia
 q̄ alius. **P**rimo fiat homines nati in sua con-
 stellatione quare ad se moventur et sic de aliis
 et sic patet de quo sunt corpora celestia
 et de quo sunt influunt quas ad inferiora
 transmittunt. **E**t **Q**uare sunt corpora cele-
 stia et que sunt eorum influentia et

Insuper est videndum quare sunt corpora ce-
lesta et quare sunt eorum influentia. Ad quod
dicendum quod possimus circa hoc tribus modis quidam
pro responsione. Primo in se habent causam et effectum per
causam que est per magis et per minus hunc modum pos-
sumus dicere quod celum et stelle sunt quia factorum
habet videtur creatorem qui celum creavit et omne
quod est et ideo quia quia deus est creator est celum
quod est effectus et ipse operans. Secundo modo per
respondendum per modum formalis. Sicut homo qui
formalis est homo quia quod est de anima
rationali et corpore humano et panis est panis
quia est de aqua et farina. Tercio modo est de
celo quod est quia formalis est et materialis de
forma et materia celesti et sua forma est quia est
de forma bonitatis sicut de forma magnitudinis
et alius et materia celestis est quia est de materia
bonitatis et materia magnitudinis ut ut dicitur est
supra. Quarto modo possimus respondere per modum
finis sicut homo qui est homo ut recolat partem
et diligit deum et in finem et finem panis qui
est panis ut homo de ipso vivat. Quinto modo
celum et stelle similes sunt ut plures inferiores
vivere possunt et ut sit generatio et corruptio.
atque panis per aliam viam in motum. Sicut
absque celo et stellis non esset generatio nec corruptio
nec dies nec hora nec aestas nec hyemps nec
aliqua operatio naturalis. Sicut absque influentia celestium
non posset generari et corrumpi de elementis quod
non erat natura que movetur instructis et appetit
naturalis ad cognoscendum in substantiis elementaribus
vegetantibus et sensantibus quia certum est quod principia
inferiora sicut ignis planta et homo et sic de similibus
sunt per se cogere non possunt ad suas

contrarias naturas. Sicut possumus dicere de igne
quia ignis sine sole non posset aquam compellere
in solli ad calefaciendum que omnes calefacit quia
infrigidare non potest quia ignis ipsum facit
agere hoc quod est contra infrigidandum et contra naturam
aqua. Et rursus quare ignis facere non possit quod
calefaciat aquam sine humamine solis est quia aqua
concordantiam habet cum terra per frigiditatem et cum
aere per humiditatem. Et ignis non possit per se
destruere illam concordantiam et ipsam mutare
in naturam ignis per calefaciendum absque humamine
solis qui plus ignem humidat quam aqua (et sic de alijs
rebus similibus istis propter quodum finem est celum
et stelle ut in inferioribus sunt operores tales est

De proprietatibus generalibus planetarum

Quia in premissis satis generaliter ostensum est de
quo est celum et stelle et de quo sunt
influentes et quare sunt corpora celestia finis.
In particulari ostendamus de planetis alijs proprietas
generales eorum et quid influunt in istis inferioribus
et. Unde dico quod planetae sunt septem videlicet saturnus
iupiter mars sol venus mercurius et luna.
Sunt stelle que dicuntur errantes eo quod motus
non habent per unum modum sed per unum planetam habent
unum motum et alius alius per quos habent suam.
primam sive per quam moventur et per ipsam motum
istorum planetarum est ab occidente in orientem per
rationem et videlicet raptu formidat. moventur per
accidens ab oriente ad occidentem. Unde incipit
a superioribus orientibus planetis videlicet a saturno est dicitur
quod est de apprehensione terre per frigiditatem et siccitatem
et est masculus diurnus et malus. Et habet plu-
bium et diem sabbatum. Et est diurnus capricornus
et aquarius. Et facit annum suum in 30 annis sive
sol in uno anno et dico quod saturnus dicitur malus.

eo qd est de complexionibus terre que multa est apud
complexione aris qd est complexio bona p sanguinem
qm est fons vite et melancolicus est fons mortis **Et**
id homines qm in sua constellatione nascuntur p
melancolicos et graues sunt ponderosi p grauitatem
quia habent p aquam et terram qd sunt duo elementa
que naturaliter sunt graua et ponderosa **Et** p naturam
ponderositate sunt nam sub constellatione saturni
constantior et firmior in eorum aspectibus **Et** p
Et naturaliter rigida terram respiciunt et habent bonam
memoriam quia aqua est testis et amara atq
impressiva et spiritus fatigatissimos diligunt et mathematicos
et terra est sibi spissior in quodammodo impressio
spirituum qd memorare faciunt **Et** id homines me
lancolicos dispositi sunt ad acquiescendum magnas
studia p multiplicatorem plurimum spirituum **Et** sunt
suspensiores p naturam et alioquin accipiunt p
p magnas qd cum melancolicis maiorem habent
concordantiam qd cum alia complexionibus **Et**
itaque quare melancolicis maiorem habent proportionem
et concordantiam cum ymaginatio qd alia
complexio est quia ymaginatio considerat men
suras lineas atq figuras et colores qd intelligi
p aqua et terra superius possunt qm habent nunc
magis spissam qd ignis et aer **Quia** saturnus
est de complexionibus terre et terra est frigida et
frigida **Et** nam homines qm nascuntur sub signo
naturaliter sunt dispositi qd laborum et qd magna
hereditaria faciunt **Et** nam naturaliter maiorem habent
appetitum huiusmodi officii qd magis appetunt aq
et terram qd aerem et ignem et omnes predictas
speculantes et plures alias habent homines simplices
p saturnum ut magis late ponderatur omnia

Ista in magno introductione astronomorum per se
 aliis planis qui per quatuor saturnus vel planis
 per in signis cum saturnus quatuor qui homo na
 scitur in tali constellatione tunc alterantur nae
 saturnus et conditio per quatuor et per plures sunt
 in signis existentes ut ista latius inveniantur
 per libros iudicarios naturarum et **De natu**
ra et complectione Iouis.

Dico de natura et complectione saturnus
 dicendum per ordinem de Ioue et eius
 natura et complectione. **Et** per duo qui supponit
 est de complectione aeris qui humidus est et
 calidus et est bonus et habet sanguinem et dunt
 Iouis et habet duo signa in celo scilicet sagittarii
 et per se et sunt crissum suum in xij. annis. **Et** est
 masculus durus quia aer et terra per se sunt
 et frigidi. **Et** dicuntur quod sunt quatuor sunt humidi
 et calorem naturam. **Et** homo qui nascitur in con
 stellatione Iouis debent habere conditio quatuor
 illis quod videtur quatuor habent illi qui nascuntur
 in constellatione saturnus. **Et** Iupiter est humidus et
 calidus non per se per quia dat humiditatem et
 calorem et suam virtutem influunt ad inferiora
Et est dunt sanguis qui videtur est humidus et
 calidus. **Et** homines qui nascuntur sub Ioue
 debent esse plures quia vita hominis magis
 consistit per humiditatem et calorem. **Et** debent
 esse longi quia ignis est longus perfectus est disti
 nus et parvus dividit et aer est impletus
 et magis subtilis quam aliud elementum. **Et** per
 hoc homines sanguinis nulli timorem non
 habent de paupertate vel indigentia. **Et** sunt alicui
 vanagloriosi et qui plus honorum diligunt quam
 alii homines et quia nobiliorum habent afluxum

et per appetitum quem habent naturaliter ad bonum
magis diligunt patries seu prolem habere et p.
curare quam alii homines ut speciem humanam multiplicare
sunt et naturaliter sunt magis legales seu fideles
quam alii et plus confidunt in omnibus hominibus quam alii
non sunt detractores nec malum de aliis loquuntur
et libentius docent hoc quod sciunt quam alii homines quod
plus diligunt quam alii homines ratione liberalitatis
ignis et humiditatis aeris. Et homo sanguinem qui
natus sub sole absque humectatione alius planete dicitur
naturaliter habere pinguem imaginationem et plenam
propter humiditatem aeris. Et propter hoc homo san-
guinem colligit pingues et grossas species in ima-
ginatione sicut coleum qui colligit species nigras
et subtiles qui sicut aqua ipsas restringit ita
ignis ipsas diffundit et sicut terra ipsas defflat
ita aer ipsas implet et humefacit. Et hoc dicitur
secundum apparem imaginationem que vnam habet
nam per saturnum et aliam per lunam. Et ideo habent
secretum que habent homines nam sub sole est qui
habent secretum legalem et palpabilem atque leve
ad intelligendum quoniam homo sanguinem naturaliter
non tenet secretum. Et secundum suam habent secretum
non est ita stabile sicut secundum lunam secretum illius
qui nam est sub saturno. Et ratio est quod secundum
imaginationem suam est molle secundum apparem sed
imaginationem colligit quod durum est et firmum
Et ideo dicitur quod homines qui sunt nam sub sole
addiscunt et intelligunt longius quam homines qui
nam sunt sub saturno per animum ipsum melius
obliviscuntur. Et secundum homines qui sunt nam sub
sole diligunt naturaliter officia que sunt magis
pertinentia ad complexum rationis sive et ad aliam

proprietate suae sicut officium armis facit Venator
 pistorum aringem qui expundit sanguinem vul
 urando vel occidendo alium hominem. Et officium
 dappi qui considerat colorem et molliorem pium
 Et officium tabernarii qui vinum considerat ad huius
 cundum et officium depingendi qui pulchre facit
 considerat et sicut homo qui plures vestes et
 ornamenta considerat et pulchra hereditaria et nova
 Et homines sanguinis magis iuventur novos
 modos et alii homines et melioribus frimior
 sicut ad consuetudines antiquas et ad novitas
 Et de natura et complexionem martis.

Mars est de complexionem ignis qui est calidus
 et siccus et est masculinus nocturnus et
 malus et habet forum et diem martis et her
 duas domos in celo videlicet arctem et scorpiem
 et facit cursum suum in duobus annis. Et quia
 mars est de complexionem ignis et ignis est
 elementum quod comburit et consumit corpora
 Individua elementa. Et dicunt sapientes ast
 non quod mars est malus et propter hoc dicunt quod
 homines qui nascuntur sub constellatione maris
 sunt mali et bellatores et per colerantiam huius
 sunt contumaces et faciunt contumelias et rixas
 et sunt homines leues quia ignis est levis et
 consumit grossam materiam terre que est pon
 derosa et attenuat formam terre. Et ideo dicunt
 quod homines colerici non vivunt multum quia
 materia terre est parva et dessicatur et calor no
 habet in quo possit sustentari sicut in calice
 cuius materia est consumpta et in cinerem quod
 Et dicitur si homo colericus transierit vitam
 suam iuventutem multum vivit per naturam
 quia materia terre ingrossatur sine pingui

efficitur per concordantiam quam habet cum aqua
que sibi dat frigiditatem contra calorem ignis et quia
aqua quodammodo habet cum aere per humiditatem
dat terre humiditatem ad temperandum magnam
fecunditatem et tunc terra in colore est grossa et
ponderosa et plena sua natura nec ignis ipse
consumitur per calorem nec aer per humiditatem
contra siccitatem et ideo homines colorem plus vident
quam alii homines quia bonam habent digestionem per
calorem ignis qui est magnus et terra est sibi pleni-
et stabile fundamentum atque impatiuntur sicut homines
qui nascuntur sub matre sunt colorem per matrem
Et dicitur astronomi quod appetitum habent ad con-
tinuandum matrem et ipsam diligunt. **Q**uia quia
ignis est mobilis plus quam aliud elementum in
homo colorem est citius fatigatus et maiorem
habet partem quam alius homo sicut terra non durat
in eo quia ignis est consummatus et terra per
quam homo colorem est fatigatus cito consumitur
est per magnam calorem ignis. **S**icut homo
colorem cito confertur aut ingratum sicut de libe-
ratione et cito accipit siccitatem et cito fatigatur. **I**tem
est inconstans et duplex et hoc habet a natura
per magnam motum ignis quicquid motum habet
multiplicat multis hominibus cum sua natura per
colorem sicut in estate sol multiplicat calorem
ignis et in die cum sua luce. **H**omo nature sub
matre est subtilis ingremio cito addiscit et intelligit
sicut per naturam non habet memoriam bonam
sicut cito obliuiscitur sicut putiga et amara et
hoc sibi accidit per suam imaginem que est
minuta sicut in minus calor ignis dissipatur

et ideo spiritus famulatus quas accipit non habent
 fundamentum durabile **et** adhuc quia per magnum
 motum colere et naturae maris cum intellectu
 tradit spiritus memorie subito ipse tradit et subito
 vult recuperare quia magnum habet appetitum
 accipiendi et multiplicandi alias spiritus et me-
 moria per hunc subitum motum non habet
 ordinatum deliberationem ad respondendum quoad
 et reddendum antiquas spiritus et infima est per
 minima habundantia colere et influere. maris
 et idem de per magnam quod deliberationem non habet
 in per magnam figuram et habet spiritum corpus
 rationis et idem sequitur de natura corporis quod
 homo colere plus aruit et aruit quod alius
 homo **et** aruit est sanguis **et** raris est quod per
 magnum motum aruit consumitur complexio fi-
 gura in terra et complexio humida magna **et**
 aruit officia illorum qui nati sunt sub mare co-
 munitur habet appetitum ratione igitur ad officium
 fabile **et** diligunt feram quia feram spiritum
 propter terram **et** melius amant spiritum maris
 ferre ensis maris et sagittas **et** co-officium
 fabu carpuntur pueri et bellatores per mare
 et per colorem spiritum per naturam maris sunt
 habitum et habitum quod parant aruit quia
 plus de vento maris per os quod alii homines
 quia sunt magis venti et minus habent de
 aruit spiritum homo maris seu colorem diligit
 maris. quod sunt de complexione ignis in per
 habet maiorem appetitum ad calida calida et
 siccum quod ad humida et frigida **et** plus diligit
 colorem aruit seu rubrum quod alios et longas
 vestes venationes ensis et cutellos **et** sic de
 similibus ad naturam ignis per timentibus **et**

plus sompnat q̄ alius **S**er sompnia sunt breuia
q̄ alius homo **S**er ip̄a natus dat obliuionem et somp-
nat s̄m naturam naturā et ignis naturalis d̄r

De natura et complexionē solis

Sol est calidus et siccus et habet complexionē
ignis et est masculinus et durus et habet
de metallis aurum et d̄m d̄m d̄m et ē medius
vidz bonus p̄ calorem et nullus p̄ sterilitatem q̄
corumpit et est d̄m signū hominis et facit ausu
sui in vno anno **S**ol est maior stella celi et
io maiorem habet p̄tatem in igne q̄ alia stella
et quia sol habet d̄m et d̄m est melior q̄
nox et sol est bonus quia lenitatem confert p̄ter
pulsatūdem suā p̄ter hoc quia d̄m
facit **S**er sol est bonus quia vapores grossos
et viscosos quos habet terra p̄ noctem consumit
sicut est nebula grossa aer et grossi humores
Ser quia loca facit esse sana quia corruptionē
consumit q̄ aer p̄ noctem habet et quia facit
estum in qua fructus et blada maturantur
Ser quia est iustum p̄ter quod fructus de herbis
et plantis colligunt **S**er p̄ter istas p̄tates
plures alias quas plerumq̄ v̄t naturā sol d̄
bonus **S**er io dicunt astronomi q̄ sol est bonus
non t̄ p̄ter p̄ calorem et sterilitatem **S**er p̄ter
finem p̄ter quem creatus est et cuius finis est
d̄m illuminare estatem facere et fructus matura-
re **S**er corrupti malus est p̄ter nimis calorem
et sterilitatem qui plus multiplicat coleram adu-
sum q̄ maris quia est maior stella **S**er io plerūq̄
homines moriuntur in estate q̄ in alio tempore
Ser io dicunt astronomi q̄ sol est planta qui in
inferioribus plus facit de bono aut de malo
Ser de bono plus facit p̄ suum calorem et

per finem quare creatus est. Et de nullo plus facit
 per naturam cum quia humiditatem hominum assumit et
 propter hoc homines qui in sua constellatione nati
 sunt magis sunt boni naturaliter per unum modum
 et magis mali per alium quam ceteri homines qui
 sub constellatione alius planete nascuntur. Nam
 per modum per quem homines nati sunt boni per
 solem volunt bonos esse reges principes patres ha-
 billi iudices et publice persone ut magis boni
 fieri possint et in huius predictis officio per solem
 esse desiderant quia sol est communis pater qui sit
 in celo per suam magnam partem corporalem lucis
 datam motum et finem. Et in hominibus sub
 constellatione solis nati maiorem habent appe-
 titum ascendendi ad honores et partem quam alii
 homines et appetitum habent ad omnes illas res
 et officia per quas ascendere possunt sic reges
 nati sub constellatione solis qui apparent in maiori
 et postmodum bellum aut principis deinde iudex
 aut miles et sic usque ad comitem et regem per
 quia sol conditor aliquid habet a terra effectus
 est malus secundum naturam aut saturnum. Et in hominibus
 nati sub constellatione solis sunt magis mali quam
 sunt mali quam quicunque alii. Item sunt per homines
 et calorem maiorem habent appetitum ad bonum
 de quo alii homines. Item per saturnum et quia sunt
 mali maiorem habent appetitum ad faciendum ma-
 lum quam alii homines. Et isti tales sunt deusores
 reprobores nequam viri et sunt
 tristes et superbi iniqui sunt ista boni sunt per solem
 et saturnum. Item etiam per magnam partem sunt in malis
 deservitum per saturnum partem et tristitiam et per
 magnum motum quem habent in loquendo et etiam
 quia contra consuetudinem loquuntur quod corpus deservit
 iniquum dat passionem iustitiam et voluntatem eorum
 quando voluntatem non consunt. Et in tales

homines patiamur habere virtutem in memoria in
 iustitia et imaginatione illorum. Et habet magna
 via in eorum voluntate. Habent etiam appetitum
 ascendendi ad magnas divitias cum deo propter
 et perditionibus et sunt mali et falsi homines. Et
 hoc per bonitatem et calorem solis nam sub eis
 constellationibus habent appetitum ad scientiam et virtutes
 tamen non sunt viro superius. Et in dicitur astrologus
 quod sunt homines plenos scientie et inflatos. Quia
De natura et complexionibus Venus.
 Venus est de complexionibus aque que est frigida
 et humida et est feminea et nocturna et
 habet cupam et dicitur Venus et est diuina tamen
 et libere. Et dicitur astrologus quod Venus est bonus
 planetes quia sicut superius temperat malitiam
 suam quia habet per frigiditatem et siccitatem
 ut dictum est eodem modo Venus temperat
 malitiam maris quia habet per nimiam caliditatem
 et siccitatem. Et est Venus bonus planeta quia
 est viro solis qui bonus est per calorem in dicitur
 est superius. Venus est bonus quia cum sua frigida
 temperat in inferioribus magnam influentiam
 caloris que venit per solem. Et videtur est bonus
 quia est diuina aquarum appositionum de quibus
 sunt pluvie et fons et flumina de quibus
 plantis et animalibus vivunt. Et dicitur astrologus
 quod homines qui nascuntur sub constellatione Venus
 habent iustitiam et appetitum naturalem ad quodlibet
 Venus et in sunt temperate flegmatici. Quoniam
 Venus non habet in intensam complexionem per
 aqua sicut luna qui peritiam quidem habet
 cum sole ipse temperat. Et qui per aerem illud
 in habet Venus virtutem magis intensam per
 humiditatem quam per frigiditatem. Et in dicitur ab
 astrologis quod nam sub constellatione Venus

sunt meliores complexionis q̄ nati sub ḡ stella
 nomine lune. **Q**uam aqua p̄ suam humiditatem et
 frigiditatem est occasio quare herbe plantę et ani-
 ma nascuntur et animę hominū inflat pariem te-
 peratim. **Q**uod p̄pter hoc dicitur q̄ Venus est vita-
 lis luxurie pollucio et dilluuij aquarum et
 q̄ luxuria est delectatio nalis possessa mi-
 zis animę et iustitiam dicitur q̄ nati sub ḡ stel-
 la nomine Venere sunt nimis sine ioculatoris et
 iumentoris animis et iustitiam et diligunt
 omnia illa officia que spectant ad delectationem
 luxurie sicut barbitonsor q̄ barbam radit et
 sicut lotrix q̄ lavat pannos et depictor q̄ depi-
 git figuras in pariete et sic de alijs similibus
 Velut illi q̄ faciunt ludum et corat in festis
 impati. **Q**uod Venus est planeta q̄ tenet ho-
 mines otiosos et ipos a finibz virum corpōliū
 ducit q̄ iustitiam hinc et appetit ad exis-
 tiam et ipos mouet ad apparandum et banquets
Quod Venus est planeta q̄ plus exatit miter
 ad pulcritudinem et ornatum q̄ ad bonitatem
 hanc naturā habet per aquā q̄ appetit hoc
 ad lavandū faciem manū pannos et ad
 mundiciam domorum et vestimentorū et pulc-
 ritudinem. **Q** de natura et complexionē maris.

Mercurius est planeta meritoris mas-
 culi et diuini habens argentum vinctum
 et diuini mercurij et est diuini generis et vir-
 ginitatis dicitur astronomi q̄ est planeta me-
 ritoris et cum Venere facit suū cursum in
 anno et per se complexionem non habet. **Q**uod
 hoc affirmat aliqui sapientes astronomi ut

21
sit iustitiam cum quo fiant conversiones influen-
tium signorum et planetarum super ipsum exierunt
et ut mirum illam influentiam tradit hinc in qua
traduntur influentia iustitiam et appetitibus naturalibus
elementarum et elementarum **et** hinc non potest
est natura in corporibus celestibus ut ordinare tu-
dit eorum influentiam ad inferiora hoc est dictum
quod ille potentia aut potentia qui cum maiori virtute
signum venit et cum maiori virtute in natura
habetur per se in quo fuit eorum consilio hoc est
dictum quod constellatione mercurii sit magis fortunata
et de meliori fortuna habetur qui sub ipso aut in
sua constellatione nascuntur per illam consilio
que fit in ipso de influentia superioribus sicut
in populo in quo quatuordecim veniunt elementa
ad finem regis et in maribus ad finem aquae
et sic de aliis **et** in aliqua quod minus est calidum
et sic ut per virtutem quod hoc cum veniat et
luna temperat multitudinem humiditatis et
frigoris venis et hinc **et** sic per rationem ap-
paret si non esset natura consilio quam
diximus quod natura est natura celestis videtur quod magis
sufficiens ratio sit quod minus sit de complexionibus
aeris qui longius condantur quod de complexionibus ter-
ris qui asperius est et grauius ad contrahendum
per magnam virtutem quia habet per calorem
et duritiam terre de qua recipit siccitatem
et mercurius habet naturam multam gradatam
et altissimam **et** id habet quod in sua constellatione
nascuntur spiritus naturae suae per iustitiam
appetitum naturae sicut sunt homines qui modo

habent vnum positum et statim habent aliud et
 leuiter affirmant et negant et qui in officio ducunt
 et stantio sunt inductum et minus sunt affirmant
 alij homines et minus firmi et propter hoc dicitur
 astronomi quod mulieres que nascuntur sub stellis
 mercurij de difficili sunt ceteri. Item mercurius
 mercuriales plus vendunt et emunt quam alij homines
 et sepius habent appetitum comedendi bibendi
 ridendi et flendi quam alij homines. Item idem est dicitur
 de alijs similibus quod sunt homines qui sepe lucra
 faciunt et perdunt et qui sepe sanati sunt et infirmum
 laquei et avari pingues et macri amici et inimici
 audaces et timidi et qui cito intelligunt et seque
 rantur et obliuiscuntur et huiusmodi alia dicitur
 habere per naturam quam habent a mercurio in quo influ
 entia corporum superlestium quatuor. Item 10 homines
 mercuriales sunt magis ordinati quam alij qui sunt
 boni et plus inordinati quam sunt mali etc.

De natura et complexionem lune

Luna est de complexionem aque que frigida et
 et humida et est bona et mala forma et
 motu et habet argentum et dicitur luna et
 dicitur causa faciens animum suum in xxvii. diebus
 et octo horis. Causa autem quare astronomi dicunt
 quod luna bona est et mala est maxime quia ita
 accipit et colligit in sua propria influentia que
 veniunt a superioribus corporibus sicut estas in
 qua fiunt maturationes fructuum et arborum. Item
 quod luna dat bonam influentiam ad corpora infe
 riora est bona sicut Venus luna que bona est ad
 studendum arbores et buncas et per oppositum
 noua luna est mala sicut quod alij homines pati
 untur morbum caducum. Item luna dicitur mala

quando falcones in uia venari volunt et de bona
quod venari volunt. Item illa luna dicitur mala in qua
finitur formatum conuict. In uiam et sic de ordeo
quod conuictur in uiam et uiam de re mala in qua fides
paratur mensura et etiam mala aliquando ad muni-
sanguinem ad dandum porones purgatibus et
ad nauigandum. Item sic de cetero hinc similibus sic
aliqua luna in qua se pluat et fiat uentus et mala.
Item sicut uetus luna que mala est in cunctis quod
hinc sunt uetus et id dicitur quod luna bona est per
vnu modum et mala per alium. Item appetitus et nati-
uitas de luna dicitur non sunt sue omnes follires
per ipas in spera ignis tunc elerit et sic. Item
mentis et eleritatoris instructum et appetitum
et hoc sunt quod formati ipas accipit a signis et
alio placent. Item etiam luna mala eo quod
ea flagrant quod fugit de humidum et est mala
complexus quia sunt homines grossos et pigros
pigros et et parum ingem et motus et minus
sunt ipas dormire spure et tussie. Item dicitur
astronomi quod luna est mala quia non dat uia
boni appetitum come deinde nec uia bene sentire
saporis et odoris aliorum sicut faciunt alii placent.
Item dicitur quod luna est mala per noctem quod non
est uia bona sicut dicitur quod uox sunt grossum
arrem ponderosum et viscosum. Item luna est
bona in tantum quia claritatem dat in nocte
et sic de pluribus aliis uideretur per quas
luna est bona per vnu modum et mala per
alium. Item idem. Luna est mala naturaliter hinc
nati in sua constellatione sunt mali et uox
naturalis mala per cognosti et perendi per hoc

p^o dictum est de sole qui est de conuina comple^{re}
 lune. Nam sicut sol causat estatem multiplicando
 calorem ignis quia sibi per hunc assimilatur. Ita
 luna causat hyemem multiplicando frig^{or} aque quia
 sibi assimilatur p^o albedinem. Et ideo luna est p^ota
 quo modum plus sicut coloris in corporibus
 inferioribus q^{uod} per aliam plantam. Veluti in aqua
 que colorem rubrum accipit abino et a sanguine
 cum quo mixta est et colorem nigrum ab iuramento
 et viridi in herbis et sic de ceteris coloribus et
 ideo astronomi dicunt q^{uod} sicut mercurius natura
 habet in qua nature influentia q^{uod} uenit a
 superioribus ordinatur. Ita luna est p^ota in quo
 conditur color aque in pluribus coloribus.
Et luna uia attrahit naturas instructas et appe
 titas suorum hominum ad naturas sue specie et
 sui spiritus sicut attrahit naturas aquarum ad sua
 natura et sue specie ut in superis et sua specie
 tradit eis influentia que a superioribus p^oter
 et signis transmittuntur. Et p^oter hoc homo luna
 res illa officia sequitur et exornat que ad suas
 conditiones spectant p^o frigiditate et humiditate
 et p^o suam p^ominuit. Et nocturnitatem sicut sunt
 pastores lotiones balneationes ouolam q^{uod} plantis
 regant molendinaria et nauigantia et idem e
 de similibus officiis ad que homines nature huius
 appetunt qui nascuntur sub constellatione lune.
Alium luna magis habet officium implendi et
 euacuandi q^{uod} aliquis alius p^oter et hoc est q^{uod}
 aqua grossam habet matiam et que resistit est
 q^{uod} etiam claudit poros et vapores rerum non
 p^omittit foras q^{uod} aer qui est impletus uacuitate
 requirit qui non p^o expletorem sustineat sicut

homo qui nimis comedit et bibit erat abara per
 os q̄ comedit et potum q̄ potum in q̄dā et
 astronomi q̄ luna in duo tempore aēstare fuit
 mare occidit et in alio tpe orietur et q̄ in
 mare aēstare fuit aliud mare et idem fuit
 de fontibus et p̄m̄is et de sanguine animalium
 et eorum instinctibus et appetitibus naturalibus
 Et herbreis sufficiant de complexionibus et
 qualitatibus planetarum et q̄ quod signū est ma
 gis bonum. Similiter de planeta ē magis bono

Modo est videndum scire et brevis quod
 signum et quē planeta est magis bonum
 et magis in p̄tate et virtute per unam com
 plexionem q̄ per aliam q̄ signū et quē p̄ta
 est formor in virtute q̄ alius f̄t hoc inveniet
 f̄m̄ complexionum conditiones elementorum que sūt
 aer ignis terra aqua quae insimul m̄stendo
 invenietur que complexio aliam virtutem per
 huius inventionem agnoscere potest que planeta
 aliam dēdāt in domo in qua sūt et q̄ de electo
 acis et q̄litare eis p̄pria et app̄riata

Igitur ad p̄dicta veniendo dicendum est q̄
 elementum aeris est calidum et humidum
 et elementum ignis est calidum et siccum unde
 aer est humidus sicut aer et est calidus per ignem
 et id aer habet duas qualitates unam p̄p̄iam
 aliam app̄riatam et idem est dicendum de igne et
 quia p̄p̄iam est magis bonum atq̄ potius et virtuosius
 q̄ app̄riatam sicut aer et ignis plus valent p̄ q̄litates
 p̄p̄ias q̄ per app̄riatas et propter hoc p̄ta habet
 quietem in sua p̄pria qualitate et vult p̄ q̄litatem
 app̄riatam sicut in homine in quo natura humana
 quietem habet per humum radicale q̄ fuit sp̄m̄
 humanam et vult p̄ nutrimentale vidēz comēdēdo
 bibēdo dormiēdo amelandō sive aspiciēdo et

reita dupliciter habet
 itatis propriam et app̄riatam
 propriatam dicitur
 2. cap. 3. d. g. h. v. a. t.
 dicitur dicitur p̄p̄iam
 2. p̄p̄iam. Lib. 2. d.
 do. cap. 3. 4. 5. 6.
 38.

cetera huiusmodi. **¶** Illam facta mixtione de duabus
herbis aut semibus quarum una sit de complexionibus
aeris et alia de complexionibus ignis, ignis vinctus
aerem quia aer calorem habet de igne, ignis vero
aere et calor aeris maiorem habet appetitum erudi
in virtute herbe de igne quam in virtute herbe de aere
et hoc est quia calor in aere est qualitas appropriata
in igne est qualitas propria in omni ignis et mare
in leone mare vinctum bonum et sunt mares vincti boni
per calorem per eam vinctum ignis per siccitatem et eam
per viam quam dicitur ex masculinis nocturnis et qualiter
per viam quam dicitur ex masculinis nocturnis et qualiter

¶ De natura et complexionibus elementis terre

Terra est in complexionibus frigida et siccata namque
siccata formaliter per se et est frigida per aqua
et idcirco cum de duabus herbis equalibus in bonitate plantis
et virtute quarum una est de complexionibus aeris et
alia de complexionibus terre est facta una medicina
aer non vinctus terram in illa medicina nec terra
vinctus aerem quia equaliter in illa medicina sibi in
aer quantus per qualitates suas et appetitum
si parvus seu infirmus qui medicinam sumit de
se de complexionibus aeris tunc terra dicitur per
aerem si per de complexionibus terre tunc dicitur
aer per terram. **¶** Similiter est dicendum de stellis
quibus si Saturnus et Iovis quingentis in signis quibus
Iovis vinctus Saturnum si per quingentis in tanto tunc
Iovis dicitur per Saturnum et Iovis fuerit
si nullum planetam qui est fortior et dicitur aliud
¶ De natura et complexionibus elementis aque

Aqua est in complexionibus frigida et humida et si
medicina aliqua sit de duabus herbis que
una est de complexionibus aeris et alia de complexionibus
aer in illa medicina aer vinctus aquam per hoc idcirco
quia aer dat humiditatem que in illa medicina ipsam
reperit per herba sunt plantae que est de complexionibus
aer ipsam humiditatem perdit postmodum quam ipsa
qui medicinam sumit sit de complexionibus aque hoc

non obstant non remanet quia aer dicitur aqua
in illa medicina quia infans sumit. Item si aqua dicitur
aer aerem medicina de complexionibus parvorum
multipliciter infans per mediam superius
a parvitate quocumque infans est causata per superius
habundantiam aquae et sequitur quod de medicina
non esset sterilitas aer ergo videtur aqua. **¶** Item
non ita fortiter dicitur. Item si aer videtur si in
infans esset de complexionibus aeris simili modo
est de duobus planetis. Item si duo planetae quod
vires est de complexionibus aquae et alia de com-
plexione aeris quidam in signo aquarii aut
post eum in signis aquarii sit de complexionibus
aeris in post de complexionibus aquae. Item si
debet dari iudicium per aerem quod videtur aqua in

¶ De elemento ignis et calitate eius
Ignis est calidus per suam naturam et est
sicca per terram et terra sicca est per suam
naturam et frigida per aquam. Item si in medicina
fiat unum medicinam de duobus herbis quod
vires est de complexionibus ignis et alia de com-
plexione terre in illa medicina terra videtur
ignem quia sicca ignis naturalis est propter
qualitatem terre et terra cum sua frigida quia
habet ab aqua regit ignem de qua suam sititatem
reperit nunc ignis se defendit per omni suo ac-
tore quia sua sititatem maiorem habet appetit
ad virtutem herbe quae est de complexionibus sic-
ca in illa medicina quod ad virtutem herbe quae est
de complexionibus ignis. Item iste passus qui est de
victione esset multum utilis pro medicina ad
sciendum quo modo se debent habere in medicina
componendo esset si parvus qui sumit medicina
est de complexionibus terre aut ignis semper
videtur ignem ut dictum est a simili in capto per

Simili modo est de planetis qui sunt de complexionibus
igne et terre sicut saturnus et mars qui sunt quidam
in signis ignis aut terre semper terre vincit ignem
sic saturnus martem. Et per istam naturam si unus
miles sit naturaliter de regno castelle et est soldatu-
rus regis aragonis supposito quod ambo reges quer-
rum habeant ad principem militem dimittet regem ara-
gonis et veniet ad partem regis castelle quia
natura constellationis sibi daret naturam appetentem
ad hoc faciendum. **¶ De quantitate elementorum**

Elementum ignis et aqua sunt quantitas per
speciem et genus et appetit et naturam suam
etiam nam una aliam non deicit per modum
una aliam deicit. Unde per philosophum si miles et luna
congruantur in positione aqua vincit et ignis de-
icit. Et si congruantur in sagittario ignis vincit
aquam tamen si congruantur in capricorno ignis
vincit aquam quia una humiditas potest non habere
contra duas friguitates et aqua vincit ignem quia
unus calor potest non habere contra duas frigi-
ditates. Et ideo videtur illis constellationis non
bene potest videri quia constellationis est effusa
quia quilibet planeta est deicitur per se alius pla-
na qui sit de complexionibus aeris congruantur in pisce
tunc planeta qui est de complexionibus ignis
deicitur per se alius plene qui sit de complexionibus
terre congruitur cum ipso non videntur planetam
quod sit de complexionibus aeris cum ipso congruitur tunc
videtur planeta qui est de complexionibus ignis.

¶ De quantitate et quantitate elementorum terre et aquae
Terra et aqua concordant per frigiditatem
et contrariantur per humiditatem et siccitatem
et etiam concordant et quantitas est equalis. Item
per aqua vincit et terra vincit per frigiditatem.

et si planeta terreus et aerius quidamque simul
in signis aeris sunt aqua vincta feram ad aerem
cum in se p. aer et aqua concordant p. humiditate
et aer et terra ex toto sunt aqua et idem est si p. h.
quidamque in signis terreus in quo est pluvium
qui est de complexionis aquae ducuntur et p. h.
firmitas debet fieri iudicium de yhe et
similibus lacus et melius poterit videre per
columnas sapientum astrologorum et **¶ 9mo**
elementa sunt instrumenta corporum superiorum

Secundum est q. illud ad iustum cum quo agere
suum habet actionem et cum quo patitur
habet suam passionem sicut intellectus qui est
iustus cum quo filius actionem habet sup. ferum
et sicut ignis informis cum quo filius disponit
q. ferum efficitur molle p. idem est de intellectu
qui est iustus cum quo homo iustigit et p. de gustu
cum quo homo saporum sentit et p. de alio u. h.
similibus ista q. d. dicitur ast. hom. q. instrumenta
superiora sunt actus sui operatio signandi et p. h.
et p. ignis aer aqua terra que sunt quatuor el. t.
sunt verum instrumenta cum quibus agunt corpora
superiora iustis inferioribus. **¶ 10mo** calor est iustus
ignis et caliditas est iustus calor sicut manus
filii que est iustus opandi p. sicut intellectus qui
clausus patitur qui est iustus manus et clausus et
id. dicitur sapientis astronomi q. iustitia super.
sunt duplicia et opposita duplicia iustitia sunt
in inferioribus sicut iustitiam et appetitum naturalem
¶ 11am iustitia superiora sunt ut in inferioribus sunt
instrumenta naturalia et ut per naturalia iumentantur
instrumenta artificialia ad universalia sicut ho.
qui oculos habet ut videat et dentes ut comedat

Et sic de ceteris instrumentis naturalibus sicut arbor q
 habet folia ut flores possit conservare et fructus et
 sicut avis que habet alas ut possit volare et sicut
 faber qui habet malleum ut ferrum extendere possit
 Et sic de aliis instrumentis q sunt homin et nature nostra
 Et omnia sunt propter finem hominis Item iustitia
 superiora cum suis propriis qualitatibus causant proprias
 qualitates inferiores sicut aries q cum sua bonitate
 causat bonitatem ignis et cum sua malignitate
 causat in ipso malignitatem et cum natura calorem
 causat multiplicationem caloris in igne et sic de aliis
 Et tempus est iustum corporum superiorum ad quo
 causant tempus in inferioribus sicut hoc videtur
 qui causant tempus estivale et sic de aliis temporibus
 anni et aliis signis et loca superiora et huiusmodi
 iustitia sunt cum quibus sunt loca inferiora et modi
 inferiores sicut loca constellationum q sunt iustitia
 cum quibus astronomi iudicia faciunt et Et hoc
 brevis sufficiat circa partem istam secundam
 Et sequitur tertia pars q est de his que accidunt
 stellis errantibus in eorum motu et q qualiter influ
 unt et agunt in istis inferioribus et

Dictum est supra de malignitate firmamenti
 et corporum celestium et altitudine eorum
 cum suis spaciis a terra cum aliquibus rationibus de
 eis et corporum celestium maxime stellarum
 errantium Restat nunc in ista parte videre qd
 accidunt stellis errantibus de quibus facta est mentio
 supra in suis motibus et quid qualiter agunt in istis
 inferioribus ratione suorum motuum et Et sic ista
 pars habet duas partes Prima est de accidentibus
 errantibus q sunt ad motum Secunda est de significationibus
 et influentiis earum in his inferioribus Unde q sunt ad
 partem primam est secundum q stelle errantes accidunt

Septem planete dicuntur hinc sunt astronomice dicta
accidentia in suis motibus. **Q**ue quid accidere sunt
iudicia ab astronomis de rebus primis et secundis
in hoc mundo. **Q**ue hinc ista multa requiruntur maiora
volumina quod prius tractatum ut habetur per auctores et
sapienter astrologos. **E**t tunc grana mane et amore aliquid
legentium potum tractatum qui forte naldem
huelman ad stentum mutationis aliqua subire
et fidemur hic ponam que erunt quasi summa
dictoria ad stum iudiciorum et **Q**ue igitur summa
per accidentia planetarum dicuntur multiplica et
ista videri. **f**ortitudo. **d**ebilitas. **a**sumptio. **a**spectus.
applicatio. **s**eparatio. **p**aralysus. **p**ollitudo. **a**limentum.
augmentum. **h**umilis et nix. **d**uratio. **r**etardatio.
sano. **o**mnium. **o**mnium. **o**mnium. **o**mnium. **o**mnium.
phibito. **r**edditio. **c**ontradictio. **i**mpedire. **e**uasio.
precepto. **c**ompresso. **r**etento. **e**t patet. **Q**ue
ista enim sunt omnes effectus seu defectus in
mundo. **Q**ue declarare autem omnia predicta videri quasi
totaliter multum iudiciorum. **Q**ue tunc quod effectus
longum minus emendare. **Q**ue volens ad plerumque
doctrinam predictorum accidentium videri legat librum
et volumina ptholomaei et aliorum sapienter et ibi
plenarie poterit de omnibus predictis informari.
Que tunc summa ut dixi et grana maiora
aliqua declaratione de predictis accidentibus. **Q**ue
Que tunc quod est stentum quod fortitudo ptholomaei dicitur quod
ptholomaei habet seu possidet plures dignitates
seu virtutes in celo. **Q**ue quod est in domo sua vel
exaltatione ut ptholomaei at tunc ut fuit vel
quod est in bono loco ab astris reliquis et accidentibus
signorum in regione in qua fuit ut quod est dicitur
et librum a malis et in signis masculinis et fixis

et altius lūm et mīo et in quatuor conuentionibus

De debilitate planetarum et de sic debilitate

Debilitas planetarum est quando sunt in locis p̄ter
non congruis ut q̄ sunt in opposito domorum
et exaltationis suarum et aliarum dignitatu ut
natus in tūto et cūto sol in aquario et libra. **Itē**
quando applicantur corruptis et malis et q̄ sunt
sub radus solis et retrogradi et resua combusta et
similibus. **De coniunctione planetarum et de sic**

coniunctio et quoduplex

Coniunctio planetarum dicitur q̄ duo planete cō
iunguntur ad iuncturam in vno signo. **Itē** h̄c
coniunctio est duplex scilicet plena et non plena. Plena
coniunctio dicitur q̄ est coniunctio sine latitudine. **Itē**
plena dicitur q̄ est cum latitudine. **Itē** omnis coniunctio
habet triplex tempus scilicet principium medium et finem.

De aspectu planetarum et quoduplex sit aspectus

Aspectus dicitur esse portio radii vnius p̄ter ad
aliū et iste aspectus p̄t esse quadruplex vidēz
tūto sextilis quintilis oppositus. **Itē** tūto aspectus
dicitur quando inter duos planetas est tūto pars
firmamentum scilicet quatuor signa. **Itē** sextilis aut
aspectus est q̄ inter duos planetas iunguntur
sex pars firmamentum scilicet duo signa. **Itē** quintilis aspectus
dicitur quando inter duos planetas est quinte
pars firmamentum scilicet tria signa. **Itē** oppositus aspectus
dicitur q̄ inter duos planetas est medietas fir
mamentum vidēz sex signa. **Itē** sicut debes q̄ quadruplex
istorum aspectuum est duplex scilicet perfectus et imperfectus.
Itē perfectus dicitur q̄ est per gradum perfectum scilicet
de gradu ad gradum. **Itē** q̄ sol existens in p̄mo
gradu arietis aspectus martem existens in p̄mo gradu
tauri et sic de singulis. **Itē** imperfectus aspectus est q̄
distat per aliquos gradus q̄ sunt de orbe lu
minis cuiuslibet planetæ quia tū durat aspectus p̄ter

adsumitur q̄tum dicitur orbis sive circulus lunae
cumq̄ planetis ut orbis sive circulus solis qui
dicitur per .v. gradus ante et retro / Venens et
merens septem ante et retro hinc .xij. / Saturnus
et Jovis novem / Martis octo ut **¶ De applicatione**
planetarum que p̄t fieri dupliciter.

Applicatio planetarum dicitur q̄ aliquis
planeta appropinquat seu applicatur alteri
scilicet aliquum predictorum aspectuum seu p̄ modum
quintonis ut exemplificatio est sup̄ **¶ Separatio**
aut p̄tium dicitur q̄ s̄m aliquum p̄dictorum as-
pectuum hinc planeta separatur ab alio et ut
s̄m conductionem ut **¶ Quid dicatur solitudo**

Solitudo seu p̄gnatio dicitur quoniam p̄tiam
post separationem ab alio p̄ modum quintonis
nec aspectus nulli planetis in toto signo applicatur
etiam dicitur planeta p̄gnus quoniam est in signo
in quo nullam habet dignitatem ut sol in tauri
libra et in aquario et in p̄stibus ut **¶ Quid sit**
alienatio seu cursus evacuatio in planetis.

Alienatio seu cursus evacuatio dicitur q̄
planeta caret omni aspectu in p̄ter aspectum
aliquum planetarum sive aliquis p̄tiam aspectum
eum et augmentatio hinc et n̄m dicitur quando
equatio additur sup̄ modum cursus p̄tiam q̄d
equatio est distantia que invenitur inter hinc
modum motus p̄tiam et hincam vel loci regis ut
¶ Quid sit directio planetarum.

Directio planetarum dicitur quando p̄tiam
vadit de inferiori parte sui ep̄m ad
superiorem scilicet dicitur ep̄m ab epi q̄e sup̄
et n̄m quasi supra circulum eo q̄ centrum
ep̄m deponitur in circulo exentia nam

Exentus est circulus supra spheram factus cuius centrum
 ex una parte eleuatur supra centrum terre. Et ideo
 vocatur circulus exentus quasi ex centro mundi quod
 a terra eleuatus est. Et quilibet planeta habet
 vnum tale circulum qui vocatur exentus. In de
 isto sane late tractatur per astrologos in theoria plane
 et potius videre exemplum per figuras infra
 depictas. **E**xentus gradus planetarum dicitur quod
 planeta vadit de superiori parte sue epicycle ad
 inferiorem. Et tunc talis planeta dicitur inferior
 quia nichil boni potest significare in suis rebus
 Nam influxus sua est mala et apud sapientes
 dicitur quod planeta retrogradus si est significator alius
 de duobus considerandis. In his guerra seu bello
 significat modeste actor ut unus seu agrediens
 vel defendens quod habet malam causam et non
 potest ut defendit vitam vno male et gra
 dum et vitam facit id quod facit quia moritur
 in causa sua et licet cognoscatur quod male perit
 vel defendit causam suam tamen non vult confiteri
 Et de talibus multis vidi in hoc mundo. **E**t
 Et tunc autem planetarum dicitur quod planeta est
 in contraria seu medio ipsius epicycle. **E**t

De orientalitate et occidentalitate plane
 tarum et quod dicitur planeta orientaliter
 Orientaliter vel occidentaliter planetarum dicitur
 quando planeta est ante solem videlicet
 ante ortum solis vel occidit. Quod est post solem
 et **T**ranslatus planetarum id est transitus unus ad
 alium dicitur quod unus planeta respicit alium
 et ille transisset naturam seu vitam prout
 ad alium. **C**ollectio radiorum planetarum dicitur
 quod duo planetarum vni applicantur. **P**rohibeo dicitur

quando sunt tres planete in uno signo. *scilicet* qd nunc
dicitur phibet extrema aspergi verbi gratia sol est i
decimo gradu asperiorum et mare in xii qd
eiusdem et iupiter in xlii est eiusdem signi. *scilicet*
sol petit quoniam cum lune. *scilicet* mare qui est iud
eos magis propinquum. Item qd sol phibet ne sol
iungatur. Item qd ipse mare iungat. et ut ita
dicere non cessat phibe quoniam solis cum lune dicitur
ipso transierit eum et dimittat eum post se
et tunc iungatur sol. Item post qd mare transierit
eum. *scilicet* ista phibitio potest accidere tribus modis
et signat diversa accidentia in rebus secundis. *scilicet*
late tractantur per libros sapientum in astro.
¶ Et dicitur dicitur quando planeta est in locum ubi
non potest recipere qd aliter dat sibi ut qd est
combustus vel refrigeratus vel alio male dispositus
in circulo qd potest accidere diversis modis.
¶ Contradictio est quando unus planeta debet
concordare cum alio et antequam fiat concordatio
refragatur. *scilicet* de istis et aliis similibus vide latius
per doctores astrologorum. *scilicet* **¶** Quid agunt seu

Influit planete ratione dicitur addeatur in istis inferis
Quia in predictis ostensum est quid accidat
planetis in suis circulis seu motibus. *scilicet*
est videndum quid agunt seu influit in istis
inferioribus ratione dictorum accidentium et
maxime ratione coniunctionum dictarum planetarum.
¶ Et quia inter alias coniunctiones planetarum
dicitur tamen superiorum est valida et fortis
significans res mirandas in hoc mundo. Idcirco
de ista aliqua subtilitatis in fine pariter in
quam. *scilicet* unde dicitur qd coniunctio tamen planetarum superiorum

potest esse quadruplex videlicet maxima maior minor
 et media. **Q**uoniam maxima dicitur quia satius
 sapienter et magis quidquid et talis comitatio sunt
 res magnas et mirandas in hoc mundo sunt destra
 rationem rationum et scientiam et similia. **C**omitatio
 maior dicitur quia satius et sapienter coniunguntur.
Et ista similiter significat res magnas et mirandas
 in mundo virtutes. **M**inor quicquid dicitur quia
 sapienter et magis quidquid et ista significat super
 plurias et minus et corruptionem aeris atque guer
 ras et. **M**edia vero quicquid dicitur quia satius et
 magis quidquid et ista quicquid sunt accidentia
 bellorum et guerras / assensu et iustitias et
 hoc maxime in signis cunctis et. **D**e istis quibus
 tractatur satis late per auctores et sapientes
 astronomos et maxime per albinasium in libro
 suo de magnis quibus differunt quicquid per totum
Unde hinc patet quia quicquid dicitur maior
 sapienter et bonis quia quidquid in primo termino
 aeris sunt in primo termino et illa fit in novitate
 et sexaginta annis simul in. **E**t etiam alio
 modo dicitur quicquid quia fit in primo termino sunt
 quidam vniuersales et plures sunt igitur et. **E**t
 aeris fit aquarum et ista quicquid est fit in
 omnibus in ducentis et quadraginta annis simul
 tantum. **E**t fit alio modo eorum quicquid videlicet
 in omnibus viginti annis simul itaque in vniuersis
 et plures sunt viginti quos. **C**oncedo non patet
 et magis quia ipse facit in primo termino fit in
 omnibus xxx. annis simul et ista quicquid quide
 rat magis quia fit in aliis signis videlicet ipse
 est deterior omnibus aliis quibus quare ipse facit
 licet omnes alii sunt mali. **D**e signis vero
 istarum duarum quicquid ponam hic aliquid

facti et primo de coniunctione saturni et iouis
De significans per coniunctionem saturni et iouis
Dico igitur quod ex coniunctione saturni et iouis apparet
quidam apparet aliam prophetiam seu potest et hoc quod
mutatur quicquid eorum a tripliciter in tripliciter
ut dictum est. Similiter autem sunt aliquos eorum in
nova domo vel vel terra ab astute regis quod
signis apparet predictorum per mare patet
Nam ipse significat apparet et naturam aliam
prophetiam seu potest et hoc seu facta aliam prophetiam
seu quod fuerit apparet iouis ad alios planetas
vel aliorum planetarum ad eum. Alium si fuerit in prophetia
saturni et habuit manus domus in astute quod
vel in loco fidei quod est nova domus vel signis tur
quod prophetia seu facta erit de lege iudicis et de iura
et coniunctio dicitur facta erit si dicitur legem et si
mare fuerit complexus seu punctus iouis et fuerit
alium seu predictum in dicto loco ut dictum
est tunc signis legem seu factam horum in
adorte ignem et de iura erit de his quod puer
ad bellum et guerras et alia similia. Et si punctus
fuerit sibi sol ex quo alium ut dictum est in dicto
loco significabit quod prophetia seu facta erit colas
lae ut fuerit lex regum que colas meliorum
vel et unum significat cultum et dolorem et
eorum que ponitur et ordinatur per iura
Et si iungatur et unum significabit legem seu factam
vires et humiditas ut est hodie fides seu facta
sarracorum que tota est virtus et humiditas
Et si iungatur iuris iouis tunc significabit
fidem seu legem exultant et omni fidem in qua
fuerit virtus et dulcoris seu quantum et labor
ut est hodie fides seu lex christiana. Et autem iungatur
sibi luna et ipse fuerit alium in dicto loco ut dictum

est significabiliter factum atq; legem dubitacionis et hinc
lucronis et significabiliter mutacionem atq; expoliacionem a
fide et veritate per hoc dicitur qd erit ultima lex seu
facta futura que attribuitur antequam ¶ Et scias qd a
principio mundi usq; ad presens tempus solum fuerit
septem quatuordecim annis et semis ¶ Et tunc
autem quatuordecim annis et semis a christi nativitate
nativitate millesimo sexcentesimo nonagesimo anno
vel citius ¶ Et hoc brevis sufficiat de significatione
maioris quatuordecim annis et semis de quibus
in dicitur libere potest videri per albrumazum et
alios sapientum et astronomorum ¶ ¶ De significatione

alios sapienter asserunt in q^{uo} de significati-
one per conjunctiones duorum malorum in istis inferioribus
Quia significatiua quatuor sunt signorum et multarum
est sciendum q^{uod} quatuor eorum significat accideri
belloz et guerras et hoc maxime in signo
canceris. Item etiam si in aliis signis significat
impedimentum et malum sed non tunc sunt in
hoc signo q^{uod} tunc significat eorum quatuor ma-
ximas mutationes in mundo et maxima accideri
mutantur et cum regna aut sua quare ter-
ribiles ex quibus sunt. Infestiores suffocantes
capientes pessime et destructiones regnorum con-
bustiones seu incendia et multe sanguinis effu-
siones fames mortalitates sterilitates atq^{ue} multi-
tudo pestilenciarum. Item si sunt occurrentes accideri
eorum significati ab eo prout fuerint propinqui soli.
vel ab eo remoti et q^{uod} sunt occurrentes in eorum
conjunctione plangentur et tardantur eorum signa.
De signis eorum in conjunctione per alia signa n^{on}
esset hic longum enumerare. **C**onsumpti amore le-
gerimus ponam hic signa dicte q^{uod} in malignis
aliis signis per signum canceris quare dico q^{uod} si fuerit

fuerint saturnus et mars in signis auctis significat
 guerras et si iupiter et luna testificantur eis sicut
 similitudinem et similitudinem et apparebunt signa iudicis
¶ Si autem fuerint quatuor eorum in tunc significat guerras
 rursus similiter quod si iupiter testificatur eis sicut morte
 bestiarum et eorum infirmitatem et mortem inter
 et regnabit humor colericus in eis. **¶** Si duo luna
 et testificantur dictis comitum et iupiter et venus
 tunc sicut predicta et etiam multas falsitates et de
 rapinas in gentibus atque riueros terribiles et
 augmentum aulorum et mortem regum et opprobria
 infamiam et diffidens bestiarum et aulorum eorum
 et effusionem sanguinis et detrimentum arborum et plan
 tarum cum multo flatu ventorum. **¶** Si vero quatuor
 eorum fuerint in gemis sicut guerras per occidentales
 et si fuerint cum testimonio duorum lunarum et solis
 ad eos significat sicut in omni terra miserrimis
¶ Et si fuerint quatuor eorum in Leone sicut guerras
 cum timore gentium a rege et terramotus cum
 destructione arborum et aulorum. **¶** Si fuerint cum eis
 luna sicut infirmitatem regum adimiam et bohe
 mianam colorem. **¶** Si autem predicta duo in isto
 signis sunt fortiora quam in aliis ideo volumus hic
 ponere. **¶** De aliis autem signis poterit quod volumus
 videre per volumus proprium astronomi. **¶** Et hoc
 breuiter sufficiat de dictis quatuor saturnus et mars
¶ De generatione secundarum stellarum per predictas conjunctiones
Item est sciendum per rationem dictarum quatuor
 sunt alia accidentia in aere per quorundam
 accidentia signum diuersa in hoc mundo. **¶** Nam
 videtur est quod quatuor saturnus iupiter et mars
 sunt in uno gradu quatuor replent aere stellis

son ignibus volantibus qui vocantur assub^{er}
 debet notare quod est triplex modus stellarum iare
 Nam quidam earum sunt rotunde sine caudis que
 dicuntur assub et iste fuit quoniam sol habet vir-
 tutem et potentiam suam cum aliis astris
 aptis ad hoc. Sunt etiam alie stelle que sunt signa
 euentuum. Quare quid fuit in exaltationibus. Similibus
 et quida in exaltationibus planetarum. Quia possunt
 fieri per exaltationem tunc superius in uno q^{uo}
 et simile per mutationem exaltationis cum saturno ut per
 ionem cum Marte ut erat per ionem ad saturnum.
 Et etiam simile fuit in aspectu istorum planetarum
 sicut in q^{uo} dum tu sit aspectus. Unde de cau-
 tis ad centrum. Et de istis stellis quoniam non sunt
 spatiales de quibus loquitur ptholomius sed quod
 p^{er}ta fuit in exaltationibus planetarum. Nam in
 exaltatione lune per planetas superiores ibi
 exaltatio fit stella clara et magna et alie cum
 coma multa et dicuntur argenteae. In opposito
 autem exaltatione fit consimile. In exaltatione
 mercurij fit stella parua ocula bene claudata
 q^{uo} dicitur astore dicitur. Et in opposito fit simile.
 In exaltatione venis fit stella pulchra et magⁿ.
 et dicuntur milres. In exaltatione solis et in eius
 opposito fit stella coloris aurii habens similitudinem
 faciei hominis que dicuntur rosa et est sine cauda.
 In exaltatione martis et in eius opposito fit stella
 clara et parua rubra sursum erecta caput de-
 orsum pendens et dicuntur amantulum. In exal-
 tatione iouis et eius opp^o fit stella quasi erecta
 sup^{er} basim igneam et dicuntur columbae. In exal-
 tatione saturni et eius opp^o fit stella sine cau-
 da parua et magna alijstulm ocula. Et dicitur

In capite draconis fit draco ardens ad modum
 p[er]it[ur] et dicitur p[er]it[ur] In cauda uero fit similis
 fit est temporis et dicitur Vener[is] dicitur p[er]tholo[ma]
 q[uod] quatuor ex illis s[un]t Vener[is] amantibus p[er]it[ur]
 milites assilantur stellis q[uod] omnes signa bella
 et terrores et malignos eventus in mundo et ex
 colore eor[um] cognoscit[ur] malum futurum fit si appa
 reat in oriente v[er]o fit si in occidente v[er]o
 tarde fit Si igitur volumus scire quid significat
 quelibet de novis comete sup[er]notuit dicit
 p[er]tholo[ma] q[uod] quadrag[inta] et alij sapientes post ip[s]um
 q[uod] illa cometa que dicitur Vener[is] est horribil[is]
 visu et vadit p[er] solem et apparet de die q[uod]
 cum apparet significat diminutionem fructuum
 arbor[um] et terrae nascitur[um] et mortem regum et
 ditionum et novum q[uod] sunt ap[er]t[ur] regnos Cum signa
 est ista ut patet hic

Secunda vero dicitur quadrilunij et est
 quasi ex colore maris et habet iuxta
 se radium in modum fumi subintrant[is] q[uod]
 cum apparet signa penuriam non t[ame]n excedit
 modum p[er] no[n] fument[ur] et signa guerras de quibus
 si iuramentum reliquos ult[er]i[us] modum no[n] appetit

Cum uero dicitur peritiam habet radium grossum
 ac si post se peritiam habet et non est malum
 lunda que cum apparuerit signat similitudinem atque
 paupertatem et similes paupertatem amone q' per
 fuit inuncta cum planens ita erunt sua signifi-
 ca

Illa cometa que dicitur miles est de natura
 veniens et est magna ad modum lune et
 habet radium longum et ramos similes et fundit
 eos post se que si apparuit pagat. e. signa
 significat mortem regum et magnatum atque
 nobilium et q' infingunt homines in mundo q' vellet
 mutare leges et res antiquas et dantes novas
 et eius peris signum apparuit ex parte vsus
 quum extendere audiam et ramos in

Cum uero ille que dicitur dicitur astore de
 esse de natura merum et est color eius
 rubens et apparuit parvus respectu aliarum
 cometarum et habet caudam longam et extendit
 radios suos in altum in modum alie tementes
 capite inferius reducentes illa ad unum locum
 que quando apparuit significat mortem regum
 seu magnatum et nobilium que sunt apti regno

et maxime versus partem ad quam extenditur com-
dam sui radios et significat guerras etc.

Et illa cometa in dicitur mutua sine aurea
est rubra et habet caudam longam, minorem
tamen quam dicitur astore et est de natura maris
quando apparet ex parte orientis habet signum
depessum inferius et signat guerras ante quibus
ignis et pestilencia morum et famem in terra
babylonie et in terris arabum etc. in egipto sicut
et aquarum paucitas et extenditur hoc usque ad
partem occidentalem

Illa que dicitur argentea habet radium
sua similitudinem purissimi argenti cuius
claritas excedit claritatem omnium stellarum no-
cturnarum etc. Iste cometa apparet solum in partibus
vel ante vel post signat habundantiam fructuum et fructus
in partibus in quibus apparet etc. autem si fuerit in
in scorpiione vel in aliis signis diminet
significatio de perditione etc.

Bosa autem que est alia comete apparet ma-
 gna et rotunda et conspicitur in ea facies
 hominis summo color est inter colorem aurum et
 argentum. **Q**ui si apparet signum mortis regum et
 magnatum duntaxat et nobilium et eorum qui sunt
 apud reges et eorum magnatum regum atque
 sanctorum apparet et omnes res in mundo mutabun-
 tur in ad melius.

Illa autem que dicitur nigra est de natura sua
 quasi de simili colore cum eo. **Q**ui si apper-
 situr mortalitatem per mortem nullo et per
 gladium atque demerendum. **E**t siue ut dicitur per
 hoc quadruplex capto ultio per stelle predictam
 deo ventos et spiritum arum ostendunt in

Dicitur etiam sapienter in astro. **Q**ui predicta
 comete si apparet in signis in cruce
 significat eorum. **Q**ui si apparet aliqua comete
 in cruce significat multas guerras in multis re-
 gionibus et multas effusiones sanguinis et stru-
 cturas magnas et destructionem magnam et
 levationem malorum. **E**t ita de aliis signis ut
 patet hinc hinc per albinum differt ultima
 quanta tractatus de quibus magis. **E**t non
 per ad studium in qua parte sua regione mundi

201
eveniet illud quod significatur per stellam cometa
delos aspiciat versus qua patrem mundi trudit
audiam quia in illa parte erit accidere ipse signus
per stellam cometam de tribulatione guerra atq
pestilencia etc. Et hoc breviter sufficiat de stellis
cometis et similibus q. quatuor ratione predicta
conclusionum tunc superiorum etc. **Q. quid accidit in**

istis inferioribus ex conjunctione planetarum inferiorum

Q.uia in partibus suis ostensum est quod
quid accidat in istis inferioribus totum quod
tunc superiorum satis rationabile videtur q. vi
deamus quid accidat ex q.ue planetarum inferiorum
cum superioribus in elementis et elementis etc.
videlicet de comitis coruscantibus pluvias et
imbribus et aliis similibus accidentibus et de hinc
motu etc. **Q.**uod est sciendum q. ex diversis q.ue
planetarum ad invicem et applicat. hinc in eis
maxime ad mare quatuor continua vtriusq.
absq. mare et sonus non pot. fieri continuum
Q.uod ad videndum quid sit continuum est notandum
q. est continuum et fulmen et coruscantia **Q.**uod
dicitur quasi comitis horrens id est sonus fulbris
Q.uod continuum est pars aeris prout subito ad
impetu concutitur sonus **Q.**uod coruscantia non est
pars aeris cum impetu etiam splendent. Item
coruscantia idem est q. fulgur **Q.**uod fulgur seu ful
men scilicet celestis a feriendo dicitur tria enim
sunt eius nomina scilicet fulgur et fulmen et
fulgor **Q.**uod fulgor dicitur quia tangit **Q.**uod fulgur
quia incutit et urit fulmen quia stundit **Q.**uod
coruscantia comprehendit fulgur et fulmen et
coruscantia est appropinquat vaporis subtilis in
flammati evanescentis in aere sine defensione ad
terram **Q.**uod fulgur vero ignis grossior qui penetrat

herbas et res mobiles. **Fulmen** autem est vapor siccus
 virtus et compactus impetuosus cadens maioris
 virtutis quam fulgur patitur quod tangitur penetrat et
 vitæ suæ liquefacit omnia et fundit et nullum corrup-
 tibile ei resistit et ideo sicut aëstis facit ab eis
 doro insputatur. **Generantur** enim tonitrua ex fi-
 gure nubium cum spiritus ventorum eorum sunt recepti
 se se ibidem versando perantur magno concupis-
 cuntur ut viscerum que licet sit parva facta
 tamen magna emittit sonum. **Aristoteles** vero in *metheo.* li. 2.
 dicit quod tonitruum fit ex vapore igneo in ventis
 nubibus incluso quod dum nubem exire debet ipsam
 cum violentia impit et facit stridorum magnum.
Thomae autem dicit ex conflictu quatuor elementorum
 tonitruum generari ex eo quod duo sunt agentia et duo
 patientia. **Quia** cum solis calor aquam sursum elevat
 humor ille humori inferiori colligitur et sic nubes
 efficitur ad quam cum calor ignis pervenit calorem
 aeris superioris permixtus ex generatur qualitatibus
 eorum multas quibus generatur conflictus. **Effectus**
 vero istorum accidentium sunt mirabiles. **Manus**
 aliqando inveniuntur ledere flores vinearum et non
 inveniuntur combustionis vestigia. **Sed** aliqando inveniuntur
 liquefacere aurum et non ledere ferrum in quo est
Item aliqando ledit gladium et non vaginam aliqando
 vultum vitæ calcantem aliam et non ledit pedem
 vel corpus. **Aliqando** alterat colorem hominis et
 nihil aliud facit. **Aliqando** sufficit et nullum signum
 adustionis apparet. **Aliqando** vis apparet. **Sed** aliud est
 fieri quod maxime ut dicitur semper est mirandum
 quia aliqando adurit dolium vno pleuro et vno
 stat per tempus. **Item** dicitur quod animal percussus
 a fulmine si est venenosum amittit venenum
 ut serpens percussus a fulmine venenatur
 si tamen paratur ab homine non venenatur.

quia venenum serpentis non punitur nati Verum
in eo **S**tem punitum a fulmine habet odorem sul
phureum **S**tem animal punitum a fulmine Vertu
caput versus fulmen **E**rgo ergo ostensum est
quid sit tonitruum et quo in quibus tonitrua in
modo est videndum ex quibus quibus pte gnam
predicta **Q**uod scilicet ostenditur est novum q absq loue
et marte non pnt in dictum est gnam tonitrua
Sic est ergo q pntur exis in aliqua exaltatione
hene in aspectum maris Veniem martem et
sol non sit in gradu putali fiat tonitruum
Dum sol est in termino maris sit tonitruum omni
tempore anni **S**tem qn quingentis mris solum
tonitruum in aere timorofum et terribilem **S**tem
mris in gram exis tonitrua et fulmina nomia
insimul **S**tem quatuor solum et mris i capu
vino si testifictur eis sol et mercurius tunc
multiplicatur Veni et fulmina **S**tem mulier
quocumq hma applicatur mris in mansione
humida fiat nubes humilior et comitatus
cum tonitruis et coruscationibus et pluvias sine
nubibus nisi sint simul quatuor cum loue ut
saturus in et her sufficit de constellationibus
per quas gnam. tonitrua coruscationes et
fulmina **S**tem etiam de signis tonitruorum
aliqui sapientes dixerunt q quicq tonitru
in aliquo de xij. signis sint in die sive i nocte
Verum erit quicquid significavit in eodem ano
futurum nisi aliud tonitruum in sde signo ab
eo veniat et tunc prius tonitru significatio
pbit **V**erbi gratia si sol exis in aere tonitru
significat q herbe habundabunt angustia erit
in filie hominu quadrupeda. multiplicabunt
et bestie aqua minorabunt **S**tem aut tonitru
in turre significatio prius tonitru in aere

prebit et significabit qd annone prosperabunt. inon
 tabus per in vallibus deficiunt ut et sic debet intelligi
 de ceteris signis. **S**i igitur tonitruum in primis pluuiis
 et grandines erunt funetum et legumina habunda
 bunt et multa repalia erunt. **S**i in canis sufficit
 qd erit fures in hominibus et comores locustis et fructus
 terre denustabit. **E**t si tonitruum in leone erit sedicio
 inter reges annona erit cara in p^{re} uel in fine e
 rit p^{re} sedicio et mouetur aliquis magnus d^{omi}
Si aut tonitruum in uirgine fore campum insidiabit
 hominibus et quadrupedibus mouentur. **S**i in libra
 scitatis erit in vallibus in p^{re} uel deinde erit
 pluuie et erit annona cara in fine. **E**t si in
 scorpiione tonitruum erit rariis paucis et oleum
 uile pisces et peridra mouentur feminis abor
 tibus facient et erunt magni ventus. **S**i uero in
 sagittario tonitruum erit pluuie congrue set fructus
 arborum cadent et reges peribunt. **S**i aut tonitruum
 erit in capreolo multe gentes disperuntur mag
 pastolencia erit in hominibus et mortuorum uidi
Et si in aquario pluuie erit magne et erit in
 hominibus iussu scilicet et erit comores magna in
 sculo. **S**i aut tonitruum in piscibus erit gelu et scitatis
 in terra et fructus terre deficiunt. **S**i uero in uirgine
 habundabit diuicie erunt in p^{re}to homines infirma
 bunt. in non mouentur. **E**t huc sufficiunt de sig
 nificationibus tonitruum. **Quomodo genantur ni**
les et pluuia in aere etc.

Dicto supra de tonitruis et de generatione uis
 quo modo genantur. et quid significent per
 quodlibet signum modo uideamus quo in generatione
 nubes et pluuia. **T**ercia qua mutiam est sciendum
 qd pluuia p^{re}do metho. tractatur sane clare et late
 ualiter et p^{re}ter de generatione nubium et ymbrium

et de gelu et nix. **¶** Unde uidetur quod cum calor
solis expandit radios suos super terram virtute sua
actualiter paulatim aquam sursum ab aquis et paludibus
in modum cuiusdam vaporis subtilis et ascendit usque
ad modum aeris ubi ibi remanet et humor ille
humori inferiori coniungitur et sic nubes efficiuntur et sunt
quidam ascensus vaporis alij sunt nubes nigre et
cum vapor ille congelatur fit pluvia et fit eis desec-
tus ex calore solis radiante super dictas nubes.
¶ In tunc quod totaliter ipsas consumunt et tunc videtur
aer purus et clarus et celum in colore azurum.
¶ Nam videtur quod de terra quidam nubes et
pluvia sunt a simili de quodam paruo madefito
posito ad desiccandum. Nam tunc exiit quidam
humiditas ab ipso sicut fumus vel vapor subtilis
sursum ascendens. **¶** Si tunc aliqua sursum tenet
manu suam ipse sentit dictum vaporem in tunc
quod humidaretur manus sua et tunc posset effi-
dicta humiditas quod ascenderet sursum ad manum quod tota
manus madeficeret. Item quod guttur ab ea aqua
descenderet. **¶** Et sic patet quod non fit generatio
nubes et pluvie secundum naturaliter. **¶** Et quia uidetur
est super omnia ista accidentia in elementis. **¶** Unde
ratione motus corporum super elementum patet est
videndum quod nubes et pluvia fit secundum diversitas
generis et applicationes quas facit luna in aliis
planetis. **¶** Nam si luna post preparationem eius a pluvie
congregatur cum saturno in mansione lunata facit
pluvias magnas maxime si luna fuerit infra ra-
dios saturni quorumque aspectu a domino Venus
vel Iovis. **¶** Si autem congregatur Iovi ut apparetur
similiter in domino Iovis vel Venus aut mercurij
significat etiam quod multum pluit. **¶** Luna cum mar-
te similes in domino Iovis vel Venus significat
multum pluviam nisi sol sit infra radios saturni.

Vel Iouis. Item luna cum sole similiter in Anno Iouis
 Vel Venere si sol sit infra radios saturni Vel martis
 multum pluit. Item luna cum Venere simili. In
 Anno Iouis aut mercurij Vel Venere una significat
 pluvias. Et luna cum marte stitit in termino
 Venere Iouis Vel marte una multum pluit. Item
 cum luna est in signo scorpius et marte in eius
 opposito significat quod erunt pluvie habundantes. Et
 nota una quod in ascendente quies vel oppositio
 pluvium solis et lune si fuerit aliqd signum de iphi
 citur aquarum. Propter hoc est de pluvia in illo
 mense. Item ab illa splendet et a Venere et luna
 accipitur pluvie. Item nota quod in ascendente
 quies solis et lune est signum aquarum et luna
 aut pluvium. Item illud signum in eadem die
 quod luna fuerit gradum quod fuerit in ascendente plu
 via incipit et durabit ad unum terminum quod tunc
 morabitur in illo signo. Item signum ponatur
 quod quies solis et lune seu nomlumis quod a virgo
 dicitur fiat in decimo gradu tunc et hora dicitur
 quod sunt nomlumis sit ascendente primus gradus
 cancer ante quod luna per motum suum veniat ad
 illum primum gradum cancer pluvia incipit et
 durabit dicta pluvia tantum quod tunc luna mor
 tabitur in dicto signo cancer et sic de singulis. Item
 Et hoc sufficit breviter de generatione nubium et
 pluviarum et de pronosticatione adveniens earum.
 Item aliqui de sapientibus antiquis posuerunt
 pronosticationes aliquas generales ex accidunt plu
 vie in quibus solis et lune sunt in nomlumis
 in quolibet mense anni. Et dixerunt quod si in
 nomlumis in mense martis fiat pluvia signum
 mortalitatem bestiarum et ita intellige de alijs

alio mensibus anni semper in nouilunio. Si autem
 in aprii fiat pluuia significat qd rex occidet aliquem
 de domo sua et si sol luceat illa die significat qd fumen
 erit in illo anno. Et si pluat in mense maii infirmu
 tates erunt multe. Si aut in mense iunij pluat erit
 inundatio aquarum et si sol luceat erit mortuorum
 p totum. Et si pluat in iulio tunc inundabit pluuia
 p quatuor menses et si sol luceat deficiet pueri
 et bona illius anni. Si aut pluat in augusto int
 triplabuntur herbe ortorum pratorum et camporum
 et erit satis bladi. Et si sol luceat deficiet p totum
 annum. Et si pluat in septembri aque inundabunt
 et mulieres pregnantis parturient fetu suu
 usq ad tempus delictum et erit pax in terra et
 si sol luceat pestes deficiunt. Si vero in octobri
 pluat erit multitudo latru et assuebunt ad
 iniuriam et inter se prelia facient post ea winter
 ad parum si aut sol luceat erit multa effusio
 sanguinis. Et si pluat in nouembri erit mortu
 litas quasi in omni regione et si sol luceat gualde
 veritas in corporibus hominum. Si aut in decem
 bri pluat erunt infirmitates oculorum et erit
 bona semina et si sol luceat erit mortuorum
 hominum. Et si pluat in ianuario boni erit aug
 et si sol luceat non erit ita boni. Si no pluat
 in februario annus durus erit et annus vltimus et
 si sol luceat magna pestencia erit in. Et hoc
 de pronosticis et accidentibus significat p
 pluuiam in nouilunio cuius menses sufficiunt
 intelligendo qd significat nouilunij p menses
 pnt si in nouilunio secundi mensis veniat
 pluuia. Et ita intelligendum est de ceteris mensibz
 qd de gelu et nunc quomodo gignatur
 gignatur modo videtur de gelu et nunc et
 grandine et quo modo gignatur. Sphera

metho. **S**ecundo dicitur sane omnia ista **q**uia
 non omne videtur plm huc sunt introducte in na-
 turalibz id ad introductionem pponit est dicendum
 q gelu et nives accidunt ratione maxime frig.
 aeris in uno loco magis q in alio sicut in alio mo-
 tibus ut subandis et montibus et in multis aliis
 similibz que sunt maxime in pte septentrionalibz
 in sexto et septimo climate et ultra **i**n quibz mgt
 invenitur nives q in aliis partibus et plus in locis
 altis et montibus q in vallibus et planitiis q fit cu
 frigidi qia ibi aer est minus calidus q in partibus
 inferioribus eo q est ibi magis subtilis q inferius et hy-
 tumum q ibi est ibi magis subtilis de tanto recipit
 minus de calore **q**iam magis aer est spissior seu gressior
 de tanto recipit maiorem calorem ubi sol potest
 tingere sicut videtur a simili in rebus naturalibus
 elementis sicut in ferro et calice quia maiorem calorem
 recipiunt q lapis nec lignu quia magis res est densior
 et grossior atq spissior nature de tanto recipiunt
 in eis maior calor et fit ignis q in aliis q sunt
 debiliores fortitudinis **I**tem est de aere superiori qui
 est subtilior nature q ille qui est pimus terre id
 circa si nubes gignunt **q**er ascedunt ad aerem subtili-
 si invenit tempus ut hyemps tunc ggelant nubes
 et ratione maxime frigidi fit mixti **q**ia aut aer
 sit serenus ratione sua frigidi fiat gelu et
 cadit de nocte congelatum ad modum extremiore
 stant **q**am quodam serapim subtili **q**ia aut pluvia
 ggelatur in nube tunc fit grando **q**nam minor cu
 frigoris fiat grandinem q minorem **q**nam grando.
 gignatur causa alicuius venti frigidi qui ggelat
 grandinam ventum in nube et deducendo in una
 massam ratione caloris solis quam tingerit effi-
 citur massa dura et cadit ad terram et magis

grossa nascitur qd cadat nam in cadendo dissoluitur ice
 hnditur auro inferioribus. Et scias qd gelu fit p duos
 planetas oram p se non asprant dum in sunt in
 quibusdam gradibz qui dicuntur putres. Et nullus
 ptamz solus pt frare uel causare frigus seu gelu
 in gradibus putres putres satum nisi luna tpsus
 prigradu putres sit infra radios alius ptas
 magnos. Et omne aspectus planete ad ptamz
 gradu putres fuerit gelu et quicquid tunc cadit in
 montanis est mix. In tali aut forma s'm gradu
 alius exaltatio fit gudo. Et si luna hndit mont
 in aspectu ad satum aut alium in putres gradu
 ut habet contrarium qd transit a putres in putres
 tunc oram fit per ram gelu. Si tunc oram solus
 in putres p sol non sit in finis maris qd tunc
 fiat gelu et omne oram tunc cadens est mix
 in montanis alij ptas non sit. Et cum sol est
 in putres p luna est infra eius radios in aliqua
 exaltatione fiat mirum in montanis. Et
 hoc breuiter sufficiat de causa gignendi gelu nunc
 et quidam est. **¶ Sequitur videre qd sit terre**

motus et quom causatur et ubi magis.
¶ De gignendi terremotus aristoteli dno mtho
 posuit diuersas opinionis et oram alij
 et albertus mtho. **¶** Terro. Et breuiter est dicendum
 qd terremotus nascitur ex vaporibus in terra inclusis
 Nam terra tota plena subter aere. Et aere pter
 locum superiorem et non potens superius ad nos
 exire pter terram que multum est compacta ex
 hnditur pluuie mouet et agitur et sic fit
 terremotus. **¶** Item dicitur qd aqua descendens sub
 terra de loco ad locum facit terremotum. **¶** Aristoteli
 dicit qd terremotus contingit ex aliquo accidit.

magnam multitudinem exalaris calide et siccitate materiam
 pelliculam interius ad ipsam terram que petens ascendere mo-
 uet et agitur. **¶** Albertus loquendo generaliter dicit quod
 terre motus est in parte super quam videntur fieri aliqui
 super quam videntur humiditas et plus in siccitate quam in humiditate.
 Dum modo sit in terra humor sufficiens generare vaporem
¶ In tempore autem humido fit accidens terre motus quoniam
 materia vana faciens terre motum non generatur tunc
 multum sed quia multiplicatur humiditas in terra in
 grossatur humor plurimum propter fugam terre et
 quia separatur a calore aeris qui sunt qui descendit
 ab isto expulsi vias et poros per quos habet exitum
 vapor. **¶** Et ideo vapor delatus a diversis terre partibus
 ad locum unum coarctatur multa motus in se ipso et
 ideo agitur de uno latere circum in aliud et illa
 agitatione movet locum et fit terre motus. **¶** Et a
 simili dicit aristoteles quod spiritus exardescit in corpore nostro
 est causa quare tumoris nostri corporis. **¶** Nam sepe
 accidit timor in nobis propter variationem quia
 tunc viasinales ingressus est aer frigidus cum
 obstat spiritus calidus humores exardescunt repellens ipsum
 a quo etiam aer spiritus ille repellitur et repantur
 et tunc causatur timor foris repulsionem et pulsione
 quod tunc videntur videretur habet spiritus patet. **¶** Et ex
 his possumus scire et intelligere ea que in aere
 sunt videlicet quod quare spiritus violenter erumpens
 de nube missis tonitruum irradiaunt arboribus
 castra et templa subvertunt. **¶** Et hoc videri scire
 possumus ex his que sunt in corporibus hominum. Nam
 ex motu spirituum fit in ipsis tumor tertius in
 spasmus. **¶** Item in fenestris patet quod aliqui venti
 homines non possunt tenere propter fortitudinem
 spirituum et fortis motum ventorum. **¶** Et nota quod simul

accidit qd fuerit quida tremotus et non cessat donec
terra asperidisset ad altitudinem cuiusdam collis. quo fito
terra sit eleuata motu et rupta fuit et statim exiit
spūs eleuans tantum de fumilla et cinere qd inueniunt
ut loca aransumia. **Item** sunt quidam insule in
quibus pstant qm pde debet flare ventus australis
quia cineris inapuit flare loca ista sonant sub terra
ex qua parte debet venire ventus. **Ista** qd spūs ille
sub terra fiat sonū et non tremotum ppter pau
nitatem spūs inclusi et amplitudine loci. **Item** in
alberis qd sonus frequenter gemitur. Tremotus
qm sonus non quiescit donec terra sit sista et tunc
exiit ventus cum magno sono. **Aliquid** tū est ille sonus
sicut aqua iudans. **Item** hoc qm cineris sunt magne
et spūs parua. **Aliquid** tū est sonus sibillatus qm
vapor per paruas venulas terre compellitur exi
re. **Aliquid** est collisus qm foris venio corpora colle
duntur adunum. **Aliquid** est factus qm retineri
amplius non possunt vapores sicut inapuit fieri
gare obscura et penitus exire. **Primum** est ante tre
motum et est motus magne ventorum. **Secundus**
aut est in augmento. **Tercius** in ipso terre motu.
Quartus in asinnatione ipsius. **Aliquid** aut omnes isti
sunt in terre motu. **Aliquid** tres. **Aliquid** duo. **Aliquid**
vnu tū. **Item** dicit alberis qd cum tremotus
causatur ex vapore terre grosso et fumoso. **Item**
hoc qd vapor ille sit fuliginosus. **Item** id est niger
et spissus. **Item** id est cum est egressus de terra talis
facit nubes color aut solis tingens eum eleuat
eum et atulit. **Item** id opponitur soli et denigrat
ipsum. **Item** hoc in toto fit impossibile qm si multus
spissus fuit non possunt radij solis penetrare
per ipsum et tunc sol est invisibilis sub ipso. **Item** aut

vapor non sit adunatus et spissatus in nubem sit
 spissus tunc insupponit terra elevat multum pul
 verem si sicut terra fuit ante tremotum et tunc
 obfuscat aerem inferum et firmum spissum et
 nigrum et tunc sol luna et stelle apparent per
 hunc aerem sicut sanguis et stelle admixtione
 vertentes. **¶** Item dicit aristoteles quod si sit forte
 tremotus non cessat statim sed primo quod agitur
 terram usque ad loca per unum vel duos dies
 et tunc cessat. **¶** Et post unum vel duos dies sen
 timur naturaliter circa eadem loca. **¶** Cuius causa est quod
 sicut in nobis febres pulsus non cito cessat sed
 paulatim consumuntur humores qui est causa huius.
 Sic quod quanto minores sunt foramina per que spiritus
 debet colari tanto diutius durat tunc fit semper
 minor quia quanto plus exalatum est a spiritu tanto
 minoratur plus tremotus. **¶** Unde dicit albertus
 quod in loco multum compacto diutius durat
 tremotus quam in loco arenoso et poroso. **¶** Item
 aliqui loca sunt parva aliqui magna per que
 debet exire spiritus. **¶** Unde dicunt poete quod tre
 motus dimisit hispaniam asiam et italiam
 ab apulia. **¶** **¶** Modo veniendo ad eam partem.
 Unde fuit tremotus est dicendum quod quociens est
 saturnus in eodem gradu cum lune et matris et
 gradus ille sit patris fuit tremotus. **¶** Et videtur
 si saturnus et iupiter tunc vel iupiter et matris
 tunc vel saturnus et matris tunc sunt in eodem gradu
 per aspectum si tunc alter gradus non sit exaltatus.
¶ Et nota quod sunt loca terre motus quatuor. **¶** Sicut
 patet. **¶** Insuper in superficie solida in fundo cavernosa

ut montes et litora maris et aquarum. **E**st autem
 quoniam fundus aquarum solidus et quoniam tenuissimus. **Q**uoniam quoniam
 sub mari absconditur insule super aquas et maria
 terremoti est vapor in visceribus terre reflexus p
 opus predictorum corporum. **E**t nota quod isti sunt plures
 videlicet saturatus maris et mercurii efficiunt terremotu et
 precipue in terris medionalibus. **A**tem quoniam quinquaginta
 sunt dies infortium in uno signo terre et fuerit
 impediri luna venit cum eis significat quod erunt
 terremoti et regne ciuitatum. **E**t hoc sufficit
 de causis terremoti. **E**t quia aliquando
 non solum fit terremoti sed etiam sunt magna
 inundationes aquarum seu delugia. **S**ecundo est
 sciendum quod cum plures plene in reuolutione anni
 quicquid fuerint in signis aquarum hoc est signum
 quod erunt inundationes et multe pluuie seu delugia
 particularia. **S**imiliter si in reuolutione anni mundi aut
 in aliqua quatuordecim superius maris Venus et luna
 quicquid fuerint in tunc signum quod erunt terre
 motus et aque multe. **A**tem saturatus superius
 maris sol Venus si fuerint quicquid in tunc fa
 ciunt terremotum et dampnum maris et

Que de ventis et quomodo et unde causantur seu generantur

Dicit aristoteles quod ventus nihil aliud est quam
 vapor terreus aeris superius turgentis
 cuius fortiter impetu impellens vel est
 vapor status elevatus de terra per unum solis at
 trahunt ipsum. **E**t nota quod sunt sunt ventorum
 motores quot sunt celestium ordines. **Q**uoniam cum sol
 sit signus nature orientalis facit ventum quoniam
 per similitudinem saturnus occidentalem superius vero aqua
 lonarem et maris similitudinem australem. **E**t sic patet
 quod sunt venti quatuor principales videlicet orientalis
 occidentalis aquilonarius et australis quos et ego

nullus illorum quatuor planetarum predictorum est in
 aspectu nec in putro nec in exaltatione aliqua non
 fit Venus Saturnus facit Venus sicut quia est
 fortissime virtus. Et aut aliquis illorum quatuor
 est in putro vel exaltatione aliqua facit Venus.
 Et nota quod sol in gradu Venus est fortior omnibus
 propter quoniam solis omni illis et propter elementorum
 inclinationem ad solem. Et super est fortior Marte
 et sol saturnus et saturnus Ioue et Marte. Item non
 quod sol principaliter dominatur in oriente et gubernat totam
 medietatem terre habundat orientalem. Luna dominatur
 in occidente et gubernat totam medietatem occidentalem
 et propter hoc saturnus dominatur in oriente Mars in occidente
 Iupiter in septentrione Venus in meridie. Item sol omni
 saturnus mouet Ventos in oriente. Luna in Marte
 in occidente Iupiter septentrionalis Venus meridionalis.
 Item Venus Iuxta orientem et septentrionem mouetur
 a sole Ioue et saturnus et a tribus signis aeris. Et
 Iuxta orientem et meridiem mouetur. Venus a sole
 et saturnus et Venus et tribus signis terrae. Et
 Iuxta meridiem et occidentem mouetur. Venus a
 Venus et Marte atque Luna et a tribus signis aquae.
 Et Iuxta occidentem et septentrionem mouetur
 Venus a Marte Luna et Ioue et a tribus signis ignis.
 Et non quod omni quatuor sunt omnes tres planetes su-
 periores in signis aeris significat fortitudinem Ventorum.
 Similiter fit quod quatuor sunt omnes tres planetes inferiores
 saturnus et Iupiter in signis aeris. Et quod fluxus
 et refluxus maris oceani et quomodo causatur.

Dicitur habetur a sapientibus fluxus et
 refluxus oceanis maris dicitur provenire
 a luna quod ibi maxime dominatur et quia stellae
 vires ex huius radiatione funduntur. non est scilicet

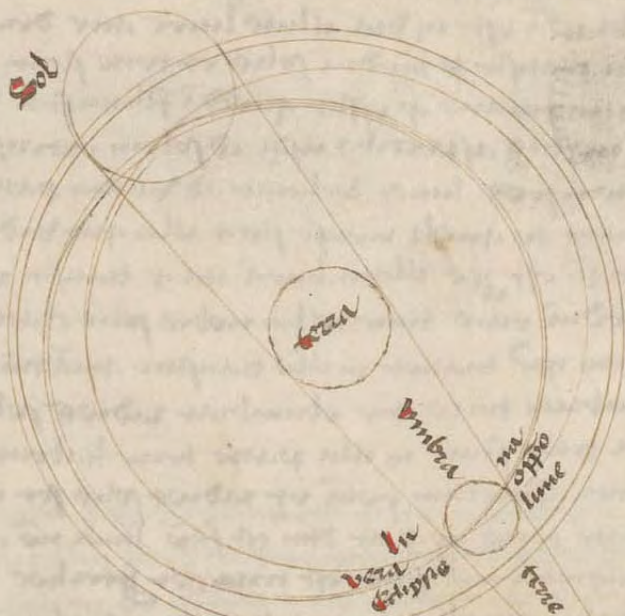
lune radiationem suam variationem fluxus maris etiam
varia. Cum igitur luna soli appropinquat plus assimi-
latur eius nature propter radiationem participatorem. Ideo
quictione sua nolumus fit fluxus fortior similis
et in oppone propter lumen sui augmentum. In quodam
ergo minor erat fluxus. Et hoc brevis sufficiat
de accidentibus que sunt in eis. Et aliis inferioribus per
quorum et influxum superiorum corporum celestium.

De eclipsibus lunariis. Videtur solis a lune

Luna pars et finalis huius brevis tractatus
hanc partem cuius est de huius que accidunt duobus
lunaribus videlicet in obscuracione lumen
eorum et de significacione anglorum eorum obscurati-
onis. Quia quia partem est sciendum quod sol et luna per
obscurati. i. partem eclipsim et hoc duobus modis. Nam
sol partem eclipsim ratione lune. Luna autem
partem eclipsim ratione terre. De eclipsi igitur
lune est sciendum quod fit in plenilunio hoc est in
oppone lune cum sole. Nam sol cum sit maior
totum terram nostre est quod medietas speciei terre ex-
trahit a sole semper illuminatur et quod umbra terre
extensa in aere tornandi minuitur in rotunditate
donec diffinit in superficie circuli signorum in
separabit a radice solis. Est enim radice punctum
directe oppositum soli in firmamento. Unde cum
luna est in plenilunio in capite ut cauda dra-
conis sub radice solis tunc terra interponitur
soli et lune et omnis umbra terre cadit super
corpus lune. Unde cum luna lumen non habet
nisi a sole est notum quod tunc diffinit a luce et tunc
fit eclipsis in universa terra gentes. Si fuerit in
capite vel cauda draconis directe. Quod autem non
fuerit directe in capite ut cauda per pro vel infra
medietatem de minimis eclipsis fit semper eclipsis.

particularis in plenilunio vel ortu **¶** Cum autem i quibet
 opponit hoc est in plenilunio non sit luna in capite
 vel in cauda draconis nec supponit nadam solis
 id non est nunc quod luna paratur eclipsim semper
 in qualibet oppositio **¶** Cum figura ut intelligi possit
 quoniam est ista que sequitur

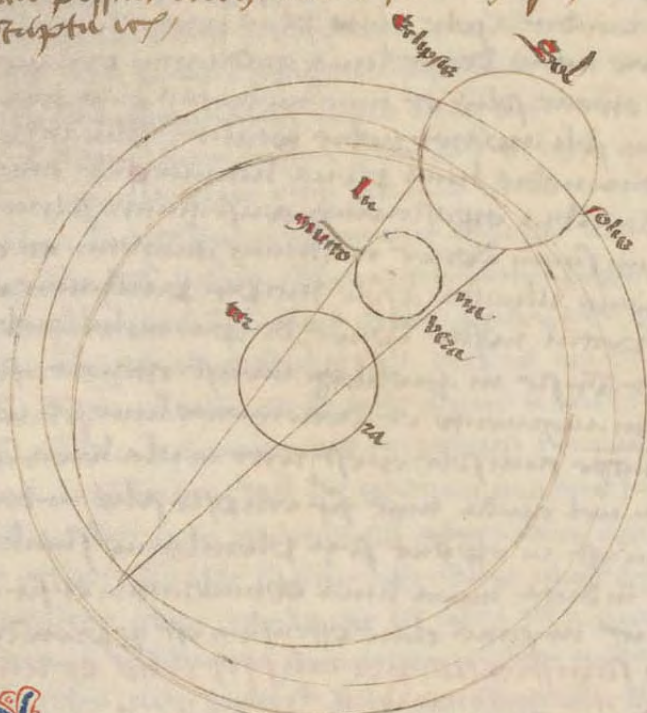
De eclipsi autem solis est sciendum quod
 dicitur fieri in conjunctione eius cum luna id est
 in plenilunio sed non in omni plenilunio sed in conjunctione
 tunc fit eclipsio solis in conjunctione seu plenilunio
 quoniam luna invenitur in capite ut cauda draconis ut
 ipse vel infra metas tunc corpus lune supponitur
 super aspectum nostrum et corpus solis vnde tollit
 seu obumbrat nobis claritatem solis et tunc sol par
 tium eclipsim non quia diffinit a luce sed quia diffinit
 nobis claritas eius per suppositionem lune super aspectum

21
nostri et solis. Et scias quod quod est eclipsus lune in omni
terra est eclipsus. Et omnis eclipsus solis non est
in omni terra. Vnde videtur in omni terra. Vnde possibile est quod videtur
atque in uno climato et erit ibi eclipsus et in alio non.
Et hoc accidit propter diversitatem aspectus in diversis climatibus.
Et quod luna non est tantae magnitudinis sicut est terra
et ideo non potest obumbrare totam terram nisi solus
ubi ipse est in via illius lune que directe claudere
seu transit per medium solis et tunc sicut dixerimus
imaginamus quod esset quoddam filum seu linea recta
a nostris aspectibus usque ad solem extensa. In qua quod
luna sepe luna declinat ad unam partem at ad
aliam in quolibet mense sicut illa que vadit sub sole
per quod est ipse illam lunam in qua transit recte per
medium eius tunc tollit nobis solis claritatem in
ipsum modo manet in illo transitu quia tunc fit luna
umbra terre que obumbrat radios solis. Et illi
qui tunc sunt in illa parte terre habent umbram
inter aspectum eorum et radios solis per non in omni
parte terre. Et quod ut dicitur est super luna non est tantae
magnitudinis sicut est terra. Et propter hoc non potest
totaliter obumbrare terram per ipsum nisi solus in illa parte
ubi ipse est recte in linea illa ut dicitur est quod claudere
seu transit per medium solis et tunc. Et sicut corpus
lune tunc interponitur inter aspectum nostrum et corpus
solis et tollit seu obumbrat nobis claritatem solis
et fit eclipsus solis ut in eclipsi lune terra inter
ponitur soli et luna sicut inter luna et solem quia
est in directo illius lune et tunc non umbra terre
cadit super corpus lune et fit obscuratur et tollitur
ab ea lumen quod habet a sole et fit eclipsus lune.
Et sic patet super claritatem per supradicta qualiter
convenit eclipsus solis et lune. Quod ut videtur

predicta possunt a legentibus intelligi sequitur figura
inscripta ut

Et quia supradictum est quod luna patitur
eclipsam propter interpositionem terre inter
lunam et solem eo quod luna non habet lumen nisi
a sole idcirco de diversitate receptionis luminis cuius a
sole aliquid sub breuius pro introducendis hic figura
Et sic dico quod terra est secundum quod luna ut dictum est
non habet lumen quod visum nunc possit immutari
nisi a sole Nam semper illa medietas lune que
obicitur soli illuminatur a sole Cum igitur luna sit
semper quolibet mense in quatuor cum sole tunc me
dietas lune nobis obiecta est obcurata Per cum
luna sit velocior in motu suo quam sol pertransit
igitur solem et aliquid eius porcio illius medietatis
que soli erat obiecta incipit converteri ad nos

et apparere nobis ad modum figure arcuatis et ipso
 plus uadit a pole tanto plus parte illuminata incipit
 apparere nobis donec luna gradum suum per motu suu
 sit in oppositu solis et tunc medietas eius tota que
 obicitur soli apparet nobis totaliter Illuminata quare
 uidetur nobis luna plena lunum. Et cum luna
 transeat ab hac opposicione auersatur solem per
 motum suum donec ei iterum contingatur et tunc
 medietas illuminata a pole incipit paulatim occultari
 et aspectu nostro donec de ipsa nihil nobis ap
 paruit. Et sic in quolibet mense extingit ista die
 suas in augmento et decremento lune. Et id est
 in quatuor cum sole et est recte in illa luna qd dicitur
 neper uel cande tunc fit eclipsis solis ut dicitur est
 et cum est in oppositu sue plenilunio similis si est
 recte in dicta luna luna obumbratur et fit eclipsi
 eius ut ut patet clare ostensum est p praedicta.

**De significatis per eclipses solis et lune in
 istis inferioribus //**

Quia satis per supradicta ostensum est quomodo
 fiunt naturaliter eclipses solis et lune. Incipit
 satis rationabile ostendere quid significet quilibet
 eclipsis sit solis et lune in istis inferioribus cum
 secundum sapientum accidit signa per eclipses lunam
 sunt maxime efficacia et multum ab astronomis
 in reuelandis annorum mundi debent considerari.
 Et licet ista materia sit totaliter astronomie et
 magne speculationis ut patet per ptholomeum
 capitulo septimo sive parte sua quadripartita et p
 alios sapientum in suis voluminibus in quibus periodu
 annorum uel legentium putant tractatum aliqua
 de dictis significandis doctorum eclipsium breuiter
 hic subiungam. Quia igitur qd fit eclipsis solis
 et aliquis planeta qui fuerit impeditus asperxit

solam obstruam tempore eclipsis et postea aspiciatur
 cum mali graduatur illud malum quod dicitur eclipsis
 significatur atque multipliciter impeditur et eo
 foras si fuerit significatur regis illius clivus ubi fit
 eclipsis dominus signi in quo facta fuit eclipsis quoniam
 si sic fuerit et aspiciatur cum aliquo malorum et fuerit
 ille malus magis dubitandum erit de morte illius regis
 in anno illo **Et** si fuerit saturnus tunc timetur super eum
 gravis infirmitas vel aliud grave accidens et hoc erit
 cum primum sol ad gradum qui est rursus medij reli
 hora medij eclipsis **Et** si fuerit dominus illius anni seu
 revolutionis dominus signi in quo fit eclipsis timendum erit
 de futuro imperio vel de ipsorum magno impio
 et quid accidet cum primum sol ad gradum ascendit
 medij eclipsis **Et** hoc si fuerit ascendens aliqd de signis
 humanis sicut gemini aut virgo ut libra ut aquarius
 aut princeps medietas sagittarii **Et** nota quod
 eclipsis solis non potest fieri quin significetur per
 eam aliquod magnum accidens sive quantitatem eclipsis
 ipsius hoc est ut sit ex quarta corporis solis et
 superius **Unde** si eclipsis solis fuerit in auro vel
 in alio signo de triplicitate ignis significabitur interitum
 regum et dominum et scortum sive terre sterilitatem
 atque faminem **Et** si fuerit in aliquo signo de triplicitate
 aquarii significabitur multitudo pluviarum et detine
 tum ab eis et si fuerit in signo aliquo de triplicitate
 aeris significabitur multitudinem ventorum **Et** si fuerit
 eclipsis in triplicitate terre significabitur superfluitas
 frugum et detinendum causa eius in omnibus terre nas
 centibus **Et** cum luna paratur eclipsi et eclipsis
 fuerit in signo frigido significabitur minima glutinatio

figuras. Et si fuerit in signo aquatilis significabit in
mutatorem pluviarum si adveniat tempus id est si fuerit
hyemalis. Et si fuerit estus significabit tempestatem
aeris et ita intellige de aliis planetaribus secundum eam
naturam. Et scias quod omnia accidentia predicta
que per eclipses fiunt significata apparebunt
magis super regiones etiam civitates et fuerint
sub illo signo in quo fit eclipsis. Et quando aliqua civitas
vel provincia invenitur que sit maioris longitudinis
et quod in illa magis appareat eclipsis ad visum illa
recipiet magis opus et significatio eclipsis quam alie
provincie quibus non tam apparebit. Verbi gratia
ponamus quod eclipsis fiat in regione aliqua latitudinis
duodecim. xxxv. graduum et eclipsis fiat in signo leonis
modo est videndum quod regio est illa et que civitas
illa regione sit sub signo leonis et erit in illa
regione et civitate que est illius latitudinis et
sub illo signo apparebit magis ad visum dicta
eclipsis. Et per quodammodo ibi apparebunt magis acci-
dentia significata per dictam eclipsin sub qua
latitudine et signo est civitas hyspat in hysspania.
Et ideo quando modo predicto contingeret aliqua eclipsis
magis appareat significatio eius in illa provincia
et expressius in illa civitate quam in aliis provinciis
et civitatibus. Et nota quod nullum significatum
seu accidentium que fiunt signa per eclipsin plus
durabunt per tot annos quot horis durabit
totalis eclipsis. Dando per unamquamque horam duos
vires. Et per omnes quatuordecim menses. Et
si fuerit eclipsis lunaris durabunt accidentia per ipsam
significata per unamquamque horam uno mense et pro
omnibus duobus minutis una die. Et ad sciendum
infra quot tempus dicta accidentia significata per

eclipses euenient **Q**uod si scire qd ante soli qui est sup
 terram diuiditur in tres partes et tunc perueni
 unt duo signa solis quatuor hore inaequales qua
 ut supra in hoc tractatu dictum est in quorumq; loco
 sit homo semper sex signa sibi apparent et sex or
 culantur **E**t ego fuerit eclipsis in parte orientali
 id est in primo quatuor hore diei artificialis vel
 noctis videlicet in dimissione accidentali signorum
 si in regionem in qua fuit solis in xii. et xi. domo
 tunc accidentia inueniunt euenire in primo quor
 annis si fuerit eclipsis solis vel in primo quatuor
 mensibus si fuerit eclipsis lune computando ab
 hora eclipsis et maior fortitudo accidentis erit
 sine dicti temporis qd designatur durare predictis
 eclipsibus ut dictum est **E**t si fuerit eclipsis in prima
 hora diei erit accidentis in primo anno ut mens
Et si de singulis hore videlicet si fuerit in secunda
 erit in secundo si in tertia in tertio si in quarta in
 quarto anno vel mens **E**t si eclipsis fuerit
 in septimabus quatuor hore solis in decima ut
 nona domo euenient futura accidentia in septimabus
 quatuor annis vel mensibus **E**t fortitudo dictorum
 accidentium erit in secunda parte eorum **E**t si con
 tingit eclipsis in postremis quatuor hore diei ar
 tificialis vel noctis scz in octava vel septima domo
 euenient futura accidentia in postremis quatuor
 annis vel mensibus **E**t semper fortitudo dictorum
 accidentium erit in tertia sive in fine predictati
 temporis **E**t hoc sunt que promisi in principio huius
 libri qui perfectus fuit divina gracia auxiliante Anno dñi
 millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto xviij.
 mensis decembris in ciuitate lugdunensi //

Zodiacus habet duodecim signa sex septentrionalia que
sunt tauro. gemini. aluar. leo. virgo. et sex
australia que sunt libra. scorpio. sagittarius. capricornus.
aquarius. pisces. Quodlibet signum habet triginti gradus
in longitudine et duodecim in latitudine. Sol anno suo
describit lineam eclipticam quolibet mense vnum signum sex
pertransiens.

Hec figura supplet precedentem in qua omnes linee debent
 ymaginari circuli super centro mundi semper interfecantes

Circuli qui repraesentant meridianum et ortum et occasum
 polus ortum in meridiano. Vnde etiam quod lorum et

Maria p^{re}funditas oceanum est. i^{tem} q^{uia} multarum p^{ro}p^{ri}etatum
quide a marinis iunctur ec^{ce} assum^{ptio} ductas
et i^{tem} q^{uia} eade p^{re}funditas m^{un}di est q^{uia} dupla
ad distⁱⁿctio^{em} ante mundi et ante t^{em}p^{or}e

Item est calidus et sic in mundum post spem hunc finem ibi tunc purget
lary qd est summi filii. **Q**uod est calidus et hunc inter dimensionem
Cuius supra spem ignis hunc et hunc in celo de oritur in oritur
mouetur. **A**qua est frigida et hunc qui inter aerem et terram nulli finit.
Et in una parte terre qd est unum qd est alia superius et y magna parte
dispositur aqua in se hunc hunc. **T**erra est frigida et sic qd figuram
habet qd rotunda cuius centrum qd est. 3° parte totidem qd est noli
respondere. **E**t cuius qd est centrum in terra septuaginta gradus quod odo
vultus multus. **E**t duo milia leuorum. **Q**uod claudit aliqui totum circum
terre quatuor quatuor milia septuaginta et quinquaginta leuorum.

yperbor. azurphor
 Cuscuta arbor
 Post-climata

Sexta China dyabolisten

Comitatus Duxoratus

Quarta clina dyrodes

Terza clina dyalexandros

Quid dicitur de pascuis

Primum dicitur dyamezoeb

Encyclopaedia

Wlt' c'f'noxiat' p' t'ur' g'da
p'our haly d'ua' ciuitat'

fronte pedis irradiantur. quosdam protrudunt usque hinc alperorum

Tropin nigrum

Quoniam latius pedem a quiboda fecit usque per finem affixit protrudi
in extremitate iude ad eum est tyberina p[er]sula in qua non videtur. Attonos & vngula
item in ea e[st] parthalis regio in qua nunquam habuit umbras aquilonibus

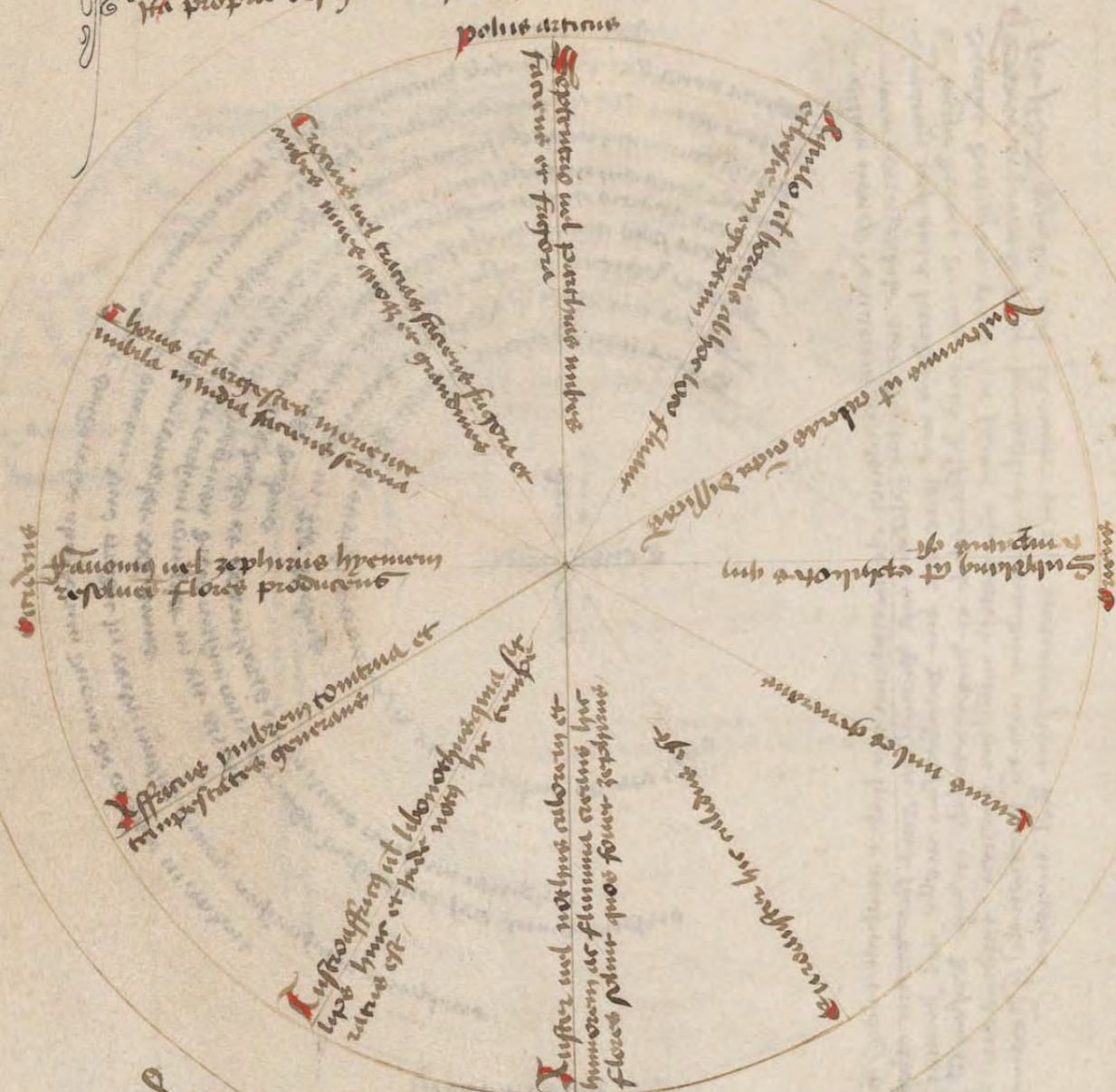
Curly, mottled

Police (continued)

Mare mediterraneum exir ab oceano p[er] istum mundum circa hispaniam p[er]
gades herculis **M**are no[n] rubrum exir ab oceano circa mediu[m] orientis et
meditari a circulo h[er]culeo v[er]o i[n] anno finis iudic[is] oceanu[m] nauigatoe[m] adu[er]s[us]

Hec signa sciunt pro duodecim ventis in qua non omnes
sua propria designantur sunt possunt in scripto

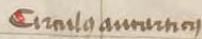
Sed duodecim ventorum quatuor sunt cardinales Septentrio fustus
subplaus et fauonius Alii octo sunt collaterales Ventus autem
australes maior fauonius tempore et in mari maxime et sunt
pauca aut plures ventum flant Ventus autem in terra circa duodecim
Althimus in pelago

143

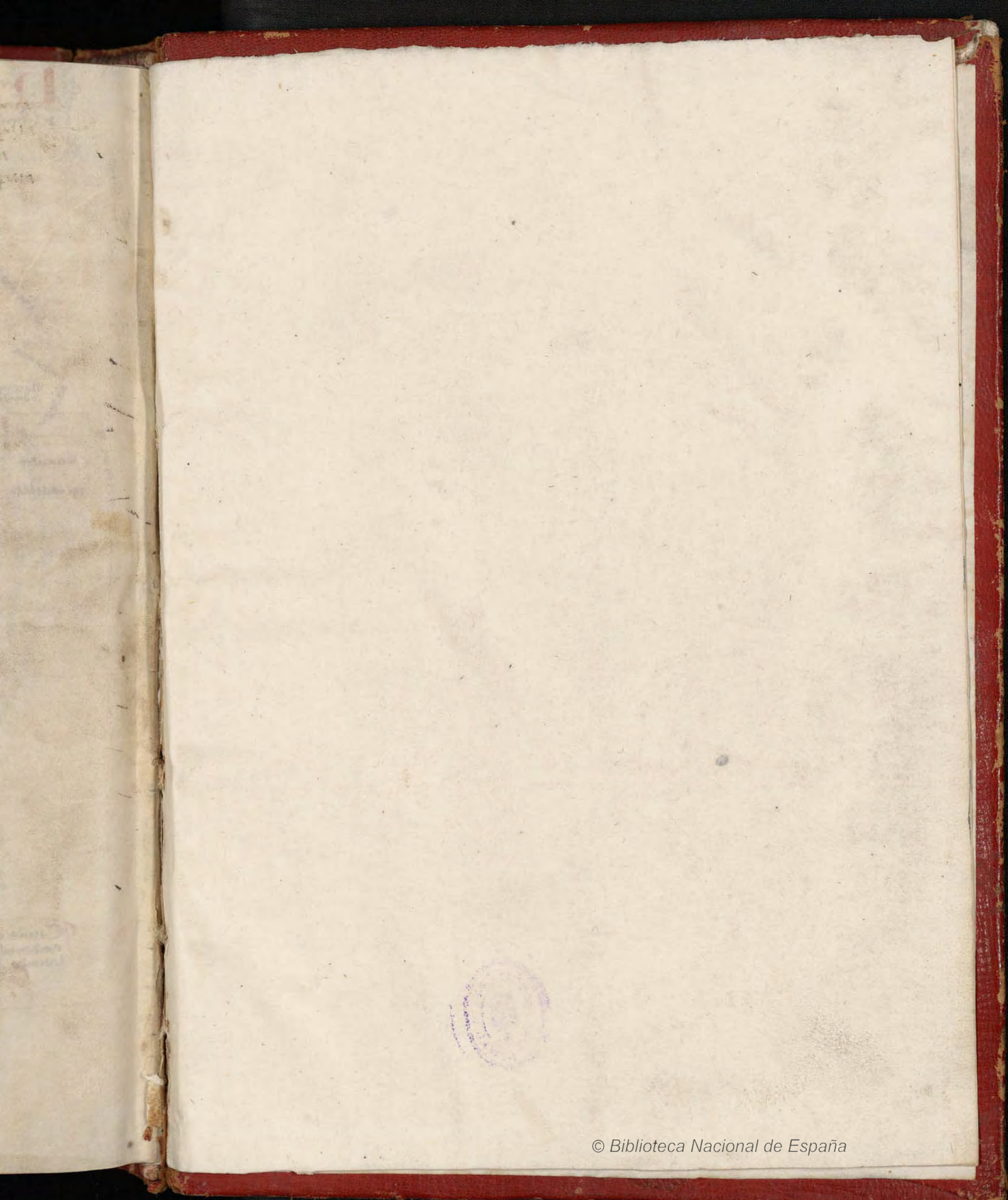
Tunc oram inter orizontales et
omnidirectales quaterbrales angustior
latitudo q̄ vulgari pho^z ardet et philet^r

$\tilde{p}$	$\tilde{q}$	$\tilde{r}$	$\tilde{s}$
$\tilde{0}$	0	12	11
$\tilde{1}$	0	21	22
$\tilde{2}$	1	2	32
$\tilde{3}$	1	21	24
$\tilde{4}$	2	2	11
$\tilde{5}$	2	11	8
$\tilde{6}$	2	29	49
$\tilde{7}$	3	12	41
$\tilde{8}$	3	02	21
$\tilde{9}$	2	8	32
$\tilde{10}$	2	21	24
$\tilde{11}$	4	2	11
$\tilde{12}$	4	11	8
$\tilde{13}$	4	21	49
$\tilde{14}$	5	12	41
$\tilde{15}$	5	21	22
$\tilde{16}$	1	2	32
$\tilde{17}$	1	21	24
$\tilde{18}$	2	2	11
$\tilde{19}$	8	11	8
$\tilde{20}$	8	29	49
$\tilde{21}$	9	12	41
$\tilde{22}$	9	21	22
$\tilde{23}$	10	8	32
$\tilde{24}$	10	21	24
$\tilde{25}$	11	2	11
$\tilde{26}$	11	11	8
$\tilde{27}$	11	29	49

BIBLIOTECA NACIONAL

1000608225